

4 yeni demokrasi

ARALIK-OCAK '89 SAYI: 17 YIL: 2

Aylık Siyasi Dergi

Fiyatı: 1500 TL. (KDV Dahil)

Yeni Yıla Girerken;

Yer Kürede Gelişmeler ve
Emperyalist Patentli "Barı

Vurun
Eskiye
Yıkılsın,
Omuz
Verin
Yeniye
Yeşersin

'Yeni Demokrasi'mizi Destekle ve Güçlendir!' Kampanyasına aktif katılalım!

İşçiler, köylüler, emekçiler, dar gelirli memurlar, gençler! Devrimci, demokratlar!

Yaklaşık iki yıldır her türlü zorluğa, tehdit ve baskıya, toplatma ve gözaltılara karşın yayın yaşamını en ufak bir taviz vermeden sürdüren Yeni Demokrasi'mizi destekleyelim, güçlendirelim.

Çeşitli milliyetlerden mazlum emekçi halkımızın baskısız, sömürsüz bir dünya kurmasında, bu zifiri karanlıktan kurtulmasında, emperyalist zinciri kırarak tam bağımsızlığa kavuşmasında, feodalizmi tasfiye etmesi ve toprak sorununu çözmesinde, ezilen milliyetlere tam hak eşitliğinin sağlanmasında, halk demokrasisi ve sosyalizm yolunda yürünmesinde, kendi çapında ve gücü oranında yayın yaşamını sürdürmeye çalışan dergimiz YENİ DEMOKRASİ'yi destekleyelim, güçlendirelim.

Çeşitli milliyetlerden emekçi halkımızın bilinçlenmesi ve aydınlatılmasından başkaca bir görevi olmayan dergimiz, yayın hayatına atıldığından bu yana dostluğun, kardeşliğin, doğrunun ve emeğin yanında olmasından dolayı bugüne kadar baskılar, tehditler eksik olmadı. İşçi sınıfının bilimsel dünya görüşü olan Marksizm-Leninizm ve Mao Zedung Düşüncesi ışığında içinde yaşadığımız hayatın çelişkilerini, çözüm yollarını ve nedenlerini gördüğünden ve gösterdiğinden dolayı egemen sınıfların sürekli gazabına uğradı.

Genelde devrimci-demokrat ve sosyalist basın üzerinde; özelde de dergimiz Yeni Demokrasi üzerindeki baskılar günlük bir hal almıştır. Okuyucularından ve halkından başka hiçbir güç ve kaynağı olmayan dergimiz; tüm bunlara inat yayın hayatını sürdürmeye kararlıdır. Dergimizin arkasında ne bir holding, ne bir mafya babası, ne de bir hayali ihracatçı vardır. Dergimizin arkasında onbinlerce okuyucusu ve milyonlarca ezilen halkı vardır.

Dergimize vereceğiniz her yönlü maddi ve manevi destekle, zifiri karanlığın aydınlatılması mücadelemizin daha da güçleneceği bilinmelidir. Bu destek herşeyden önce devrimci bir görevdir. Her devrimci engin bir duyarlılık ve sorumluluğa sahip olmalıdır. Abone bulmadan dağıtımına yardımcı olmaya, ulaşılamayan alanlara ulaşabilmemiz için bir bilgiye, çevremizdeki ufak bir olaydan haberdar edilmeye, resim, kari-katür, şiir, belge vb. arşiv kaynağa, gönüllü muhabirliğe kadar geniş kapsamlı bir destektir. Tüm bunlardan da öte maddi destekte, bağışta bulunmak halk demokrasisi mücadelemize, karanlığın aydınlanmasına hizmet edecektir.

Yabanellerde çalışmak zorunda bırakılan işçiler, emekçiler; dergimiz Yeni Demokrasi'nin yaşatılmasında, güçlendirilmesinde, bulunduğumuz ülkelerde dağıtımında, abone olup, abone bulunmasında, gönüllü muhabirlik ve bürolar açılmasında yapacağınız en ufak katkının değeri büyüktür. Yeni Demokrasi'mizin, işçileri, köylüleri, gençleri, aydınları, memurları, tüm milliyetlerden emekçileri Marksizm-Leninizm ve Mao Zedung düşüncesi temelinde aydınlatma mücadelesine hizmet edecek, bu mücadelede daha da güçlenecektir.

Bu kampanyamızda hedefimiz, dergi net satışının 15.000 bine ulaştırılmasıdır. Bu doğrultuda tüm okuyucularımızdan aktif destek bekliyoruz.

Tüm İnsanlığın Özgür Sesi, Mutlu Günlerin Habercisi,
Yeni Demokrasi Susturulamaz!

“Yeni Demokrasi'mizi Destekle ve Güçlendir!” Kampanyasına Aktif Katılalım!

Yeni Demokrasi

İÇİNDEKİLER

Başyazı	4
Yer küredeki gelişmeler ve emperyalist patentli "barış" ..	6
Zindanlardaki devrimci tutsakların onurlu ve haklı direnişlerini destekleyelim ...	14
Devlet ve "Adamcıklar"	16
Tüm Devrimci Demokrat Kamuoynuna Çağrı	18
Halkımıza ve ilerici insanlığa teşekkür ve açıklama	19
Haklıydık kazandık	23
Dikensiz gül bahçesi	27
Operasyonlar, zoraki göç ve karakol yapma politikaları ..	31
Aloo, Orası Vietnam mı? ...	32
4 Kardelenin yüreği susturuldu	51
Galatasaray-Neuchntel maçı ve düşündürdükleri	53
Ahmet Adalı ile röportaj	55
Çıkmaza bir çözüm mü, çözümün bir çıkması mı? ...	59
SHP'de darbe	69
Toprak kapkarayken şiiri bembeyaz yazan bir şair = Mahmud Derviş	72
Taşlı devrimin Zaferi mi? ...	73
Irian Juya, Doğu Timur ve Endonezya'daki devrimci hareketler üzerine kısa bir söyleşi	75
Proletaryanın eylembirliği sorununa genel yaklaşımı ve günümüz somutundaki bunun anlamı (II)	78
Mahir Çayan'ın Görüşlerinin Eleştirisi(I)	83
Yalnızca tarihsel bir ilgi kaynağı olarak Troçkizm ve Stalin	89

Yeni yıla girerken, tüm okuyucularımızın, çeşitli milliyetlerden Türkiye ve dünya halklarının bağımsızlık, halk demokrasisi, sosyalizm ve altınçağ yaratma doğrultusundaki mücadelelerini bir kez daha selamlıyoruz.

Türkiye ve dünya halkları acı, ızdırıp, kin, nefret, umut ve özlemle bir yılı daha geride bırakırken, bir kez daha güneşin batmadığı, özgürlüğün gürül gürül estiği bir dünya arzusuyla yeni yıllarını kutluyoruz.

Bu yeni yılda, vurun eskiye yıkılsın, omuz verin yeniye yeşersin! mesajı kendisini daha yakıcı hissettirecek, "Onlar ellerini toprağa basıp doğruldukları zaman" sırça köşklerin sallandığını, taçın bir yana tahtın bir yana savrulduğunu görmek ve yaşamak fazla uzun sürmeyecektir. Bu özlem ve umutla yeni olan her şeyi selamlıyoruz.

Dergimiz Yeni Demokrasi'nin bu sayısını iki aylık birden çıkarmak zorunda kaldık. Tüm okuyucularımızın da tahmin edebileceği gibi, SEKA grevi piyasadaki kâğıt tüccarlarını "köşe" yaptığı gibi, fiyatlar da astronomik bir şekilde yükseldi. Sorun tek başına kâğıtla da bitmiyor elbette. Bunun yanı sıra filmi, dizgisi, babskı vb. gibi bir dizi etken de buna bağlı olarak yükseliyor. Ama bizim esas sorunumuz, kâğıt sıkıntımızı kısa zamanda çözemememiz sonucu, zamanın uzamasını da hesaba katarak dergimizi iki aylık çıkarmak zorunda kaldık. Bunda dergiyi ayın başına oturtma arzusu da ağır bastı. Kâğıt sorunu hakkında kısaca bilgi vermek gerekirse; kâğıt peşin para ve epey yüklü alınması durumunda imkânlar olmasına rağmen, bizim ihtiyacımız kadar olan 2 ton civarındaki kâğıdı bulmakta güçlük çekiyorduk. Öbür türlü 5-10 ton gibi bir kâğıdı peşin fiyatına almak ise o an için imkânlarımızın üzerinde bir durumdu. İthalatçıların söz verdiği zamanda kâğıdını getirmemesi bize bir hayli zaman kaybettirdi. Durum kısaca buydu... Ancak bizi bir hayli sıkıntıya ve iki aylık çıkarmaya iten neden kâğıt bulamayışımızdı. Bundan dolayı okuyucularımızı üzduğümüzün de bilincindeyiz. Bir daha iki aylık çıkarma gibi bir durumla karşılaşmamak okuyucularımızın da katkılarıyla daha kaliteli ve nitelikli bir Yeni Demokrasi çıkarmak tek arzumuz.

Bu sayımızda, iki aylık gecikmenin verdiği ciddi bir yoğunluk var. Bir dizi yazıya bu sayımızda yer veremedik. İmkânlarımız ölçüsünde tüm yazıları değerlendirmeye çalıştık, mümkün olursa önümüzdeki sayımızda da değerlendirmeye çalışacağız. Bu sayımızın kapak konusunu yeni bir yıla girmemizden dolayı buna ayırdık. Yıllardır toplumsal bir yara olan cezaevlerindeki zulüm ve işkence karşısında özgürlük mahkûmlarının onurlu direngen tavrının devrimci mücadele üzerindeki etkisi çeşitli yazılarla bu sayımızda da dile getirilmeye çalışılıyor. Tek tek cezaevlerinden elimize ulaşan son açık grevlerine ilişkin yazıları, konunun güncelliği ve cezaevlerinin kendi özgüllüğünü yakından tanıyabilme amacıyla yer vermeye çalıştık. 141-142'nin, "Komünist Partisi"nin kurulup kurulmaması gibi bir dizi konunun tartışılmakta oluşu, AT'na 1992'ye kaçır girmeyi önüne koymuş bir devletin cezaevlerindeki insanlık dışı baskı ve zulmü, Özgürlük Mahkûmlarına ikinci bir ceza yöntemi olarak sistemli ve sürekli gündemde tutması gerçek niyetini ortaya çıkarmaktadır. Üstelik bu bilinçli ve sistemli bir uygulamadır. Son olarak Sağmalcılar Cezaevi'nde ortaya çıkarılan tünel ve akabindeki Türkiye insanı açısından ciddi öneme sahip olaylar, düzenin en ufak bir olayı bahane ederek saldırı malzemesi yaptığını ortaya koymaktadır. Bugüne kadar teslim alamadığı, bir türlü onursuzlaştıramadığı Özgürlük Mahkûmlarının onurlu direnişleriyle karşı karşıya kalmıştır. Kendisine insanım diyen herkesin özgürlük mahkûmlarının direnişini desteklemeleri, sessiz kalmamaları görevidir.

Devamı 77. sayfada

Umut Yayımcılık ve Basım San.Ltd.Şti. Adına Sahibi:
Yusuf Uygun
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Murat Tunç
Yönetim Yeri:
Piyerloti Cad. 33-35/37
34400 Çemberlitaş - İstanbul
Tel: 528 09 33
Ankara Bürosu:
Necatibey Cad. No: 80/12
Maltepe - Ankara
Kars Bürosu:
Kazım Karabekir İş Hanı
Kat. 2 No. 217 Kars

Dizgi:
Maraton Dizgievi
Baskı:
MİLSAN
Dağıtım:
Hürriyet Holding A.Ş.

Hesap No:
Yusuf Uygun
Akbank Bahçelievler İst. Şubesi
Hesap No: 6720-7/DHN

Yurtdışı Hesap No:
Akbank Bahçelievler İst. Şubesi
Döviz Tevdiat Hesabı No: 6764-5

İlan Koşulları:
Arka Kapak/SB : 400.000 TL.
Kapak İçleri/SB : 300.000 TL.
Tam Sayfa/SB : 240.000 TL.
1/2 Sayfa : 120.000 TL.
1/4 Sayfa : 60.000 TL.

Abone Koşulları :
6 Aylık : 9.000 TL.
1 Yıllık : 18.000 TL.

Yurtdışı Abone Koşulları:
6 Aylık 30 DM - 15 \$
1 Yıllık 60 DM - 30 \$

KONTRGERİTORYAL

Zıtlar herçümercindedir. Varolan her şey zıtların birliği ve karşılıklı mücadelesinden ibarettir. Zıtlardan birisi ilerleyen diğeri gerileyen, birisi gelişen diğeri çökendir. Birisi eskiyi diğeri yeniye temsil eder. Ayrıca her zıttın içinde de eskiyle yeninin çatışması vardır. Korkunç bir çatışma herçümercindedir. Yeni eskiye, eski yeniye saldırır. Yeninin eskiyi inkârı, ve inkârın inkârı bir saldıdır. Şaşırtıcı bir saldırılar mahşerindedir. Yeninin saldırıları karşısında eskinin direnci bin kat artar ve sistematik saldırılar karşısında kendisini sistematik olarak savunma silahlarıyla donatır. Ki bu donatım süreci onun aynı zamanda çöküş sürecidir. Felsefenin "nerden geldik nereye gidiyoruz" sorusuna aklı başında cevaplar verebilmesi için, hayat denilen tatlı maceranın, her şeyden önce, bu "yalın" alfabetini kavraması gerekiyor.

Geçtiğimiz aylar içinde basın ve çeşitli çevreler "Teritoryal Savunmayı" tartıştı. Bir yığın okumuş akıllı adam bu sistemin içte halka karşı kullanılıp kullanılmayacağını irdelemeye çalıştı. Her çam ağacının kendi ormanı için uğuldadığını unutan bu filozoflar sürekası, "Teritoryal Savunma" güçlerinin düzenle "anarşi" arasındaki kapışmada tarafsız kalıp kalmayacağı üzerinde geviş getirip durdular. Bu muhterem ve değerli yazarlarımız, fikir adamlarımız geviş getire dursunlar, "Teritoryal Savunma" planı hakkında en gerçekçi görüşleri yine egemen sınıfların babaç kurt ve de fetbaz kesimleri getirdiler. Eski subaylar gerçeği olduğu gibi açıkladılar. Genel Kurmay Başkanı Torumtay, Teritoryal'ın iç güvenlik güçlerine yani jandarmaya bağlı olacağını ve bunun mucidinin genel kurmay olduğunu açıkladı. Savunma Bakanı Vuralhan, "Güneydoğuda çetelerin sızmasına karşı da kullanılacağını" ileri sürdü. Genel Kurmay eski başkanı Necdet Üruğ, "Sathi müdafaa yeni organizasyonun temeli" diye konuştu. Eski devlet partisi CGP'nin gayretli yöneticilerinden Orhan Erkanlı ise şunları açıkladı: "Bu-

nun adı 'Milli Muhafız Teşkilatı'dır... Barış veya savaş ayrımı yapılmaksızın, her türlü bölücü, yıkıcı faaliyetlere karşı kullanılacaklardır. Terörü önlemede, gerilla benzeri hareketleri bastırmakta görev alacaklardır."

İkinci emperyalist dünya savaşından sonra, özellikle de altmışlı yıllarda, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da gerilla savaşları yükseliş kaydetti. O zamanlar, dünya halklarının baş düşmanı ABD emperyalistleri gerilla savaşlarına karşı, Panama başta olmak üzere çeşitli yerlerde kontr-gerilla eğitimlerini yoğunlaştırarak, buralardan dünyanın çeşitli bölgelerine danışmanlar ve eğitilmiş güçler ihraç etmeye başladılar. ABAD'nin vesayeti altında ya da yarı-sömürgesi durumunda olan birçok ülkede ve ülkemizde Özel Harp Daireleri yani kontr-gerilla merkezleri kuruldu. Ülkemizde Genel Kurmaya bağlı olarak kurulan ve resmi bütçesi olmayan bu Özel Harp Dairesi'ni ABD finanse ediyordu. Bir zamanlar bu özel Harp Dairesi'nin başkanlığını yapan. Cihat Akyol, dairenin giderlerinin dolar olarak ödendiğini söylemek zorunda kalmıştı.

12 Mart faşist diktatörlüğü döneminde, Özel Harp Dairesi, yani Kontr-gerilla güçleri, sorgulamada ve operasyonlarda büyük rol oynadı. 12 Eylül'e kadar faaliyetini sürdüren Özel Harp Dairesi tecrübesini artırdı örgütlenmesini illerde güçlendirdi. Darbeyle birlikte topyekûn seferber oldu. Sorgulamada, operasyonlarda, istihbaratta yani kısaca devrimin bastırılmasında tayin edici rol oynadı. Doğuda gerilla savaşının yükselmesiyle birlikte Kontr-gerillanın gücü tahminleri aşan boyutlara vardı. Özel istihbarat ağı, anti-gerilla timleri, propaganda servisleri ve gizli eğitim merkezleriyle yarıaçık bir bastırma ordusu halini aldı. "Köy korucuları" ağını kurdu ve doğrudan sevk ve idaresi altına aldı.

Düzenli ordunun yıpranmaması, vatan-millet-sakarya çizgisinde bir tarafsızlık halesi içinde tutulması gerekiyordu.

Ortada uzun yıllar sürecek bir gerilla savaşı ve kitle hareketleri belası vardı. Düzenli orduyu her uğultuya sokmak mümkün değildi. Elde zaten bastırma görevine soyunan ve gittikçe de palazlanan bir Kontr-gerilla ordusu vardı. Ama şunlar bir an önce yerine getirilmeliydi: 1- Kontr-gerillayı Legalize etmek, tüm illerdeki gizli şubelerini ve eğitim merkezlerini Legalize etmek; 2- Jandarmayı Kontr-gerillanın yönetimine vermek; 3- İstihbaratı genişlemesine ve derinlemesine yaymak; 4- Bu örgütün tabanı olarak yerel savunma birliklerini nitelik ve sayıca güçlendirmek.

İşte egemen sınıfları, talimatnamesi ABD'den aktarılan teritoryala ya da bizim deyimimizle Kontrteritoryala getiren gelişmeler ve ihtiyaçlar bunlardır.

Yeryüzü, özellikle de Asya, Afrika ve Latin Amerika toprağı, çok önemli bir gerçeği öğrenmiş bulunuyor. Gerilla savaşı, uçurumların derinliklerinde yankılanan, yeni sesler yaratan ve tüm mahlukatı uyaran bir kartal çığlığı gibidir. Gizli kalmış, sır olmuş bireysel ve kitlese değerleri dirhem dirhem açığa çıkararak sıkı bir akış haline getirir. Kitlese uykunun ve pinekleyişin bağrına kuşku ve hareket kıvılcımını düşürür. Ölüm sessizliğini kitle insiyatifine, seyirciliğı müdahaleciliğe, bireyselliğı kolektivitizme, tevekkülü hükümranlığa ve fethetme sevkine, gevezeliğı felsefeye dönüştürür. Kitle hareketlerine güç verir, onları bastırılmaları halinde gerillaya dönüşme umuduyla donatır. Politikayı ve felsefeyi, gizlendikleri incir çekirdiğinden çıkararak milyonlara yayar. Egemen Devrimci sınıflar için bundan daha büyük bir tehlike olabilir mi?

Sekizyüz binlik düzenli ordu, jandarma, teritoryal güçler, istihbarat ve polis olmak üzere düzenin toplam silahlı güçleri bir milyonu kolayca buluyor. Gelecekte tarih, dünyanın bu bölümünde karmaşık, şaşırtıcı, derin izler bırakan ve insanlık için son derece öğretici fırtınalara tanık olacaktır. Bu kadar güce rağmen düzen kendisini emniyette hissetmiyor. Tarih ve olgular, düzenin, dünyanın bu bölümünde, devirme karşı-diğer bölümlere nazaran- çok daha haşın davranacağını gösteriyor. Dünyada bürokratik ve militer melaneti güçlü olan ilk on ülke içinde yer alıyoruz.

Devrim, hasmını taktik bakımdan son derece ciddiye almak ve uzun vadeli perspektiflere dayanmak zorundadır. Güçlerini, kısa vadeli ajitatif dopinglerle oya-

lamak, seferber etmek anlayışından uzak durmalıdır. Aslolan sosyal hayatın, sınıf mücadelesinin bağrında ışılan ve şaşırtıcı biçimlerde gelişen gerçektir. Teori gridir. Nicel ve nitel atılımlarla kendisini durmadan inkâr ederek, yenileyerek gelişen bir hayatın öncüsü olabilmesi için önce onun hassas ve çalışkan bir öğrencisi olmak zorundadır teori.

Bakın, egemen sınıfın tüm kanatları, karşı-devrim kobrasının çatal dili durumunda olan "teritoryal savunma" güçlerinin daha mükemmel bir tarzda inşası planını destekliyorlar. Erdal İnönü, "ekonomiye yük getirmeden uygulanabilir" diyor. Ecevit, "CHP programında da vardı" şeklinde konuşuyor. Düzenin güvenliği sözkonusu olunca tüm kanatlar kolayca birleşiyor. Bu hassasiyeti, yani düzene karşı geniş demokratik mevzilerde, birliklerde birleşme hassasiyetini devrimci güçler gösteremiyorlar. Devrimci güçlerin parçalanması sürüyor. Bu parçalanma pek sağlıklı da değil. Çünkü parçalanma kaliteli ve yoğun ideolojik mücadele zemininde olmuyor. Sağlıklı ve güçlü birlikler, yoğun ideolojik kapışmalar ve parçalanmalar silsilesinden doğar. Sağlıklı değil, sağlıklısız bir parçalanmaya tanık oluyoruz.

Proleter öncü müfreze, devrimle karşı-devrimin, "anarşi"yle düzenin güçlü ve zayıf yanlarını iyi kavramak zorundadır. İttifaklar ve cephe politikasında ısrar etmesi gereken noktaları isabetlice tesbit etmek zorundadır. Halk güçlerinin geniş demokratik birlikler içinde birleşmesi sorununa yaklaşırken samimiyet, genel devrim çıkarı ve tolerans noktasında ısrarlı olmalıdır. Hem birlikte hem mücadelede; eylemde birlik propagandada serbestlik noktasında ısrarlı olmalıdır. Dar grup çıkarlarına, sektimiz ve teslimiyete karşı mücadelede ısrarlı olmalıdır. Azınlık haklarının korunmasında, büyük grup ve büyük örgüt şövenizminin altedilmesinde ısrarlı olmalıdır.

İrili ufaklı tüm şeytanların altedilmesi büyük bir sanattır. Şeytanların sadece ve sadece meleklerle altedileceğini düşünmek saflık olur. Bu, işin asıl yönüdür. Her ciddi devrim, şeytanlar arasındaki çelişkileri ve çatışmaları görür. Devrimin güvenilmez, tehlikeli, hinoğlu hin mütetekiflerinin de olabileceğini hesaba katar. Ve tarihte zafere ulaşan devrimlerin, "bizim hiçbir zaman büyük şeytana karşı küçük şeytanla 'birlik' sorunumuz olamaz" diye zirvalamadığını gayet iyi bilir. ■

• Ateş yoksa duman niye tütüyor Avrupa halkının tecrübesine karşı dikkatsiz olunamaz.

Yer Kürede Gelişmeler ve Emperyalist Patentli “Barış”

Kenan Yıldırım

“Bazıları emperyalist pasifizmin barışın bir aracı olduğunu sanıyorlar. Bu kökten yanlıştır. Emperyalist pasifizm, savaş hazırlığının bir parçasıdır. İkiyüzlü barış palavraları, bu savaş hazırlıklarının üstünün örtülmesine hizmet eder. Bu pasifizm ve onun aleti Cemiyet-i Akvam (Birleşmiş Milletler’in öncülü örgütü) olmaksızın bugünkü koşullarda savaş hazırlıkları olanaksızdır.” (Lenin, İşçi ve Asker Delegatesi Kongresi ‘Barış Üzerine Raporu’ C.25)

Uzun bir süreden beridir, gerek emperyalist ülkelerde ve gerekse de sömürge, yarı-sömürge ülkelerde hakim sınıfların iletişim araçları ve boyalı basını gürültülü bir şekilde “Barış” yaygarası kopartmaktadır. Gün olmuyor ki dünyanın herhangi bir köşesinde barışın tarafların haberleri gelmesin. Gün olmuyor ki BM’lerde başkan yeni tarafları “Barış” masasının etrafına ‘oplayıp basına poz vermesin. Bu tantanalı “barış” süreci aslında paylaşılmış yer kürenin tekrar paylaşılması hazırlığı, iç çelişmeleri çözme, güç toplama, yeni emperyalist politikalar belirleme sürecidir. Bu emperyalizm patentli “barış” ezilen halkların

gözünü boyamak başta olmak üzere Euro-komünistler ve ikinci enternasyonalin ihanet bayrağının yeni taşıyıcıları RSE’nin güdümündeki KP’ler ile “anavatanı savunma” birlikleri oluşturmaya hizmet edecektir. Bu demagoji gerçek barışı isteyen proletarya ve ezilen halkların nezdinde kabul görmeyecektir. Çünkü (mali-sermaye “özgürlük değil, hakimiyet ister”. Çünkü gerek emperyalist savaş ve gerekse de bugünkü sahte barış, onun yarattığı bir olgudur. Yani “emperyalist savaşlar, emperyalizm var oldukça kaçınılmazdır.”

Günümüzde emperyalist dünya sistemi derin bir ekonomik ve siya-

si kriz içinde debelenmektedir. Büyük mali-sermaye kuruluşlarının sermaye dolaşımında muazzam tıkanıklık mevcuttur. Alınan geçici istikrar tedbirleri sağlıklı bir dolaşım sağlamaktan uzaktır. Yerel savaşların bağrında taşıdığı devrim olgusu emperyalistleri derinden düşündürüyor. Bu yolun rizikosu kârından daha büyük olmaya başlamıştır. Bu nedenledir ki yeni bir yol çizmek için "sahte barış" teorilerinin ardına gizleniyorlar. Onlar bugün daha hummalı bir şekilde savaşa hazırlanıyorlar. Çünkü "Kapitalistler dünyayı paylaşmaya yöneliyorlarsa, bunu, kendilerinde bulunan hain duygulardan dolayı değil, ulaştıkları yoğunlaşma düzeyi (sermaye) kâr sağlamak için kendilerini bu yola baş vurmak zorunda bıraktığında yapıyorlar" (Lenin, Emperyalizm sf. 90)

Bazıları yeni durumu ve değişimleri emperyalizmin sürekli "istikrarı" sağladığına yoruyorlar. Bu başarının emperyalist sistemin kalıcılığına bağlayıp Marksizmi gözden geçirmeyi öneriyordu. Bu burjuva görüşler DKH'nın içinde bulunduğu durumda gözönüne alındığında kabul de görmektedir. Bazılarına göre ise emperyalistler arası bu değişim savaşların artık mümkün olmadığına yorumlanıyor. Bu sakat görüşler meselenin özüne ilişkin tahlile yönelik değildir. Bu tür gelişmelerin hangi sorunları çözdüğü ya da çözebileceği önemlidir. Hem emperyalist güçlerin eşitsiz pazar payı da bu değişimde önemli bir rol oynamaktadır. Onlar dünyayı mevcut sermayeleri ve güçleri oranında paylaşıyorlar. Çünkü kapitalizmin ve meta üretiminin mevcut olduğu bir ortamda daha başka bir paylaşım söz konusu olamaz. Bütün bunlardan dolayıdır ki bazıları "çok barışsever" görünürken -ki bunlar güçsüz emperyalist güçlerdir. İsveç, Norveç, Avusturya vb. Bazıları daha saldırgan, "caydırıcı" bir görüntü sergilemektedirler. Bunların başını USA ve RSE çekmektedirler.

Bugünkü "yumuşama", "barış" büyük patlamaların, hızlı alt üst oluşların etkileyici sarsıntı ve ayrışmaların habercisidir.

Proletarya bu konuya yaklaşımında berrak olmak ve gelişmeleri iyi tahlil etmek zorundadır. Herkesin

"barış" havarisi kesildiği, günümüzde doğru tavır gerçek barışın emperyalistler tarafından sağlanmayacağına, emperyalist savaş hazırlıklarının boyutunun doğru tesbiti ve emperyalizme karşı gerçek barışın sağlanması yolunun onu yok etmekten geçtiği ezilen halkların ulusal kurtuluş mücadelelerini destekleyerek gerçek barışın mümkün olabileceğini bilince çıkartmakla mümkündür. Bu doğrultudan hareketle proletarya en geniş kesimlere kadar kendisini destekleyenlere devrimin alternatifini götürmelidir.

ABD, RSE ve BLOKLAR İÇİ ÇELİŞME

Bilindiği gibi ABD ikinci paylaşım savaşının bitiminde savaştan en kârlı çıkan emperyalist bir güç olarak, emperyalist dünya sisteminin jandarmalığını üstlendi. Uzakdoğu başta olmak üzere bir dizi sömürge ve yarı-sömürge tartışmasız bir üstünlük sağladı. Kendini bu alanların biricik sahibi görüyordu. 1956 yılında Kruşçev modern revizyonizmi SSCB'de partinin yönetimini ele geçirip onu Marksizme-Leninizme karşı mücadele arenasına çevirmesi, ABD'nin işini iyice kolaylaştırdı. Stalin'in 2. paylaşım savaşı sırasında elde etmiş olduğu büyük başarı ve onun halklar nezdindeki saygın yeri Kruşçev tarafından saldırıya uğramış ve ABD'ye propaganda serbestisi sağlanmış oluyordu. Bu durum ona bir nevi hareket serbestisi sağlıyordu. 1968'li yıllarda ÇKP'nin Mao Zedung önderliğindeki BPKD halkları derinden etkiliyor, dünyayı muazzam değişimlere gebe bırakıyordu. Kruşçev çıkışının kısa süreli şaşkınlığı üstünden atan halklar, ABD'nin hegemonyacı politikasına karşı her yerde mücadeleye girişiyorlardı. Başta Uzak Asya olmak üzere Latin Amerika, Afrika'da ABD peşi peşine darbeler yemeye başladı. Bu muazzam başkaldırış Laos'ta, Kore'de, Kampuçya'da, Küba'da ve özellikle Vietnam'da ABD'ye unutulmaz darbeler vurdu. Bu durum ABD'nin yeni taktikler

geliştirmesini gündeme getirdi. Bir yandan paylaşım sofrasına yeni oturmuş genç, iştahlı ve aynı zamanda henüz sosyalist maskesi tam düşmemiş RSE, bir yandan da savaşta aldığı yaralarını sarmış Avrupalı emperyalistler ve Japonya. Pazarların tek sahibi olma rahatlığı artık yerini olanları koruma telaşına bırakıyordu. Sofra aynı sofraya, yalnız yeni katliamlar lokmayı paylaşarak küçültmüşlerdi. Avrupalı emperyalist güçlerin politikası ABD'ye nazaran "barışçı" bir görünüm arz ediyor ve bu durum ABD için dezavantaj bir ortam doğuruyordu. Pazarda sürekli gerileyen ABD yeni taktik hattını hayata uygulamaya başladı. O, artık "atom bombasından daha tehlikeli ulusal kurtuluş mücadeleleri"ne direkt müdahale etme yerine daha değişik bir yöntem olan ve ABD'nin hem yıpranmasını önleyen, hem uluslararası alanda prestijini yaralamayan ve hem de "iç işlerine karışmıyorum" demagogisiyle kendi kamuoyunu uyutabileceği bir çizgi izlemeye başladı. Nikaragua, Angola, vb. örneklerinde olduğu gibi. Kendi denetimine alamadığı hareketleri önce ekonomik ablukaya alıyor, peşinden örgütlediği kendi taraftarı güçlerle uzun vadede onu yıpratmaya çalışıyor. Eğer yarın bir işgal zorunluluğu gündeme gelirse, karşısında yıpranmış bir güç bulunacağından fazla zorlanmadan başarı kazanmayı planlamaktadır.

Bu perspektif doğrultusundan hareketle ABD Ortadoğu'da yeni yeni nüfus alanları yaratma peşindedir. Bu konuda son dönemlerde rakip emperyalist güçlerden daha fazla başarı kazanmıştır. İran-İrak Savaşı'nın bitirilmesi ve bunun hemen arifesindeki kaybı olan İran'ı tekrar ele geçirme de önemli mesafeler katetmiştir. ABD bu bölgede özellikle Kürdistan olayına daha değişik bakmaktadır. Alışılmışın dışında bir tepki biçimiyle Irak'a tavır alması onun bu konuya ne kadar önem verdiğini gösteriyor. Önümüzdeki dönemde bu bölge onun için gerek stratejik gerekse ekonomik bir potansiyel olarak daha da bir önem kazanacaktır. En sadık müttefiki Türkiye bile bu konuda sıkıştırılmıştır. Türkiye'nin Kürt sorununa yaklaşımı bilindiğinde, Irak'tan kaçanlara

kapılarını açmasını kimlerin sağladığı daha iyi anlaşılmaktadır. Hem Türkiye uluslararası alanda kendisine yönelen eleştirileri törpüleme, hem de ABD senatosu Talabani'yi kabul ederek "Kürt ulusunun dostu" olduklarının gösterisine girişme malzemesi sağlanmıştır. Olaya sağlıklı yaklaşmak lazım. ABD önümüzdeki süreçte Kürt ulusal hareketinin gelişip gündemin ilk sırasını işgal edeceğini görmektedir. Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin önderliği ve onun konumu bilindiğinde; ABD'nin uydusu bir Kürdistan'ın oluşması için çabalarını gösterilmesine şaşmamak gerekir. Eğer yakın gelecekte yeni "önderlikler" ve oluşumlar ortaya çıkarsa bu hiç de şaşırtıcı olmaz, Kürdistan Ortadoğu'nun çekim merkezi gibidir. Denilebilir ki bu alan, Türkiye'nin stratejik konumundan daha önemli mevzidir. Bu bölgeye sahip olmak, bütün bölgeyi denetim altına almak demektir. Bu hem petrol yolunun denetimi ve hem de RSE'lerine karşı yakın bir saldırı üstü olma avantajını getirir. Bunun sağlayacağı manevra üstünlüğü, lojistik destek imkânı, kuvvetlerin sevk ve idaresinde merkezi üs olma, bütün bunlar Körfez'de jandarmalığa soyunan ABD'ye yeni üstünlükler sağlar.

Bölgedeki diğer ülkelere ve onlara karşı izlenen ABD politikasına gelince, bilindiği gibi İran'ın kaybı önemli bir boşluk yaratmıştı. Mısır, İsrail ve Türkiye'nin Pakistan bağlantısı kopmuş, Afganistan'ın RSE'leri tarafından işgal edilmesiyle de ABD önemli ölçüde gerilemişti. Bunun telafisi anlamıyla başlatılan İran-İrak Savaşı, ABD'nin bu kaybını bertaraf etmesi için zaman kazanmasını sağlamıştı. Savaş boyunca önemli ölçüde diğer Arap ülkeleriyle Irak'ı desteklemiş, bu ülkedeki RSE'nin askeri varlığına ciddi darbeler vurmuştur. Libya'nın bombalanması, Lübnan'a asker çıkarma. Bu çıkarma ABD'ye pahalıya mal oldu. Körfez'de güç bulundurma gibi girişimler, bölgede müttefiği konumundaki Suudi Arabistan Kuveyt, BAE, Sudan gibi ülkelere güven verme amacı taşıyordu. Yalnız burada bir parantez açmakta yarar var. Körfez'e askeri birlikler gönderme konusunda ABD ile müt-

tefiği batılı emperyalist güçler arasında ciddi görüş ayrılıkları ortaya çıkmıştır. ABD'yi yalnızlığından kurtarma işi ancak İngiltere'ye kalmıştı. Batılı emperyalistlerin ve mali sermayenin koruyucusu ABD bir kez daha gördü ki, bu türden jandarmalıklar kendisinin uzun vadede güç kayıp etmesine ve Avrupalı emperyalist güçlerin güç kazanmasına yarıyor. Körfez'de varlığı boyunca sürekli olarak batılı emperyalistlerin bu tavrını eleştirdi. İşte bütün bu etkenler bir araya gelince ABD ile batılı emperyalist güçlerin çelişmesi görülebilir. ABD artık batının koruyucu şemsiyesi olma niyetinde değildir. ABD'nin menfaatine olan, bölgedeki ülkelerde bulunan varlığını daha da güçlendirmek, bu ülkelerin kendisiyle hareket etmesini her zaman sağlamak. Bu nedenle bölge ülkelerindeki askeri varlığını daha da arttırmıştır. Türkiye'deki havaalanlarının genişletilmesi, çevik kuvvet için yeni üslerin inşası gibi.

ABD, Asya'da özellikle Güney Kore ve Pakistan'ı ilk etapta güçlendiriyor. Pakistan Ortadoğu Asya bağlantısı sağlayan bir konumdadır. Bunun dışında; Afganistan'daki RSE'lerin yıpratılmasında bir üs görevi üstleniyor. Dünyadaki gelişmelere paralel, bu iki ülkede de "demokrasi" oyunları tezgahlanmıştır. Sosyal demokrat patentli ABD yanlısı partilerin iş başına getirilmesi ABD'nin bilgisi dahilinde olmuştur. Türkiye'deki bu yönlü hazırlıklar bitmek üzere. ABD bu kalelerin uzun vadede sağlam kalması için çaba sarfediyor. Filipinler'deki direnişin bütün demokrasi oyunlarına rağmen kırılmaması ve tersi gelişim göstermesi FKP ve yeni Halk Ordusunun alternatifliği, ABD'nin bu ülkeyi bir bütün RSE'nin denetimine sokturmama biçimindedir. Bangladeş, Burma, Tayland gibi ülkeler şimdilik ABD'yi rahatsız eden ülkeler değil.

Amerika'nın arka bahçesi diye bilinen Latin Amerika, ABD için çıban başı olmaya devam ediyor. Devrimin fırtına merkezi konumundaki bu alan ABD'nin her zaman sahibi gibi davrandığı bir alan. Bu bölgedeki mücadele eden güçlerin niteliklerine ilişkin geniş detaylara geçmişte değindiğimiz için tekrar değin-

mekte yarar görmüyoruz. Ancak son dönemlerde El-Salvador, Guatemala; Nikaragua ve Panama'da "barış" rüzgârları esiyor. ABD'nin Pantegon'da formüle ettiği bu plan gerek El-Salvador'da mücadele eden gerilla güçlerince ve gerekse de Nikaragua'da Kontralarla barışma temelinde hareket edilmiştir. Che Guevaracı küçük-burjuva önderliklerinin yalpalayan uzlaşıcı siyasal hattı bir kez daha gözler önüne serilmiştir. Bütün dayatmacı önderliklerin tersine Peru örneği gerek bölgede ve gerekse de dünyada can alıcı önemini koruyor. Bu konuya yazımızın diğer bir bölümünde tekrar değineceğimiz için şimdilik geçiyoruz.

Latin Amerika ABD'nin her dönem müdahale ettiği bir bölge. 1850 yılından bu yana Clayton-Bluer anlaşmasını temel kabul ederek bölge üzerinde hak iddia eden ABD, sırasıyla 1902-1906 arası Küba'yı, 1912-1924 arası Dominik Cumhuriyeti'ni, 1915-1934 dönemi Haiti'yi, 1925-1933 Nikaragua'yı, 1903-1908 Panama'yı işgal etmiş ve kendisine bağlamıştı. Bolivya, Peru ve Meksika'daki ayaklanmalar ve mücadeleler, Küba ve Nikaragua'da devrimlerle sonuçlandı. ABD'yi sürekli meşgul edecek bu bölgede karşı güçleri hızla örgütleyecek. Kontralar ve Küba'ya karşı kurulan ALFA, Peru'daki kafatası avcılar, Haiti'deki Taonton-Macutesler birer örneklerdir. Bölge yeni patlamalara gebe, özellikle Şili ve Peruguay'da yükselen halk muhalefeti ciddi derecede ABD'nin düşünmesini gerektiriyor.

Costarika'da imzalanan yeni "barış" anlaşmaları, ABD'ye nefes alma ve yeni güçler örgütleme serbestisi sağlamıştır. Posası çıkmış Pinochet gibi diktatörler, Haiti'deki gibi bebek yüzlü Taontonlar gelecek vadedilmekten uzak, RSE'nin Küba üzerindeki etkinlikleri diğer bölgelere sıçramadan önlemler alınmalıdır. İşte bütün bu "barış", süreç içinde ABD'nin hazırlıklarına hız kazandıracaktır.

Afrika'da ABD özellikle Somali, Güney Afrika, Gana ve Çad'la bir kuşatma oluşturma peşinde. Etiyopya'nın RSE için bir üs görevi gördüğü bu bölgede Angola'daki RSE yanlısı iktidarın Güney Afrika tarafından sürekli askeri saldırılarla yip-

ratılması ve karşıt grupların sürekli siyahlandırılıp Angola'ya sürülmesi ABD'nin etkinliğinde olmaktadır. Zimbabve'deki beyaz azınlık rejiminin devrilmesi ertesinde de Güney Afrika'da da aynı istemlerin artıyor olması ABD'nin yakın bir geçmişte burada da "barışçıl seçimlerle" siyah çoğunluğa iktidarı teslim etmesi sürpriz olmaz. Daha şimdi den Namibya için adımlar atılmıştır. Güney Afrika tarafından işgal edilen bu ülke eğer büyük gelişmeler olmazsa, işgal son bulup, iktidar "barışçıl" bir biçimde siyahlara devredilecektir. Fas'la Polisaryo arasındaki anlaşma da yakında sağlanacak gibi görünüyor. Kısacası ABD patentli "barış" bu yörede de oldukça etkin bir biçimde hissediliyor.

AVRUPA VE BLOK İÇİ ÇELİŞME

Bir bütün gibi görünse de Avrupalı emperyalist güçlerle ABD arasındaki çelişmeler giderek su yüzüne çıkıyor ve bu "bütünlük" ciddi derecede zedeleniyor. Avrupalı emperyalist güçlerin pazarlarda giderek palazlanmalarıyla orantılı, çelişme derinleşiyor. İkinci emperyalist savaşın ABD lehine ve Avrupalı emperyalist güçler aleyhine yarattığı durum, giderek yerini ters istikamete bırakıyor. Bugün AT oluşumunun vardığı boyut, batılı emperyalist güçlerin ABD karşısında ciddi askeri ve ekonomik bir güç olarak dikilmesini gündeme getirmiştir. Avrupalı emperyalist güçler, ABD'nin RSE'ne karşı bir güvenlik şemsiyesi oluşturan askeri varlığına kuşku bakıyorlar. Moskova'da Reagan-Gorbaçov görüşmeleri devam ederken, Kohl, Fransa'da Mitterrand'ı ziyaret ediyor ve bu anlaşma görüşmelerinde Avrupa'nın görüşünün alınmadığının, Avrupa'nın kaderiyle başbaşa bırakıldığının ortaya çıktığını vurguluyordu. Fransa uzun bir süreden beridir ABD ile çelişen bir rota izliyordu. Fransız emperyalistleri askeri güç olarak da halen NATO içindeki en büyük gücü oluşturan.

Kamerun'da, Çad'da bulunan Fransız Lejyon birlikleri, keza Guana'daki uzay üsleri Fransa'ya ABD karşısında belirli bir avantaj sağlıyor. B.Alman emperyalist burjuvazisinin Fransa'yla girmiş olduğu ortak ilişkiler, bu bloğun ve Avrupa'nın en büyük iki emperyalist gücün ortak savunma için tugaylar oluşturmasını da gündeme getirmiştir. Fransa ve Almanya ortak nükleer füzelerin yapımında birlikte hareket etme kararı almışlardır. ABD'nin NATO içindeki en büyük bir güç olarak liderlik konumuna gelmesi ve blok başı olarak sahnede yer alması, batılı emperyalist güçlerce hoş karşılanmamaktadır. Ekonomik olarak da batılı emperyalist güçler pazarlarda önemli bir yer işgal ediyorlar. Özellikle B.Alman emperyalistleri iktisadi alanda ABD ile rekabete girebilecek bir düzeye gelmiştir. İngiltere keza aynı konumdadır. Batı sermayesi Uzak Asya başta olmak üzere, Afrika, Latin-Amerika'nın bir kısım ülkelerinde ABD'yi geride bırakmışlardır. Emperyalist dünya sisteminin krizinde çıkış yolu görünen yeni bir paylaşım savaşı öncesinde batılı emperyalist güçlerde hummalı bir biçimde hazırlanıyorlar. Blok içinde yer alan Avrupalı emperyalist güçlerin kendi aralarındaki çelişki, bir ABD ile kıyaslandığında sönük görünüyor olmasına rağmen vardır. Gelişmeler Avrupalı emperyalistlerin lehine gelişmeler gösterdiği oranda da çelişkiler artacaktır. Onların bugün ABD ve RSE karşısında güçsüz oluşları, bu birlikteliklerinin daha uyumlu olması zorunlu kılmaktadır. Bu görevli birlik, doğası gereği geleceğin en büyük didişmesinin habercisidir. Bu alanda önümüzdeki süreçte yeni yeni birliktelikler ve oluşumlar olursa şaşırtıcı olmamalıdır. Kedi-aslan kavgası neleri doğurur göreceğiz.

ABD ve Avrupalı emperyalistler arasında, yarı-sömürgelere siyasal alanda bazı farklı yaklaşımlar söz konusudur. ABD genellikle "cunta" yönetimlerini destekler iken, Avrupalılar, "sosyal-demokrasi" yönetimlerini, yani "burjuva demokrasisi"nin gelmesini ya da yönetilmesini istiyor. ABD her zaman cuntaları desteklemiyor: Cuntalar

yıprandığı anda "demokrasi"yi gündeme sokabiliyor. Pakistan, Filipinler ve Güney Kore'de olduğu gibi. Avrupalılar "cuntaların" sık sık gelmesini istemiyor. Nedeni ise, yarı-sömürgelerdeki halkın mücadelesini geliştirdiği için cuntaların kısa vadeli yararlı olduğunu görüyorlar, ancak uzun vadede zararlı olduğunu savunuyorlar. Bu nedenle "cuntalara" sık sık başvurulması konusunda ABD ile çelişki içindeler. Yarı-sömürge halkların mücadelesinin daha çok kısmi demokratik haklar ile pasifize edilebileceğini, ABD'ye karşı savunuyorlar. RSE ise yeni politikaları ile Avrupalı emperyalistlerin bu görüşünü benimsemiş durumdadırlar.

RSE VE VARŞOVA BLOĞU

1917 şanlı Ekim Devrimi'nin başarısı, proletaryanın ilk kez pratikte bir ana yurda kavuşmasını sağlıyordu. Lenin önderliğindeki Rus proletaryası sosyalist devrimin arifesinde emperyalist güçlerin kuşatmasına maruz kalmış, bütün emperyalist güçler dünyanın ilk sosyalist ülkesinde devrimin yaşamaması için kolları sıvamışlardı. Sabotajlar, karşı-devrimci güçlerin örgütlenmesini sağlamak ve onun uluslararası alandaki etkisini kırmak için, yalnızlığa itmek. Bugün bu çabalar kısa zamanda boşa gitti. Gücünü işçi sınıfının biliminden alarak her alanda sosyalizmi inşaya yönelen SB, kısa zamanda dünyanın diğer parçalarındaki işçi sınıfından da destek görüyordu. Artık emperyalist ülkelerce bugün yarın yıkılacaktır propagandaları destek bulmuyordu. İkinci paylaşım savaşında bu proletaryanın anavatanı Hitler faşizminin saldırısına uğruyor, 17 Ekim Devrimi'nden bu yana gündemde bulunduran emperyalist abluka ve kışkırtıcılık yerini fiili saldırıya bırakıyordu. "Savaş komünü", "5 yıllık kalkınma planlarının" başarısı, sosyalist ana yurdun kolay bir lokma olmadığını gösterdi. Hitler faşizminin yenilgisi ve kızıl ordunun zafriyle sonuçlanan bu savaş, SB'nin desteğiyle bir dizi demokratik ya da

• "Barışçıların arkasındaki tehlike Baretine dikkat!"

sosyalist ülkenin kuruluşuna temel teşkil etti. Artık yer kürenin üçte biri üzerinde yaşayan insanlar sömürü çemberini kırmıştı. Stalin'in bu savaş süresince, gerek askeri taktik hatta ve gerekse de proletaryanın siyasi olarak izlemesi gereken hatta ki dahiyane başarısı, halklar nezdinde saygınlığının artmasını sağladı. Dünyanın ezilen mazlum halkları bu başarıyı coşkuyla selamlıyordu. Savaşta SB büyük kayıplar vermiş ve büyük bir yıkıma uğramıştı. Yaraların sarılması ve onarıma geçirilmesi süresince de büyük ilerleme sağlandı. Sanayideki büyük patlama emperyalist güçlerin şaşkınlığını ve korkularını arttıracak boyutlara ulaşmıştı. 1953'de Stalin'in ölümü ve 1956'da bürokrat burjuvazinin iktidarı gasbetmesiyle bugünkü sosyal-emperyalist Rusya'nın temelleri atıldı. Partinin üst yönetiminde tasfiyelere girişen Kruşçev modern revizyonisti, kendi yolunda engel gördüğü Stalin'e saldırılarını ayyuka çıkardı. 20. parti kongresi modern revizyonistlerin zaferiyle sonuçlandı. Kuşkusuz bu zafer de geçmişte izle-

nen parti çizgisinin yanlış siyasi hattıyla, Stalin'in hataları da rol oynamıştır. Stalin sosyalizmde sınıflar mücadelesinin acımasız yürüyüşünü görememiştir. O, parti içinde ortaya çıkan Troçkist, Buharinci, Zinoviyevci çizgilerle mücadele ederken ve onların anti-ML hattını ortaya çıkarırken bile, bu türden sapmaların sınıfsal kökenini doğru tahlil edememiştir. Devlete bakış açısı keza bu hatasından kaynaklanarak, devletin sınıflar arası mücadelede baskı ve tahakküm aracı rolünü görememiştir. Sınıfların ortadan kalktıkları düşüncesinden hareketle, devletin artık dış emperyalist güçlere karşı sosyalizmi korumak için var olduğunu öne sürmüştür. Böyle bir tahlil, kitlelerin iç sınıf çelişkilerinde nasıl bir yol izlemeleri gerektiği konusunda silahsız bırakmıştır. Yine sosyalizmin inşası süresince üretici güçlerin gelişimine doğru bir temelde önem verirken, üretici güçlerin varlığını salt sanayileşme olarak görmüş, bu da savaşta büyük kadro kaybına uğramış partinin, uyanıklığını köreltmıştır. Amacımız bu-

rada geriye dönüşün suçlusu olarak Stalin'i görmek değildir. Ama onun hataları bu dönüşümde önemli bir rol oynamıştır. Vurgulamak istediğimiz budur.

İktidara yerleşen bürokrat burjuvazi, kollektif üretim biçiminin sağladığı avantajla palazlanmaya başladı. Fabrikalar ve Kolhozlar fazla kâra yönelik üretime dönüştürüldüler. Dışta COMECON aracılığıyla bir dizi ülkenin kendilerine bağlanmasını sağladılar. Lenin ve Stalin döneminin kendilerine sağladığı üstünlüğü kullanarak, bu ülkelerdeki üretim biçimini RSE'nin ihtiyacına cevap verecek biçimde yeniden örgütlediler. Devrimlerle kovulan pazarlara RSE'nin zorlanmadan sahip oluşu, onu kısa bir sürede büyük bir emperyalist güç haline getirdi. Ulusal kurtuluş mücadelesi yürüten güçlere sızan RSE'leri onları birer peyke haline getirmeyi de başarıyordu. Sonradan talan sofrasına oturan bu genç ve dinamik burjuvazi kısa zamanda palazlandı. Palazlanma onun daha verimli alanlar yaratmasını da zorunlu kıldı. Parti

kademesindeki hantal bürokrat yapısı, sürekli gelişmek isteyen burjuvaziyle tezat teşkil etmeye başladı. Diğer Avrupalı ve ABD emperyalistlerinin dinamik ekonomileri, RSE'nin gerilemesini de gündeme getirdi. Afganistan işgaliyle başlayan yeni süreç, RSE'nin prestij ve güç kayıp etmelerine sebep oldu. Afganistan bataklığı RSE'yi kıpırdandırdıkça onları yutuyordu. Sosyalist maske de bu işgalle iyice yırtılmış, gerçek yüz ortaya çıkmıştı. RSE bütün bunların yarattığı olumsuzluğu giderme, ekonomik alanda hantal yapıyı tasviye ederek daha dinamik bir üretimle pazarlarda boy göstermeye ve gerek blok içinde ve gerekse de ülkede diğer ulusların bürokrat burjuvalarıyla hesaplaşmak için bir "barış" süreci başlattı. Bu onun bir dönem nefes almasını ve güç toplamasını sağlamak içindir.

Rusya'daki son dönemlerde ortaya çıkan ve çatışmalara değin var-dırılan ulusal çelişmeler, bürokrat burjuvalar arası çelişmelerdir. Baltık ülkeleri ve Ermeni burjuvazisi, kendi ulusal pazarlarına sahiplenmek istemektedir. Onların RSE'lerinin büyük burjuvaziyle çelişmesi ise, yeterli ölçüde yağmalanmada pay hakkına sahip olmamaktadır. Bunun Stalin döneminin bir hatası olduğu biçimindeki demagogileri ise gerçeği örtmek içindir. Baltık ülkeleri denilen Estonya, Litvanya ikinci paylaşım savaşı sırasında kendi özgür iradeleriyle SB'ne katılmışlardı. Hitler faşizminin Polonya'yı işgali arifesinde gündeme gelen böyle bir birleşmeyi bazıların iddia ettiği gibi, Stalin zorla ve Hitler Polonyalıların bir kısmını teslim ederek sağlamamıştır. Bugün gerek bu ülkelerde olsun ve gerekse de Ermenistan, Azerbaycan'da olsun "etnik huzursuzlar"ın temelini oluşturan, bürokrat burjuvazinin kendi içindeki dalaşımıdır. Ligaçev gibilerinin bu radikal tedbirlere tavır alışları, onun ML oluşundan kaynaklanmıyor. Onun bu türden çıkışları temsil ettiği kligin tasviye edilmek istenmesine karşı mücadeledir. Afganistan işgalini onaylayan, Çekoslovakya'daki işgali onaylayan keza Polonya'daki sosyal-faşist darbeye akıl hocalığı yaparak onaylayan kendisi değil mi?

RSE ile diğer VARŞOVA paktı ülkeleri arasındaki çelişmede giderek su yüzüne çıkıyor. Doğu Almanya paktı içindeki en büyük ikinci güç olma avantajını kullanarak SB'deki bütün kararları desteklemeyeceğini savunuyor. Polonya'ya bakış açıları da değişiklik gösteriyor. Polonya iflas etmiş modern-revizyonist çizginin, ekonomideki sancularıyla kıvrılmıyor. Sürekli artan hayat pahalılığının kitleler nezdindeki tepkileri, işçilerin bu "sosyalist" ülkede ayaklanması(!), parti içinde klikler arası dalaşın kızışması, sürekli artan dış borçlar, bu ülkede bürokrat burjuvaziyi düşündürüyor. Çekoslovakya ekonomik alanda giderek dar boğaza giriyor. Otomotiv sanayiinde Skoda'nın gerek teknik ve gerekse de model olarak geliştirilmemesi, RSE'nin Lada'sının bütün blok içindeki pazarlara hakim olması, silah sanayisinin RSE'nin çıkarına sürekli gerilemesi ve işgale duyulan hoşnutsuzluğun yayılması, bu ülkenin de yakında yeni bir Polonya olacağını gösteriyor. Macaristan "Gulaş sosyalizmi" ile blok içindeki en rahat hareket eden ülke görünümü veriyor olmasına rağmen, askeri alanda RSE'nin denetimindedir. IMF ile girdiği borçlanma ilişkisi enflasyonu yükseltmiş, içte huzursuzlukların artmasını gündeme getirmiştir. Romanya paktın açiktan iflas eden ülkesi konumunda. Çavuşesko hanedanlığının sürekli borç ve dizginlenmeyen enflasyonist politikası gelinen aşamada ciddi bir iç muhalefetin doğmasını sağlamıştır. Halk artan hayat pahalılığını protesto etmek için caddelere dökülmüştür. Bu ülke uzun bir zamandan beri, RSE'ne karşı bir dış politika izliyor. Açiktan pakt içinde RSE'ne ters düşen bir tavır sergiliyor. Bulgaristan RSE'nin bir yarı-sömürgesi olarak blok içinde RSE'ni en çok destekleyen konumda, Balkanlarda RSE'nin güvenilir kalesi konumunda.

Blok dışındaki duruma gelince, Uzakdoğu'nun saldırı üssü haline getirilen Vietnam, askeri alanda saldırgan konumunu sürdürüyor. Kampuçya'yı işgal etmesi RSE'nin direktifi ile olmuştur. Ekonomik alanda RSE'nin yardımlarıyla ayakta durmaya çalışıyor. RSE'nin stra-

tejisine hizmet temelinde sürekli olarak militarize ediliyor. Laos'ta durum keza aynı, Kuzey Kore her ne kadar bağımsız gibi duruyorsa da ekonomik alanda RSE'nin baskısına maruz kalıyor. Afrika'da Etyopya'yı üst haline getiren RSE'leri, bu ülkedeki yoksulluğun sorumlusudur. Geric Etyopya rejiminin Eritre ulusal kurtuluş mücadelesine karşı desteklenmesi, RSE'nin "enternasyonalist" maskesinin çirkefliliğinin bir göstergesini oluşturuyor. Libya ve Suriye Ortadoğu'da RSE için güvenilir müttefik konumundalar, Afganistan'a gelince RSE için tam bir siyasi çıkmazı oluşturuyor. Kukla hükümetin bir türlü mücahitler karşısında başarı sağlayamaması, kendi deyimleriyle rejimin kitle desteğinden mahrum oluşu, RSE için bu ülkede gerçek anlamıyla bir yenilgi olmuştur. Askerlerini çekeceğini ilan eden RSE, gitmelerini kukla rejiminin hemen yıkılacağını gördüklerinden dolayıdır ki, asker çekme işlemini durdurmuşlardır. Küba, Latin Amerika'da ulusal kurtuluş mücadelelerine sızabileceği bir politikanın yardımcı konumunda. Her fırsatta Che Guevara'nın resmi altında poz verip, yandaşlarına moral empoze etmeye çalışan Fidel Castro'nun bu rolü oynaması için verilen ekonomik desteklerle ayakta duramayacağı da gün ışığına çıkmıştır. El Salvador, Guetamala, Nikaragua ve Bolivya'daki gerilla mücadeleleri "barış" sürecine uyarak ya tatile ayrılmışlar ya da Nikaragua örneğinde olduğu gibi gerici piskoposların aracılığı ile kontraların masa başı diplomasisine girişmişlerdir.

RSE'nin ABD emperyalizmi gibi yarı-sömürgelerinde güçlü olmamasının esas nedeni ekonomiktir. Ekonomik olarak güçlü olmayan bir emperyalist ülke salt askeri alanda güçlü olamaz. Askeri hakimiyetini uzun süre koruyamaz. RSE'nin durumu budur. Yarı-sömürge haline getirdiği ülkeleri ekonomik olarak tam ablukaya alamıyor. Bu nedenle de askeri militarist baskısını uzun süre sürdürüyor. Gorbacov, şimdi ekonomik olarak da güçlenmeyi hedefliyor. Diğer emperyalistlerle yarışması, onları geçmesi ancak ekonomik olarak güçlenmede görü-

Stuttgart'ta atom reaktörleri ve nükleer savaşa karşı gösteri...

yor. Bu nedenle yeni politikaları gündeme getirmiştir.

SÖMÜRGE VE YARI-SÖMÜRGE ÜLKELERDE DURUM

Emperyalist dünya sisteminin pazar alanlarını oluşturan bu ülkeler de ekonomik ve siyasi krizin yarattığı devrimci durum giderek yükseliyor. Emperyalistler bu ülkelerde gelişen halk muhalefetini boğmak için yeni yeni manevralara girişiyorlar. Çoğu askeri darbelerle yönetilmiş ya da halen yönetilen bu ülkelerde "demokrat" adayların ve partilerin "hür seçimlerle" iş başına getirilmeleri moda olmaya başladı. "Barış süresince katkı"da bulunmak diye lanse edilen bu durum, emperyalist ülkelerin izlediği politikayla orantılıdır. Özellikle batılı emperyalist güçlerce desteklenen bu "sosyal demokrat"lar Filipinler, Peru, Pakistan'da olduğu gibi, halk muhalefetini en iyi peşinden sürükleyerek pasifize edebilecek konumda olan partiler. Ülkemizde de yakında gündeme gelecek olan bu oyun, genel anlamda düzenden hoşnutsuz kitlelerin; bu tepkilerini törpülemeyi hedefliyor. Çok partili sisteme geçiş de günümüzde ön planda olan bir politika, bütün bunlar önümüzdeki süreçte proletarya-

nın siyasi platformu belirlemede önemli bir güç olacağını gösteriyor. İkinci enternasyonalin döneke partilerine ve onun günümüzdeki uzantılarına karşı mücadele etmek esası teşkil etmelidir. Özellikle Batı Avrupalı emperyalist güçlerin alternatif göstermeye çalıştığı bu oluşumun gerçek yüzünü kitleler nezdinde gösterilmesi önemlidir. Stalin'in deyişiyle bunlar "Ve bütün bunlar içinde en önemlisi, sosyal-demokrasinin işçi sınıfı içinde emperyalist pasifizmin borazancı başısı olmasıdır. Dolayısıyla sosyal-demokrasi, yani savaşlar ve müdahalelerin hazırlanmasında kapitalizmin işçi sınıfı içindeki baş dayanağıdır"lar. (SBKP/B MK'nin Haziran Plenumu Sonuçları Üzerine, C.11)

Devrimin fırtına merkezi olan sömürge ve yarı-sömürgelerde, mücadele yürüten güçlerin durumu, DKH'nin konumu da gözönünde bulundurulursa, pek iç açıcı değildir. Latin Amerika ülkeleri de Peru dışında- hemen hemen bütün önderlikler, küçük burjuva ya da ulusal burjuva çizgilerinden dolayıdır ki, RSE'nin etkisi altındadırlar. "Barış" rüzgârlarının esmesiyle birlikte bu güçler uzlaşmaya yönelmişlerdir. Tümyle emperyalistlerin denetimine girmeyen bu örgütlenmelerin anti-emperyalist yönleri (güdükte olsa) desteklenir. Bu örgütlenmelerin önümüzdeki süreçte yol ayrımına gelecekleri ve yeni arayışlara yönelecekleri bilinmelidir.

Bu bölgede PKP önderliğindeki

Peru Devrimi, sosyal kurtuluş mücadelesi yürüten diğer güçlere göre, ML hat izleyen yegane güçtür. Gücünü Peru işçi sınıfından alarak, ML ve Mao Zedung Düşüncesi bilimini kendisine rehber edinen PKP, uluslararası alanda saldırıların Mao Zedung şahsında yoğunlaştığı bir dönemde, onun bilimine yaptığı nitel katkılarını savunarak güçleniyor olması daha da bir önem kazanıyor. AEP revizyonistlerinin de sosyalizmin kalesini içten fethederek burjuvaziye yeni mevzi kazandırması, Peru Devrimi'nin ve PKP'nin uluslararası rolünün önemini daha da belirgin kılıyor. Peru Devrimi'nin gelişimi küçük-burjuva önderlikler başta olmak üzere tüm güçleri rahatsız ediyor. Küçük burjuva önderliklerin moda olduğu bir bölgede, halklara yeni ufuklar açıyor olması, ML ve MZD'nin zaferidir.

Uzak Asya'da Filipinler ve PKP önemli siyasal bir gücü oluşturuyor. Kitleler nezdinde önemli bir güce sahip PKP, yeni halk ordusunun zaferiyle ülkedeki tek alternatif güç. Bunun dışında Vietnamlı saldırganların kukla rejimine karşı mücadele yürüten Kızıl Kmerler, bütün saldırı, demagoji ve izole etme politikalarına rağmen önemli bir güçtür. Hindistan'da belirli bir muhalefet yükselişi görülüyor. Sri Lanka'ya karşı mücadele eden Tamiller ve onların örgütü olan ELAM Kurtuluş Kaplanları, ML olmayan bir siyasal güç. Ulusal kurtuluş mücadelesi veren bu örgütlenme demokratik bir muhtevaya sahiptir.

Orta-Doğu'da gündemin en önemli meselesini ulusal kurtuluş mücadeleleri işgal ediyor. Filistin Ulusal Kurtuluş mücadelesinin almış olduğu yeni boyut ve ilan edilen Filistin Devleti, gelecekte de bu konunun gündemde kalacağını gösteriyor. Bu konuya ilişkin düşüncelerimizi daha önceleri de açıklamıştık. (Burada tekrar aynı konuyu işlemeyi uygun görmüyoruz.) Bölgede giderek sesini duyurmaya başlayan Kürt ulusal kurtuluş hareketi, yeni birlik arayışlarına yönelmiştir. Bu mücadeleye önderlik eden güçler ML olmayan güçlerdir. Ulusal Kürt burjuvazisinin damgasını taşıyor olmasına rağmen (özellikle Irak'ta) emperyalizme darbe vurmaktadır. Bazı iddia-

• Barış avareleri savaş güçlerinin muntazam mevzilenmesine zaman kazandırır... ve saldırır.

ların tersine emperyalizme bağlı hareket eden bir güç henüz değildir. Bu mücadelenin gelecekte izleyeceği rotayı şimdiden tesbit etmek olası değildir. Ona göre bugünden tavrın belirlenmesi gerekmektedir.

ML'lerin ulusal kurtuluş mücadelelerine bakış açıları bellidir. ML önderlikten yoksun da olsa, -ki özlenen onun ML bir çizgide olmasıdır- onun emperyalizme darbe vuran demokratik muhtevası desteklenir. Günümüzdeki bütün ulusal kurtuluş mücadelelerini emperyalizmin denetiminde ve onların kendi aralarındaki dalaşın bir sonucu görmek yanlışır. Emperyalizm ve proleter devrimleri çağında, ezen ulus burjuvazisinin ulusal imtiyazlarına karşı mücadele eden, ezilen ulus burjuvazisinin imtiyazlarına sahip çıkmak, emperyalizmin güçlenmesine yardımcı olmaktır. Her önderlikten ML tavır beklemek ve ona göre tavır belirlemek, saf proleter çizgi arayıcısı olan Troçkizm'dir. Bu konuda Lenin şunu söyler: "Emperyalizm altında ulusal savaşların her olasılığını yadsımak, teorik olarak yanlış ve pratik olarak Avrupa şövenizmiyle eşittir." (Proletarya Devriminin As-

keri Programı, Eserler, Cilt 23)

Burada şöyle bir yanlış anlam çıkmamalıdır. Biz ulusal kurtuluş mücadelesi yürüttüğünü iddia eden bütün hareketleri desteklemeliyiz. Onu destekleme kriteri, onun o özgülde emperyalizme darbe vuran ve onu geriletken yönüdür. Böyle bir yaklaşıma sahip olunamazsa, bu seferde her ulusal kurtuluş mücadelesi yürüten örgütün niteliğine ve yönelimine bakmadan destekler oluruz ki, bu da yanlıştır.

"Barış" teraneleriyle ortalığın inletildiği günümüzde, proletarya revizyonizme, modern revizyonizme ve sosyal-demokrasinin işçi sınıfı içindeki uzantılarına karşı amansız mücadele etmelidir. Bağımsız çizginin tavizsiz savunulması, ML/MZD'ne yönelen saldırıların ayyuka çıkmış olması, tarihsel görevin önemini daha da öne çıkarıyor. Uluslararası alanda güçlenen modern revizyonizm işçi sınıfı içindeki baş çelişmeyi oluşturuyor. Özellikle Stalin ve Mao Zedung'a yönelen saldırılar tesadüfi değildir. Bütün önderliklerin yalpaladığı ve yeni arayışlar peşinde olduğu günümüzde, Marksizm-Leninizm ve Mao Ze-

dung Düşüncesi bilimini alternatif yapmak ve yeni yeni Peru'lar yaratmak daha da önem kazanıyor. Sessizlik yeni fırtınalara gebe. 1970'li yılların fırtınaları daha güçlü ve daha sıçramalı yaşanacaktır. Bu duruma hazır olmak (örgütsel, siyasi vb.) önderliğin gücünü pekiştirmek, hatalardan arınmak, düne göre daha da acildir. Hazırlıksız yakalanmak istenmiyorsa, proletarya bugünden savaş mevzilerini hazırlamalıdır. ML ve MZD biliminin zaferini kolaylaştıracak pek çok etken mevcut. Son sözü Stalin'e bırakıyoruz:

"Emperyalizmin başlıca cephe gerisini, sömürge ve yarı-sömürge ülkeler oluşturmaktadır. Bu cephe gerisinin devrimcileşmesi, yalnızca emperyalizmin cephe gerisinden yoksun bırakılması açısından değil, aynı zamanda doğunun devrimcileşmesinin, kaçınılmaz olarak, batıdaki devrimci bunalımın yoğunlaşmasına güçlü bir atılım vermesi açısından da zorunlu olarak emperyalizmi zayıflatacaktır. İşte içinde bulunduğumuz çağ, bu fırtınaların ve onların Avrupa'da yarattığı 'yankıların' çağıdır." (1925, Doğudaki Devrimci Hareket, Eserler, Cilt 7) ■

Zindanlardaki Devrimci Tutsakların Onurlu ve Haklı Direnişlerini Destekleyelim

Ali Ekber Selim

Orta çağın zifiri karanlığında, simgesi ÖZGÜRLÜK MAHKUMLARININ irin kan kokan faşizmin zindanlarında canları pahasına yürüttükleri açlık grevleri, bütün yıldırma ve baskı şartlarına rağmen giderek yaygınlaştı ve bir alev gibi tüm ülkeyi sardı. Yıllardır en amansız koşullarda mücadele ederek insanlık onurunun korunması mücadelesinde baş eğmeden dayatılan bütün yaptırımları geri püskürtmüşlerdir. Hakim sınıflar en azgın baskı koşullarında kabul ettiremediklerini, bugün "demokrasi", "sosyal adalet" palavralarının ardına gizlenerek kabul ettirmek istiyorlar. Adına Ağustos genelgesi denilen yeni kişiliksizleştirme, boyun eğdirme genelgesi, bu politikanın bir sonucu olarak gündeme getirilmiştir.

NEDEN AÇLIK GREVLERİ?

İnsanlık aleminin utançlık simgesi haline gelmiş Nazi faşizminin toplama kamplarını andıran Türkiye cezaevlerinde, 12 Eylül faşizmi en barbar yöntemlerle ilerici, devrimci ve demokratlara saldırmış ve onlarcasını katletmişti. Bütün bu baskı-

lara rağmen Özgürlük Mahkumları boyun eğmemiş ve TTE başta olmak üzere bir dizi konuda hakim sınıflar geri adım atmak zorunda bırakılmışlardı. Bir dizi hak söke söke alınmıştı. Halk muhalefetinin giderek yükselmesi, işçi grevleri, öğrenci direnişleri yayılma gösterince, TC yeni baskıcı yaptırımlarını tekrar cezaevlerine dayattı. Onlar için bu alan en tehlikeli bölgeydi. Bir yandan ayakları havadayken demokrasi meleği kesilen Kenan Evren'in "idam etmeyip de besleyecek miyiz" sözlerinden ilhamını alan azgın işkenceler, bir yandan da "Avrupa işkenceyi önleme anlaşmasına imza attık" demagogleriyle öğünme. İki yüzlülük hakim sınıfların karakteridir. Adalet bakanı "Türkiye cezaevleri Avrupa'nın en iyi cezaevleridir" diye demeçler vererek kamuoyunu aldatmanın peşinde. Soruyoruz, hangi Avrupa ülkesinde insanlar sevk zinciriyle mahkemelere getiriliyor. Hangi Avrupa ülkesinde, dışarda yasak olmayan yayınlar, cezaevlerindeki müdürlerin keyfi kararlarıyla yasaklanıp mahkumlara verilmiyor? Hangi Avrupa ülkesi ki uluslararası anlaşmalara imza atmış olmasına rağmen, Türkiye cezaevlerinde olduğu gibi sistematik işkenceyi uyguluyor? Bu soruları çoğaltmak mümkün, ancak bizim burada Avrupa'nın cezaevlerini övme diye bir sorunumuzda yok. Her fırsatta "Avrupalı" olma propagandasının

bile basit bir yalandan öteye gitmediğini vurgulamak için bu karşılaştırmaları yaptık. Kamuoyunda açlık grevlerinin yankı bulması üzerine ise Adalet Bakanı şu açıklamaları yaptı; "Türkiye'de 50 binin üzerinde tutuklu ve hükümlü bulunuyor. Bunların içinde 2 bininin açlık grevine başlaması kasıtlıdır. Bunlar teröristtirler". Kimin terörist olduğunu halkımız iyi bilmektedir.

Yeni yeni kölelik reçete ve anlaşmalarıyla, ülkeyi emperyalizme peşkeş çeken hakim sınıflar terörist olmuyor da, bağımsız ve demokratik Türkiye için emperyalizme karşı mücadelede zindanlara doldurulanlar mı terörist?

En doğal insan haklarını dahi hiçe sayarak doğuda keyfi işkence yapan, "terörist yakalama" adı altında dağdaki çobana dahi ateş açan ve "yakala öldür" gibi emirlerle halka kan kusturan kolluk kuvvetleri terörist olmuyor da, halkların kardeşçe bir arada yaşaması için mücadelede içeri düşen devrimciler mi terörist?

Halkımızın alın terini gasp edip, Avrupa'nın en lüks başkentlerinde yaşam sürenlerin kılına dokunulmazken, her gün gelen zamlarla halkımıza yaşamı çekilmez hale getiren, işçinin evine götürüldüğü bir kuru ekmeği bile elinden almaya çalışan ve onu açlığa mahkum edenler terörist olmuyor da, işçinin alın terini ve

• İHD İst. Şubesi binasında tutukluları AG ile destekleyenler.

emeğinin kurtuluşu için hiçbir şahsi çıkar gözetmeksizin mücadeleye atılan ve bunun bir sonucu olarak zindana düşen devrimciler mi terörist?

Tuzla cinayeti örneğinde olduğu gibi, sorgusuz sualsiz devrimcileri katledenler terörist olmuyor da, zulmün ve sömürünün olmadığı bir dünya için mücadelede zindana doldurulan devrimciler mi terörist?

SHP'NİN AÇLIK GREVLERİ KARŞISINDAKİ TAVRI

Her fırsatta "emeğin partisi" olduğunu yineleyen ve "sosyal demokrat" normlar üzerinde inşasının tamamlandığı vurgulanan SHP'nin ne kadar: "sosyal" ne kadar "demokrat" olduğu bu olayda bir kez daha gözler önüne serilmiştir. Türk hakim sınıflarının öteden beri bilinen özelliklerinden birisi de devrimci mücadele karşısında birleşmeleridir. Açlık grevleri konusunda Özal'dan farksız bir tavır sergilemiştir SHP. Demokrat olmak ilerici ve demokrat taleplere sahip çıkmayı gerektirir. Ama SHP il binalarındaki açlık grevlerine polisle birlikte sal-

dırılmış, Konya ve Edirne örneğinde olduğu gibi tutuklu yakınlarının gözaltına alınıp işkence görmesini sağlamıştır. İnsan haklarına sahip çıktığını iddia eden bir parti, açlık grevlerini "şiddet eylemi" görüyor ve bugünkü Adalet bakanının ağzıyla konuşabiliyorsa, bu onun insan haklarına saygı duymadığını gösterir. Avrupa'nın en gerici partileri tarafından desteklenen bu haklı taleplerin, SHP tarafından reddedilmesi, onun iktidara geldiğinde halka nasıl saldıracaklarını da gösterir. Kitlelerin gelişen mücadelesini boğmak ve onu pasfize etmek gayesiyle kurulmuş bu parti, bazılarının iddia ettiği gibi de "ilerici" bir parti değildir. Açlık grevlerinin en yaygın döneminde partinin taban olarak bundan etkilenmemesi için "parti işgal altındadır" çıkışları, gerçek yüzünü gösteren Ali Topuz gibilerinin bu çıkışı ve çıkışın zamanı önemlidir. Bütün ilerici ve SHP'yi umut görenlerin SHP'den ayrılmaları ve ona karşı mücadele etmeleri gerekir. Halk nezdinde bir türlü dikiş tutturamayan bu partinin kandırmaca muhalefetine de kanılmamalı, teşhirine önem verilmelidir. Onun alternatifi kitlelere devrimciler tarafından sunulmalıdır. Bu parti hakkında ham hayaller beslemek ve onun güçlenmesine yardımcı olmak, karşı-devrimi güçlendirir.

AÇLIK GREVLERİNİ DESTEKLEYELİM

Yüreği insanlık sevgisiyle dolu, doğrudan, iyiden, güzelden yana ve zulmü onaylamıyon tüm insanlar, sizlere sesleniyoruz.

Adalet bakanı "bu genelgeyle tutuklular daha iyi yaşam şartlarına kavuşacaklardır" diyor. TC topraklarında doğmuş ve yıllardır uygulamaları görmüş hiçbir insan bu palavraya inanmaz. Bırakın cezaevlerinde iyi yaşam şartlarını sağlamak, dışarıda bile kırmızı arabalara ateş açılıp insanlar hunharca katlediliyor. 12-13 yaşlarındaki Kürt çocukları "terörist" diye jandarmaca kurşunlanıyor. Böyle bir ülkede yaşam güvencesi nasıl sağlanır.

Bugün bu mücadeleye omuz vermek, "demokrasi, 'komünist partisi' serbest olmalı", "idamlara karşıyım" vb. demagojilerinin ayyuka çıktığı bir dönemde, daha bir önem kazanmaktadır. En insancıl ve demokratik taleplerle açlık grevine başlayan özgürlük mahkumlarının sesine kulak vermemek, bu zulmü onaylamaktır. Aydınlık ve umutlu günlerin zaferi uğruna içeri düşen, haksızlığa karşı mücadeleden başka hiçbir suçları olmayan evlatlarımızın ve kardeşlerimizin yalnız olmadıklarını ve bu düzen devam ettikçe yalnız kalmayacaklarını bilmeliyiz. Bu olay karşısında tüm hakim sınıf partilerinin tavırlarının aynı olduğunu pratikte görüyoruz. ANAP'ından SHP'sine kadar "insan hakları" nutukları atanların, pratiğe iş dökülünce nasıl da birleştiklerini gördük. Bu olay bile bize sadece ve sadece kendi öz gücümüze güvenmemiz gerektiğini biraz bir şekilde göstermiştir.

İnsan olmak, insan onurunu yaşatmayı, haksızlıklara mücadele etmeyi, zorbaya dur demeyi gerektirir. Bu temelden hareketle biz YENİ DEMOKRASİ dergisi olarak açlık grevlerini ve onun taleplerini sonuna değin destekledik, destekliyoruz. Bütün insanları dayanışmaya çağırıyoruz. ZAFER DİRENENLERİN OLACAKTIR! ■

DEVLET VE “ADAMCIKLAR”

Ali DOLUNAY

Devlet, geri adım atışını hazmedemiyor. “Verdiğim her direktife mahkûm uymalıdır.” saplantısı kurt gibi kemiriyor devleti. Zincirli kelepçeli köleye her isteğini yaptırma ruhuyla dolan, bóbürlenen devlet, onların her kazanımı karşısında cinnete giriyor. “Ben güçlüyüm” psikozu hastalık halini alıyor. Biçime değil, öncelikle öze bakmalıyız. Diyelim ki çok güçlü bir devletsin. Bir milyona yakın silahlı gücün var. Güçlü, tecrübeli ve kurtoğlu kurt bir bürokrasin var. Muhteşem bir fütuhhat ve ordu geleneğinin var. Bu gücün ve bu çapınla sokakta bir “adamcık” yakalyorsun. Çırlıçiplak soyuyorsun. Ellerine kelepçe ayaklarına pranga vuruyorsun. “Hadi şimdi bülbül gibi öt. Tüm sırlarını say bana. Ve inancının al bayrağını gönderden indirerek ayaklarımın altına ser” diyorsun “adamcık”a. Mahlukun göz bebeklerinde nar kızılı çatal kıvılcımlar çakıyor. O prangalı, çıplak, ecüç-bücücü haliyle, yeryüzünün en büyük destanını yeniden yaratıyor hücrelerinde. Kabloya, sopaya, askıya, meydan dayacağına ve psikolojik zillere karşı aylarca direniyor. Ve bizat zından şunu itiraf etmek zorunda kalıyor: “Evet sevgili devletim, haşmetimin tacındaki koca pırlantam, sen bu adamcığın karşısında pes ettin. Bu kanlı, bu sıkı ve bu zincirli ve bu üryan haliyle bu mahluk şimdi senden güçlüdür”.

Abrakadabracılığın ve de en hasından orostopolluğun hiç gereği yoktur. Tanrının her kulu, günümüzün politik mahkûmlarının güçlü olduğunu kabul etmek zorundadır. “Adamcıklar” haklı, mağrur ve güçlüdür. Mahkûmluğunu benimse-

• Bu “adamcık”lar yeryuvarlağın dama taşlarını değiştirmeye çalışıyor.

miş, mahkûmluk köprüsünü, göğün kıyısına varmak için geçilmesi gereken demir bir köprü olarak kavramış bir mahkûm yığınıyla karşı karşıyayız. Karşımızda meleyen bir koyun sürüsü yoktur. Eski Adalet bakanı Mahmut Oltan Sungurlu, mahkûmun şah damarındaki atışların anlamını iyi kavradı. Ve şu zehirli cümleyi öğrenerek hazmetmek zorunda kaldı: “mahkûm inatçıdır. Döner döner diretir ve sonunda kabul ettirir.” Tek tip elbise giyme zorunluluğunun ortadan kalkışı bu cümlede yatan gerçeğe dayanıyor.

Devletin direktifiyle, Mehmet Topaç’ın hazırladığı “1 Ağustos Genelgesi” cezaevlerinde genel direnişin yeniden yükselişine yol açmıştır. İki bin mahkûmun girdiği açlık grevi, talepleri ne olursa olsun objektif olarak genel af’a hizmet etmiş ve güzel bir direniş mirası olarak devrim

tarihine geçmiştir. İleri yığınlar ve devrim, haklı direnişleri sevinç ve şevkle alkışlama mizacına sahiptir. Türkiye’nin ileri yığınlarının ve hatta halkın ezici çoğunluğunun gönüllü zıندانlarda yükselen bu tip direnişlerden yanadır. “1 Ağustos Genelgesi” bazı kazanılmış hakları yutmuş ama yeni kitlesel direnişlere yol açmakla da güzel ve devrim için yararlı bir rol oynamıştır. Devlet kaldırdığı taşı bir anlamda ayağına düşürmüştür. Kim ne derse desin bu böyledir.

Dört duvar arasında birleşebileceğimiz tüm güçlerle birleşmek ve hakların yokedilmesine yönelik saldırıları karşı saldırıyla karşılamak. Zindanda altın ilke budur şimdi. Mücadeleye ilişkin, gruplar ya da bloklar arasında rekabetin olması kötü değildir. Ama rekabet içtenlikten kaynaklanmalı, direnişin genişliğini

ve birliğini dinamitleyerek tecrit olmuş, parçalanmış kendi başına buyruk küçük direnişlere çanak tutmamalıdır. Bloklar, gruplar arasında emrivakiler, dayatmalar, hazırlıksız yakalamalar kötüdür. Açık yürekli, dürüst ve sabırlı olmalı, direnişe katılmakta tereddüt eden güçlere fırsat ve zaman tanımalı, onlara karşı eleştiri-ikna ve demokratik baskı mekanizmasını işletmeliyiz.

Devlet, geri adım atışını hazmedemiyor. Bunu normal karşılamalı, hazımsızlıktan kaynaklanan her geğirtiyeye direnişle cevap vermeliyiz. Bazen halktan öğrenir, bazan da halka öğretiriz. Gerçeği alçak gönüllülikle teslim etmeliyiz. Bugün mahkum, yani halkın evlatları -12 Eylül'den bu yana yaptıkları gibi halka direniş dersleri veriyor. Halk her direnişten öğrenir ama öğrendiğini belli etmez. Bütün büyük direniş ustaları böyledir. Hiç sezdirmeden, sessiz, gösterişsiz öğrenir. Ve hiçbir öğretmenin erişemeyeceği bir yetenekle de öğretir. Sağırlara ve körlere de...

Mahkum ailelerinin çabaları ve etkinlikleri de son derece öğreticidir. Bu etkinlikte, kadınların fedakârlığı ön plana çıkıyor. Mahkum aileleri, demokratik kuruluşları kıpırdamaya zorluyor, yurtdışını etkiliyor, SHP ve basın bir bölümü üzerin-

de ısrarlı çabalarıyla etkili oluyor. İçerdeki inatçı, büyük gücün, dışarda her zaman, -onun direniş şanına layık- bir parçası varolagelmiştir. Arjantin, Şili ve Türkiye bunun en canlı örneklerindedir. Ancak ülkemizde mahkum ailelerinin mücadelesi, bazı ülkelerde olduğu gibi kitlelerin katılımıyla geniş kitlesel gösterilere dönüşmemiştir. Bunun nedenleri üzerinde durmayacağız ama her devrimci, bu nokta üzerinde düşünmelidir. Aydın önyargılarıyla kitleleri suçlamadan düşünmelidir.

Gelişme ne yöndedir? Gelişme, yeni bir af zorunluluğunu dayatıyor. Bu af sözcüğünden artık ürkmemeliyiz. Bu sözcüğün ifade ettiği şey, artık günümüzde değişmiştir. Ege men sınıfların ya da "devlet babanın" suçluları affedişi anlamından tamamen sıyrılmıştır. Faşist diktatörlük ve bu diktatörlüğe karşı kararlı direniş şartlarında af sözcüğünün içeriği tamamen değişmiştir. Bunun içeriğini değiştiren asıl öge de direnişin bizzat kendisidir.

Devrimci durumdaki yükseliş, üç yıl öncesine nazaran daha hızlı olmasına rağmen 12 Mart sonrası yükselişinden yavaştır. Bu dönemin, 12 Mart sonrası dönemine benzemeyen iki önemli ayrıcalığı vardır. Geniş mahkûm yığınlarının direnişi ve ge-

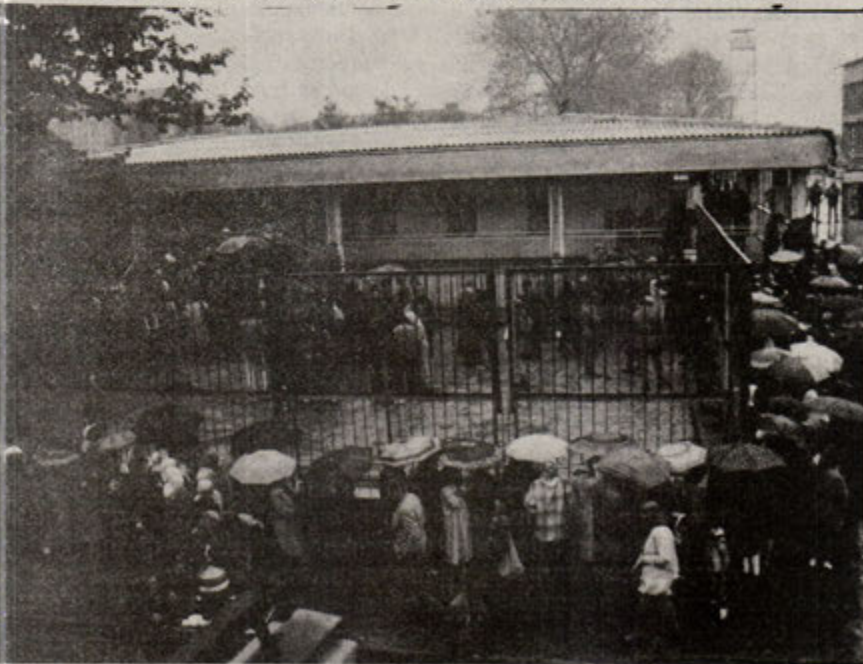
rilla savaşı. Bununla birlikte günümüzün işçi hareketi de o döneme göre çok daha geniştir. Ama derinlik ve nitelik açısından o döneme göre geridir. O döneme göre geri olan diğer bir hareket de öğrenci hareketidir. Bunlar günümüzün dikkati çeken önemli gerçeklerinden birkaçıdır.

"Adamcıklar" ister içerde isterse dışarıda olsun değişimin volkanik gücüdür. Herbiri birer Kırmızı Şakallı Topal Karınca'dır. Filin stratejik olarak, fazla bir kerameti ve gücü yoktur. Onlara "devrimi unuttun artık. Bakın refah toplumlarında devrim öldü. Refahın kapıdan girdiği yerde devrim bacadan çıkar" diyorlar. Ama tüm "refah" toplumları hâlâ devrimden korkuyor. Kendi istikrarlarına zerre kadar güvenleri yoktur. Devrimin, bir insan içadı olmadığını en iyi kavrayan yine bu toplumlardır. İnsanlık devrimlerle ilerliyor. Devrimlere baş vurmamak, devrimlerle ilerlemek zorundadır. İnsanlığın bir bölümünün diğer bölümüne karşı kalkıştığı devrimler çağı çok uzun bir tarihsel şeridi işgal ettikten sonra yerini, yine insanlığın katıldığı değişik türde devrimlere terkedecektir. "Adamcıklar" çağı yerini, tüm insanlığın adamcık haline geldiği bir çağa bıraktığında, değişik türde, yepyeni bir devrimler çağı başlayacaktır.

En küçük bir çabanın devrim ırmağına düşen bir damla olduğunu bilerek, böylesi bir anlayışla yürüyerek ilerlemek. Hücrelerinde ya da koğuşunda açlık grevine yatan mahkumun her dakikasında derin bir anlam, evreni kucaklayacak derecede ateşli bir iştihâ ve şevk vardır. Açlık grevinde düşen her şehidin, düştüğü yerde yemyeşil bir vaha haline geldiğini, kocaman sahrayı o ölçüde dönüştürdüğünü bilerek ilerlemek. Direnişler halkın bahtını aydınlatıyor. Direnişsiz geçen dönemler genellikle kâbuslu, karanlık dönemlerdir. Karanlığı zaptedecek, aydınlığa dönüştürerek iki büyük güç vardır: *Bilim ve direniş*. "Adamcıklar"ın bakışlarında bu her iki gücün ışığını görebiliriz. Bu onların içindeki, bilincindeki güzelliğin bakışlarına vuruşudur.

İnsanı insan eden bu güzel bakışla selam. ■

• Bunlarda 'adamcık'. Kafesteki 'adamcık'larına bir sıcak gülücük sunmanın kuyruğundalar.

TÜM DEVRİMCİ DEMOKRAT KAMUOYUNA ÇAĞRI

28 Aralık '88 günü Sağmacılar özel tip cezaevinde ortaya çıkarılan Tünel konusunda, gerek cezaevi yetkilileri ve gerekse bazı yetkili kurumlar kamuoyuna bilinçli bir şekilde yanlış bilgiler verilmekte ve olay tamamen çarpıtılarak farklı gösterilmeye çalışılmaktadır. Biz TKP-ML TIKKO davasında yargılanan siyasi tutuklular olarak, Tünel olayı ardına gizlenerek yapılmak istenen büyük bir saldırının (bu saldırı ölümlere varabilecek niteliktedir) gizlenen yanlarını kamuoyuna duyurmayı zorunlu ve tarihi bir görev olarak görüyoruz.

Tünelin ortaya çıkmasından sonraki gelişmeler aşağıdadır:

1) İdarece, dışarıda yapılan kazı sonucu bir tünelin bulunduğu doğrudur. D-Blok'ta çıkan bu tünelin sonra, idare yetkililerinin (Ç) siyasi temsilciler çağrılarak konu üzerinde konuşulmuştur. İdare, D-Blok'unun geçici olarak (iki veya üç günlüğüne) boşaltarak, güvenlik araması yapacağını belirtti. D-Blok'tan alınan tutuklu ve hükümlüler G-Bloğuna yerleştirilecekti. Bu boşaltma geçici olması nedeniyle, koğuştaki bulunan eşyalar alırdırılmadı. Temsilciler, bu boşaltmanın sadece arama sürecini kapsayacağından dolayı kabul etmişlerdir.

2) 28 Aralık çarşamba akşamı saat altı civarlarında D-Bloku, yapılan anlaşma çerçevesinde boşaltılmıştır. Görüşme sırasında diğer blokların boşaltılması konusunda idarenin herhangi bir talebi olmadı. Ancak aynı günün akşamı (D-Blokunun boşaltılmasından sonra) idarece, diğer blokların tüm alt katlarının da aranacağını, başka tünellerin de olabileceğini bildirerek, alt katların (arama sürecini kapsayacak şekilde) boşaltılmasını söylemiştir. İdarenin bu istemi de kabul edilerek, arama yapabilecekleri söylenmiştir.

3) Aynı günün akşamı saat on sularında "Arama yapacağız" diye blok ka-

pıları açıldığında, büyük bir asker kalabalığıyla, başlarında yüksek rütbeli subaylar olduğu halde B ve E bloklarında bulunan tutuklulara saldırıldı. Bu saldırıya hiçbir gerekçe gösterilmemiştir. B ve E bloklarında aynı anda başlatılan operasyon, F, A ve C bloklarını da kapsamına alarak, sabahın dördüne kadar sürmüştür. Bu iğrenç saldırı sırasında, E ve F bloklarında 7-8 tane GAZ BOMBASI kullanıldı. Atılan bombalar ve işkenceler sonucu sayısız arkadaşlarımız yaralanmıştır. Yaralıların doktora çıkarılması için yapılan tüm çağrılar idare yetkililerince reddedilerek, insanlar bilinçli olarak ölüme terk edilmiştir.

4) Sürdürülmüş olan operasyon, işkence ve GAZ BOMBALARI sonucunda bitkin düşen tutuklu ve hükümlü arkadaşlarımız üst katların koşullarına kapatıldı. Bu andan itibaren tüm demokratik haklarımız ve insanca yaşam koşullarımız ortadan kaldırılmıştır. Yemek dahi verilmemektedir.

5) Sorunların çözümü için, temsilcilerimizin idareye yaptığı tüm başvurular, "artık temsilcilik falan kalmadı, herkes kendinden sorumludur. Sorunları koğuştaki çözeceğiz" denilerek reddedilmiştir.

6) Yılbaşı açık ziyaret hakkımız keyfi olarak gaspedildi. Tüm cezaevlerinde açık görüşler gün boyu yapılırken, idare bunu çok kısa bir zamana indirerek, keyfi olarak, kabul edilmeyecek şartlar ileri sürülerek, bu hakkımız bilinçli bir politika sonucu kullanılmamıştır.

7) 31 Aralık akşamına kadar, sorunlarımızın çözümü için yapılan tüm başvuruların reddedilmesi, yeni bir operasyon hazırlığının yapıldığının görülmesi, cezaevi içine devamlı asker sevk edilmesi, can güvenliğimizi tamamen tehlikeye sokmuştur. Olası bir büyük saldırıya karşı kendimizi korumak için, (A-B-C-E ve F blokları olarak) koğuştan koridora çıkarak kapı ağzına barikatlar

kurduk. Bu süreçten sonra yapılan görüşme isteği yine reddedilerek, asker yığınağı yapılmaya ve operasyon hazırlığına devam edilmiş ve hâlâ da edilmektedir. Her an büyük kayıplarla noktalanacak olan bir operasyonun zemini yaratılmıştır.

8) G blokunda hücreye konulan arkadaşlarımızdan hiçbir haber alamadığımızdan, hayatlarından endişeliyiz.

Cezaevi yetkilileri ve şu anda bizzat tüm denetimi elinde bulunduran yüksek rütbeli subaylar bilerek kamuoyunu yanıltılmaktadırlar. Adeta tüm sorunların tutuklu ve hükümlülerden kaynaklandığı gösterilmeye çalışılmaktadır. Tünel olayı, yapılmış ve yapılacak olan iğrenç saldırı ve dayatmaların perdesi olarak kullanılmakta. Başka tünellerin de olabileceği iddiası da ileri sürülerek, bu pervasız saldırılara daha bir meşruluk ve boyut kazandırılmaya çalışılmaktadır ve yeni kanlı saldırıların sinyalleri verilmektedir.

Eyüp Cumhuriyet Savcılığı'nca yapılan açıklama tamamen bilinçli ve kasıtlıdır. Sabaha kadar süren operasyonlarda E ve F bloklarında 7-8 tane GAZ BOMBASI kullanılmıştır. Eyüp Cumhuriyet Savcılığı yeni kanlı operasyonlara davetiye çıkarmaktadır.

Yasal bir dayanağı olmadığı halde, (bir yüzbaşı tarafından açıklanmıştır) hükümlülerin sevk edileceği açıklanmıştır. Bu tamamen bir sürgün yapmanın hesaplarıdır.

Geişen tüm bu olayların sorumluları, başta cezaevi müdürleri olmak üzere, Yarbay Haydar AKSU, Cezaevi Güvenlik Komutanı Halit BULUT ve diğer yetkililerdir. Bunlar hakkında suç duyurusunda bulunuyoruz. Buradan sonra gelişecek olanlardan da yine aynı yetkililer ve buna göz yumacak olan yetkili merciler olacaktır.

Bizim talebimiz, tünel olayından önce varolan haklarımızın korunmasıdır. İdarenin göstermeye çalıştığı gibi farklı bir şey söz konusu değildir. Bu taleplerimizin, avukatlarımızın ve yetkililerin katılacağı bir görüşmede teminat altına alınmasını istiyoruz.

Tüm Devrimci-Demokrat Kamuoyunu sorunlarımıza sahip çıkmaya, ilgili kurumlara başvurmaya ve muhtemel bir katliamı önlemeye çağırıyoruz. ■

TKP-ML TIKKO Davası Tutukluları

“1 AĞUSTOS GENELGESİ”NE KARŞI TÜM CEZAEVLERİNDEKİ POLİTİK TUTUKLULARIN GİRİŞTİĞİ AÇLIK GREVİ VE ÖLÜM ORUCU EYLEMİMİZE OMUZ VEREN HALKİMİZE VE İLERİCİ İNSANLIĞA

TEŞEKKÜR VE AÇIKLAMA

İşçiler, köylüler, öğretmenler, memurlar, doktorlar, mimar ve mühendisler, avukatlar, yazarlar, sanatçılar, ev kadınları, küçük esnaf ve zanaatkarlar, sevgili gençler ve direnişimiz boyunca ilanlarıyla almımıza gün sıcağı öptükler konduran nar çiçeği çocuklar; onurlu direnişlere alkış tutan, katılan ve yandaş olan halkımız! Size teşekkür ediyoruz! Bu sözcüğü kendimizi sizlerden ayırma şeklinde anlamayınız; tersine, siz bizim varlık temelimiz ve yaşam kaynağımızsınız! Bunu haftalarca süren direnişimizde faşizme karşı yüreğinizi yüreğimizin yanına koyarak gösterdiniz. Böylesine yüreği aydınlık taşan uyanık ve direngen bir halkın evlatları olmaktan gurur duyduk; bedenlerimiz hızla erirken bile bu sevincimiz coşkun bir heyecana dönüştü. Halk için, onun şevkatli kollarında ölmek ne güzel! Üstelik, sömürücü, yaşam ve güzellik düşmanı zorbalığa karşı halkın soylu ruhunu, yaşatma gücünü öylesine güzel gösterdiniz ki! Teşekkür bunun yanında çok daha büyük bir hayranlığın yetersiz bir ifadesi olarak kalmaktadır! Halbuki, bu teşekkür, ölümlerden ve başsağlığından sonra gazete sayfalarında gördüğümüz türden bir teşekkür de değildir; tam da halka yakışan türden, faşizmin direnişi insanları tabutlara koymasına izin vermediğiniz içindir!

• Yüreklere aydınlık ve direngenlerin nöbet saatidir.

Güzel geleceğin mutlu yapıcısı, aydınlık yüzlü halkımız! Faşizme karşı sizin binbir çile, özveri ve cesaretle yürüttüğünüz inatçı direnişin zindanlardaki bilinçli bir uzantısı olmaya devam edeceğimizden hiç kuşkun olmasın. Bunu geçmişte faşist zulme karşı defalarca gösterdiğimiz için söylemiyoruz; faşizme karşı kazanılan tek tek mevzilerin, faşizmi büsbütün altetmedikçe güvencede olmadığını ve ancak gene başeğmez bir direnmeyle korunabileceğini de-

falarca gördüğümüzü ve bu sarsılmaz bilince sahip olduğumuzu ifade etmek için söylüyoruz. Halkın geleceğe uzanan aydınlığı, ülkemizin bugünkü kahrılı karanlığıyla hesaplaşmaya devam edecektir. Ekseninde devrimle karşı-devrimin iyice saf-laştığı bu direnişimiz, bu hesaplaşmanın en güzel kanıtıdır.

Aslında “1 Ağustos Genelgesi” adı altında zindanlarda estirilen terör, faşizmin, halkın ülke genelinde uyanışına ve devrimci kıpırdanı-

ve konuşma sırasının bize gelişi vaktidir.

şına karşı yönelttiği sindirme hareketinin bir uzantısıydı: Tuzla Katliamı gibi, insanların sokak ve cadde ortalarında sorgusuz-yargısız alçakça idam edilmesi; Kürt köylerindeki zulüm ve zorbalığın iyice zıvanadan çıkması; "teritoryal savunma sistemi" adı altında faşist terör hareketinin ülkenin her tarafına pervasızca yaydırılma planları; Mete Altan gibi azgın halk düşmanlarının "terörle mücadele" adı altında, Latin Amerika'daki "ölüm mangaları" gibi halkın üzerine salınması; işkence tezgahlarının geliştirilerek hızlandırılması; özellikle gençler, işçiler ve basın mensupları üzerinde yaygın bir tutuklama ve baskı furçasının estirilmesi; Gölcük Tersanesi'nde olduğu gibi, 12 Eylül hareketinin ilk günlerindeki gibi faşist çalışma sisteminin dayatılması, bu terör dalgasının en açık göstergeleridir. Ve tabii bu siyasi terör ekonomik terör, zam ve soygunla elele yürütülüyor. "1 Ağustos Genelgesi"ne karşı cezaevlerinden dışarıya taşan bu direniş, faşist terör dalgasına karşı bir dalgakıran işlevi kazandı. Böylece, halka karşı genel faşist terör hareketinin cezaevlerinde "1 Ağustos Genelgesi" şeklinde yansıması, halkın karşı-harekette bulunmasının tutuşma noktasını oluşturdu ve bu faşist terör dalgası da devrimci biçimde karşılanmış oldu. 1 Ağustos Genelgesi'ne karşı bu göz kamaştırıcı tepki, halkın faşizme karşı direnme, istek, kararlılık ve coşkusunun ifadesidir. Bizi asıl mutlu eden olay budur. Halkımız, bü-

tün mazlum halklar gibi faşizme karşı için için kaynayan bir volkan olduğunu ve devrimci öfkesini işte böyle yanardağ gibi patlattığını ve patlatacağını gösterdi. Faşizme karşı yumuşak başlılığın, suskunluk ve teslimiyetin kurtuluş olmadığı; direnilmedikçe zulüm ve zorbalığın daha da koyulaşıp geldiğini artık herkes anlayabiliyor!

Halkın faşizme karşı direnişi, fa-

şizme danışıklı dövüş içindeki sosyal-demokrat maskeli faşistlerin bu maskelerini fırlatıp atmalarına da yol açıyor. Dünyanın en insancıl eylemini "bir nevi terör hareketi" olarak nitelendiren SHP hakim yöneltici kliğinin faşizme karşı alternatif muhalefet olması şöyle dursun, muhalefet saymak bile güçtür. Bu sahte demokratların, bir muhalif eylemin devrimcilerin ve sosyalistlerin başlatmış olması kuşkusunu(!) dahi demokratik ve insancıl görevlerden kaçmaya bahane sayması, bunların ne kadar anti-faşist, demokrat ve insancıl olduğunu gösteriyor. Onlar faşizme karşı değil, kendi saflarında halk ve devrim hareketinden etkilenen insanlara karşı harekete geçtiler. Çünkü onlar da halktan ve devrimden korkuyorlar. Bu korkuları onları, sahte biçimde yer aldıkları demokratik muhalefet hareketini terketmeye itti. Fakat bu, anti-faşist muhalefet hareketini geriletmedi, tersine, halk hareketi sahte demokrat öğelerden arındıkça daha canlandı ve gerçek bir alternatif durumuna geldi, geliyor. SHP yönetici kliğinin muhalefet hareketini terk-

• Size beton duvarları asker duvarıyla takfiye

•Bize ise uçan güvercinlerimize semsiye açma hakkı verir

edişi, bu işi kıvıramayacağını, gerçek alternatif öncülüğün devrimciler olduğunu kabul ve ilan etmekten başka bir anlam taşımaz. Ama bu eylem, onlar olmadan, hatta onların karşı tutum almasına rağmen başarıldı. Böylece, halkın devrimci anti-faşist muhalefet hareketinin onları sırtından atarak yengilere daha sağlam biçimde yürütebileceği ortaya çıktı. Üstelik, saflarındaki ilerici, yurtsever, demokrat insanların uyanıklığını arttırdı, tavır alışlarını kolaylaştırıp mücadele kararlılıklarını biletti. Bütün bunlar, her bakımdan olağanüstü gelişmelerdir!

1 Ağustos Genelgesi'ne karşı direnişin, "organize bir hareket" olduğunu ileri sürerek faşist saldırıları mazur göstermeye çalışanlar oldu. Bunlar örgütsüz halkı kandırma ve yönetme kolaylığına alışmışlardır. Tutukluların, tutuklu aile ve yakınlarının apaçık pervasız faşist saldırılara karşı dayanışmasını ve birlikte hareket etmesini "gizli örgüt işi", esrarengiz ve gizemli bir şey gibi göstererek ezmeye, ailelerimize saldırmaya ve halkın desteğini önlemeye çalıştılar. Fakat artık bu demagoji ve korkutmalar sökmüyor. Ezilen,

sömürülen, zorbalığa uğrayan herkes birlikte hareket etmenin ve örgütlü mücadelenin önemini daha çok görüyor ve kavıyor. Eylemimizin insancıl, haklı talepleri karşısında hükümet yetkililerinin, kimi büyük basın kuruluşlarının ve kişilerin insanlık açısından takındığı yüz kızartıcı, insanlık dışı tutum, "eylemin arkasındaki gizli mihraklar"(!), "eyleme TIKKO tezgahı"(!) safsatlarıyla, aylardır tezgahlamakta oldukları faşist terör hareketini gizlemeye, çarpıtmaya çalıştılar. Açık ki, bu eylem, esas olarak siyasi tutsakların katılıp yürüttüğü bir eylemdir. Aynı cezaevi koşullarına karşı direnen birçok farklı siyasi inanca sahip insanın yanısıra biz TKP/ML dava tutukluları da bu direnişte ta başından beri yer aldık ve bundan onur duyuyoruz. "Tezgah"çılık öteden beri halk düşmanı emperyalist işbirlikçilerinin ve onların çanağından yalanan asalakların işi olagelmıştır. Biz, eyleme geçmeden önce ve eyleme geçerken yazdığımız dilekçelerle, bu faşist disiplin sistemini kabul etmeyeceğimizi, haklarımızı gaspa yönelik girişimlere karşı hayatımız pahasına direneceğimizi

açıkça söyledik. Demek ki, hükümetin ve Adalet Bakanı'nın tezgahladığı bu saldırılar olmasaydı böyle bir eylem de olmayacaktı. Bu işin bir yanındır. Olayın bir yüzü daha var ki; bu da, sözde bazı "insancıl"(!) politikacı, yazar ve (biri hariç) bütün günlük gazetelerin utanmaz ikiyüzlü tutumudur. Bunlara göre, devrimcilerin, sosyalistlerin, "gizli örgüt mensuplarının" insancıl isteklerde bulunmaya hakkı yoktur; bunların ileri sürdüğü istekler ne kadar yerinde ve haklı olursa olsun desteklenemez! Yani onlar insancılığ, insancıl görevleri, kendilerine, kendi yakınlarına, kendileriyle aynı inançları taşıyanlara ve belki biraz da tarafsız kimselere yapılan kötülüklerle karşı çıkmak olarak görüyorlar. Kendilerine karşı olan insanlar, hele devrimciler sözkonusu olunca, insanlık görevlerini unutuveriyorlar, öfke içinde ağızlarından köpükler saça saça zalimlerin ve zorbaların yanında yer alıveriyorlar. Eğer insancılık buysa, Hitler ve Mussolini gibi haydutların böylelerinden aşağı kalır yanı yoktur ve onları da "insancıl" saymak gerekir!

Hükümetin aylardır tezgahlan-

makta olduğu zorbalığa karşı siyasi tutuklu ve hükümlülerin gök kubbe-yi sarsan haykırılarına ses çıkarmayan boyalı basın onca renk ve boya bolluğuna rağmen insanlık dışı yüzünü boyayıp saklamayı başaramadı. Holding çanaklarından yalanan bir sürü sözde yazar ve gazeteci müsvettesi direnişten tek sözcük etmemekle kalmadı, iktidarın yüz kızartıcı bu vahşetine mazeret bulmaya ve hatta kışkırtmaya çalıştı. Böylece, hükümetin gerici politikasının yanında mevzilenen ne kadar yüreği devrim ve halk düşmanlığıyla kararmış canavarın bulunduğunu gördük. Ama bu insancıl ve haklı eylemimiz karşısında el ele veren bütün gerici faşist güruhuna karşı, her zamanki gibi gene direniş kazandı, halk kazandı, biz kazandık! Hükümet, halkın ve direnişçilerin insancıl yüreği karşısında uğradığı yenilgiyi itiraf etme dürüstlük ve cesaretini bile gösteremedi; el altından savcılara emir vererek sessiz sedasız meseleyi kapatmaya çalıştı. İstemeye istemeye de olsa, halkın kabaran öfkesi karşısında kendini zorunlu da hissetse, insan, aldığı insancıl kararlardan övünç ve onur duyar. Öyleyse hükümet neden böyle davranma gereği duydu? Çünkü, bu iktidar asla zorbalıktan vazgeçmeyi düşünmüyor. İnsancıl, demokratik bir imajdan çok zalim ve zorbalık imajından hoşlanıyor. Gerçi lafta kendini "demokrat ve insancıl" göstermeyi de elden bırakmıyor ama, öncülükten, korkutucu kuvvet gösterisinden, azametli zorbalıktan daha çok hoşlanıyor ve yarar umuyor ki esas karakteri de budur. Gerçekten yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerdeki egemen sınıflar için insancılık ve demokrasi gösterimleri çok pahalı ve güçtür, çünkü halka verebilecekleri bir şeyleri yoktur ve işlerini zorbalıkla halletmek zorundadırlar. Fakat bu kaba güçleri de sırça saraylara benzemektedir; halkın cesareti karşısında tuzla buz olmaya mahkumdur.

Direnişimize omuz veren bütün ilericiler, devrimci, demokrat yürekli insanlar! Direnişimize, yetkililerin, "1 Ağustos Genelgesi'nin uygulanmayacağı sözü ve kamuoyuna açıkladığımız bütün haklarımızın ailelerimiz, İnsan Hakları Derneği tem-

• Teşekkürler... Bizim varlık temelimiz ve yaşam kaynağımız oluşuna sayılı...

silicileri ve avukatlarımızın huzurunda kabulü ile son verdik. Ve bu kararın hükümetin genel kararı olduğunu, bizimle sınırlı bir aldatmaca (grev kırıcılığı) olmadığını anlamak için de diğer cezaevlerinde de aynı anlaşmaların yapıp tüm direnişlerin bittiğini öğreninceye kadar direniş sürdürüldü. Elbette sorunun köklü çözümü, Türkiye'nin de imzasını attığı uluslararası sözleşmenin "cezaevlerinde uyulması gereken minimum kurallar"a uygun bir tüzüğün hazırlanması ve cezaevlerindeki keyfi idarenin kesin olarak son bulmasıdır. Doğal olarak bu, açlık grevi ve ölüm orucu süresiyle kıyaslandığında kısa zamanda gerçekleşmesi beklenmez ve eylem de bunun ilanına kadar uzatılmaz. Hükümete, böyle bir tüzük hazırlaması için gerekli zaman ve fırsatı bırakmak gerekiyordu. Ancak hiç kuşku duymuyoruz ki, hükümet bu fırsatı istismar edip kendi siyasi karakterine uygun bir tüzük yapmaya çalışacaktır. İşte bu yüzden bu sorun kapanmamıştır. Hükümetin el çabukluğuyla hükümlü ve tutukluların haklarını yeniden gaspa yönelik yeni girişimlerine izin vermeyelim. Hazırlanacak tüzük uluslararası sözleşmelere uygun olmalıdır; kazanılmış haklar mutlaka korunmalıdır; tüzüğün hazırlanmasında siyasi tutuklu

ve hükümlerin, ilgili demokratik kuruluşların, baroların ve İnsan Hakları Derneği'nin görüşü alınmalıdır. İktidarın kapalı kapılar ardında faşist kafalara hazırlatacağı bir tüzüğü asla kabul etmeyeceğimizi ve gene bir yumruk gibi hep birlikte direnmekte kararlı olduğumuzu halkımızın ve halk düşmanlarının bilmesini isteriz! İktidarın siyasi tutsakların hayatıyla oynamasını engellemek için tüzüğün hazırlanmasında halkımızın ilgi ve denetiminin şimdi çok önemli olduğunu özellikle belirtmek istiyoruz.

Direnişimize, başta işçi sınıfımız olmak üzere büyük destek veren halkımıza, demokratik kuruluşlara, SHP'nin çeşitli yerel örgütlerine, ilericiler milletvekillerine, insancıl üyelerine, özellikle İHD, TAYAD, TTB ve günlük basın içinde tek başına onurlu bir insancılık sergileyen Cumhuriyet Gazetesi'ne teşekkür ediyor ve kutluyoruz. Direnişimiz karşısında yer alan ya da onursuz bir sessizliği benimseyen diğer kişi ve kuruluşları kınamaya bile değer bulmuyoruz; bunlar hakkındaki yargıyı ilericiler insanlığın ve halkımızın vicdanına bırakıyoruz.. ■

10 Aralık 1988
Diyarbakır TKP/ML Davası
tutuklularına adına
Müslüm ELMA,

Haklıydık kazandık

Bir kez daha direnişin destansı güzelliği üzerine!..

**Eskişehir Özel Tip Cezaevi
Efendi Yıldız**

Bu memleket bizim, bir uçtan bir uca koca bir mapushane! Göz göz kanayan, için için sızlayan bir yara ki, yürekleri parileyen, mapus damları...

Duvarları baskı zulüm ve işkenceyle izoleli beton kafeslerde yükselen, "insanlık onuru işkenceyi yenecek" haykırışları, zulmün ve insan hayatısızlığının engellerini onurun inatçı direnişiyle aşıyor, önüne insanca yaşamın abideleri mimare ediyor.

Mapus kapıları da bir başka yara. Zulmü, işkenceyi bizlerle yaşayan analar babalar, oğullar ve tüm mapus yakınları, zulüm içinde yeniden biçimlendiler. İşte ölüme meydan okuyan oğullarının, eşlerinin ve kardeşlerinin seslerine ses katıp, zulme boyun eğmeyen örnek mücadeleci kadınlarımızdan Sıdıka CAN, Didar SENSOY.

Zulüm yarattı onları. KIYAFET, HANIM SÖYLEMEZ, RAHİME-SALİHA ve daha nice anaları, mapusane kapılarında hiç kalem tutmamış elleriyle şiirler, romanlar yazanları. Sevgiyi, umudu, acıyı ve utancı işlediler dize dize incecik duygularıyla. Kitaplardaki adaletin nasıl işlediğini öğrendiler "adalet" katında yaşadıklarından.

Zulüm yarattı onları; direnmenin, kavganın güzelliği, kazanımlarını göz bebeğini korurcasına savunma bilinciyle. Ve bu yaratılış zulmün kendi mezarını kazıdır. Kuruştur, yeni dünyaları savaşsız, sömürsüz, sınıfsız...

Tarih 25 Kasım. Gazete sayfasında üç ananın resmi. Belki üç bin, belki üç milyonlar! Bakışlarından belli, ellerindeki karanfillerden!..

Ellerinde deste karanfil; "KARANFİLLER SOLMASIN ÇOCUKLARIMIZ ÖLMESİN" diyorlar. Yüzlerinde kaygı gözlerinde ışık ve bir umut ki!.. Evet evet öfke mi öfke yüklü.

1 Ağustos Genelgesi ve yükselen direniş dalgası

Genel olarak cezaevlerinde açlık grevi (AG) ve bunlar gibi direnişlerle can pahasına sağlanan kısmi iyileştirmelerle kabuk bağlar gibi olan yara, bir kez daha azdırılıp kanatıldı, 1 Ağustos Genelgesi'yle. Onurlu hiçbir insanın kabul edemeyeceği utanç belgesi bir zulüm genelgesi.

Genelgenin tüm cezaevlerinde bir anda uygulamaya sokulması doğal-

lıkla toplu-genel direnişleri, karşı koyuşları yaratacaktır. Zulüm programının uygulayıcıları bunun bilincindeydiler. Bazı cezaevlerinde tüneller ve daha farklı "nedenler" bahane edilerek 1 Ağustos Genelgesi uygulamaya sokulmaya çalışıldı. Diğer birçok cezaevinde ise sessiz bir bekleyiş hakimdi. 1 Ağustos Genelgesi'nin uygulama denemelerine başlanan cezaevlerinde, özel tip, komando birlikleri, polis ve cezaevi görevlileri ordusuyla operasyonlara girildi. Joplarla, kalaslarla koğuşlar basıldı. Tutuklular kenetlenerek direnişe geçti, işkence kafa-göz yarılmaları, yerlerde sürünmeler, eşyaların yağmalamaya uğraması, sürgünler bu operasyonların sonucuydu. "İnsanlık onuru işkenceyi yenecek", "Yaşasın direnişimiz" haykırışları yükselirken, adı adaletsizliğin bakanına çıkan Mehmet Topaç; "Kim demiş, nerde böylesi uygulamalar oluyormuş, nereden çıktı bu genelge, kim çıkardı. Biz 1 Ağustos Genelgesi diye bir şeyi cezaevleri yetkililerine vermedik. Bu bazı idarecilerin işgüzarlığı olmalı..." gibisinden iki yüzlü tavırla, topu cezaevi idarecilerine atma, böylece, eşzamanlı, genel direnişleri önleme, insanlık onurunu parça parça ayaklar altına alma "kurnazlığına" başvuruyordu.

• Aileler destekte eller tetikte

Davranışları öylesine pişkinceydi ki; şunu söylemediği kalmıyordu: Hayır 1 Ağustos Genelgesi diye bir şey yok. Bunu anarşist terörist suçlular kendileri çıkarmışlardır. Özellikle dış kaynaklı yollardan kalkınan, insan haklarını korumada mesafe kateden ülkemizi karalamak için, kasıtlı ve amaçlı olarak çıkartılmıştır.(!)

Cezaevlerinde yaşanan gerçekler çok geçmeden Topaç'ın gerçek yüzünü sergileyecekti. Bursa, Gaziantep, Urfa, Aydın vb. cezaevlerinde parça parça uygulamaya sokulan zulüm genelgesi, beraberinde can pahasına kazandığımız hakların tümünün kısıtlanmasını getiriyordu. Bu açık uygulama Topaç'ı bir başka konuşturuyordu artık. Yalancının mumu yine yatsıya kadar yanmıştı. 21 Mayıs 1988 Aydın Cezaevi'nde tünel bahanesiyle Foça'dan 500 (beş yüz) komando getirildi. 1 Ağustos Genelgesi'ni uygulama araçları; kazma kürek saplarıyla, tutuklular toplu dayaktan geçirildi ve

genelgenin yasakları uygulanmaya başlandı.

Daha evvel, aynı bahane ve aynı genelge araçlarıyla Bursa Özel Tip Cezaevi'nde zulüm uygulandı.

25 Temmuz 1988: Kurban bayramı nedeniyle, Diyarbakır 1 Nolu Cezaevi'nde, kapı önünde bilinçli yaratılan provakasyonda asker, polisçe otomatik silahlarla görüşçülerin üzerine ateş açıldı. Yüzü aşkın tutuklu yakını gözaltına alındı, işkence ve hakarete maruz bırakıldı, altmış tutuklandı. Tutukluların ve kamuoyunun tepkisi genelgenin uygulanmasını oradaki özgül koşullar eteletti.

17 Ekim 1988: Eskişehir ve Nazilli'de başlayıp yayılarak devam eden süresiz açlık grevleri (SAG) talep: Kazanılmış hakları korumak, ilerletmek-geliştirmek...

23 Ekim 1988: Yine Diyarbakır Cezaevi'nde nihayet tünel bulunması aranan bahane oldu. Militarist güçler var güçleriyle saldırdı. Yara-

lılar, yağmalar, 120 kişilik Eskişehir sürgünü... 24 Ekim 1988 aynı amaçla SAG'ne başlandı.

1 Ağustos Genelgesi'yle bir anlamda cezaevleri cuntası uygulanıp yaşatıldı.

2000'i aşkın siyasi sol tutsağın bir ayı geçen sürelerde SAG'ne gitmesine neden olan 1 Ağustos Genelgesi hangi koşullarda ortaya sürüldü, amaçlanan neydi? Bu sorunun yanıtları aynı zamanda Türkiye'yi kuşatan ekonomik, sosyal bunalımın ipuçlarını barındırıyordu.

İlk yanıt: Bu, kabaran sınıf savaşımı, artan ekonomik ve sosyal sıkıntıların halk yığınlarında yarattığı hoşnutsuzluğun, her geçen gün artışına bir gözdağıydı. Sesi kısılmış, tepkisiz -duyarsız, işkenceyi- zulmü kanıksamış, yönetilmesi kolay bir toplum yaratma arzusu vardı. Bu arzu için değil midir ki toplumun her kesimi için ağustos-mayıs... genelgesi; işçi sınıfı için, öğrenci gençlik için, öğretmen üyesi-bilim adamı, öğretmen için, sanatçılar, aydınlar için, özetle sömürden baskıdan payını alan tüm kesimler içindi. Söz konusu genelgeler. Bu memleket zulüm, baskı, yasak genelgeleriyle yönetilmeyor mu?

Tıklım tıklım doldurulan cezaevleri toplumsal muhalefetin nabzının attığı yerler; katliamlara, baskı ve zulme karşı koyuşun merkezi olmuştur. Bunda büyük payı olan devrimci kamuoyunun ve ailelerin desteği tehdit edilmeliydi, korkutulmalı sindirilmeliydi. Her zamanki gibi silahları ters tepti. Halk içerisinde teşhir ve tecritlerine yolaçtı uygulamaları.

Yaşadıklarımızdan ögnelim!..

1 Ağustos Genelgesi'nin uygulanması bu uygulayış için izlenen bölme, parçalama taktiği; eşzamanlı karşı koyuşta belli ölçüde eksiklikler olmasına karşı bir açıdan boşa çıkartılmıştır. Açıktır ki bizleri yeni yeni direnişler, kazanılması gereken, geliştirmesi gereken yeni haklar beklemektedir. Öyleyse her direniş doğru ve eksik yönleriyle ele alınmalı, dersler çıkarılmalıdır. Aynı şekilde hakim sınıfların demagojik oyunları

• Eylül Kırmızı karanfiller, size tutar alkışı nasırlı eller.

etkisiz kılınp; bu demagojileri iyi birer teşhir aracı yapmalıyız.

Adalet Bakanı Topaç tüm cezaevlerinde koordineli bir şekilde başlatılan direnişin kaynağını "gizli örgütlerin organizesi"dir demagojsiyle sattırmayı denedi. Sormazlar mı adama bay Topaç; acaba hazırladığınız o ilkel-zulüm genelgesinin altında hangi gizli örgütün imzası bulunuyordu.(!)

Tüm cezaevlerinde uygulansın diye hazırladığımız baskı genelgesine karşı genel olarak ortaklaşa karşı koyuşun kaçınılmazlığını neden anlamamazlık ediyorsunuz.

Bizleri ıkına sıkına da olsa iş başa düşünce insan hakları dışında da tutsanız, hiç olmazsa, sözde kamuoyuna karşı siyasi "suçlu" olarak kabullenmek zorunda kaldınız. Bunlar toplumsal kaçınılmazlıkların doğal sonuçlarıydı. Bizler siyasi insanlarız. Siyasi kimliğimizle bağdaştıramadığımız uygulamalar, genelgeler karşısında tepkisiz kalmamamız, haklı-insani istemlerimizle, hatta siyasi haklarımızı içeren meşru istemlerimizle bu müşterek yaşam koşullarında zulüm uygulamalarına karşı, birlikte, örgütlü ve koordineli bir karşı tepki içine girme, direnme durumunda olmamız anlaşılır, doğal bir şey değil midir?

Bu da bir kaçınılmazlıktır. Bunu zulmün kendisi yaratır ve yaratmıştır, yaratacaktır da.

Ve Topaç devam ediyor: "Şu anda 53 bin tutuklu ve hükümlü var. Bunlardan sadece bin kadarı açık grevi yapıyor olabilir. Bunlarla ilgi-

lenip 52 bin kişiyi bir kenara atamayız" şeklindeki yaklaşımın yanında bir iki siyasi taleplerin öne çıkarılması ve sosyal hakları yok sayan demagojisini "Bu istemler anayasaya aykırı istemler" diye sürdürdü.

Gerçekte bugün "anayasaya aykırıdır" denilen istemlerimiz, yine AG'lerle can pahasına kazanılmıştı. O zaman da yakınlarımızın başvuruları karşısında, "Ölmek istiyorlarsa biz ne yapabiliriz, zaten içerde hareketsizlikten ve yağlı yemeklerden aldıkları yağları eritirler açık grevlerinde, fena mı olur?" gibisinden tam da işgal ettikleri makama yakışan bir yaklaşım sergilemişti eski Adalet Bakanı Oltan Sungurlu. Ama sonuçta başta kendisi olmak üzere Başbakan da TV'den açıklama yapıp, kamuoyuna taleplerimizin insani-haklı talepler olduğunu ilan etmek zorunda kaldılar. Ülke aynı ülke, hükümet aynı hükümet, talepler aynı talepler. Evet hepsi aynıydı, ama dün insani ve haklı olan, bugün anayasaya aykırı oluyordu. Peki sormazlar mı adama bay Topaç; 1 Ağustos Genelgesi'yle bir çırpıda anayasaya aykırı istemler olarak kabul ettiğiniz taleplerimizi eski Adalet Bakanı ve Başbakan, haklı-insani talepler olarak kabul etmekle anayasaya aykırı mı davranmışlardı? Ya da siz mi anayasamıza aykırı tutum içindediniz? Kim, hanginiz suç işliyor? (!) Bu tutarsızlığın ardında cezaevlerini fiili olarak ölüm cezalarının infaz yerleri haline dönüştürmek isteyen devlet politikası gerçeği yatıyor. Her şeyin sonunda örgütlülüğü bozup direni-

şin etkisini kırmak lazımdı. 2000 (iki bin) tutuklu ve hükümlünün üç gün evvel, beş gün sonra ama esas olarak örgütlü başlayan direnişlerin başlangıcında istenilen başarıyı elde edemeyen zulüm uygulayıcıları, bozgun oyununu direniş içinde ve sonuç aşamasında oynamayı elden bırakmadılar.

Baskı genelgesinin uygulayıcıları bazı cezaevlerinde sorunlara daha bir esnek yaklaşıyordu, bazılarında ise tam tersine inatlaşıyor, tavizsiz görünmeye çalışıyordu, eşzamanlı bir direnişi parçalamak için. Bu oyunu boşa çıkarma anlamında direnişin sonuç aşamasında ihtiyatlı-duyarlı ve uyanık davrandığımız söylenemez.

Genel direniş programında, Adalet Bakanlığı'nın ya da bir başka yetkilinin basın-yayın aracılığıyla 1 Ağustos Genelgesi'nin geri çekildiğini açıklamasıyla eyleme son verilmesi" tavrı genel olarak biliniyordu. Buna rağmen direnişi sonuçlandırma aşamasında bu konuda genel programın esprisine uygun hareket ettiğimiz söylenemez. Daha bir duyarlı davranılmalı, bozgun oyunu kavranmalıydı.

Mevcut kazanımlarımızla önceki kazanımlarımıza kıyasla daha ileri bir sosyal yaşantı sağladığımız iddia edilemez. Örneklersek; 1 Ağustos genelgesinin tamamen ve açıkça geri çekilmesini esasta sağlayamadık. Tek tip elbisenin yürürlükten tamamen kaldırılması çözümsüz kaldı. Artık bulunduğumuz Eskişehir Cezaevi'nde teyp-wolkmen ve daktilonun koşullara verilmesinin sağlanamaması, tutukluların kendi çaylarını kendilerinin yapamaması, yine bunların yanısıra cezaevleri arasında mektuplaşmanın yasaklanması ve basın-yayın demokratik kuruluşlarla yazışabilme hakkının sağlanamaması gibi önemli konularda 1 Ağustos Genelgesi öncesi kazanımlarımızın gerisine düştük. Ama bu baskı genelgesine karşı genel direnişin esas başarısını gölgeleyemez.

Bu konularda geri duruma düşmede bazı grupların tavrı etkileyici rol oynadı. Bu hareketler SAG'leri ölümün eşiğine dayanmışken işler zora binince direniş içinde, ölümün yanıbaşında direnişçi hareketlere rağmen kendi başlarına sıradan gö-

• İHD İstanbul şubesinde, onurlu mücadele tarafları tutukluları destek grevinde

revlilerle hiçbir teminatı olmayan "anlaşmalar" yapıp direnişin etkisini kıran objektif olarak direniş kırıcısı konuma düştüler. Direniş başarılarında katılmak yerine, artık son aşamaya gelmiş direnişe çorbadı tuzum olsun örneği lütfen katılan grupları ya da hiç katılmayıp gazete ilanlarıyla "desteklemek"le yetinenleri de özellikle hesap dışı tutmak lazım. Reformist-modern revizyonist hareketlerin tavrı bu noktada en geri düzeylerde saymıştır.

SHP, emek ağırlıklı bir parti (mi)dir(!)?

Gerek ülke özgülünde, gerekse Avrupa'da kamuoyu karşısında haklı ve insani taleplerimize karşı demagojinin her türlüşünü deneyen, yine de tutunamayan hükümet cephesi en büyük yardımı "muhalefet" partisi SHP'den görüyordu.

SHP'ye hakim faşist-devletçi merkez sağ kanadı yedeğine alarak sol 'radikal' kanatta hesaplaşmaya gitti. Görünürdeki neden bu kesimin cezaevlerindeki direnişlere sağladıkları destektir.

"Gizli örgüt mensupları partimizin il ve ilçe örgütlerini ellerine geçirmiş, kendi siyasi emellerine partimizi alet ediyorlar. Bazı milletvekilleri de bu işin içinde rol alıyorlar" diye feryadı basan A.Topuz'un ih-

barcılığı sayesinde E.İnönü tüm partililere genelge göndererek tutuklu yakınlarına destek verilmesini il örgüt kapılarını kapatmasını istedi. Açlık grevcilerini partiden atmak için polis jopu kullandı.

Seçimden seçime halkın karşısında kuyruk sallayıp sahte vaatlerle yaltaklananlar gerçek yüzlerini açığa vurmaktan sakınmıyorlardı.

E.İnönü, "Ölüm tehdidine kadar götürülen bir açlık grevi demokratik bir eylem olmaktan çıkmakta, demokratik yaklaşımlara, eylemlere uymayan bir şiddet hareketine dönüşmektedir. Onun için bu hareketi onaylamıyorum" diyordu. Böylelikle kabaran sınıf mücadelesiyle fiilen kucaklaşan cezaevleri direnişleri iktidar ailesinin huzursuz kardeşlerini tek ağızdan konuştuğunu, hasımların karşı muhalefet olgusunun sözde kaldığını, kırgınlığın unutulduğunu gösteriyordu. SHP'nin sürdürüğü olduğu bu ikiyüzlü tavrını ve faşist özünü teşhir etmek her geçen gün önemini dayatıyor. Bunu mücadelenin kızgın ateşi içinde SHP kendisi zaten kolaylaştırıyor.

Sonuç olarak:

Cezaevlerindeki direniş haklı-meşru zeminiyle toplumun her kesiminden destek görmekte, onlarla kucaklaşmayı başarmaktadır. Bu hakim sınıfın işini zorlaştıracak de-

mektir. Bu kargaşanın süreceği zulüm uygulamalarının baskının boyutlanarak sürdürülmek isteneceği demektir aynı zamanda.

Gazetelerde boy boy yer alan dayanışma, protesto mesajları. İlerici demokrat kurum ve kuruluşların, yazarların, sanatçıların ortak tepkileri, öğrenci gençliğin tutuklu yakınlarıyla direngen militan destek yürüyüşleri halkevleri, TAYAD vb. kuruluşlardaki destek AG'leri, ölüm oruçları, tutuklu yakınlarının her yolu deneyerek, her şeyi göze alarak gerçekleştirdikleri eylemler. Ve dahası var: Ressam Alime'ler, işçi Mustafa, eğitimci Bülent'ler, emekli öğretmen Meliha, eczacı Fatma'lar, doktor Ahmet'ler, av. Rafet'ler, mimar Filiz, mühendis Hüseyin'ler, işletmeciler Alaattin, serbest meslekten Recep, ev kadını Şencan'lar, anne Gönül'ler ve daha nicelelerinin candan destek ilanları!..

Ne demektir bütün bunlar bugün için, gelecek için?

Bunlar haklılığımızın kanıtı, insani haklarımızın garantisi demektir. Toplumun her kesiminden bu her bir isim, yüzler, binler, milyonlar demektir. Bugün ortak çağrı ve ilanlarla zindan direnişine candan desteğini esirgemeyen bu yığınların sesi her an sokak gösterilerinin gücü, iktidar yürüyüşünün onbinleri milyonları demektir.

Demokratik kurum ve kuruluşlara, işçi sınıfımıza, militan gençliğimize, yoksul köylümüze, sömürüden, zulümden nasibini alan herkese sesleniyoruz. Karanlığın bağrından zulmün duvarlarını yıkarak gelen, bütünleşmiş yüreklerden yükselen bu sese kulak verin.

Genel durum; her şeyin yeni bir adalet bakanı ve bilmem ne genelgesi ismiyle yeniden başlatılabileceği gerçeğini bünyesinde taşımaktadır. Şimdilik ince bir zarla kapanmış görünen yara her an faşizmin tırnaklarıyla kanatılmaya elverişlidir.

Bu dava hepimizin davası salt zindanlara özgü değil. Bu yaşadığımız enflasyon, sömürü, işkence, özetle emperyalist bunahımın tüm yükü gösteriyor. Zulüm uygulayıcılarına ne cezaevlerinde, ne de dışarda rahat hareket etme fırsatı veremeyelim. Bunu ancak birleşik sesimizin daha gür çıkışı sağlayabilir. ■

DIKENSİZ GÜL BAHÇESİ

• Türkiye, emperyalistlerin bir arpaliğı olduğı ve de siyasi tutsaklar bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinden dolayı zindanlara tıkdığı için, onların mantığına göre, tutsaklara içerde de rahat yüzü göstermemek gerekiyordu... Ya uslu, devletine bağılı, etliye-sütlüye karışmayan insanlar olunacak, ya da bu devlet bu "huysuz" çocukları adam etmesini ve yola getirmesini bilecekti.

a) Açılışın'dan Nisan 1988'e kadar olan dönem:

Bir zamanların "dikensiz gül bahçesi" olarak görülen ve gösterilmeye çalışılan Aydın E Tipi cezaevinin gerçek durumu hiç de görüldüğü ve gösterilmeye çalışıldığı gibi değildir. Elde edilen haklar ise tutsakların yürütmüş olduğu olumlu çabaları sonucu alınmıştır.

İlk sevklerin gelişiyile birlikte saçların makinayla kesilmesi ve tek tip elbise giyilmesi zorunluluğı ile karşılaşılıyor tutsaklar. Cezaevindeki somut durumu bilmeyenlerden bazıları saçların kesilmesine tepki gösterip saçlarını kestirmezken, belli bir kesimde saç kestirmeyi kabul ediyor. Tek tip elbiseyi ise, istisnasız ilk gelenlerin hepsi giyiyor. Cezaevinde iki kez yapılmakta olan sayım, normal koşullarda değil, mutfakta, tek sıra olarak ve tutsakların kendilerini baştan sona doğru saydırılarak yapılıyor. Tüm koşullarda dinleme cihazları mevcut. Tarih, psikoloji vb. öğretmenleri de koşullara girerek tutsakların hem çeşitli faaliyetlerini en gellemeye, hem de gerici ve faşist ideolojiyi yaymaya çalışıyor. Çoğu kitap ve dergiler ya alınmıyor ya da keyfi bir tercih yapılıyor. Ailelerin görüşlerde getirmiş olduğu yiyecekler üzerinde de aynı keyfilik var. Hatta tep tip elbiseyi giyipte düğme iliklemediğinden dolayı hücrelere atılma falakaya yatırılma, yumruklanma gibi durumlarda pratik olarak uygulamada vb. vb...

Zamanla, çeşitli cezaevlerinden gelen tutsakların çoğalması, yoğun bir tepkiyi ve yaptırımlara uymamayı beraberinde getirdi. Özellikle, hücrelere atılmalar, falakaya yatırılmalar, yumruklamalar ve de ön ilik-

leme zorlamaları yoğun tepki toplayan durumlardı. Pek sağlıklı olmasada, kısa bir dönem sonrası cezaevinde oluşturulan örgütlülük, tüm yaptırım ve kısıtlamaların üzerine gitmeye başladı. Azda olsa, tecrübesizliği tahmin edilen idare, olası gelişmeleri göze alamayarak, teker teker de olsa hem yaptırımları kaldırmak, hem de diğer uygulamalar konusunda geri adım atarak yumuşamak zorunda kaldı.

Bahsi geçen sorunlar öncelikle şu veya bu oranda çözüme kavuşturulmuştur, ama aradan onca zaman geçmesine rağmen, cezaevinde kalıcı bir doktor yoktur. Gelen doktorlar yeni mezun olanlar olduğu için, kendisine daha uygun bir yer bulduğunda gitmekte ve cezaevi belli bir süre doktorsuz kalmaktadır. Tecrübesiz ve deneyimsiz doktorlar tarafından yazılan ilaçlar ise muayene edilmeden ve rastgele yazılmaktadır. Böyle olunca da ya tedavi olunmamakta ya da tedavi süresi uzamaktadır. Hatta bazanda doktorlar, idarenin baskısı sonucu yeterli ve gerekli ilacı yazmaktan kaçınmaktadır. Acil durumda olupta doktor tarafından hastahaneye sevk edilenler ise, aylarca bekledikten sonra ancak hastahaneye gidebilmektedir. Cezaevinde bulunmakta olan tek revir arabası, araba yokluğundan dolayı tutsaklar hastahaneye götürülemezken, dönem dönem de olsa cezaevi müdürünün kendisinin ve hanımının kullanımına verilmektedir. Diş doktoru kılığına bürünmüş bir zatda, istediği zaman gelmekte, geldiğinde ise, çoğunlukla diş vb. yaptıracak paralı insan aramaktadır.

Yemekler tek tiptir. İstisnai değişiklikler hariç, nohut, kuru fasulye,

mercimek, pilav ve patates çıkartılmakta ve bunlarda, suya katılıp getirilmektedir. Aşçı yoktur. Yemekler adli mahkumlara yaptırılmaktadır. Hemen hemen hiçbir yemeğe et katılmamaktadır. İaşe bedeli az da olsa artmış olmasına rağmen yemeklerde hiçbir değişiklik olmamıştır. Büyük vurgun olasılığı oldukça güçlüdür.

İdarece her türlü yayın alınacaktır denmesine rağmen bu konuda da bir keyfilik sürmekte, hiç bir gerekçe göstermeksizin bazı kitap ve dergilere yasak konmakta ve devlet içinde devletçilik oynanmaktadır. Gramsci'nin Hapishane Defterleri adlı kitabı dahi yasaklar listesine sokulmuştur. Dışarıdan gönderilen kitap ve dergilerde ise, hem kayıplar olmakta, hem de aylarca bekletildikten sonra ancak elimize geçmektedir.

Yakınlarımıza gönderdiğimiz mektuplar, telgraflar, hatta APS mektuplarda dahil, çoğu kez, ya alıcısına ulaşmıyor, ya da geri iade ediliyor. Ailelerin cezaevine göndermiş olduğu mektup ve telgraflarda da aynı keyfilik mevcut. Hatta, bir ay gibi bir sürede gelen ve giden mektuplar olmaktadır. Cezaevleriyle, çeşitli kurum ve kuruluşlarla yazışmaları ise yasaklanmış durumdadır.

Yaptırımlar cezaevinin açılışından belli bir dönem sonrası kalkmış olmasına rağmen, kitap, dergi ve mektup üzerinde oynanan oyunlar, çevrilen dolaplar, önce, az da olsa düzelmesine rağmen daha sonraki süreçte, gene eski problemler oluştu. Oluşturuldu. Yemek, doktor ve hastahaneye sevklerde ise durum hiç bir dönem değişmedi. Aynı karmaşa, aynı şekliyle başından beri sürüyor.

• Zincire vurulmuş özgürlüğümüz Beyler çözmez, biz kırarız zor ile

b) 1988 Nisan'ı ve sonrası dönem:

1988 Nisan'ında yapılan açık görüşte 3. dereceden yakınlarımızla görüşmemiz engellendi. Daha sonra, 1988 Mayıs'ında da aynı durum yaşandı. Cezaevinde yoğun bir tepki olduğu için epeyce huzursuzlukta oluşmuş oldu. Aslında idarenin maksat ve amacı belliydi. Varolan hakları geri almak ya da en azından kırmak hedefleniyordu. Açık görüşün bitiminden hemen sonrası, provakasyon niteliği taşıyan bir yangın çıkartıldı. Yangın iyice yayılınca kadar itfaiye de gelmedi. Ya da çağrılmadı. Peşinden ise, bilinen tünel olayı açığa çıktı. İdare için tam aranan ortamdı. 21 Mayıs 1988'de İzmir-Foça'dan getirilen elleri coplu, sopalı komandolar koşulları basarak 100 civarındaki tutsağı koşullarından olup, 60 kadarını hücrelere, 40 kadarını da değişik koşullara koydu. Ortadaki mevcut durum, 1933 Hitler Almanya'sında yaşanan durum aynısıydı. Vahşet vardı. İnsanlar ölümlerle pençeleşiyor, fakat hastahaneye götürülmüyordu. Tüm eşyalar, kitaplar, dergiler, saatler, kalemler talan edilip çalındı. Yeni ayakkabılar giyilip yerine eskileri bırakıldı. Ceplere sığınlar ceplere sokuşturuldu. Sigaralar çalındı. Giyecek eşyalarımız yerlere atılıp çiğnen-

di, yırtıldı. 21 Mayıs'ta yani aynı gün, 200 civarındaki tutsak, hem bu durumu kınamak, hem de gaspedilen haklarını elde etmek için SAG'ye başladılar. SAG'nin 15. gününe kadar şekerli ve tuzlu su verilmedi, olanlarına ise el kondu. Hücrelerde olanlar ise, 23 gün hücrelerde tutuldu. 31. gününde ise, hemen hemen tüm eski haklar elde edilerek SAG'ye son verildi. Dilekçeler verilip, işkenceciler ve sorumluları hakkında suç duyurusunda bulunulmuş olmasına rağmen, işkenceciler ve sorumluları hakkında davada açılmadı. Kaybolan, yırtılan eşya ve kitaplarımız ise, çoğu yoksul olan ailelerimize oldukça pahalıya mal oldu.

Bu arada cezaevi yönetiminde de değişiklikler oldu. Olaylar dönemindeki C.Savcısı ve müdür görevlerinden alınarak, onları, hiçte aratmayan yenileri geldi. İzmir, İstanbul ve Niğde gibi cezaevlerinde tutsakların baş işkencecisi olan ve Diyarbakır zindanlarının baş işkencecisi Esat Oktay Yıldırım'da hiçbir farklı ve ekşiği bulunmayan Somer Köstereli yeni müdürümüz idi. İlk günlerinde "burada mahkumlar bayağı iyi yaşıyor" vb. türden sözler sarfederek gerçek niyet ve amacını ortaya koymaktan da kaçınmadı.

Aradan fazla bir zaman geçmemişti ki, yapılmakta olan bir kapalı görüşte "bundan sonra görüşlerde yiyecek alınmayacaktır" tavrı gös-

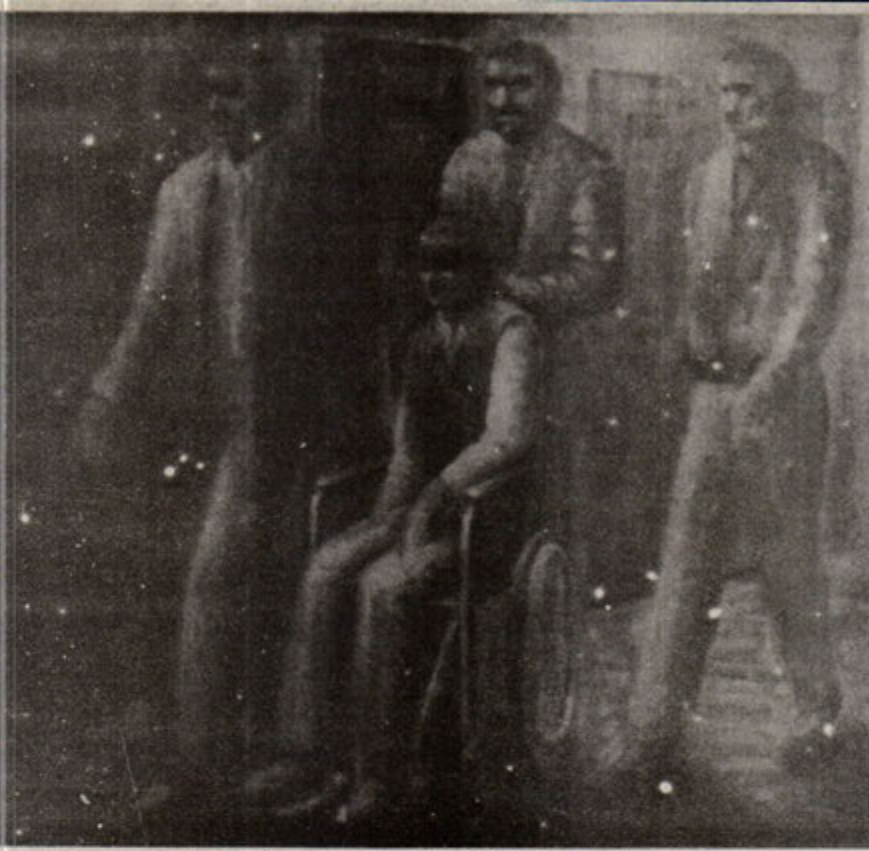
terilerek pratiğe kondu. İlk hak gaspının böylece başlamış olduğunu anlayan tutsaklar, tepki olarak görüşmeyi keserek kabinleri terk ettiler. Günboyu da hiçbir tutsak görüşmeye çıkmadı. Bu durum farklı tepkilerle de kınandı. Bu yasağı, hemen ertesi günü çay vermeme, haftada bir gün yapılmakta olan koşullar arası görüşleri yaptırmama yasakları izledi. Artık yasaklar "zincir"den kopmuştu.

Türkiye, emperyalistlerin bir arpalığı olduğu, siyasi tutsaklar lbağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinden dolayı zindanlara tıkıldığı için, onların mantığına göre, tutsaklara içerde de rahat yüzü göstermemek gerekiyordu... Ya, uslu, devletine bağlı, etliye-sütlüye karışmayan insanlar olunacak, ya da bu devlet bu "huysuz" çocukları adam etmesini ve yola getirmesini bilecekti. İşte bu devletin ve uzantılarının yıllardan beri varolan yegane mantığı buydu.

Evet, devletin ve uzantılarının mantığı buydu, buydu ama, tutsaklarda taviz vermeye pek yanaşmıyorlardı.

17 Ekim 1988'de, 200 civarındaki tutsak, gaspedilen haklarını elde etmek için, aşağıdaki taleplerini ileri sürerek, aradan üç ay geçmeden ikinci kez SAG'ye başlamak zorunda bırakıldılar.

- 1 Ağustos genelgesi tüm sonuç-

• Masuh Mitap'ın eşi tarafından çizilmiş bir tablosu DAL'daki 90. günden sonra

larıyla geri çekilmelidir.

- Mahkemece yasaklanmamış tüm yayınlar verilmelidir.

- Her türlü görüş ve dış kantin yoluyla gelen yiyecekler alınmalıdır.

- Açık görüşler önceden olduğu gibi olmalıdır.

- Mutfağın kullarımı, bize açılmalıdır.

- Kuru çay verilmelidir.

- Radyo, teyp ve ocak verilmelidir.

- Koşullararası ziyaret yaptırılmalıdır.

- Acil durumlarda (hastalık, ölüm) yakınlarımızla telefon görüşmesi yaptırılmalıdır.

- Hafta aralarında gelen görüşçülerimizle görüşme yaptırılmalıdır.

- Cezaevleri, çeşitli kurum ve kuruluşlarla yazışmalarımız engellenmemelidir.

- Her türlü koli alınmalıdır.

- Terzihane ihtiyaçlarımız için açılmalıdır.

- SAG'den dolayı kimseye ceza verilmemelidir.

- Hastahaneye sevkler engellenmeli ve tedaviler zamanında yapılmalıdır vb.

SAG'nin ikinci günü baskı, zor ve

şiddet kullanılarak koşullardan alınıp hücrelere konulduk. Her hücre oturulacak yer dahi kalmayacak derecede dolduruldu. Hücrelerde kalan dört gün boyunca şekerli ve tuzlu su verilmedi. Hücrelerin dışında olan tuvalete gitme de yasaklandı. SAG'nin 6. gününde Aydın'dan alınarak Nazilli E Tipi'ne getirildik.

Nazilli E tipi yeni bir bina olduğu için oldukça soğuk. Camları macunsuz, kalorifer petekleri oldukça yetersiz. Çoğu kez, kasıtlı olarak kaloriferler de yakılmıyor. Koşulların çoğunda duş, banyo ve sıcak su yok. Tüm zorlamalarımıza rağmen banyoya da götürülmüyoruz. SAG'den dolayı durumları oldukça ağırlaşan, mide kanaması geçiren, tüberküloz olan, felç durumuna gelen, ya da daha değişik hastalıklarla pençelenen tutsaklar hastahaneye götürülmedikleri için cezaevi revirine de yatırılmadılar. Doktora giden ya da baygın olarak giden tutsaklar ise SAG'yi bırakmaya zorlanmaktadır. SAG'nin 20. gününe kadar gözüklerinin verilmemesi de bir başka uygulamadır. İçerisinde şeker var gerekçesiyle jiklet ve diş macunu da yasaklanmış durumdadır. SAG'nin

20. gününde ise, iki tutsak, durumları dikkate alınmadan ve doktora dahi muayene ettirilmeden apartopar alınarak sürgüne gönderildiler. Aydın'dan Nazilli'ye gelirken tüm eşyalarımızın koğuş koğuş ayırıştırılarak getirileceği, karışıklık ve kayıpların olmayacağı, hepsinin kısa sürede bizlere verileceği belirtilmiş olmasına rağmen, tam tersi, eşyalarımız karıştırıldı, zamanında verilmedi, çoğu yasaklandı, yırtıldı, talan edildi, üzerlerine basılarak çiğnendi. Kitap ve dergilerin tümüne el kondu. Yasak oldukları ilan edildi. Hatta son iki aydır gelen kitap ve dergilerde aynı yasaklar listesine sokularak kimlere hangi dergi ve kitapların geldiği konusunda dahi bilgi verilmedi. Tutsaklara resmi olarak açıklanan ceza, bir aylık bir süreyi kapsayan mektup ve görüş yasağı olmasına rağmen, yasak olmayan hiçbir şey kalmadı. SAG'nin başından beri havalandırmaya da çıkartılmıyoruz. Sonuç olarak, Nazilli E Tipi'ndeki yaşam, kim ne derse desin, tam anlamıyla HİTLER'İN NAZİ KAMPLARINA çevrildi.

Bilindiği gibi, 17 Ekim'de Aydın'da başlatılan ve Nazilli E tipinde sürdürülen SAG 33. günü olan 19 Kasım 1988'de sona erdirildi. Özellikle, eylemin 25. gününden sonraki süreçte tedavi kabul etme ve eylemi bırakmaların yoğunlaşması, 32. güne gelindiğinde ise, cezaevi yönetiminin "yarına kadar eyleme son vermezseniz, ikinci kez ceza vereceğiz" tehdidinde bulunması, o gün eylemin kitleselliğini yok etti. Yine aynı gün bir hareketin eylemi bırakması, bazılarının ise, birkaç güne kadar bırakacağını açıklaması, zaten pratik anlamda eylemin sonuydu. 33. günün sabahı da tüm hareket temsilcileri bir araya gelerek; çeşitli hareketlerden oluşan 21 kişilik bir grubun eyleme devam edeceğini, diğer grup ve kişilerin eylemi bıraktığını açıkladılar.

Ama, henüz nedeni bilinmemekle birlikte 21 kişinin sürdüreceği SAG'de devam etmedi ya da devam ettirilmedi. Ve böylece büyük bir yenilgi alınmış oldu.

Dostluklarımla... ■

Nazilli E Tipi Cezaevi
Tutsaklarından
Haydar Şahin

Yaptıklarının Hesabı Bir Gün Mutlaka Sorulur!

12 Eylül 1980'de iktidara zorla el koyan generallerin esas amaçları halkımızın her gü. yükselen devrimci muhalefetini bastırmak ve kendilerine dikensiz bir gül bahçesi yaratmaya çalışmaktı. İktidara el koyduktan sonra var olan tüm demokratik hakları rafa kaldırarak, devrimci ve sosyalistlere karşı azgın bir terör başlatarak çok ağır darbeler indirdi. Halkımız geride bıraktığı 8 yıllık zaman dilimi acı, işkence, baskı ve hüznü dolu yıllar olmuştur. Hâlâ da aynı günler devam etmektedir. Doğru bir siyasal çizgi etrafında örgütlenemeyen devrimci ve sosyalist örgütler yenilginin alınmasında esas sebep olarak görülebilir. Acımasız bir terör başlatılan cuntacılar karşı halkımız önce bekle gör tavrını benimsedi. Cuntaya karşı önemli bir direniş söz konusu olmadı. Önce devrimci durumda bir gerileme ardından bir duraklama dönemine girdi. Süngü zoruyla bastırılan halkın devrimci mücadelesi 83'lerden sonra artık baskı ve işkencelere karşı yavaş yavaş homurdanmalar başladı ve günümüze dek yükselerek devam etmektedir.

İktidara el koyduktan sonra şehirlerde devrimci güçlere önemli darbeler indiren hakim sınıflar, kırlarda aynı kolaylıkla karşılaşmadılar. Aksine şiddetli bir mücadeleyle karşılaştılar. Şehirleri kontrol altına aldıktan sonra, tüm güçlerini kırlara yönelten komprador patron ağalar, şimdiye dek kayda değer bir sonuç alamamışlardır. Bırakın sonuç almalarını, aksine mücadele yükselerek devam etmektedir. Dağlardaki onurlu mücadeleyi bastıramayan ve

şaşkına dönen egemen güçler değişik taktiklere başvurmak zorunda kalmışlardır. Daha önce Vietnam ve Latin Amerika'da uygulanan, bugün Peru'da uygulanmakta olan bir sistemi; kırlardaki mücadeleyi durdurmak ve yok etme maksatlı: "Koruculuk" sistemini benimseyip "köy korucuları" namıyla oluşturulan güçler, kısa zamanda "hizmette kuşurlu" görülerek tali plana itilmiştir. İflas eden köy koruculuğundan sonra özel timler oluşturulmaya çalışıldı. Bu sadist ve insani değerlerini yitiren kişilerin görevleri de sadece adam öldürmektir. Halkımıza kan kusturan bu unsurlar yetmiyormuş gibi şimdi deteritoryal denilen sivil milisler oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bunların esas görevleri de halkın, işçilerin gelişen mücadelesini içten çöktürmeye çalışmaktır.

Yukarıda anlatmaya çalıştığımız düzenin sadık bekçileri, yöremiz olan Karakoçan ve köylerinde ne yapmaktadırlar. Onları anlatmak ve kamuoyuna duyurmak bir görevdir. Bundan önce Karakoçan ve köylerinde işkenceden ve kurşunlanarak öldürülen insanlara sık sık tanık olunmuştur. Birkaç ay içinde cereyan eden olayları anlatmaya çalışacağız. 15 Kasım 1988 gecesi akşam tuvalete çıkan bir taksi şöförü özel tim denilen insan kasapları tarafından sorgusuz-sualsiz vurularak ağır yaralanmıştır. Yine 20 Kasım 1988 gecesi Karakoçan Yolçatı'da bir taksi durmadığı bahane edilerek taranmış, içinde varolan 3. kişi ağır yaralanmıştır. 15 Aralık 1988 gecesi Karakoçan merkezinde özel timler-

ce halka korku vermek için binlerce mermi havaya sıkılmıştır. 16 Aralık günü aynen bu durum tekrarlanmıştır. Yöremizde hak, hukuk diye bir şey yoktur. Dağ kanunları geçerli akçe olarak uygulanmaktadır. Yasalarda sokağa çıkma yasağı olmasına rağmen pratikte resmen geçerlidir. Saat 4'ten sonra kimse dışarı çıkamamaktadır. Çünkü taranmayla yüz yüzedir. Şüphesiz Karakoçan merkezinde uygulanan bu dağ kanunları, istisnasız tüm köylerinde de yürürlüktedir. PKK'nın okul yakma eylemlerini bahane ederek Diyarbakır ve Elazığ'dan getirilen askeri birlikler köylerde karargah kurmuşlardır. Geceleri okullarda kalan güvenlik kuvvetleri, halka dışarı çıkmama tehditleri savurmaktadırlar. Sabahları köylülere korku vermek için askeri helikopterler köyler üzerinde dolaşmaktadır. Askeri birlikler, özellikle sivil arabalarla dolaşmakta, istedikleri zaman köy mümbüslerini gasp edip, günlerce onunla dolaşmakta, hurdaya çevirip geri sahiplerine teslim etmektedirler. Yöremizde yeni yeni karakollar kurulmakta ve yapılan ortaokul, ilkokullar karakol olarak kullanılmaktadır.

Yukarıda anlattığımız olaylar göstermektedir ki, biz hukuk devletiyiz, demokrasiye geçtik lafları birer demagoji ve yalandan ibaret sözlerdir. Tüm bu baskı ve uygulamalara rağmen nasıl ki 12 Mart'lar halkımızın mücadelesini durduramadıysa, 12 Eylül ve Özal iktidarı da halkımızın gelişen halk demokrasisi ve bağımsızlık mücadelesini durduramayacaktır. ■

20 Kasım 1988/Karakoçan

Operasyonlar, zoraki göç ve karakol yapma politikaları

1 2 Eylül askeri faşist darbesiyle birlikte Türkiye'de, özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgesinde daha da vahşice ve İsrail siyonistlerinin belki yapmadığı faşist baskılar, işkence ve zulüm eskiye nazaran daha açık bir şekilde sürdü. Hakim sınıfların halk için getirdikleri yasaklar, bütün bu yapılanların geniş halk kitlesine iletilmesini önleyemedi ve önleyemeyecektir. Halkımızın yanında olan demokrat ve devrimciler her fırsatta hakim sınıfların ve onların işbirlikçilerinin maskelerini düşüreceklerdir.

1988 yılında Dersim'de 4 büyük komando bölüğü, 10 adet komando karakolu kuruldu. Onların deyişiyle bunlar bölgenin stratejik yerlerine kurulmuşlardır. Ama şunu unutmuyorlar, halkımız her zaman haklının yanında yer almış ve halkın yanında yer alanları da bağrına basmıştır. Bölükler; Geyiksu (Deşt), Aşağı Toru Ova, Pülümür Merkez, Mazgirt Merkez kuruldu. Karakollar ise; Mazgirt'e bağlı Ataçınarı (Veliyan) köyüne, Nazmiye'ye bağlı Sarıyayla'ya, Pülümür'e bağlı Kabayel (Fem), Merkez'e bağlı Gökçek (Kutu Dere), Çıralı (Borgani), Kıl köyü, Karşılar köyü (Halburi), Sarıtaş (Zage), Pülümür-Nazmiye yol ayrımına ve Hozat'a bağlı Yüceldi de yapıldı. Bunlarla da kalınılmadı. 1989 yılında bir o kadar daha karakolun yapılacağı söylenmektedir.

Karakollar niçin yapılıyor? Bu karakollarda görev yapanlar neler yapacaklar? Sindirme ve zoraki göç politikaları tutmadı, karakollar bir başka deneme midir?

Yurtsever, demokrat ve devrimcilerin görevi, hakim sınıfların karakollar yapma politikalarının amaçlarını halkımıza anlatmalı, yeni ya-

pılacak karakollara köylülerin yer vermemeleri yönünde halk aydınlatılmalıdır. Hakim sınıf ve uşaklarının, karakollarının "emniyet ve huzur" sağlayacağı imajı boşa çıkarılmalıdır. Amaç huzur ve güven ortamı yaratma değildir. Karakol yapımındaki amaç çok açıktır ki, yöre halkını sürekli denetim altında tutmak, sürekli ve sistemli baskı ortamı yaratarak göçe zorlamak, evinden, barkından, toprağından, yurdundan süngü zoruyla kopartılmak-

yaşayıp görmüş olan Dersim halkı bunu kabul etmedi, çünkü durumun çok açık bilincindedir. Köy koruculuğu Dersim'de de uygulanmak istendi. O zaman bir çok vatandaş karakollara çağrıldı, vaatler verildi. Ama Dersim halkı buna da gereken cevabı verdi. Bu durumda dayak yedi, azar işitti, ağza alınmayacak küfür ve hakaretlere uğradı, ama yine de kabul etmedi. Düzenin bu bölgeye uyguladığı zoraki göç politikası da tutmadı. Operasyonlarda, yaz sıcağında çoluk çocuk, kadın, ihtiyar demeden aç susuz güneşin altında bekletilme, kışın yalın ayak kar üstünde üzerine su dökülerek dışarda bekletilme, okulların betonları üzerine yatırılarak falakaya yatırılıp işkencelere maruz bırakılmasına rağmen bu halk hepsine göğüs gerdi, vatanlarını terk etmedi. Evlatlarını yalnız bırakmadı. (Yakın zamanda aynı olay Karakoçan'a bağlı Çayır Gülü (Badran) köyünde de yaşandı.)

• Jandarma tarafından öldürülen köy muhtarı

tır. Bunun yanında en önemli bir başka özellik de, bölgedeki devrimci hareketin halkla ilişkisini kesmek, onları yalnız bırakıp eritmektir. Yani balığı yakalamak için ya suyu kurutmak, ya da suyu zehirleyerek balıkları öldürmektir.

Dersim halkı geçmişinden ders almıştır. Hakim sınıfların birkaç işbirlikçisi ajan dışında kimse kabul etmiyor karakol yapımını. Akşam evine giden vatandaşları karanlık köşelerde yakalayıp sorguya çekerek, kendileriyle çalışmaları için tehditlere maruz kalanların sayıları az değildir. Hayatın çok acı deneylerini

Yeni karakollar meyvalarını vermeye başladı. Bu karakollardaki keyfi uygulama, adam dövme, köylülerin köylerini terkine varan zorlayıcı baskılar yapılmaya başlandı. Önceki sayınızda yeni yapılan Ataçınarı (Veliyan) karakolu ile ilgili yazınızda değinmiştiniz. Şimdi bu karakolların yapımına seyirci kalan ve hatta konusu açıldığı zaman yapsınlar diyen "süper devrimciler" bu olan ve bundan sonra olacıklara ne anlam vereceklerdir merak ediyorum. ■

9.12.1988
Dersim'den Metin

Aloo..., Orası Vietnam mı?

2 7.10.1988'de Tunceli'de PKK tarafından ajanlıkla suçlanan iki kişi öldürülüyordu. Gerek olayın nedeni; gerekse olay sonrası gelişen durum dikkat çekiciydi. Köye gelen 4 kişi Ali Şencan ve Ali Aba Ürün'ü evlerinin önünde kursuna diziyorlardı. Ali Şencan köyün muhtarıydı. Bu olaydan sonra herhangi bir bildiri bırakılmadan ve propaganda yapılmadan köy terk ediliyordu. Akşam, hareket eden her şeye "ateş emri" verilen askerlere hedef olmamak için sabahı bekliyor aileler. Eğer bu kişiler yaralı olsaydı kan kaybından öleceklerdi. İşte sağlanan can güvenliği. Eğer Tunceli'de ve tüm olağanüstü hal uygulanan bölgelerde yaşıyor iseniz, sakin acil tıbbi müdahale gerektiren durumlara düşmeyin. Zaten kasabalarda da doktor bulmanız bir mucizedir. Köylülerin akşamları dışarda kalan hayvanlarının asker kurşunuyla öldürüldüğü ve karşılığında da hiçbir tazminatın ödenmediğini de belirtmekte yarar var.

Olay sabahı haber verilen güvenlik(!) güçleri öğleden sonra ancak gelirler. Cesetleri askeri araçlara atıp giderler. Kıyıda otopsi yapılır. Ve ne hikmetse otopsi raporu ailelere verilmez. 3 gün sonra ailelerin can siperhane çabalarıyla cesetleri Yayladere ilçesinden alabilirler. Aileler, cesetleri götürürken korunma sağlanmasını isteyince; "dehşetengiz" bir cevap alırlar: "Önden siz gidin, biz arkamızdan geliriz." Şark kurnazlığı... Yem olmayı kabullenmeyen aileler direktmeleri sonucu askerlerle birlikte köye doğru yola koyulurlar. İlginçlikler bununla bitmiyor, gittikçe artıyor. Köye 500 m kala konvoy durduruluyor; başçavuş yerden yer alması çıkarır gibi mayın çıkarıyor. Mayınların yerini bilmeyen birisinin yoldan mayınları böylesine çıkarması teknik olarak imkânsızdır. Başçavuş köylülere dönerek "teröristler mayın yerleştirmişler" diyerek sözüm ona köylüleri ölüm-

• TUNCELİ'de sürgüne zorlanan köylülerin basın toplantısı

den kurtarıyor. Akşam saat 4 sularında cenazeler defnediliyor. Yayladere İlçe Komutanı Binbaşı Ahmet, "sizin can güvenliğinizi sağlayamayız" deyip askerleriyle gidiyor. Öldürülen köyün muhtarı köy koruculuğunu, ajanlık tekliflerini kabul etmemiş olarak tanınan birisi. Olaydan sonra; bir PKK militanının olaydan bir hafta önce yakalanıp bırakıldığı ve MİT'ten olduğu, bunun muhtarı hedef gösterdiği söylentileri yayılıyor. Olaydan sonraki gelişmeler adeta bu söylentileri doğrular şekilde geliyor. Neden mi? Daha önceleri defalarca çeşitli yöntemlerle boşaltılmayan köyler, bu bahaneyle bir hafta içinde zorla boşaltılıyordu. Köylüler hayvanlarını satmadan, evlerini toparlamadan zorla göç ettiriliyordu. Zorla göç ettirilen köyler şunlardır: Zerkan, Deşt, Aşuran, Altın Hüseyin, Zilan, Hozavit. Zoraki göçten sonra evlerin durumu içler acısıdır. Kapıları kırılmış, bazı yiyecek maddeleri zehirlenmiş, talan edilerek üstelik bir de taranmıştır. Bir çaydanlıkta tam 26 kurşun sayılıyor. Öncelikle bu insanlar bir hafta gibi kısa bir sürede zorla göç ettiriliyordu. Zoraki göç karşı çıkanlar ise işkencelerden ge-

çiriliyordu. 84 yaşındaki Garip Açkeli (Gümük köyünden), 60 yaşındaki Fikri Durmaz (Kırk köyünden) işkenceden en çok etkilenenlerdendi. Bu yaşlı başlı insanların suçları ise zoraki göçe karşı çıkmak, haksızlığın karşısında elinde asayla yer almaktı. Ama artık zorunlu olarak bir kısmı İstanbul'a gelerek, bu büyük şehrin tozuna, toprağına, trafiğine, sefalet ve rezilliğine dahil oluyorlardı.

Bu insanlık dışı tüm uygulamalara karşı durmak, insanım diyen herkesin bir insanlık borcudur. Nedenler bu insanların çektikleri yıllardır. Her türlü haksızlığın, yolsuzluğun, baskı ve işkencenin ayyuka çıktığı ülkemizde faşizmin önüne dikilmenin, hesap sormanın zamanı çoktan gelmiştir. Zorla göç ettirilen bu yoksul çilekeş insanlara ne bir ev, ne bir sosyal hak, ne de bir iş devlet tarafından sağlanmamıştır. Üstelik zorla göç ettirilen bu insanların arazi ve mal varlıklarının karşılığı da verilmemiştir. Yol harçlığı verilmemiştir. Zaten bu tür şeyleri beklemek veya istemek de saflık olur. Hak, hukuk ve demokrasi aşığlığı komprador-patron ağaların icraatları ancak böyle olur. ■

“Göç” ve sürgündeki ailelerin dramı

Simdiye kadar yüzeysel işlenen, detaylarına inilmeyen sorunun özü neydi, neler olmuştu, yüzlerce insan yaşadığı topraklar üzerinden neden sürgün ediliyordu, bu uygulamaya neden, nasıl, niçin gerek duyuldu. Bunu, bu ortamı hâlâ yaşayan insanların ağzından dinleyelim.

“...Şimdiye kadar günlük basında ve çeşitli yayın organlarında durumumuzla ilgili bölük pörçük yazılar çıkmasına rağmen, gelişmeler ve bizim içinde bulunduğumuz durum net bir şekilde ortaya konulmadı. Yeni Demokrasi gibi bir derginin sorunlarımızı daha iyi bir şekilde dile getireceğini umduğumuzdan böyle bir görtüşmeyi uygun ve doğru gördük.”

“...Bundan öncesini anlatmama gerek yok, onlar zaten biliniyor. Tunceli'deki köylülerin durumu, askerlerin yaptığı uygulamaları v.b. Müsaade ederseniz konuya girmek istiyorum. 1985 tarihinde bizi Hozat karakoluna çağırdılar. Komutan bize ‘Ya bizim hesabımıza çalışacaksınız, ya da başınıza gelecekleri siz düşünün, kısacası ya da öleceksiniz, başka hiçbir seçeneğiniz yoktur. Siz devlet ve millet hainlerine ve teröristlere yardım ediyorsunuz, şimdi gidin düşünün sizi tekrar çağıracağım.’ Aradan bir süre geçtikten sonra tekrar çağırdı. Bize kanuni gerekeç olmamasına rağmen, Sıkıyönetim Komutanlığı'ndan gelen emirle sizi beş seneliğine mecburi ikametgâha göndereceğiz. Biz de kendisine bize bir süre tanımalarını, hazırlığımızı yaptıktan sonra gideceğimizi, evimizin, çocuklarımızın olduğunu söylememize rağmen, 18 köylüyü çeşitli evrelerle apar-topar aileleriyle gördürülmeden, Tunceli Emniyet

Amirliği'ne gönderildik. Birkaç gün sonra emniyet arabalarıyla sürgün edilen illere götürüldük. Bizi (iki kişiyi) Tokat'a vermişlerdi. Götürüldük, ama acemisiydik, hiçbir yeri bilmiyorduk. Günde bir iki kere gidip'imza atmamız gerekiyordu. Ekonomik durumumuz son derece kötüydü, inşaatlarda yatıp kalkıyorduk, bazen de çalışıyorduk. Bu işin bir yönüydü, diğer yönü ise, ikiye bölünen ailenin diğer kesiydi. Onlar da perişanlık içinde yaşıyordu. Bu süre bizim durumumuzu, bizimle görüşen SHP milletvekilleri bu durumu anlattığımızda hiç de inanmak istemiyorlardı. Biz de yerinde gidip incelemelerini söyledik. Bu durum birbuçuk yıl devam etti. Birbuçuk yıl sonra sıkıyönetim kalkıp, olağanüstü hal'e geçildiğinde yerlerimize döneceğimiz söylendi. Biz de 86 Nisan'ında köyümüze döndük. Döndük ama evlerimiz harap arazilerimiz işlemez halde idi. Böyle olmasına rağmen yine yerimizde kalmayı tercih ettik. Fakat yine rahatsız ediyorlardı. Operasyonu yöneten Binbaşı Naim Kurt ve Atilla Üsteğmen küfür ve hakaretlerde bulunarak işkence yapıyordu. ‘Niye geldiniz, nereye gidiyorsanız gidin, siz burada kaldıkça size rahat yok, başınıza gelenleri düşünün, sizi mahvedeceğim’ gibi tehditler savuruyordu. Olacak gibi değildi, hayat çekilmez olmuştu, her gün karakola çağırılmalar köyün ortasında meydana dayağı çekmeler v.s. Bütün bunlara gösterilen gerekeç ise, bizim devrimcilere yardım etmemiz gösteriliyordu. Açıkçası hayat çekilmez olmuştu ve biz ikinci bir göçe zorlandık, biz de bu sıkıntılar içinde memleketi terk etmek zorunda kaldık.

“...Yanıbaşımızda bulunan köyü köylerden üç tanesi de bu gerekçelerle komple boşaltıldı. Bu insanlara hiçbir yer gösterilmeden baskı ve zor yoluyla ‘nereye giderseniz gidin, ama gidin’ şeklindeki emirlerle göç ettirildiler. Bu köylerin yerine ise karakol yaptırıldı. Karakolun yapımında kullanılan taş ve keresteler ise sürgün edilen ve göçe zorlanan bizim gibi insanların evleri yağmalanarak yapılmıştır. Kısacası bizim memleket yasak bölge statüsündedir.”

“...Ordan ayrıldıktan sonra da yine sorunlar bitmiyordu. Barınma, iş v.b. imkânsızlıklar bizi ekonomik zorluklarla karşı karşıya getiriyordu. Kelimenin gerçek anlamıyla mahvolmuş ve perişan durumdayız, yüklü bir mal varlığımız olmasına rağmen burada işçilik yaparak geçinmek zorunda bırakıldık. Mal varlığımıza ise devlet el koymuştur. Alışık olmadığımız şehir yaşantısı bizi çok zorlamaktadır. Bu durumda olan bizim bildiğimiz elli hane bulunmaktadır. Daha bilmediklerimizle bu sayı kat kat üstündedir. Bu insanların durumları da buna benzerdir. Bu uygulama hâlâ devam etmektedir.”

“...Biz tekrar memleketimize ve köyümüze dönmek istiyoruz. Hiçbir kanuni gerekeç gösterilmeden bize uygulanan maddi ve manevi işkencenin, açığa çıkarılmasının mücadelesini çeşitli demokratik kurum ve kuruluşları harekete geçirerek sürdüreceğiz. Devletin bize tazminat ödemesi için de mahkemeye vereceğiz. Yardımlarınızı esirgemeyeceğinizi umuyoruz. Yayın hayatınızda başarılar dileriz. Kamuoyunu bu konuda duyarlı olmaya çağırıyoruz.” ■

Tunceli'de vukuat var

Alize Atılgan - Uygur Yılmaz

Türk devletince sakıncalı il olarak kabul edilen Tunceli'de estirilen devlet terörüne ilişkin, bu kentimizin yürekli ve devrimci halkıyla görüştük. Bize gösterdikleri yakın ilgi, konukseverlik, devrimci basına duyulan güven ve dayanışmanın en somut örneğidir. Dergimiz aracılığı ile bu yiğit halka bin selam!

Tunceli... Devlet terörünün kurumlaştırıldığı bir küçük kent. Kent merkezindeki İsmet Paşa Parkı'ndan Munzur'u seyrediyoruz. Delidolu bir ırmak şu Munzur. Baharda alabildiğine hırçınlaşır; yürekleri hoplatan türden.

Kentte dikkatimizi çeken ilk şey, insanlardan daha çok sayıdaki polisistihbarat "görevlileri" oluyor. Çoğu da sivil giyimli. Kentin hemen her yerinde rastlayabilirsiniz: Sözelimi postahane, iyi giyinmiş sivil biri ya da kahvede yerel giysili "sade vandaş" görünümünde karşılaşmak olası. Basit bir gözlemlerle, merkezde hemen herkese bir polisin düştüğü kolaylıkla söylenebilir.

Devlet, son yıllarda önemli hizmetler(!) götürmüş Tunceli'ye. Sözelimi kentin en işlek caddelerindeki toprak evlere rağmen, tüm teknik olanakların mevcut olduğu Emniyet Sarayı, Tunceli'ye '84 sonrasında armağan edilmiş. Tunceli'nin ilk ve tek asansörlü binası. Yüzlerce insanı "barındıran" nezarethaneleri de cabası.

Bu yıl yirmiyeye yakın karakol yapımı gerçekleştirilmiş. Tunceli-Erzincan karayolunun Nazimiye yol ayrımında, yüksek bir tepeye kurulan bir karakol ile, yine aynı güzergâh üzerindeki Pülümür Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nun bitişğinde yapımı tamamlanan alay binası dikkati çekenlerden yalnızca ikisi. Pülümür Yatılı İlköğretim Bölge Okulu, geçen öğretim yılının sonlarına doğru özel tim-komandoları tarafından üs olarak kullanılmış. 160 dolayında "görevli" yerleştirilmiş ve

öğrenim bu koşullar altında sürdürülmüş.

Tunceli'de merkezler dışında tüm okullar kapalı durumda (24.10.1988). Buna gerekçe olarak da gerilla eylemleri gösteriliyor. Köylerde görevli tüm öğretmenler merkeze çekilmiş durumdadır. Milli Eğitim Müdürlüğü, "sorunu" yöreden almayı düşündüğü vekil öğretmenlerle çözümlemeyi düşünüyor. Yetkililer, yerel öğretmenler de öldürülürse, okulları kapatırız diyorlar. Kısacası, öğretmen sorununu Tuncelili gençlerle çözümlemeye çalışacaklar. Yöre halkı buna bir anlam veremiyor.

Tunceli'de akşamları çıkmak, eve geç saatlerde gitmek oldukça riskli bulunuyor. "Güvenlik" güçlerinin bazı köy ve yollarda pusuya yattıkları, geçen kim olursa olsun gece karanlığından korkarak ateş açtıkları da söylentiler arasında. Dolayısıyla, "güvenlik güçleri" halkın can güvenliğini tehdit ediyor.

Tunceli'de birçok öğretmenin muhbirlik yaptığı da konuşulanlar arasında. Buna örnek olarak da, Mazgirt'in Ambarlı köyünde bir süre öğretmenlik yapan Astsubay Erol Yılmaz gösteriliyor. Astsubay Yılmaz, Ambarlı köyüne "terörist"lerin gidip gitmediğini öğrenmek amacıyla atanmış.

Kentte sol yayınları okumak kahrmanın gerektiriyor. Mazgirt'ten

bir köylü aylık sosyalist dergi okuduğu gerekçesiyle işkenceli sorgudan geçirilmiş. Olumsuzluklara rağmen, sosyalist basının satış sayısı yine de ümit verici.

Bu yıl bölgede göreve başlayan özel vurucu timlerin ilk icraatı ise, hayvanlara ateş açmak olmuş. Olayı Tunceli merkezinde bulunan bir gazeteci anlattı. Gazetecinin anlattığına göre, Uzuntarla (Hegaderg) yakınlarında mevzilenen timler, Nazimiye'nin Oğullar (Hilves) köyü civarında bulunan hayvan sürüsüne ateş açarak, 3-4 keçiyi öldürmüşler. Gazeteci, olayı gazetesine bildirdiğini, buna rağmen haberin yayımlanmadığını belirtiyor. Olay, Tunceli milletvekili Kamer Genç tarafından Meclise götürülmüş.

Fak-Fuk-Fon olarak bilinen vakıf "kaybedilen köylüleri kazanmak" amacıyla, göstermelik arıcılık kursu ve arı dağıtımını gerçekleştiriyor. Cami yapımı sırasında köylülerin ilk tepkisi, "önce fabrika", biçiminde özetleniyor. Şimdi ise, "önce özgürlük, sonra ekme", biçiminde özetlemek mümkün.

Bir öğretmen, arkadaşına yazdığı bir mektupta, "Burada yalnız insanların değil, hayvanların ve mektupların da can güvenlikleri yok" demiş.

Bu bölgede halkın üzerine çöreklenmiş bir milli zulüm var; öldürülüp yok edilemeyen bir direnme ruhu da... ■

TÜRK-İŞ'te "Genel Grev" SANCISI

Zater Demir

Kasım ayı içerisinde SHP Genel Sekreter Yardımcısı Petrol-İş eski Genel Başkanı

Cevdet Selvi, bir basın toplantısı düzenleyerek "Genel grevin şartlarının olgunlaştığını, yapılabilecek bir genel grevin geline aşamada dünyanın en haklı genel grevi sayılabilece-

ğini" vb. açıklayarak son dönemlerde Türk-İş bünyesinde son kararlar kapsamında ele alınan genel grev tartışmalarına yeni bir boyut kazandırdı.

Bilindiği gibi Türk-İş Başkanlar Kurulu Ocak-Şubat 88 tarihinde bir dizi kararlar almış, bu kararlar içerisindeki eylem maddelerinden birini de genel greve gidilmesi oluşturmuştu. O tarihten bu yana değişik zamanlarda bu konu gündeme alınarak sendikal kuruluşların tartışma odağını oluşturmuştu. Özal hükümetinin işçi düşmanı yüzü her açığa çıkışta bu konu buna paralel olarak sendikaların gündemine yeniden girmektedir. Bu defa da bizzat Cevdet Selvi'nin konuyu gündeme getirmesi üzerine bu konu yeniden Türk-İş içinde alevlenmeye başladı.

Cevdet Selvi'nin açıklamasının ertesinde Türk-İş'e bağlı 27 sendikaların başkan ve yöneticileri biraraya gelerek bu vb. konuları yeniden görüştüler. Toplantı sırasında "Genel grevden dönüş yok" şeklinde açıklamalarda bulunularak soruna olan "duyarlılığı" yansıtan sendika yöneticileri toplantı sonrası açıklamalarında genel grev sözünden hiç bahsetmeyerek hovardaca sarfettikleri sözlerinden çark etmenin son bir örneğini sergileyerek bir kez daha işçi sınıfını oyalama yolunu tuttular.

Bir kez daha anlaşılacak odur ki, Türk-İş yönetiminin kendi aldığı kararlara sahip çıkıp onları pratiğe geçireceği yok. Onlar tabanın ve kamuoyunun zorlaması sonucu ne yapacağını şaşırarak keklikler gibi bir sağa bir sola çark eden ve açıklamalar yapmak zorunda kalıyorlar. Ama her defasında yaptıkları açıklamalar havanda su dövmekten başka bir anlama gelmemektedir.

Yeni Demokrasi'nin 16. sayısında sorunun bu yönüne parmak basmıştık; Türk-İş'in "Ocak-Şubat 88 kararları"na ilişkin geline son durumu ele alarak bu "kararlar"ın Türk-İş yönetimi tarafından hasır altı edilmeye çalışıldığını, dolayısıyla tabanın alınan kararlara sahip çıkması gerektiğine dikkat çekmiştik. Hemen yanbaşında Türk-İş merkez yönetiminin işçi sınıfının sorunları

na yönelik çözüm yaklaşımında "diyalog" dışında bir stratejisinin olmadığını, üretimden gelen gücünü kullanmak diye bir sorunun olmadığını, bütün çabasının durumu idare etmek olduğunu da vurgulamış, eylem kararlarının hayata geçirilmesi için Türk-İş tabanının bu kararlara sahip çıkıp yönetimi zorlaması gerektiğini belirtmiştik. İşte Yeni Demokrasi'de bu soruna dikkat çekilirken kamuoyunda bu kararlar yeniden tartışılmaya başlandı.

TÜRK-İŞ NE YAPMAK İSTİYOR?

İçinde yaşadığımız zaman diliminde ülkemizde çeşitli işkollarında muhtelif sendikalarca yürütülen bir grev dalgası yaşanmaktadır. Çok zor şartlar altında yürütülmeye çalışılan bu grevlerin kimileri birkaç ayı geride bıraktığı gibi; kimileri de yılları geride bırakmıştır. Egemen sınıflar sendikaların istediği ücret zamlarını ve diğer sosyal istemlerini bilinçli bir şekilde geri çevirerek toplu sözleşmeleri çıkmaza sokmakta ve sendikaları ve işçileri ekonomik olarak iflasın eşiğine getirerek sendikalarla işçi tabanını karşı karşıya getirmeye çalışıyor. Bugünkü koşullarda grevlerin yaygınlaşmasının sendika kasalarını tamtakır edebileceği yaklaşımıyla ekonomik olarak yıpratıp teslim bayrağını çekmelerini de sağlamak istemektedir.

Egemen sınıfların kimi işkollarında bu şekilde toplu grevlere yol açacak bir yaklaşım sergilerken, kimi işkollarında ise grev yasakları getirecek en doğal ve yasal haklarını kullandırmamaktadır. Her türlü yasal ve yasal olmayan oyun ve entrikalarla işçi sınıfı tam bir cendere içinde hapsedilmeye çalışılırken; ülkenin en çok işçi tabanına sahip sendikal kuruluş olan Türk-İş ise tam bir vurdumduymazlık içindedir. Türk-İş bütün bunlara karşılık yapması gerekenleri değil, yapmaması gerekenlerle zaman öldürmektedir. Üretimden gelen muazzam gücünü

kullanmaya yönelik girişim ve mücadeleler yerine masa başında "diyalog"larla iktidardan medet ummakla işçi sınıfının haklarını elde etmeye çalışmaktadır(!)

Açıktır ki, Türk-İş'in sendika ağalarından oluşan yönetimi işçi sınıfının gaspedilen haklarını elde etmek bir yana, mevcut hak ve kazanımları dahi devam ettirmek ve korumaktan uzaktır. Şevket Yılmaz'ın hafızasında varsa yoksa bir "diyalog" safatası yatmaktadır. Ama ne diyalog! Her defasında şurasından burasından kırılmış hakların bir bir yokedilmeye çalışıldığı bir diyalog!

Bilinmektedir ki, masa başında sürdürülen diyaloglarda bile tarafların güçler dengesi önemli bir yer işgal eder. Taraflar güçlerini masa başına da yansıtır. Oysa Türk-İş bugüne değin işçi sınıfının gücünü harekete geçirme, egemenleri işçi sınıfının gücü karşısında dize getirme diye bir gayreti olmamıştır. Tersine bu gayreti olanların da karşısında olmuştur. O hep bir yerlerce bir şeyler verilmesini beklemiştir. Oysa yüzyılların toplumsal pratiği göstermiştir ki, güçler kazanımlarını ve haklarını çok çeşitli aşamalardan geçen mücadeleleriyle elde etmişlerdir. Egemen sınıflar hiçbir hakkı kendiliğinden vermemişlerdir. Her kazanım kan ve can pahasına zorlu sınıf savaşımı yoluyla elde edilmiştir. Bu bütün dünya'da bugüne kadar böyle olduğu gibi bundan sonra da böyle olacaktır.

TÜRK-İŞ'İN TAVRI GENEL GREVİ İMKÂNSIZLAŞTIRMA TAVRIDIR

Türk-İş yönetimini oluşturan sendika ağaları rahat koltuklarını bırakıp zorlu sınıf mücadelelerine alışık olmadıkları gibi buna niyetli de değiller. Onlar birbiri peşisıra çeşitli "eylem kararları" ile kamuoyunu meşgul etmelerine rağmen bütün pratik tutumları bu kararların im-

kânsız kılınması yönündedir. Mücadeleye gönlü olan çıkar ortaya, aldığı kararlara sahip çıkar ve birbir pratiğe geçirir. Bu yapılmaz da işi yokuşa sürmeye başlar, oyalayıcı tavırlara girerse kim inanır bunların sözlerine?

Bugün belirli çevrelerin ağzında bir "genel grev" sözüdür dolaşmaktadır. Bu konu her gündeme geldiğinde Türk-İş'in başına çöreklenmiş bulunan sendika ağaları da bunu hemen dillerine dolamaktadırlar. Ancak ne hikmettir ki, kendi aldığı kararları basitten karmaşığa doğru pratiğe uygulamayan bir düşüncenin bu tutumu, bu eylemi imkânsız kılan bir tutum değil midir? Türk-İş'in almış olduğu kararlara yaklaşımı bellidir.

Genel grev geniş kapsamlı bir eylem olarak bir yığın eylemi ve mücadele demetinin odağına oturması itibarıyla en etkili bir mücadele biçimi olarak en son başvurulması gereken ve başvurulduğunda da başarılı olması için elden gelen her türlü çabanın gösterilmesi gereken bir kitlesel eylem biçimidir. Bu nedendenir ki buna varana dek küçükten büyüğe, basitten karmaşığa bir mücade-

le seyri izlemek bir zorunluluktur; en son başvurulması gereken bir eylemi önceliklerini yerine getirmeden başvurmak daha başından imkânsız kılmak değil de nedir?

Bugün genel grev sloganı Türk-İş içinde ve dışında atılmaktadır. Kimileri bu slogana geçmişte olduğu gibi bugün de dört elle sarılmaktadırlar. Şüphesiz böyle bir slogan, hazırlanması ve varılması gereken bir nokta olarak ele alınmalıdır. Ancak bu sloganın bir eylem sloganı mı yoksa bir propaganda sloganı olarak mı ele alındığı pek anlaşılmaktadır. Anlaşılan odur ki, böyle bir sloganın ön evresinin hazırlanması anlamına gelecek ön mücadele araç ve biçimlerine başvurulmadan atılıyor olmasıdır. İşte bu noktada dikkat çekicidir.

İŞÇİ SINIFI MÜCADELESİ NEYİ NASIL HEDEFLEMELİDİR?

Türk-İş'in bugüne kadar ki pra-

tiği işçi sınıfının sorunlarına sahip çıkan hak ve kazanımlarını koruyup geliştiren ve yeni kazanımlar elde etmeye çalışan bir pratikten uzaktır. İşçi sınıfı bugün bu sendika ağalarından medet ummamalıdır. Onlardan medet uman her kim olursa olsun büyük bir yanılgıya düşer.

İşçi sınıfının mücadelesi öncelikle yok denecek kadar az olan hak kazanımlarına sahip çıkmaya başlamalı ve bunları giderek genişletme ve gasbedilen hak ve kazanımları yeniden elde etmeye doğru basitten karmaşığa, küçükten büyüğe bir eylem hattı şeklinde, genel grevi de içine alan bir yaklaşım ve doğrultuda olmak zorundadır.

12 Eylül faşizminin gasbettiği işçi sınıfının hak ve kazanımları sendika ağalarının şampiyonluğunu çokça yaptıkları "diyalog" yoluyla değil; bütün güçlerin seferber edileceği eylemler demetinden oluşacak olan zorlu mücadele yoluyla elde edilecektir. Bunun bilincinde olmayan bir düşüncenin, politikanın işçi sınıfının muazzam gücünü ve potansiyelini harekete geçirme ve sonuç alıcı darbeleri indirme kabiliyetine de sahip olamayacağı açıktır. ■

KRİSTAL-İŞ'TE TASFIYECİ FAALİYETLER

Ülkemiz işçi sınıfı, sendikal hareketinin öteden beri yapısal olarak kendini aşamaması ve işçi yığınlarına tepeden bakan sendika ağalarının tekelinde olması nedeniyle, sınıf ve kitle sendikacılığı henüz yerli yerine oturtulamamıştır. Sendikal hareket, kendi içinde demokrasiyi lafız olarak her ne kadar savunuyor görünüyorsa da, gerçekte bundan oldukça uzaktadır. Bu nedenle sendika ağaları, tabandan gelişen sınıf hareketi karşısında, konumlarını/mevki-

lerini korumak için, dönem dönem tasfiyeciliği de elden bırakmıyorlar. Aşağıda KRİSTAL-İŞ Sendikası'nın KARTAL ŞUBESİ ile ilgili olarak aldığı Şube Yönetimini "Askıya" alma ve Şube'nin tasfiyesine yönelik faaliyetleri ile bunu örnekleme-ye çalışacağız.

26.6.1988 günü yapılan KRİSTAL-İŞ KARTAL/İST. Şubesi'nin Olağan Genel Kurulu sonucunda daha çok gericilerin etkinliğindeki yönetim tasfiye edilmiş ve ilerici-demokrat işçilerden oluşan

liste seçimi kazanarak yeni şube yönetimini oluşturmuşlardır. Seçilen yeni yönetim Sendika Genel Merkezince de onaylanarak göreve başlamışlardır. Aradan çok kısa bir zaman geçtikten sonra Şube eski başkanı bu durumu hazmedemeyerek çalıştığı işyerindeki işçileri şube yönetimine karşı güvensizliklerini dile getiren dilekçe metni hazırlatarak imzaya açmıştır. Toplanan imzalar Sendika Genel Merkezine iletilerek, KRİSTAL-İŞ Kartal Şubesi'nin yeni yönetiminin istifa etmesini; eğer

KRİSTAL-İŞ

Ceramic, Cem. Seramik ve Toprak Sanayi İşçileri Sendikası Genel Merkezi
Cement, Glass, Ceramic and Soil Industries Workers' Union
Sendikası Kİİ Şubesi
Kartal Mahallesi, Ada Çarşı Sokak. No. 27/1 Vakıflar Mahallesi/ŞİŞLİ/İSTANBUL/TÜRKİYE
Tel: 361 86 27 - 361 86 28 - 361 86 29

1988/10/10

1012/88

BİRGİ SANAYİ A.Ş.
GENEL MERKEZİ'NE
KARTAL

Merkez Yönetim Kurulunun 10.10.1988 gün ve 140 sayılı toplantısında, KARTAL ŞUBESİ;
1-Anatolügesinin 41. maddesine aykırı faaliyetlerin Şube Yönetimince gerekli uyarılara rağmen sürürülmesinde, Şube Yönetiminin devam, tut ve davranışlarının devam,
2-Bu nedenle, Şube Yönetiminin işyerlerinde sendikal birliği parçalamasına neden olmuş ve işçiler arasında aklılık yaratması,
Nedenleri ile; İlk Genel Kurul'da kapatma talebiyle gündeme getirilmesine ve bu tarihe kadar Şubenin faaliyetlerinin askiya alınarak, sendikal ilişkilerin temsilciler kanalıyla yürütülmesine oybirliği karar alınmıştır.
Duyurulur.

GENEL MERKEZ YÖNETİM
KURULU13/10/88
395
NE

görevi bırakmazlarsa Genel Merkezce görevden alınmalarını istemişlerdir. Yeni şube yönetimi ise; seçimin meşru ve yasal olduğunu, çoğunluğun iradesini temsil ettiklerinden dolayı yönetimlerinin de meşru olduğunu, kendilerine karşı güvensizliğin olması halinde bunun çözümünün ise, referanduma başvurarak sağlanabileceğini öne sürerek istifa etmeyeceklerini ve kendilerine işçilerce verilen görevi sonuna kadar sürdüreceklere ifade etmişlerdir.

Sorunun bu noktasında KARTAL Şubesi'nin ancak işkollarına bağlı iki işyerinde örgütlü olduğunu ve şube yönetimini de bu iki işyerinde çalışan işçilerin oluşturduğunu belirtelim. Şube'nin eski Başkanı (TAM CAM işçisi) yeni şube yönetiminin ağırlıklı olarak BİRGİ SANAYİ A.Ş.'de çalışan işçilerce oluşturulmasını bir türlü hazmedemiyor ve bu nedenle yeni yönetimi tanımadığını belirterek, aynı işyerinde topladığı imzaları da yedeğine alarak, oluşturduğu bu güçle yeni yönetimin görevi bırakmasını ve kendisinin de içinde yer alacağı bir yönetimin yeniden teşekkül edilmesini istiyor. Oysa ortada demokratik yoldan se-

çilmiş bir yönetim vardır ve olması gereken de bu yönetimin tabandan aldığı güçle görevini sürdürmesidir.

İşte tam da bu nokta da KRİSTAL-İŞ Merkez Yönetim Kurulu Şube'deki bu krizi bahane ederek sorunun çözümü noktasında demokratik işleyişi bir tarafa bırakarak anti-demokratik bir tutum içinde bulunan muhalif azınlık kesimin bu tutumuna prim veren bir yaklaşımla "ya birleşir yönetime eski yöneticileri de alırsınız, ya da size de görev yaptırmayız, şubeyi de kapatırız" tehdidini savuruyor ve nihayet 10.10.1988 günü yaptığı toplantıda Kartal Şubesi yöneticilerinin yetkilerini ellerinden alarak bunu da işverenlere gönderdiği bir yazı ile "ilgililere" duyurmuş oluyor.

KRİSTAL-İŞ KİME
HİZMET EDİYOR?

Buraya kadar anlatılanlardan çıkartılması gereken sonuç; Kristal-İş'in merkez yöneticilerinin bu tas-

fiyeci hareketine kendi koltuklarını sağlama alma gayretlerinin bir sonucu şeklinde bakılmalıdır. Sınıf içinde çıkan nitelikli işçi öncülerin giderek kendileri için bir tehlike unsuru olabileceğini kestiren bürokratik yapı sendika ağaları tabandaki karşıdevrimci ögelere sahip çıkarak tabandan gelişen dinamizmi susturmaya sınıf hareketini kendi pasifizmlerine dönüştürmeye çalışıyorlar. Bu da gösteriyor ki ülkemizde sendikal hareket köhnemiş beyinlerin güdümünden çıkartılmadıkça sınıfı yabancılaşmış, bürokratik hantal sendika ağalarını alaşağı edip bunların yerine sınıf bilinciyle donanmış devrimci işçilerin sendika yönetimlerini ve denetimlerini ellerine almadıkça, sendikal hareketin sınıf temeline oturtulması/oturması olanaksızdır. Ancak bu şekilde sendikal hareket ivme kazanabilir, yoksa Kristal-İş yöneticilerinin yaptığı gibi seçimle gelen yöneticiler tasfiye edilip ve bunun ötesinde işverenlere jurnal edilir.

Kristal-İş yönetimi kendi örgütünün sorunlarını çözememiş, anti-demokratik bir yöntemle tasfiyeye yönelmiştir. Bunu da kendi örgütünden önce işverenlere jurnal ederek kimin/kimlerin yanında ve hizmetinde olduğunu kime göz kırptığını gözler önüne sermiştir.

Burada bir iki sözde Kristal-İş tabanına yönelmek istiyoruz: Kristal-İş Sendikası'nda örgütlü işçilerin sendikalarının tepesine çöreklenmiş bulunan işçi sınıfına yabancılaşmış bürokrat-hantal ve sınıf düşmanı nitelikleri pazara çıkmış bulunan kaşarlanmış sendika ağalarını tepeyip alaşağı etmeli, sendika yönetimini ellerine ve denetimlerine alarak sendikalarını gerçek sınıf temeline oturtmak için sınıf bilinciyle donanmalı ve özeld şube yönetimine sahip çıkmalısınız. Bugün sizin oylarınızla seçtiğiniz yönetimi tasfiye etmeye kalkan bu zihniyetin yarın sizleri işverenler karşısında yüzüstü bırakmayacağını garantisini kim verebilir ki? ■

KRİSTAL-İŞ üyesi Yeni Demokrasi Okuyucuları

ZAFER, İşçilerin Örgütlü Mücadelesinin ve Birliğinin Olacaktır...

Bizler, Tarım-İş Sendikası İstanbul Şubesi'nin üye ve delegeleriyiz. Ülkemizde Tarım alanında çalışanlar yıllardır yoksulluğun pençesi altında ezilmektedirler. Yaşamın zorluğu ve yoksulluğu karşısında somut mücadeleler verilemediğinden, sorunlar, kahve köşelerinde ya da işyerlerinde "hayıflanmalar" şeklinde yorumlandığından ileriye dönük hiçbir atılım yapılamamıştır. Aksine işçilerimizin yoksulluğu gün be gün arttı. "Adamsendecilik, bananecilik, boşvermişçilik" gibi düşünceler bunu doğurdu. Oysa bu tip düşünceler hiçbir işçimizin onuruna yakışmamaktadır. Aynı kayıtsızlık sendika yönetimine karşı da gösterildi.

Tarım-İş İstanbul şubesi 750-800 üyeden oluşmakta, bunların 97 temsilci delegesi bulunmaktadır. Kamu kuruluşları ve Özel çiftlikler de dahil 13 işyerinde örgütlüdür. Bu güne dek gelen yönetimler gerek işçilerin bilinçsizliğinden ve gerekse sağlam bir önderlikten yoksun olmalarından yararlanarak tamamen işveren yanlısı, kendi çıkarlarını ön alan, işyeri ve işçi sorunlarına duyarlı tavırlarını sürdürmüşlerdir. Öylesine ki, bürokrat -sarı sendikacılar şube binamızı ve aracını özel işyeri ve özel araç olarak kullanmışlardır.

Ancak, bazı arkadaşlarımızın sa-

birli, özverili ve inatçı çalışmaları sonucu bir çok delege üye işçimiz sendika yönetiminde kendilerinin de yer alması gerektiğinin bilincine varmıştı.

5.2.1988 tarihinde Sendikalar Kanunu'nun 12. maddesi ve ana Tüzüğü'nün 30. maddesi uyarınca 14 ana maddede toplanan GEREKÇELER'i elli delegemizin imzası ile birlikte dört arkadaşımız Tarım-İş Merkez ve İstanbul şube yönetimine ileterek Olağanüstü Genel Kurul çağrısı yapmıştır. Ancak yönetim aynı duyarsızlık ile delegelerin seslerine kulak tıkayarak yanıt veremeyi bile gereksiz görmüştür. 14.3.1988 günü bir kez daha başvuru yapılmış, buna da yanıt alamayan delegelerimiz İş Mahkemesine dava açmışlardır.

Sendikanın bu tarihlerde Anadolu yakasına taşınması, yönetim avukatlarının sahtekarca tutumları (delegelerin işten ayrılmış gibi gösterilmek istenmesi)Noter kanalı ile toplanan imzalara itirazlar, delegeleri duruşmalara çağırarak, delege olup olmadıklarının tesbiti... v.s.) yüzünden Kartal 2. İş Mahkemesi'nde açılan davamız uzamıştır. Delegelere, davadan vazgeçmeleri için her türlü yöntem kullanılmıştır. (Tatlı vadeler, tehdit ve karalama, delege ve üyeliklerin düşürülmesi ile ilgili tehditler, dayak.) Bütün bu çabalarına

karşın delegelerimizin birliği bozulmamış, aksine bu karalama kampanyaları ters tepki göstererek MUHALEFET DELEGELERİ'ne destek artmıştır.

Böylece 9.11.1988 günü yapılan 6. duruşma sonunda Kartal 2. İş Mahkemesi yazımızın başında da belirttiğimiz gibi Olağanüstü Genel Kurul'un en kısa zamanda yapılabilmesi için Kayyum atamasına gitmiştir.

Bu, Tarım-İş İstanbul şubesinin delege ve üyelerinin mücadelelerinin ilk adımıdır. Buradan bir kez de derginiz aracılığı ile DELEGELERİMİZ'e seslenmek istiyoruz.

Sarı sendika ağalarına, kaşarlanmış bürokrat zihniyetlere, sendikamızın bir avuç işçi düşmanı tarafından çiftlik gibi kullanılmasına, işveren yandaşlarına karşı sesimizi yükseltelim. Sendika içi demokrasiye sahip çıkalım. Anti-demokratik yasaların arkasına sığınarak bizlerin demokratik hak ve özgürlüklerini patronlara peşkeş çekenleri TARIM İŞÇİLERİ olarak tek bir yürek, tek bir yumruk olarak alaşağı edelim. Kendi sendikamızı kendimiz yönetelim. OLAĞANÜSTÜ KONGRE'de ya mücadele ve birlik içinde olup ZAFER kazanalım, ya da kölelik ve yoksulluğa boyun eğelim.

Zafer birliğimizin olacaktır.

**TARIM-İŞ İST. Delegesi
Yılmaz ŞENTÜRK**

Petrol-İş İstanbul Anadolu Şube Başkanı ŞAKİR ZENGİN ile röportaj:

Yeni Demokrasi: Kamuoyuna yapılan açıklamalardan bildiğimiz kadarıyla Petrol-İş, Türk-İş'in Ocak-Şubat 1988 kararlarına sahip çıkıyor.

Şakir Zengin: Petrol-İş, Türk-İş'in 10-11 Şubat'ta almış olduğu kararlarda öncülük yapmıştır. Öncülük yaptığı için de sürekli alınan kararları uygulamaya çalışmaktadır. Zaman zaman da basında Türk-İş'in almış olduğu kararları Türk-İş yapmazsa, Petrol-İş ve sosyal demokrat sendikalarla bu eylem kararlarını uygulayacaklarını açıklamıştır. Aynı zamanda Petrol-İş Genel Başkanı Türk-İş'in eylem komitesindedir.

Yeni Demokrasi: Türk-İş'in almış olduğu kararlara hemen hemen sadece Petrol-İş Sendikası sahip çıkıyor, bunu pratiğe geçirmeye çalışıyor. Başkanlar Kurulu'nun aldığı kararlara kendileri neden sahip çıkmıyor?

Şakir Zengin: Türk-İş'in eylem kararı alması tabanın zorlamasıyla alınan kararlar oluyor. Bölgelerde yapılan şubeler düzeyindeki toplantılar bunda etken oluyor. Uygulamaya gelince, düşünce yapısı olmayan, sendikayı ekmek kapısı yapan bir sürü sendika başkanı, Türk-İş'i işgal etmiş, demokrasinin işlemediği kurumlar oluşturmuşlardır. Bir araştırma yaparsanız, yıllanmış sendikacılar ya kendi isteği ile ayrılırlar,

• Petrol İş Anadolu Şube Başkanı:
Genel grev koşulları tabanda hazır...

ya da ölüncü ayrılırlar. Seçimle ayrılan yok denecek kadar azdır. Petrol-İş veya bir kaç sendika demokrasiyi kendi iç bünyesinde uygulayanlar, özellikle eylem kararlarını uygulamaya çalışıyorlar ve üstleniyorlar.

Yeni Demokrasi: Petrol-İş bu kararları pratiğe uygulamak için ne tür çalışma içerisinde?

Şakir Zengin: Petrol-İş, bu eylem kararlarını uygulamaya sokmak için bazı sendikalarla zaman zaman toplantılar düzenliyor, basına açıklamalar yapıyor. Yani kamuoyu oluşturmaya çalışıyor.

Yeni Demokrasi: Dışınızdaki sendikaların bu konudaki tavır ve yaklaşımları nasıl?

Şakir Zengin: Bu konuya aşamalı bakmak lazım. ANAP'lı sendikacılar hükümetle uzlaşmayı tercih ediyorlar. DYP'li sendikacılar parti görüntüsünde hareket etmeyi, yani yasa çerçevesinde kalmayı benimliyorlar. Sosyal demokratlar da alınan kararları uygulamaya sokmaya çalışıyorlar.

Yeni Demokrasi: Ülkemiz sendikal hareketi açısından, Türk-İş kararlarının uygulanması durumunda nasıl bir sıçrama yaratabilir?

Şakir Zengin: Eylemlerle belirli mevziler elde edilirse, işçinin kendisine güveni artar. Bu güvenle de sendika içi demokrasiyi çalıştırmaya yönelebilir.

Devamı Syf: 98'de

Yeraltının mimarı madencilerin emeği bir kez daha gasp edildi

İşçi sınıfı ekonominin çarklarında acımasızca ezilmeye, sömürülmeye devam ediyor. Yüzyıllar boyu sömürüye, zulme karşı kinle, öfkeyle savaşıyor işçi sınıfını, bugün de aynı azim ve kararlılık içinde olduğunu gözlemliyoruz. Zaman içinde bulunulan dönemde işçi sınıfının lehine geçiyor gibi görünmede nihette zafer işçi sınıfının olacaktır.

Zonguldak Kömür Havzası'nda bir süreden beri devam eden ve egemen güçlere korkulu günler yaşatan toplu sözleşme görüşmeleri, işçilere sağlanan cüzi bir ücret artışıyla hüznünlü bir şekilde sonuçlandı.

45 bin maden işçisini ilgilendiren bu toplu sözleşmenin istenilen düzeyde sonuçlanmaması, maden ocaklarında geniş boyutlu, geniş katılımlı bir grevi gündeme getiriyordu. Grevin gündeme gelmesiyle etekleri tutuşan egemen güçler, panik havası içerisinde çözüm yolları aramaya başladılar. Genel Maden-İş'ten Türk-İş'e, Devlet Bakanı'ndan Başbakan'a kadar herkes, greve gidilmeden toplu sözleşmenin ucuz kapatılması için yoğun çaba harcıyorlardı.

Ve nihayet beklenen o an gelip çatmıştı. Greve bir gün kala gerçek işçi temsilcisi olmadan masaya oturan egemen güçler, aralarında sermaye güçlerinin lehine olacak şekil-

de anlaştıktan sonra, toplu sözleşme görüşmelerini sona erdirdiler. İmzalanan bu sözleşmeye göre: İşçi ücretlerine birinci yılın ilk altı ay için % 38 + 46 bin lira, ikinci altı ay için % 28 + 37 bin lira zam yapıldı. İşçilerin ücretlerine yapılan bu zam, hayat pahalılığının insanlara yaşamayı zindan ettiği, yıllık fiyat artışlarının % 100'lere tırmandığı ülkemizde, okyanusta bir su damlacığı gibi kalmaktadır.

Elbette ki bu duruma memnun olmayanların başında bu işkolunda çalışan maden emekçileri geliyordu. Maden emekçileri, ücretlerine yapılan zammı yetersiz bulurlarken, bu olayın sorumluluğunun Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Mehmet TEZER'e ait olduğunu söylediler ve göstermiş olduğu bu sarı sendikacı tutumunu protesto ettiler.

Mehmet Tezer 1 Aralık 1988'de Cumhuriyet Gazetesi'nde çıkan akillara durgunluk verecek, utanç verici açıklamasında şunları söylüyordu:

"Onlar, laftan başka hiçbir şey üretmeyen insanlar. 500 bin lira aylık da versen bunları memnun edemezsin. Bunlar, almış oldukları parayı hak ediyorlar mı? Bana kalırsa aldıklarının karşılığını vermiyorlar."

Her şeyden evvel, emeğe saygılı olan herkesin nefretle kinayacağı bu

açıklamayı biz de bin kere-yüzbin kere kınıyor ve lanetliyoruz. Ayrıca sendika başkanı sıfatıyla koltuğunda oturan emek düşmanı sendikacının görüşlerine katılmıyoruz. Onlar laf üreten insanlar değil, onlar karanlığı aydınlığa kavuşturan, onlar sözünden bile bahsedildiği zaman insanların tüylerini ürperten grizu patlaması, göçük altında kalma vs. gibi risklere göğüs gererek yeraltındaki madeni yeryüzüne çıkarmak için kazmasını korkusuzca sallayan insanlar; onlar maden tozunu ciğerlerine doldurup insanlığa hizmet için çalışan insanlar; onlar yeraltının usta mimarları yiğit madencilerdir.

Aldıkları ücretleri hakedip etmediklerine gelince: Onlar, aldıkları ücretleri alınterleriyle teraziye tartıp, alınterinin ağır bastığı, verilen ücretin alınterine oranla çok hafif geldiği bir ortamda yaşayan insanlardır. Bu ortamda, alınan ücretlerin hakedilip edilmediğini sormak anormallik ve işçi düşmanlığından başka bir şey değildir.

Yapılan tüm haksızlıklara, emeğin gaspına karşı işçi sınıfı, hep bir ağızdan haykırmalıdır. Öyle bir haykırmalıdır ki bu haykırış, ekmeğini çalan patron ağasının yüreğine korku salsın: 15-16 Haziranlar gibi işçi hareketine karanlıkta bir meşale gibi ışık tutsun. ■

Hurma Elektronikte Grev Bayrağı Dalgalanıyor.

“Çivi çivi ile sökülür”

4.7.1988 tarihinde Hurma Elektronik Sanayii'nde çalışan 18/kadar işçinin başlatmış oldukları grev sürüyor. Dayanışma ve örgütlülük açısından güzel bir örnek teşkil eden bu grevin nedenlerini anlamak için ücretlerin durumuna bakmak yeterlidir sanırız. Ortalama aylık ücret 55.000 TL. yakacak ödeneği ise 18.000 TL'dir. Grevdeki işçilerin soruna salt ekonomik açıdan da yaklaşmadıklarını, sınıf mücadelesi açısından da önemli bir yere sahip grevlerinin başlangıç ve gelişimini aşağıda yayınladığımız yazılarında anlatmaya çalışmaktadırlar... ■

Özellikle 12 Eylül'den sonra yasalarda yapılan anti demokratik değişikliklerle artık işçiler bu yasalarla grev yapamazlar denildiği bir dönemde bizden önce birçok sınıf kardeşimiz tüm olumsuzluklara karşın grev bayrağını onurlu bir şekilde dalgalandırmışlardır.

Bizlerde TERSANE grevleriyle başlayan DERBY, DORA, NETAŞ, MİGROS, KAZLIÇEŞME, ANBARLAR ve daha birçok sınıf kardeşimizin başarı ile sonuçlandırdıkları bu görevi OTOMOBİL-İŞ sendikası Topkapı şubesine bağlı HURMA ELEKTRONİK'te devralmış bulunuyoruz.

İşçi sınıfı açısından İstanbul'un önemli bir semti olan BAYRAMPAŞA'da aştığımız bu mücadele okulunun bizim gelişen sınıf mücadelesini daha iyi kavramamıza büyük katkısının olacağı inancındayız. Çünkü grevden önce ve grevle bir-

likte bize karşı takındığı tavırları ile Hurma Elektronik işverenin ve dolayısıyla tüm işverenlerin gerçek yüzlerini bir kez daha görmüş olduk. Şöyle ki; İşyerimiz yaklaşık 20 yıldır Elektronik Cihaz üretimi yapmaktadır. Bu yirmi yıl içinde her geçen gün yeni yeni elektronik cihazlar üreterek kazançlarını alabildiğine artırmaktadırlar. Bilindiği gibi elektronik piyasası; maliyeti düşük, kâr oranı oldukça yüksek olan bir daldır. İşverenin yıllık kârı yüz milyonlarla ifade edilmektedir. Örneğin geçtiğimiz yıl yapılan üretimden kalan yıllık kâr miktarı, bizim hesaplamalarımıza göre yaklaşık 500 milyon civarındadır. Kaldı ki 1987'nin cirosu önceki yıllara oranla en düşük düzeyde kalmıştı.

Öte yandan 1988'in ilk üç ayında özellikle kapalı devre, uydu anten ve diğer elektronik cihaz satışı 1987 yılının cirosuna eş değerdedir.

İşveren açısından yıllık yüz milyonları bulan kârlarla işyerimiz adeta “altın yumurtlayan bir tavuk” durumundadır.

İşyerinde işverenin durumu böyle iken acaba biz işçilerin durumu nasıldır dersiniz? Aşağıdaki rakamları görünce değerlendirmeyi sizlerin takdirine bırakıyoruz.

İşyerimizde:

İşçi sirkülasyonu çok yoğun olduğundan kıdem ortalaması yaklaşık üç yıldır. Yirmi yıllık tarihi olan işyerimizde şimdiye kadar hiç kimse emekli olmamıştır.

Aldığımız maaşlar en son asgari ücretin de altında kalmıştır. Ortalama saat ücretimiz 421 TL'dir. (aylık ortalama maaşımız 55-60 bin lira civarındadır.)

İkramiyemiz birinci yıl 30 günlük, ikinci yılda 45 günlük tutarındadır. Yıllık yakacak yardımı 18 bin TL'dir.

Bayram ödeneği 5 bin TL'dir.

İzin ödeneği 5 bin TL'dir.

Çocuk parası 250 TL'dir.

Doğum yardımı 5 bin TL'dir.

Evlenme yardımı 15 bin TL'dir.

Aldığımız sosyal yardımların to-pu hepsi bu kadardır. Ayrıca iş güvencesini sağlayan herhangi bir idari düzenleme olmadığından, bizce parasal konular kadar hatta onlardan da önemli olan bu hükümlere değinmiyoruz.

Bir şeyi de belirtmeden geçemeyeceğiz. Günümüz koşullarında zaten çok gülünç olan bu rakamların hepsi de brüttür. Yani bu rakamlar en az % 40 eksigi ile elimize geçiyor.

İşyerinde bizlerin sendikal örgütlenmesine karşı işveren diğer birçok işveren gibi çeşitli engellemeler içine girmiştir. Öyle ki geçtiğimiz sözleşme döneminde işverenin katı tutumu yüzünden ve yasal prosedür gereği sözleşmemiş YHK tarafından bağlatılmıştı.

Yeni Sözleşme Dönemi

Birinci yıl sözleşmemiz ve aldığımız çeşitli hakların komikliği en açıklığı ile yukarıda görünmektedir. Bu yeni dönemde de işverenin aynı katılığı devam etmektedir. Sözleşme görüşmelerinde bizim tekliflerimize karşı işveren oldukça kayıtsız kalmaktadır. Saat ücretlerimize istediğimiz zam eski ücretlerimizin çok düşük olmasından dolayı ancak yeni asgari ücrete denk düşüyordu. Buna rağmen işveren hiçbir önerimize olumlu yaklaşmamıştır. Fakat yaşanan gerçeklikler ve bizlerin acıklı durumu kendisi de işverenlerin en iyi ve en sadık avukatlarından birisi olan ARABULUCU'yu bile insafa getirdi. Tekliflerinin gülünçlüğü karşısında arabulucu aynen işverene şunları söyledi: “Sizin yaptığınız ayıptır. Verdiğiniz ücret yeni asgari

ücretinde altındadır. Bari asgari ücretin biraz üstüne çıkın" diyerek belki hayatında ilk defa işçilerden yana bir tavır almış oldu. Ve bundan sonra işveren teklifini "lütfen" % 45'ten % 60'a çıkardı. Bu rakam da 250 TL saat ücretine tekabül ediyor.

Bir saat çalış, bir ekmek ancak al; harca harca bitmez, ne iyi para değil mi?

Zaten sözleşme taslağını hazırlarken parasal konularda istediğimiz diğer rakamlar da ülkemizde yaşanan yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı karşısında daha şimdiden eriyip gitmiştir.

Bütün bu anlattıklarımızdan sonra ortaya çıkan durum şudur bizce: Ülkemizde parabolün yıllardan beridir başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm halkımıza karşı sürdürdükleri saldırılarının bir çeşidi de işyerimizde yaşanmaktadır. Hurma Elektronik işvereni bu saldırıyı kendisi başlatmıştır. Seve seve kabul ediyoruz. Bizde bu mücadeleyi sonuna kadar götürmeye kararlıyız.

Değişik iş kollarında diğer sınıf kardeşlerimiz tarafından başlatılan grevler zincirine işyerimizle birlikte yeni bir halka daha eklenmiştir. Grevin bizlerin kendi bilimimizi öğrenmemize ve sınıf kardeşliğimizin daha da pekişmesine çok önemli katkısı olan bir mücadele okulu olduğunun bilincindeyiz. Bu okuldan işçi sınıfına yakışır bir şekilde ve işçi sınıfı bilimi ile donarak çıkacağımıza olan inancımız tamdır.

Fakat işçi sınıfı mücadelesinde sadece kendi bencil çıkarlarını düşünmemelidir. Kendi çıkarları ile toplum çıkarlarını birleştirebilmelidir. Yukarıdan beri anlatmaya çalıştığımız olumsuzluklar toplumumuzun diğer kesimlerinde yaşanan olumsuzluklardan ayrı düşünülemez. O halde bu olumsuzluklar zincirinden kurtulmamız da toplumun diğer kesimleri ile birlikte olacaktır.

Ülkemizde derlesen toplasan sayıca birkaç yüzü geçmeyen, halkımız tükürse tükürüğünde boğulabilecek bu bir avuç parabolünün bizlere reva gördüğü, baskı ve zulüm uygulamaları, çoluğumuzu çocuğumuzu açlığa, sefalete mahkum et-

mek istemeleri, onlara bir ekmek bile almamızı çok görmeleri ve kendilerinin çatlayınca, patlayınca kadar tıkindıkları ve her geçen gün kârlarına yeni yeni kârlar kattıkları bir yaşam sürmeleri acaba nedendir dersiniz?

Bunun tek nedeni parabolün tepeden tırnağa alabildiğine örgütlü olmalarıdır. Bu örgütlülükleri sayesinde ki yıllardan beridir halkımızın kanını emmektedirler. Sömürü çemberlerini her geçen gün daraltmaktadırlar.

"Çivi çivi ile sökülür"

O zaman bu çemberden çıkabilmemizde başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm halkımızın alabildiğine örgütlenmesi ile olur. Çünkü biliyoruz ki; "Örgütsüz halk köle halktır." Yine biliyoruz ki; "Halkımız örgütlü ise heptir, örgütsüzse hiçtir."

Öyleyse bu uğurda vakit geçirmeden somut adımlar atılmalıdır. Bu adımlar atılmadan halkımız daha çok zaman parabolünün yem olmaktan kurtulamayacaktır.

Toplumsal mücadelenin başarıya ulaşabilmesinde önemli bir kilometre taşı olan grevlerin zaferle sonuçlanmaları için sizlerinde maddi ve manevi desteklerinin önemi çok büyüktür. Bu destekler sayesinde ki hem mücadele kararlılığımız ve moralimiz artacak, hem de bizlerin dayanışmasını ve yalnız olmadığımızı gören işverenin yüreğine korku salacak ve uykularını kaçıracağız. Çünkü inanıyoruz ki bizim başarımız, genelde tüm işçi sınıfının başarı hanesine yazılacaktır.

Öyleyse birliğimizin ve kardeşliğimizin göstergesi olarak vakit geçirmeden sizleri grevlere destek vermeye çağırıyoruz.

BİRLİĞİMİZ GÜCÜMÜZDÜR. YENECEĞİZ, KAZANACAĞIZ BUDA SÖZÜMÜZDÜR.

YAŞASIN İŞÇİLERİN BİRLİĞİ.

YAŞASIN ÖRGÜTLÜ MÜCADELEMİZ. ■

Hurma Elektronik İşçileri

GREV MÜCADELEMİZ DEVAM EDİYOR

SERMAYEYE KARŞI YA BİRLEŞMEK YA ÖLÜM.

BİRLİĞİMİZ GÜCÜMÜZDÜR YENECEĞİZ KAZANACAĞIZ: SÖZÜMÜZDÜR

HURMA ELEKTRONİK GREVCİLERİ

*Otomobil—İş
Hurma Elektronik Grevçileri ile
Moral ve Dayanışma Gecesi*

Yer: Zafer Sineması (BAHÇELİEVLER)
Saat: 19.00 — 23.00
Tarih: 14 OCAK 1989

Adana Özbucak Fabrikasında İşçiler Huzursuz

1 2 Eylül 1980 askeri darbesiyle ülkemiz halkları üzerinde günbegün katmerleşen baskı, zor ve sömürü daha da artırılarak gelişen mücadele sindirilmek isteniyor ve en ufak bir kıpırdanış, işçi sınıfının ekonomik, demokratik sendikal konular üzerindeki uyanışı, yeniden hareketlenmeye başlaması egemen güçleri korkutuyor ve bu korku beraberindeki hakların gaspına, yaşam standartlarının en aza indirgenmesine, öğrenci gençliğin akademik demokratik mücadelesi sonucu hareketlenmesi her zaman için devletin koltuk güçlerince saldırganlıkla bastırılmakta, öğrenciler YÖK cendesi içinde sıkıştırılmakta ve 12 Eylül askeri darbesiyle yenilgi alan Halk muhalefeti ve devrimci güçler, geçen bu süre içerisinde yeniden hareketlenmeye başladı, başlıyor. (Çünkü bizim gibi ülkelerde hiçbir zaman devrimci durum yok olmaz) Toprağa düşen tohum misali yeniden filizlenmeye başlamış ve öyle bir güçlü biçimde toprağa kök salmıştır ki, bu egemenlerin korkulu rüyası haline gelmektedir günbe gün.

12 Eylül ile işçi sınıfının ekonomik-demokratik haklarının gasp edilmesi elinden alınması ya da sendikalar vasıtasıyla satılması yaşanmıştır. Toplumun kimi kesitlerinde kendiliğinden gelme uyanış ve beraberindeki hareketlilik ve buna paralel olarak yükselen toplumsal muhalefet iç dinamiğini kazanarak, toplumdaki gerileme ivme kazanarak yeniden başlamıştır ileriye dönük bir biçimde. Ancak bu kendiliğinden gelme hareketliliğin örgütsüz yığınların eseri olması sınıf bilincinden uzak, Proletarya bakış açısına dünya görüşüne sahip olmayan kitle ha-

reketleri sınıf bilinci ile yoğrulup ML bilinç ile donanırsa örgütlü güç olarak aşamayacağı dağ, üstesinden gelemeyeceği azgın dalgalar olmayacaktır. Ve bunları aşacak gücünü kullanıp egemen güçlerin karşısında çok daha güçlü bir hareket ile sömürüyü, baskıyı, zoru ve işkenceyi tarihin çöplüğüne atabilecek kudrete sahiptir ve sahibiz.

Evet, ÖZBUCAK'ta neler olmaktadır. ÖZBUCAK'ta yaşananlar öзде diğer fabrikalarda yaşanan, yaşana gelen şeylerden farklı değil. Çünkü 12 Eylül darbesiyle birlikte azgınca saldıran egemen güçler gitmiş palazlanan emperyalizmin yerli işbirlikçileri komprador burjuvazi ve toprak ağaları ülke genelinde ezilen, sömürülen sınıfı adeta yaşamaya mucize diyebileceğim hale sokmuştur. Halk muhalefetine karşı darbe üstüne darbe yaparak yenilgiye uğratmış ve dağıtmıştır. Ülkede derin bir sessizlik hüküm sürmekle birlikte içten içe hoşnutsuzluğun arttığı gerçeği ve bunun bunca baskıya tehdite rağmen kendiliğindenci bir biçimde de olsa kendini gösterdiği dönemleri yaşıyoruz ve yaşadık. 12 Eylül'de ilk grevleri öğrenci hareketlerini çeşitli kesitlerin seslerini ve ardından daha çok ses getirenleri, getirecekleri.

ÖZBUCAK'ta 100.000 işçinin temsilciliğini yüklenen(!) Teksif-İş Sendikası örgütlüdür. Bilindiği gibi başkanlığını sarı sendika ağalarından olan Şevket Yılmaz üstlenmiştir. Bunların kim olduğunu kime hizmet ettiğini çok iyi biliyoruz.

Teksif'te Ekim 1988'de sözleşme sağlandı taraflar arasında(!) Teksif-İş; büyük sözleşme(!) bütün haklar elde etti(!) diyor. Kimi kandırıyor

bunlar. Yapılan sözleşme % 55'e göre % 65 ile sonuçlandı ve bu sözleşmeyle birlikte kitlenin homurtuları içten içe başladı. Fakat pratik hiçbir girişimin olmaması, var olan mevcut durumun işlililiğini rahat bir biçimde sürdürmesi ve bunca olumsuzluklara rağmen sessiz kalınması yeğlenmekte, öyle ki işyerinde olagelen atmosfer hiç de hoş değil, birkaçını yansıtayım. Çalıştığımız ortamın şartları (genelde tüm işyerlerinde var olan durum) karşısında suskun kalan (çeşitli nedenlerden dolayı) emek sahipleri.

Yaklaşık 1000 kişinin çalıştığı ÖZBUCAK'ta sendika yanlısı baş temsilci ve temsilcileri işçiler arasında adeta işveren yardakçılığı yapıyorlar. Bakınız işçi temsilcilerine nasıl da satılık olduklarını kanıtlanmasına, yarışmasına uğraş veriyorlar. Ekim ayında yapılan sözleşmeden sonra 9. ayın farklarını hangi tarihte verileceği belirsiz bir tarihe bırakılıyor ve ancak 12. ayda alınabili. (İki taksit halinde.) Bu süre içerisinde genelde ülke halklarının içinde bulunduğu ekonomik yetersizlik ÖZBUCAK'ta bizler için de geçerli: İşçi ücretine gelince, bunun geciktirilmesi fabrikada içten içe hoşnutsuzluğun dışa vurulmasına kadar dayandı. Ancak, sadece işçilerin kendi aralarında "dertleşme olarak" dile getiriyorlar. Bu haksızlığa 5 dokuma işçisinin farkları almasına ilişkin (en doğal hak ve talebimiz olan) imza toplamaya girişmesiyle birlikte işçi temsilcilerimiz tarafından engellenme girişimi başladı.

Personel şefi AZİZ KIZILTUĞ imza toplanmasını engellemek için temsilcilerden öğütler alıyor, ki

AZİZ beyin bu öğütlere ihtiyacı yok. Çok daha büyük bir sadakatla işveren yardakçılığını başarıyla yapıyor zaten. Başstemsilci ESAT DOĞAN işçilerin içerisindeki hareketlenmeye müdahale için aldığı direktifleri, işçiler arasında, kendi gözüne kestirdiği ihbarçılık yapabilecek kişileri kollayıp, açık bir şekilde teklif ediyor. Kendi adına çalışmayı işçinin kendi sınıfından olan insanlara ihanet etmeyi örgütlüyor ve teşvik ediyor. Bunu bizzat çalışan bir kişiye etmişti. Arkadaşlarının arasına gir, ne konuşuyorlar, kimler konuşuyor, neler tasarlanıyor diye.

Bunun dışında yemeklerin son derece kalitesiz olması iyi pişirilmeden önümüze sürülmesi, hatta yemeklerin içinde yabancı maddelerin çık-

ması olağanlaştı. Sözleşmede yer alan ikramiyenin tarihinde verilmesi ve sendikaya zorlayıcı olması belirtildiğinde işveren ağzıyla yanıtlanıyor, paranın olmadığı söyleniyor. Buna rağmen, yeni makineler fabrikaya giriyor. Her birinin bedeli büyük meblağları karşılıyor. Yılda bir kez işçilere kumaş verilmesi öngörülmüş. Ancak, verilen kumaş satılmak üzere gönderilen satılmayan, iade edilen kumaşlardan veriliyor.

İşçilerin hep birlikte bir salonda oturmaları engelleniyor, işçi ücretlerinin küsuratları kesiliyor ve riva-yete göre bunu personel şefi (AZİZ) cebe atıyor. Soran işçilere de bunun yanıtını vermemekle birlikte kimse-nin sormaması için tehdit ediyor. İş-yerine sendika başkanı geldiğinde iş-

çilerin ayağa kalkması dahi isteniyor. İşe yeni başlayan işçiye sigorta kartı gösterilmiyor, nedeni de ikramiyelerden faydalanmaları için 3 ayın dolması gerekiyor. 1 yıl süreyle çalışan işçiye sigortalı olduğu bildirilmiyor.

Kazanılacak hiçbir hak egemenlerin gönül rızasıyla verecekleri haklar olmayacaktır. Bunu biliyoruz ve yine biliyoruz ki gelişen mücadele uyanış, ölü toprağın yavaş yavaş kalkması bilinçli devrimci mücadele ile birleşince, hareketimiz bilinç kazanacak ve daha radikal sonuçlar doğuracak, gaspedilen haklarımızı alacağız.

Çalışmalarınızda yürek dolusu başarı dileğimle.

**ÖZBUCAK FABRİKASINDAN
YENİ DEMOKRASİ OKURU**

Libya'da Çalışan Türkiye'li İşçilerin Dramı!

Bizler Libya'da çalışmakta olan Türkiye'li emekçiler ve işçiler olarak, Türkiye'deyken Şubat 1988'de Libya Halk Cemahiriyesinin İstanbul Çalışma Ateşeliğinin işçi arama duyurusuna istinaden iş için baş vurduk. Başvurduğumuzda burada bazı işçi simsarlarının devrede olduğunu gördük. Bunlar İbrahim Cadu, Hüseyin Çelik isimli işçi simsarları idi. Türkiye'nin çeşitli yörelerinden gelen işçilerden 180 kişilik bir grup oluşturup, grubu oluşturan işçi arkadaşlardan pasaport ve diğer evraklar için belirli bir gün verildi. Verilen bu zaman içerisinde evrakları tamamlayıp getiren bütün arkadaşlar, pasaport ve beraberindeki muameleleri içeri verdikten sonra kişi başına 150.000 TL'si para istediler. Bu parayı da aldıktan sonra gidiş tarihi olan 13.3.1988 tarihinde herkesin İz-

mir Alsancak limanına gelmeleri ve üzerlerinde en az 100 ABD doları veya karşılığı TL'si ile orada bulunmaları istendi.

Limana gelindiğinde bu paranın konut fonuna yatırılacağını, fakat gümrükteki bankanın pazar olması nedeniyle kapalı olmasından dolayı parayı görevli polis memurları topladı. Bunca çile ve haksızlıklardan sonra 3 günlük gemi yolculuğuyla Tripoli'ye vardık.

Bu arada Türkiye'de iken iş verenle yaptığımız iş anlaşmasında, sosyal tesislerin nizami olduğunu, paranızın 3 ay içerisinde transferinin yapılacağını, Libya'nın sahip olduğu tüm haklara sahip olduğumuz belirtilmişti.

16.3.1988 tarihinde buraya geldiğimizde bizler eski bir sigara fabrikası içerisinde, etrafı sunta ile çevrili, üstü açık koğuşlar ve doğru dü-

rüst tuvaletin dahi olmadığı bir yerde kalmaya başladık. Geçen bunca zamana rağmen, bugüne kadar sıcak su yüzü görmedik. Havaaların soğumasıyla birlikte artık bu barakalarda da kalmanın mümkünatı yok.

İşte böyle benim abim.

Ne penceresi var, ne de kapısı
Ne bacası var, ne de sobası
Burası 4. koğuş benim abim
Kaderde 2. adresimiz

Bu koşullar içerisinde Mart 1988'de Trablus belediyesi eski şehir restorasyon projesinde işbaşı yaptık.

Bizlere; Türkiye'de verdikleri sözleri ve yasal icraatları yerine getirmelerini sabırla bekleyip bugüne kadar çalıştık.

Bu sabırlı bekleyiş ve çalışmamız 5 ay devam etti. 5 aylık bir süreden sonra işlemlerimizin yapılmadığını,

maaşlarımızın ödenmediğini, cılız bir hareketle de olsa başımızdaki idarecilere bir günlük derinleşme sorunlarımızı ilettik ve bize bir aylık süre içerisinde her şeyin halledileceğine dair söz verildi.

Verdikleri bu tatlı avutucu sözlerini çalışarak, banyosuz, tuvaletsiz ahır gibi koşullarda 45 günlük beklemeden sonra yetkililerle görüştüğümüzde, muamelelerin devam ettiğini, 1 ay içerisinde biteceğini söylediler.

Bu bir aylık sürenin bitiminde de hiç bir yasal icraatın yapılmadığını, maaşlarımızın da ödenmemesiyle bizler kendi aramızda eylem birliğine vararak işi durdurma kararı alıp, mektebi amel denen resmi kuruluşa dilekçeyle başvurduk. Başvurumuza istinaden kurum işçi temsilcisi arkadaşlara ve işverene çağrıda bulundu. Temsilci arkadaşlara, işveren bu kuruluş huzurunda bizlere verdiği yazılı beyanatta şu sözler verildi. Bütün bu işlerin yasal işlemleri (oturma, banka hesapları ve para transferi) 15 gün içerisinde yapılmazsa bu işçiler benden izinlidirler, istirahatlidirler, işlemleri yapılanaya kadar.

Bu arada Trablus Türk Konsolosluğuna da 180 Türk işçisi olarak 8 aydır Trablus belediyesi Osmanlı eserleri restorasyon projesinde çalışmaktayız, maaşlarımızın ödenmediğini, oturumların alınmadığını, banka hesaplarımızın açılmadığını, peşişan olduğumuzu” belirttik.

Buradaki memurun verdiği cevap üzücüydü: “Biz sizin hiçbir sorunuza bakamayız ve ilgilenemeyiz” dediler. Pekala devlet yetkililerine sesleniyoruz, buradaki konsolosluk memurları, bu yaban ellere 3-5 kuruş para kazanmaya gelen biz Türk işçilerinin sorunlarına bakmayıp, ilgilenemiyorsa, bizler hangi devletin konsoloslughuna başvuralım, bu konuda yetkililerden öneri bekliyoruz.

İşverenin hakim huzurunda vermiş olduğu 15 günlük süreyi de çalışarak 20 gün daha sabırla beklemek zorunda kaldık. Bu zaman içerisinde de kanıtlayıcı hiçbir işlem yapılmayınca, bizler de onun vermiş olduğu sözlere dayanarak, topluca işi durdurma kararı alarak, mekte-

bi amel denen kuruluşa tekrar başvurduk. Bu kuruluş, işçi temsilcilerini ve işverene çağrı tebligatı bildirdi. Buraya bu defa gelemedi işveren. Gelemeyince mektebi amel bizleri lejne şabiye denen bir yere havale etti.

Buranın 2 çağrısına da gelemedi işveren. Gelemeyince mektebi şabiye denen mahkemeye intikal etti olay. Bu arada polis getirerek bizleri tehdit etme yoluna başvuran, suyu ve elektriği üzerimizden işveren kesti. Koşullarımız şu anda damla, rütübet ve soğuktan dolayı yoğun işkence hücrelerinden farksızdır. Bizlerde kamuoyu oluşturmak amacıyla, Libya Çalışma Bakanlığı, Üreticiler Sendikası ve Belediyeye başvuruda bulunduk. Olumlu netice alamadık. Aynı zamanda işveren de hakkımızda yetkili mercilere grev yapmakla

suç duyurusunda bulunarak eyleme son vermezseniz hiçbir hukuki hakkınız verilmeden sınır dışı edileceğimize tehditinde bulundu. Biz ise işyerine hergün gidip gelmekteyiz, lakin hakkımızı alıncaya kadar direnişimizi sürdürüceğiz. Onurumuzla yaşayan Türk vatandaşı ve işçisi olarak haklarımızın hiçbir güç tarafından gasp edilmesine, hayatımız pahasına da olsa göz yummayacağız. Türkiye-Libya işgücü anlaşması, uluslararası insan hakları ve hukuku, her şeyden de önemlisi insan onurunu zedeleyen, hiçe sayan bu uygulamayı Yeni Demokrasi aracılığıyla kamuoyuna duyurmayı gerekli gördük. Libya Türkiye’li işçilerinden ihtilalci selamlar... ■

Libya/Tripoli’den bir grup demokrasi okuru

GREVLER YAYGINLAŞIYOR

Petrol-İş Sendikası, örgütlü olduğu Koruma Tarım İlaçları A.Ş.’ye ait biri İstanbul Maltepe’de, biri de Kocaeli’de kurulu iki işyerinde birden grev kararı aldı ve bunu Kasım ayı içerisinde yürürlüğe koydu.

Her iki işyerinde de işveren, sendikanın işçiler için talep ettiği ekonomik ve sosyal istemleri geri çevirerek, uzlaşmaz bir tutum takındı ve bunun sonucunda da örgütlü sendika olan Petrol-İş grevi uygulamak durumunda kaldı.

Aynı işverene ait iki işyerinde toplam 560 işçi çalışmaktadır. İşyerleri kimya işkolunda olup, çalışma koşulları son derece ağır ve tehlikelidir. Grev süresince sendika işçilere grev ödentisi verememektedir. Bu amaçla grevlerle dayanışma için çeşitli sanatsal etkinliklere başvurulmaktadır. Petrol-İş Sendikası İstan-

bul Anadolu Şubesi’nce Koruma Tarım’daki işçilerin greviyle dayanışma için Kartal’da kendi bünyesinde oluşturduğu tamamen amatör tiyatrocılardan kurulu bir tiyatro sergiledi. Sergilenen oyun yine Petrol-İş’in 1987 yılında uygulamaya koyduğu ve sonuçlandığı 63 işyerindeki grevi ve bu grevde ortaya çıkan olayları traji-komik bir şekilde ortaya koymaktadır. Geceyi yaklaşık 1000 civarında kitle izledi. Grevlerdeki işçilerle dayanışma açısından olumlu bir çalışmaydı. Kartal yöresindeki devrimci-demokrat kamuoyu bu konuda oldukça olumlu bir dayanışma örneği sergilediler.

Dayanışma gecesinde coşkulu kalabalık, sık sık sloganlarla işçilerin birliği ve mücadelesini destekleyici nitelikte mesajlar da verildi. Dayanışma gecesine coşkulu ve disiplinli bir şekilde başladı ve aynı coşku ve disiplin içerisinde sona erdi. ■

Uludağ Üniversitesi Rektörü Nihat Balkır'ın ailelere gönderdiği

UTANÇ VERİCİ BELGE

Bir Ağustos genelgesi için yurt çapında ve Üniversitemizde gelişen protestolar ve bunların sonuçları ile ilgili bazı sorunları sizlere iletmek istiyorum.

Üniversitemizde gelişen protestolar sonucunda öğrenci ailelerine Uludağ Üniversitesi Rektörü Nihat Balkır utanç verici tebligatlar göndermiştir.

Bu tebligatta öğrencilere öylesine suçlamalar getirilmiştir ki; bir öğrencinin babası kalp krizi geçirmiş, diğer öğrenci aileleri de bütün işlerini bırakarak çocuklarının yanına gelmişlerdir. (Bu tebligatların bir tanesinin fotokopisini size gönderiyorum.)

İlgili tebligatta sayın Nihat Balkır çok iyi bir şekilde ülkemiz demokrasisini anlatmış ve 1 Ağustos genelgesine tavır koyan öğrencileri yıkıcı ve bölücü güç şeklinde niteleyerek bunların demokrasi düşmanı kimse olduğunu iddia etmiş, kendi demokrasi anlayışını çok iyi bir şekilde ortaya koymuştur.

Her şeyden önce şunu ekleyelim, 1 Ağustos genelgesinin tutuklu ve hükümlülere getirdiği kısıtlamaları demokrasi lehine bir gelişme olarak niteleyen rektör Nihat Balkır'ın demokrasiyi bildiğini kim iddia edebilir?

Aslında o da haksız değil. Ülkemizde her on yılda bir gelen askeri darbelerle demokrasi o kadar biçim değiştirmiştir ki, sayın rektörümüzde işin içinden çıkamamıştır.

Her şeye rağmen insanlara böylesi utanç verici suçlamalar yapmak, hem de bunu demokrasi kisvesi altına saklanarak yapmak tartışılmaz gerçeklerin bir kez daha gözler önüne serilmesini sağlamıştır.

Rektörün bu tür asılsız görüşler-

le insanları yargılamaya hakkı yoktur. İlgili tebligatta özgürlükler ortamını en iyi şekilde istismar etmeyi bilen, terör ve anarşi akımları olarak nitelediği bizler diyoruz ki, böyle bir ortam yoktur. Zira rektörümüz üniversiteyi üniversite olmaktan çıkarmış, polis ve jandarma ile doldurarak emniyet sarayına çevirmiştir. Soruyorum hangi özgürlük-

ler artımı?

Sayın rektör insanların tepesine asker, polis dikerek bir şeyi önleyemezsiniz. Tarih bunun ispatı ile doludur. Eğer bilmiyorsanız yakın tarihe şöyle bir bakın. ■

Uludağ Üniversitesi
Öğrencileri, bir grup
Yeni Demokrasi okuru adına
Veli Aktas

Sayın, [Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

özellikle, insanlığın en büyük değer, varlığını devam ettirenlerdir. Her insanın içerisinde olan biyolojik gelişiminin yanı sıra sosyal gelişmesi elzemdir. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır.

Toplumun bu sorulara bulanık bilginde olan dış miraslar, yakın gelecekte kesinlikle çözümlenmelidir. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır.

10 Eylül sonrası siyasetin uygulanması döneminde bölücü güçlerin etkinliklerinin bastırılması ile, ulusun içinde varolan birlik ruhu yeniden canlanıyor, aynı işlevi olan gençlerin için çaba gösteren Atatürkçü düşüncesi baskın hale geliyor. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır.

İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır.

Onlarla ilgili olarak, gençlerinin çok büyük bir çoğunluğunun inanç birliği kurduklarını biliyoruz. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır. İnsanlar sosyal varlıklardır.

Özgürlük Mahkumlarının Onurlu Direnişini Destekliyoruz!

• İnsan onurunu korumanın vazgeçilmez sosyal bir zorunluluk olduğunun, sınırlar ötesi doğrulanışı...

Inşan Hakları Beyannamesi'nin 40. yılını kutladığımız bu yılda Türkiye cezaevlerinde devrimci tutukluların **insanlık onurunu** korumak için yeni bir açlık grevi başlatıldı.

Özgürlük mahkumlarının bu onurlu mücadelesi geçmişte olduğu gibi yurt dışında da geniş bir destek buldu.

Çeşitli şehirlerde devrimciler ve demokratlar Açlık Grevlerini destekleyen eylemler yapıp kamuoyuna duyurmak için ellerinden gelen çabayı sarfettiler.

İnsanca yaşamının ve insan onurunun savunucusu olan Kassel'li

devrimci ve demokratlar Türkiye'de başlatılan açlık grevlerini desteklemek için 29.11.88 gününden başlayarak 5 günlük süreli bir destek açlık grevine gittiler.

Türkiyelilerin yanısıra Almanların da katılımıyla gerçekleştirilen açlık grevinde Türkiye'de insan hakları, cezaevlerinin durumunu ve tutukluların isteklerini dile getiren binlerce bildiri dağıtıldı. Duvar gazeteleri ile Alman kamuoyuna daha geniş bilgi verildi. Çeşitli demokratik kuruluşlar ve siyasi partilere gidilip konuşuldu ve onların desteği alındı. Radyo,televizyon ve basın aracılığı ile daha geniş bir kitleye Türkiye'deki açlık grevlerinin hedefleri du-

yuruldu.

Türkiye insan hakları ve cezaevlerinin durumunu araştırmak için kurulması önerilen bir delegasyon bütün Alman demokratik kuruluşları ve partiler ve kişilerce geniş bir destek buldu ve çalışmaları hızla ilerliyor.

Ayrıca şehir belediye meclisinde Türkiye'deki insan hakları ve cezaevlerinin durumu görüşüldü. Bugüne kadar toplanan 2.000 DM üzerindeki bağışlar cezaevlerine gönderilecek. ■

Cezaevlerindeki Açlık Grevleriyle Dayanışma Komitesi
Kassel-B.Almanya

Zindanlardan Haykıran Ses Almanya'da da Yükseltildi.

Özgürlük mahkumlarının, yıllardır büyük zorluklara katlanarak uğruna şehitler vererek elde ettiği hakları ve kazanımları gaspetmeyi, ulaştıkları mevzileri geriletmeyi amaçlayan ve 1 Ağustos genelgesi adıyla bilinen uygulamaların kaldırılması amacıyla ülke genelinde cezaevlerinde açlık grevleri şeklinde başlayan ve toplumun birçok kesiminin katılımıyla gelişen kampanya biz Almanya'da yaşayan Türkiyeli çeşitli milliyetlerden devrimci ve demokratların katılımıyla desteklenerek sürdürüldü.

Kamuoyunu genel olarak 12 Eylül'den bu yana ülkede yaşanan gelişmeler ve cezaevlerinin özgül konuları konusunda bilgilendirmek, mücadeleye desteklerini kazanmak amacıyla birçok faaliyet gerçekleştirildi.

Bu faaliyetlerin koordineli bir şekilde yürütülebilmesi için, başta Avrupa'nın en büyük demokratik kitle örgütü olan ATİK (Avrupa Türkiyeli İşçiler Konfederasyonu) olmak üzere çeşitli siyasal yapıların katılımıyla "Cezaevleriyle Dayanışma Komitesi" isimli bir örgütlenme oluşturuldu.

Birçok şehirde yürüyüşler ve mitingler yapılarak, onbinlerce bildiri dağıtılarak, en işlek caddelerde masalar ve standlar açılarak Alman kamuoyu bilgilendirildi, ülke cezaevlerindeki mücadeleye dikkat çekildi. Daha sonra Stuttgart, Köln, Frankfurt, gibi şehirlerde basın toplantıları, işgaller sonrası başlatılan ve onlarca devrimcinin katılımıyla süren açlık grevleri kamuoyunun büyük ilgi ve desteğini gördü. Açlık grevi boyunca çeşitli kitle toplantıları, iş-

galler yanında başta Adalet Bakanı Mehmet Topaç, Birleşmiş Milletler Avrupa Adalet Komisyonu gibi kuruluşlara protesto kartlarının gönderilmesiyle süren kampanya çeşitli yerlerde yapılan gecelerle son buldu. Gecelerde Emekçi, Şivan gibi devrimci halk ozanlarının coşkulu parçaları yanında, Metris cezaevi firarisi İhsan Bakış ve Mustafa Yıldırım Türk'ün ülkeye ve cezaevlerine ilişkin konuşmaları ilgiyle dinlendi. Çeşitli Alman örgütlerinin destek mesajları ve konuşmaları ise Enternasyonal dayanışmanın güzel örneklerini sergileyerek geceleri renklendirdi. Bu faaliyetler boyunca ceza-

evlerini maddi olarak desteklemek amaçlı bağış kampanyasından elde edilenlerin de gerekli yerlere ulaştırılacağı açıklandı.

Biz Almanya'da yaşayan Türkiyeli devrimci demokratlar geçmişte olduğu gibi gelecekte de; ülkemizde halk demokrasisi, bağımsızlık ve sosyalizm yolunda mücadele yürüten, bu uğurda baskı, işkence zulme uğrayan, iyiden güzelden yana olup, özgür ve mutlu bir Türkiye yaratmak isteyenlerin mücadelesine maddi-manevi her türlü desteği vermemiz gerektiğinin bilincinde olarak,

— Yaşasın Zindanlardaki Özgürlük Mahkûmlarının Şanlı Direnişi.

— Kahrolsun Baskı-Zulüm-İşkence ve Katliamlar.

— Birlik-Mücadele-Zafer. ■

Çiğdem Gören

DUYURU

Bu sene 40. yılını kutladığımız temel hak ve özgürlükleri öngören "İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ"ni hiçe sayan 1. Ağustos Genelgesi'yle uygulamaya konulan insanlık dışı saldırılara karşı başlatmış olduğunuz büyük direnişinizi candan destekliyoruz.

Bu amaçla bulunduğumuz şehirdeki demokrat ve ilerici insanlar sizlerin mücadelesini kamuoyuna duyurmak amacıyla 5 günlük bir dayanışma AÇLIK GREVİNE gitmişlerdir. Bu süre içerisinde içinde yaşadığınız durum ve HAKLI İSTEKLERİNİZ kamuoyuna binlerce bildiri ile, gazetede haber ve yorum, televiz-

yonda haber olarak iletilmiştir.

Cezaevlerini ziyaret edecek bir delegasyon kurma çalışmalarını halen devam ettirmektedir.

Bütün açlık grevlerinde ölümlün eşliğine gelen insanlara karşı akıl almaz bir katı tavır takınan hükümetin bu politikasını İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ'NE KARŞI İŞLENMİŞ bir suç sayıyor ve insanlık onuruna sahip çıkan idrenen tüm HALK GÜÇLERİNİN yanında olduğumuzu bildiriyoruz. ■

Cezaevlerindeki Açlık Grevleriyle Dayanışma Komitesi
Kassel-Almanya

Kamuoynuna!

Biz aşağıda imzaları bulunan kişi, kuruluş ve yayın organları olarak, cezaevlerinde başlatılan ve "1 AĞUSTOS GENELGESİ"nin kaldırılmasına yönelik devrimci direniş mücadelelerini desteklediğimizi kamuoyuna duyuruyoruz.

Tutuklu ve Hükümlü direnişçilerin TALEPLERİ şunlardır:

1- TEK TİP ELBİSE, hükümlü ve tutuklularda bütünüyle kaldırılmalı,

2- Normal görüş haftada bir kez; açık görüşler gün boyu olmalı ve görüşlerde akrabalık sınırı olmamalı,

3- Bir paket sigaranın 500 TL. olduğu bir ortamda, hükümetin 600-700 TL. gibi günlük işe bedeli, bizleri açıkça açlığa mahkûm ettiği bir durumda, ailelerimizin yiyecek yardımı serbest olmalı,

4- Bütün yaşantılarını dört duvar arasında geçiren, hükümlü ve tutukluların koşullararası misafirlik hakkı olmalıdır,

5- Mahkeme kararıyla yasaklan-

mış olanlar dışındaki bütün kitap, dergi ve kasetlerin yanısıra, günlük gazetelerin kesilmeden düzenli bir biçimde verilmesi,

6- Hükümetin saptırıcı açıklamalarındaki gibi "her koğuşa telefon" değil, tüm cezaevinde bulunması,

7- Aileleriyle, tutuklu ve hükümlü akraba ve arkadaşlarıyla mektuplaşmalarının kısıtlanmaması,

8- Havalandırma gün boyu olması,

9- Cezaevlerinde "Tutuklu Temsilciliği" olmalı,

10- Kültürel çalışma ve gerektiğinde sorunları kamuoyuna bildirmek amacıyla basınla yazışmanın serbest bırakılması,

11- Kasti infaz yakmalar ve disiplin cezaları keyfi olmamalı,

12- İşkence ve sürgünler durdurulmalı ve normal nakillerde mahkûmların 1. ve 2. tercihleri geçerli olmalı,

13- Radyo, teyp, volkmen vb. müzik araçları ve ayrıca savunmalar ve kültürel çalışmalar için dak-

tilo verilmeli,

14- Koğuşlara ısıtıcı ve ocak verilmelidir.

15- "1 AĞUSTOS GENELGESİ" derhal iptal edilmelidir.

İmzalayan Kişi, Kuruluş ve Yayın Organları:

Nihat Behram (Yazar), Ali Asker (Ozan), Enver Karagöz (Sendikacı), Ömer Polat (Yazar), Nedim Hazar (Müziyen), Ruşen Arslan (Avukat), A.Özgen Utku (Yazar), Şivan Perver (Ozan), Fuat Saka (Müziyen), İsmail Çoban (Ressam), Ataol Behramoğlu (Yazar-Şair), Yücel Feyzioğlu (Yazar), Emekçi (Ozan), Sanat-Edebiyat Dergisi TOHUM Demokrat Sanatçılar Birliği (DSB), Avrupa Türkiyeli İşçiler Konfederasyonu (ATİK), MÜCADELE, Almanya Türkiyeli İşçiler Federasyonu (ATİF), Fransa Türkiyeli İşçiler Federasyonu (FTİF), Kadınların Kurtuluşu, Hollanda Türkiyeli İşçiler Federasyonu (HTİF), Avusturya İşçi-Gençlik Federasyonu (ATİGF), Özgürlük Mahkumlarıyla Dayanışma Komitesi (ÖMDK), Ferhat Tunç (Ozan), Muzaffer Oruçoğlu (Yazar), İlyas Salman (Sinema Oyuncusu). ■

KAMUOYUNA

"Ceza ve tutuklevlerindeki baskı ve işkenceleri şiddetle protesto ediyor, insanlık onurunun bunları yeneceğine inanıyorum."

24.11.1988 tarihinde Edirne PTT binasından Adalet Bakanlığı'na bu cümleleri içeren bir telgraf çektim. Yaklaşık 150 arkadaş cezaevlerinde yaşanan olaylara duyarsız kalınmaması ve artık bir şeyler yapılması gerektiğini düşünerek bu ilk adımı attık. İçerde ve dışarda mücadele eden insanlara destek olmak, insanlık onurunun ayaklar altına alınmasına karşı çıkmak için açık grevi yapmaya karar verdik. Ancak hepimizin öğrenci olması ve şartlarımızın uy-

gun olmaması nedeniyle yer sorunu gündeme geldi. SHP il binasına giderek bize bu konuda yardımcı olmalarını istedik. Parti olarak, hele ki kendilerine Sosyal Demokrat diyen bir parti olarak, varolan bu durum karşısında neler yaptıklarını sorduk. Orada bulunan bir yetkili kaçamak cevaplarla olayı geçiştiriyor ve il yönetim kurulu toplanmadan bir şey söyleyemem diyordu. Bunun üzerine il yönetim kurulunun toplayıp bize somut bir cevap verilmesini ve cevap alınca kadar bekleyeceğimizi belirttik. Uzun süren tartışmalar sonunda yaklaşık 2-3 saat sonra il yönetim kurulunun büyük bir kısmı geldi.

Onlara isteklerimizi ilettik ve bu konuda neler yapabileceklerini sorduk. İl yönetim kurulundan bir avukat; parti kararı gereği bu tip olaylar için binalarını veremeyeceklerini, iktidar yolunda ve iktidara yakın bir partinin bu olaylara adının karışmasının doğru olmayacağını söyledi. Biz sizleri gönülden destekliyoruz bu konuya duyarlı olduğumuzu basın açıklamaları yaparak gösterdik, siz bu yöntemle hiçbir yere varamazsınız, gelin anlaşalım ve burayı terk edin dedi.

Bu konuşmanın üzerine birkaç ilde parti binaların bu amaç için insanlara açıldığını, istedikleri takdirde bize yer gösterebileceklerini ve

yer gösterilinceye kadar gitmeyeceğimizi belirttik. Binayı terketmediğimiz takdirde tavırlarının ne olacağını sorduğumuzda aynı avukat; "Kesinlikle polis çağırılmayacaktır. Gerekirse sizinle sabaha kadar oturup konuşuruz ve ikna etmeye çalışırız" dedi. Bu arada yine il yönetim kurulundan bir bayan kendi kardeşinin de cezaevinde açlık grevi yapanlardan birisi olduğunu, bu durumun onu çok üzdüğünü, ama böyle yapmakla hiçbir şeyin düzelmeyeceğini ancak iktidara geldiklerinde bu konunun halledileceğini söylüyordu. Ortam oldukça elektriklikenmiş ve il yönetim kurulunun diğer odada olan ve boyutları tartışmayı aşır kavgaya dönen sesleri duyuluyordu. Bu arada bizim yanıma gelen bir SHP üyesi oldukça sinirli bir şekilde;

"İçerdekilerin hiçbirisi camiden çıkıp oraya gitmediler. Onlar bölücü hainlerdir. Siz ne yaptığımızı sanıyorsunuz. Ben eski Edirne Dev-Genç sorumlusuydum, defolun gidin" diye bağırma başladı ve arkadaşları tarafından güçlükle dışarıya çıkarıldı. Aynı kişi dışarıda gazetecilerin de üzerine yürüdü ve onlara küfürler yağdırdı.

İl yönetim kurulu içerde resmen birbirine girerken kardeşi cezaevinde olan bayan ağlayarak bize "hepiniz gençsiniz, biz de gençliğimizde böyleydik, tadsızlık olmadan çıkın gidin gerekirse ben de istifa eder, sizinle birlikte açlık grevi yaparım. Ama bu binayı terkedin" diyordu. Biz kesin olarak çıkmayacağımızı belirttik. Bir süre sonra bir yetkili geldi ve "Eğer saat 20.00'e kadar binayı terketmezseniz polis çağıracağız. Bu karar burada bulunan tüm yönetim kurulu üyelerinin ortaklaşa aldığı karardır" dedi. Bize kesinlikle polis çağırılmayacaklarını söyleyenler, kendilerine yakışır bir dönemlikle orada bulunan 44 kişiyi polise teslim etme kararı almışlardı. Nitekim saat 20.30'da polis geldi ve bizleri ekip otolarıyla karakola götürdü.

Karakolda hepimizin tek tek ifadeleri alındı. Bazı arkadaşlarımız ifade alınırken hırpalandı ve aşağı-

layıcı sözler söylendi. Bizlere önemle sordukları ve üzerinde durdukları konu "sizi kim yönlendirdi" sorusuydu. Bazı arkadaşlara ifadeleri okutturulmazken bazılarına ifadeleri zorla imzalatıldı. Bu arada sorgular "içinizde 20 tane yasa dışı örgüt üyesi adam var. Biz bunları biliyoruz." gibi sözler söylüyorlardı. İfalerimizin alınması sabah 04.00'e kadar sürdü. Erkek arkadaşlar alt kata, 10 kadar bayan arkadaş küçük boş bir odaya kilitlendi.

Polis öğrenci Derneği Yönetim Kurulu'nda olan bazı arkadaşlar üzerinde oldukça yoğunlaştı ve bir tanesinin saatler süren ifadesinin alındığı odadan garip sesler geliyordu.

Sabah erkek arkadaşlardan birini çağıran komiser "Asıl sorgu şimdi başlıyor. Akşam aldıklarımız formaliteydi. Şimdi hepinizi tek tek alacağız. Pazartesiye kadar buradasınız. Türkiye'de işkence var mı yok mu o zaman anlarsınız" demişti.

Bu arada dışarıdaki arkadaşlarımız SHP'ye bizlerin nerede ve nasıl olduğumuzu öğrenmek için gittiklerinde "burayı terketmezseniz yine polis çağırırız" cevabını almışlardı.

Ertesi gün yani 25.11.1988 günü saat 15.00 sularında bizleri tek tek bulduğumuz yerden çıkarıp cepheden vesikalık fotoğraflarımızı çektikten sonra adli tabibin yanına gönderdiler. Adli tabib şöyle bir

yüzümüze bakıp "size zor kullandılar mı" diyor ve evet de desen hayır da desen önündeki kâğıda zor kullanılmamıştır yazıyordu.

Sonra bizleri bir polis otobüsüyle adliyeye getirdiler. Savcı hepimizi aldı ve "bir daha böyle şeyler yapmayın. Şimdi hepiniz serbestsiniz" dedi. Daha sonra en fazla 3 kişilik gruplar halinde ve her grubun peşinde bir sivil olmak üzere dağıldık. Serbest bırakılmamızın sebebinin SHP'nin şikâyetini geri alması olduğunu sonradan öğrendik.

Pekçoğumuz SHP'nin hangi safalarda yer aldığını ve neye hizmet ettiğini zaten biliyorduk. Ama SHP'yi kurtuluş gören insanlara SHP'nin ne olduğunu bu olay çok güzel ispatladı.

Bu düzenin partileri Türkiye halklarının kurtuluş mücadelesi için hiçbir zaman alternatif olamazlar. Aksine amaçları mücadeleyi pasifize etmek ve engellemektir. Bir düzen partisi olan SHP'nin gerçek yüzü artık ortaya çıkmıştır. Mevcut düzene hizmet eden ve bu düzenin temellerini sağlamlaştırmak bu düzeni korumak için çalışan bir partidir. Devrimci - Demokrat insanlar olarak bize düşen bu partilerin teşhirini yapmak ve mücadele ruhunu yükseltmek olmalıdır. ■

Edirne'den
Bir Öğrenci

Özgürlük Mahkumlarına Yıldız Üniversitesi'nden Destek!

Özde 1 Ağustos genelgesini, genelde cezaevlerindeki bas-kıları protesto etmek ve ce-

zaevlerindeki direnişe destek olmak amacıyla bir eylem düzenlendi.

Yıldız Üniversitesi kafeteryası

önünde toplanan bir grup öğrenci "Cezaevlerindeki faşist baskılara son" yazılı pankart açtılar. Bir öğrencinin cezaevlerindeki uygulamaları ile ilgili olarak konuşmasının ar-

dından "Kahrolsun faşist diktatörlük", "Siyasi tutsaklara özgürlük", "İnsanlık onuru işkenceyi yenecek", "Kahrolsun faşizm, yaşasın mücadelelerimiz" sloganlarını attılar.

Kırkı aşkın öğrencinin katıldığı eylem sonrasında sessizce dağılan öğrencilere müdahale olmadı.

Yıldız Üniversitesi'nden bir grup öğrenci

4 Kardelen'in yüreği susturuldu!..

7 Ekim 1988 günü Tuzla köprüsünde 4 yoldaşımız komprador patron ağa devletinin eli kanlı katilleri İstanbul polisi tarafından hunharca katledildi.

Kendisine ilerici, devrimci, demokrat ve yurtsever diyen kişi ya da kuruluşlar hiç tereddütsüz katliam ve cinayetlere karşı çıkmalıdır. Devlet terörüne karşı durmak, yaşam hakkını savunmak, her onurlu insanın sıradan bir görevi olmalıdır. Ama ne yazık ki, Tuzla'da 4 yoldaşımızın katliamı karşısında kendisine demokrat, yurtsever payesi yakıştıranlardan ancak çok azı karşı çıkabilmiştir. Birçoğu ise sessiz kalmıştır. Kara Eylül süreciyle birlikte aydın olarak geçinen kesimde başgösteren teslimiyet ve korku bugün de sürüyor.

Mektubumuza ibretle ders çıkarılması gereken bir Alman profesörünün birçok çevrelerce işitilen, bilinen şu sözlerini aktarmakta yarar görüyoruz:

"Naziler iktidara gelince önce Yahudileri topladılar. Biz Yahudi değildik ve bizi ilgilendirmez dedim. Sonra sosyal-demokratları topladılar. Ben sosyal-demokrat değildim, ilgilendim. Sonra aydın, sanatçı, bilim adamı kim varsa kendilerinden olmayan herkesle birlikte beni de aldılar. Çevreye baktım, benim alınmama karşı koyacak kimse kalmamıştı."

Nazi Almanya'sında bir Alman profesörün söylediği bu sözler, ülkemiz insanları ve özellikle de aydın-

ları için ders alınması gereken acı bir deneyimi ifade etmektedir... Eğer aynı acı deneyimleri yaşamak istemiyorsak, düzenin katliamlarına, baskılarına, işkencelerine, adaletsizliklerine karşı çıkmalı, sesimizi yükseltmeliyiz.

Ülkemiz tarihinde ezilmeye, sömürülmeye, ulusal baskıya, hor görmeye karşı halk güçlerinin yürüttüğü mücadeleyi bastırmak için egemen sınıfların kendi kanunlarını bile hiçe sayarak kan dökmeleri yeni bir şey değildir. Bugüne kadar kimi kez yasal prosedürüne uydurularak kimi kez buna bile gerek görmeyerek yüzlerce insan öldürülmüştür. Artık olağan hale gelen "olağanüstü" dönemlerde devlet terörünün hiçbir kural tanımayarak gemi aızıya alması yanında gerçekte bu resmi terör hiçbir dönem sahneden çekilmemiş; kimi kez demokrasi "mücadelesinin" güçlenmesiyle çok daha kuytulara-karanlıklara çekilmek zorunda kalsa da sürekli bir rol üstlenmiştir.

Daha dün 12 Eylül sürecinde neler yaptığı bugün bir bir açığa çıkıyor. Rakamlar devlet terörünün boyutunun aşında yarısını göstermekten bile uzaktır. Şimdilik o korku perdesinin ve gizli kirli izlerin ucunu ancak aralanabilmiştir, giderek de aralanacaktır. Ama şu da bir gerçektir ki, korku üreticisi caniler buna engel olmak istiyorlar. İstiyorlar ki, emekçiler üzerine çöken kara bulutlar dağılsın, toplum üzerine serpmeye çalıştıkları ve hayli de ba-

şarılı oldukları ölü toprağı savrulmasın, insanlarımız masmavi bir gökkubbe altında aydınlığa kavuşmasın.

12 Eylül askeri faşizmi ile birlikte katmerleşen faşizm, demokrasi düşmanlığını çeşitli biçimlerde devam ettiregelmiştir. Sivil Özal hükümeti ile "demokrasiye" geçildiği manevraları yapılırken, gerçekte yapılan şey 12 Eylül faşizminin uygulamalarını yasal kılıf altında devam ettirme çabasından başka bir şey değildir. Uygulamaların kılıfına uydurulması bugün daha bir önem taşımaktadır. Çünkü bu en azından görünüşü kurtarmak ve demagoji malzemesi yapmak için elverişli bir araçtır. Fakat 7 Ekim 1988 günü Tuzla'da yaşanan katliamın da gösterdiği gibi yasal sınırlar için hiçbir zaman kesin bir bağlayıcılık taşımamaktadır. Olay özgünlüğe ilişkin çelişkili noktalar basında işlendiğinden üzerinde durmayı gerekli görmüyoruz. Biz sadece birkaç noktaya değineceğiz.

Kamuoyunun da yakın tanığı olduğu gibi devletin muhalif güçlere devrimci, demokratlara, sosyalistlere karşı politikası onları yok etmektedir. "Asmayacak da besleyecek miyiz?" gibi sözler, yakala ve öldür gibi emirler ya da "polis silahı süs için taşımıyor" savunmaları bugüne kadar olan cinayetleri onaylamanın yanında, Türkiye'de yaşayanların devlete karşı can güvenliklerinin olmayışının ve olmayacağını da kanıtlarıdır. Ve gerçek şu ki, düzenin

mayasında kan vardır. Zorba hükümdar Dehak gibi halkın kanını emmeden, alınterini sömürmeden ve uygulamadan düzenin yaşaması mümkün değildir.

Bugün Tuzla'da 4 yoldaşımızın katledilmesinin nedeni de budur. Daha dün Manuel yoldaşın, partimiz TKP/ML'nin onlarca militan ve savaşçısının, sekreterimiz Kazım Çelik, Süleyman Cihan'ın, Önderimiz İbrahim Kaypakkaya'nın ve yine yüzlerce devrim savaşçısının, işçinin, köylünün, öğrencinin, yani düzene karşı olan ilerici, demokrat, yurtsever, anti-faşist devrimci ve sosyalistlerin katledilmelerinin nedeni budur. Doğu köylerinde 13 yaşında çocukları, tarlasında köylüleri, hatta hareket eden her şeye ateş etme emri alan askerin ne olursa olsun ateş etmesinin nedeni de budur. Ve bu sömürücü, komprador burjuvazi ve büyük toprak ağaları iktidarının halktan ne kadar korktuğunun canlı bir göstergesidir. Doğu'da "yakala ve öldür" fiiliyatına çevrilerek uygulanan katliamlar şimdi de İstanbul'a kadar uzanmıştır. Buna izin verilmemeli ve bu katliamlar nerede olursa karşı çıkılmalı sorumlularından hesap sorulmalıdır.

İlerici, demokrat, yurtsever, aydın, insan hakları savunucuları, ülkemizde kara zulmünü hükümlerle kılan çağdaş Dehak'lara dur denmelidir. Ülkemizde gerçek halk demokrasisinin kurulması için yurdunu seven herkes güçlü oranında çaba göstermelidir.

Bugün kurşunlananlar, idam edilenler, işkenceye uğratılanlar, emekçi halkın haklı davası için öne çıkan biz sosyalist, devrimci, demokrat, yurtsever olabilir; havuç-sopa politikası günümüz koşullarındaki bu uygulaması kimseyi aldatmamalıdır. Faşizm kendisinden olmayan herkeşe düşmandır. Bu hiçbir zaman unutulmamalıdır.

Tuzla katliamı ülkemizde can güvenliğinin resmi devlet terörü tarafından ortadan kaldırıldığının çok açık bir kanıtıdır. Kendisine devrim-

ci, demokrat, yurtsever, aydın, anti-faşist diyen kişi ya da kuruluşlar, tüm insan hakları savunucularını faşist komprador patron ağa düzeninin eli kanlı katilleri tarafından Tuzla'da katledilen 4 yoldaşımızın katledilmesine karşı olmaya, katliamlara dur demeye çağırıyoruz. Tuzla katliamının sorumlularından hesap sorulsun. ■

**Sağmalcılar Cezaevi (2)
TKP/ML Davasından arkadaşları
adına Memik Horoz,
Hüseyin Yaman, Alattin Çelik**

TUZLA ŞEHİTLERİ

Kırılan bir dal değildi
Sıkılan bir kurşun hiç değil
Dört yiğit yürekti koparılan
Dört can yoldaşydı
Kahpeler pususunda vurulan
Rüzgar değildi
Dört bir yandan savrulan
Yağan kurşun yağmuruydu
Tuzaklardan estirilen
ölümdü
Puşt zulasından patlak veren
Kan deryasında
katledilen
Dört kızıl gülümdü.....

Cemal Saim

Galatasaray- Neuchatel maçı ve düşündürdükleri

Geçenlerde, Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası'nda, Galatasaray'ın Xamax Ne-

uchatel karşısında 5-0'lık aldığı galibiyet ve ardından, maçın iptali ile iptal kararının bozulması gibi bir dizi

gelişmeler, kamuoyunda en çok konuşulan konular arasında ilk sıradaydı.

Bu galibiyet sonrası "Galatasaraylı ruhu"na ve "Türk olmanın gururu"na sahip binlerce insan coşkunluklarını sokaklara taşıdılar. Gazeteler, dergiler, radyo ve televizyon günlerce bu galibiyeti yazdı, çizdi, konuştu, gösterdi. Ardından maçın iptali ile neredeyse "Ulusal yas" ilan edildi(!) Bu sefer aynı TRT ve basın ırkçılığa, Avrupa'ya lanet yağdırmaya başladı. Maçın iptal kararın bozulmasıyla bir kere daha aynı tantana, aynı şamata.

Galatasaray'ın Neuchatel karşısında aldığı galibiyet ve ardından kopan bunca kıyamet niye(?) Evet görünürde muhteşem bir oyun vardı; alkışlanmaya layık evet zor olanı gerçekleştirme vardı; 3-0'lık mağlubiyet ile biten maçın rövanşını 5-0'lığa alıp, rakip takımı elemek gerçektense zordu. Alkışlanmaya layık.

Ama bütün bu görünürdekilerin arkasında yatan; ilk bakışta görünmeyen, gösterilmemek için çabalar sarfedilen gerçekler var. Birçok "Aydın" insanımız var "Biz onları biliyoruz" diyen, ama nedense aynı değirmenin çarkları arasına giren.

Birçok insanımız tarafından bilinse de (!) biz, bazı şeyleri söylemeyi gerekli görüyoruz.

"Burjuvazi, toplum içerisindeki sınıflar savaşımını reddeder. Daha doğrusu kitlelere bu bilinci veremeye çalışır. Bunu en kabasından, en incinesine kadar yüzlerce, binlerce teoriyle kanıtlamaya çalışır. Hatta çoğu zaman (Sosyal demokratlar gibi) sınıf savaşımını kabul eder, ama "Sınıflar arasında uzlaşma" adı altında sınıf çelişkilerinin keskinleşmesini önlemeye, törpülemeye çalışır. Toplum içerisindeki tali plandaki çelişkileri öne çıkararak sınıf çelişkilerini ört-bas etmeye, dikkatleri oradan uzaklaştırmaya çalışır. Bunların içerisinde ise milli duyguyu alevlendirerek, kabartarak sınıf çelişkilerini; halkın çeşitli sınıf ve tabakalarının komprador burjuvazi ve toprak ağaları, tefeci tüccarlar ile uzlaşmaz çelişkilerine gözleri kapamaya çabalar. Bunun içinde gerek sıcak savaşlarla, gerek soğuk savaşlarla, gerek ticari ve gerekse spor, kültürel olayları toplumun bütün si-

nif ve katmanlarını tek bir potada eritmeye, onlar (Hakim sınıflarla, halk) arasındaki savaşımın unutturarak, yakınlık ve birlik, milli birlik, milli ruh yaratmaya çabalarlar. Öyle ki bu yoğun ideolojik bombardıman karşısında, bırakın geri kitleleri, zaman zaman ileri kitleleri dahi bu noktada etkileri altına almayı, istediklerini empoze edebilmeyi başarabilmektedirler. Özellikle kültür alanında estetik olarak oldukça başarılı eserleri veya (Spor alanındaki) skor ve sonuçları çok iyi bir biçimde kullanarak istediği noktaya çekebilmektedirler. Bunun en çarpıcı örneklerinden biri, Dünya Şampiyonu halterci olan Naim Süleymanoğlu'nun bu daldaki başarılarının Türk hakim sınıfları tarafından kullanılması olayıdır. Bu başarıların ırkçılığa kadar varan milliyetçi duyguların kuvvetlendirilmesinde kullanıldığı çok açık ve net bir biçimde görülebilmektedir. Öyle ki bu başarı iktidar tarafından daha da ileri götürülerek diğer hakim sınıf sözcülerine karşı da kullanılmaya çalışılması (ki muhalefet bu noktada protestolarını ifade eden açıklamalarda bulunmuştur) ile kitleler önünde gülünç duruma düşmüşlerdir.

Bu güç "Galatasaray" olayında burjuvazi tarafından aynı amaçla kullanıldığını görmemek için kör olmak gerekir.

Fakat, bundan da önemlisi, Galatasaray'ın bir maçını seyretmek, Galatasaraylılar için, artık **-Frenklerin dediği gibi-** (a.ç.yaz) bir **'kitle banyosu'** (a.ç.yaz) yapmak oluyor. Kitleyle beraber ümitleniyor, kitleyle beraber seviniyor, kitleyle beraber üzülüyorsunuz.. O küçük azınlık, bugün artık kentlerimizi inleten, **bütün bir halkın milli benliğinin en derindeki tellerini titreten, millet olma gururunu yabancı diyarlara taşıyan bir görkemli kitle haline gelmiştir.** (a.ç.ben)

Bu satırların yazarı hakim sınıfların akıl hocası, emperyalizm uşağı faşist Coşkun Kırca'dır. Ve bu spor olayını hakim sınıfların nasıl kullandığını bundan daha iyi anlatan bir yazı olabilir mi? Galatasa-

ray'ın 5-0'lık galibiyetinin UEFA Disiplin Kurulu tarafından iptali ile bütün siyasi partilerce hep birden olayı protesto edilmiş ve hatta parlamentonun o günü birinci sorunu olarak tartışarak, milli bir dava haline getirilmiştir. Ve buradan da bir kez daha ders çıkarmışlardır ki "Türk'ün Türk'ten başka dostu yoktur"(!) İşte kompradorların ikiyüzlülüğü; varlıklarını tamamen, halkımızı soyup soğana çevirerek emperyalist efendilerine aktardıkları ganimetlerin kırıntıları ile sürdüren bu asalaklar, BM'lerde efendilerinin parmaklarına bakarak parmaklarını kaldırırcan o zaman bu deyiş nedense hiç akıllarına gelmiyor. Bu deyiş burjuvazindir, feodallerindir, gericilerindir, faşistlerindir. Gerçeği ise şöyledir: **Ezilene, ezilenden başka; sömürülene, sömürülenden başka; ezilen halklara, ezilen halklardan başka dost yoktur.**

"**Türk işçi ve köylülerinin bilinçleri Türk hakim sınıfları tarafından milliyetçilik ideolojisiyle geniş ölçüde daraltılmıştır. Hakim ulus milliyetçiliği, değil köylülerin, proleterlerin en ileri unsurlarının bile gözlerini az çok karartmıştır. Yani özellikle Türk sosyalistlerinin önünde Türk milliyetçiliğinin her türlü kahlutlarından temizlemek görevi vardır. Bu görevi ihmale veya önemsememeye yol açacak her tespit sınıf mücadelesi açısından sadece zararlıdır.**" (İb.Kay.)

Devrimciler, ML'ler sporun Türk milliyetçiliğini kuvvetlendirme amacıyla kullanılmasına karşı uyanık olmalıydılar, kitleyi bu noktada aydınlatmalıydılar. Bizler her olayda olduğu gibi bu olayda da hakim sınıfların gerçek yüzlerini teşhir etmekle yükümlüyüz.

Dünya'nın özellikle geri kalmış yarı-sömürge ülkelerinde kitleleri deşarj edebilmenin sınıf çelişkilerini göz ardı etmenin önemli bir aracı olarak görülmektedir spor. Latin Amerika ülkelerinde futbolun faşist rejimlerce nasıl pompalandığı, bu alanda nasıl milyarlarca yatırımlar yapılarak yüzbinlerce kişiyi alan stadyumların yapıldığını biliyoruz. Yine Güney Kore, Olimpiyatları

kendi ülkesinde düzenleyerek bu olayı sınıf çatışmalarını az da olsa, kısa sürede de olsa durdurabilmenin aracı olarak görmüştür. Şimdi aynı bakış açısıyla Türk hakim sınıfları olimpiyatları ülkemizde yapabilmeyin yollarını aramaya başlamışlardır.

Futbol maçına giderken insanlar, çeşitli takımları tutarak, karşı taraftarları sopalarla, taşlamakta, hatta öldürebilmektedirler. Seyircilerin büyük çoğunluğunun halk sınıf ve tabakalarından olduğunu düşünürsek olayın vehameti daha iyi anlaşılacaktır. Birbirleriyle objektif olarak hiçbir çelişkisi olmayan, aynı kişiler ve zümrelerce sömürülen, ezilen bu insanlar, birbirlerinden hiçbir alıp veremedikleri olmamasına rağmen birbirlerine girebilmektedirler. Takım tutmayı önemsiz bir olay olarak görenlerin, olayın bu yüzünden baktıklarında "takım tutmaya hoşgörülü bakmanın" ne kadar yanıltıcı olduğunu görebileceklerdir.

Sömürülen ve ezilen bu insanların birbirleriyle döğüşmeye değil birleşmeye, aralarında "belli bir takım ruhu" anlayışlarıyla suni çelişki yaratmaya değil, sınıf ruhu anlayışıyla birleşmeye ve hakim sınıflara karşı savaşılmaya ihtiyaçları vardır. Bu anlayış kitlelerde geliştirilmelidir.

Bu güç, birçok futbol takımının yönetici ve başkanları çeşitli pisliklere karışmış, bazılarının holdingleri ve fabrikaları olan kan emici züppelerdir. Ve bu futbol taraftarları "yöneticilerini ve başkanlarını" alkışlamakta, onlarla "aynı takım ruhu" anlayışı ile kaynaşmaktadır; bu sömürücü kenelerin halkı nasıl sömürdüğünü, onu nasıl ezdiğini, işyerlerinde işçileri nasıl baskılara maruz bıraktığını, hayali ihraçlardan nasıl milyarları ceplerine aktardıklarını, Mafia işleriyle nasıl vurgunlar yaptıklarını unutarak...

Olayın bir başka yönü ise sporun sadece seyirlik olarak algılanmasıdır. Birkaç kişi spor müsabakası yapar, binlerce kişi seyrederek.

Kitleleri spora çekmek demek, onları salt futbol müsabakalarının sonuçlarıyla ilgilenen basit insan konumuna getirmek demek olmama-

lıdır. Kitleleri bir fiil sonra teşvik etmek gerekir. Bu işe binlerce insanı salt "halk koşullarına" katarak olmaz. Bu sadece göz boyamaktır. Önemli olsa sporun birçok dallarının altyapılarının yapılarak, bunları halkımızın bulunduğu her yöreye, her bölgeye götürerek olabilir. Halbuki, bugün, birçok spor dalı, bir avuç zengin azınlığın yapabildiği bir lüks durumundadır. (Tenis gibi, buz pateni, kayakçılık v.s. gibi.)

Spor, kapitalist toplumun hışmına uğrayan her şey gibi iyi bir ticaret sahası durumundadır. Kitlelerin bedeni ve ruhi gelişmelerini sağlayacak bir araç olması gereken spor, para kazanmanın, rahat yaşamının aracı haline gelmiştir. Bunun için de insanlar birer meta gibi alınıp satılır olmuş. Sporda amatörlük ruhu

değil, profesyonellik geliştirilmiştir.

Spora bunca çarpık bakış tabii ki meta toplumlarının doğal sonucudur.

Konumuza "Galatasaray maçı" örneğinde olduğu gibi sporun hakim sınıflar tarafından nasıl kullanıldığını anlatarak girdik ve spora çarpık bakış açılarını genel hatlarıyla ortaya koymaya çalıştık.

Ancak burada önemle üzerinde durduğumuz ve vurgulamak istediğimiz sporun hakim sınıflarca kullanılarak milli duyguların kamçılanmasına, hakim ulus şövenizminin azgınlaştırılmasına ve sınıf bakış açısının bulandırılmasına karşı gereken uyanıklığın gösterilmesidir. ■

2.11.1988

Adana'dan Ali TAMER

AHMET ADALI İLE RÖPORTAJ

Tuzla kaçliamının ardından geçen süreçte olaylar durulmadı. Operasyon timi hakkında Kartal Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı. İlk duruşma TC tarihinde görülmedik yeni olaylara sahne oldu. Çevik kuvvet meslektaşlarını "korumak" için (polis polisi koruyordu) mahkeme salonunu işgal ediyordu. Avukatlar mahkeme heyetinin huzurunda polislerce açılan tehdit ediliyor, hakarete uğruyorlardı. Heyet ise salonu 3 defa terk ediyor, belirli bir aradan sonra yeniden duruşmayı başlatıyordu. İşte kısaca TC tarihinde görülmedik yeni olaylardan bazıları bunlardı. Kahpe pusuda öldürülen 4 yiğit insanı daha yakından tanımak için ailelerden İsmail Hakkı ADALI'nın babası Ahmet ADALI ile yaptığımız röportajı aşağıda yayınlıyoruz.

Yeni Demokrasi: İsmail'in çocukluk dönemini bize anlatabilir misiniz?

Ahmet Adalı: Çocukluğundan bu yana sürekli çalışmış ve emek vermiş birisidir İsmail. Oldukça da fedakârdır. Okulunu kardeşleri için ben kaza geçirdikten sonra yarıda bırakmıştır. Oğlum İsmail Hakkı Adalı, Okula Urfa Atatürk İlkokulu'nda başladı. 5. sınıfı Ümraniye Çakmak İlkokulu'nda pekiyi ile bitirdi. Akabinde Ümraniye Lisesi'nin Ortaokul bölümüne başladı. Tüm sınıflarını pekiyi derecesiyle geçti. Lise 2'den sonra bazı zorluklar ve nedenler yüzünden ayrılmak zorunda kaldı. 16 yaşından bugüne dek de ailenin yükünü İsmail çekiyor. İsmail çalıştığı atölyeyi hiç peşinatsız devraldı. Borçlarını ise çalışarak ödedi.

Yeni Demokrasi: Mahkeme üzerinde durmak istiyoruz. Tanıklardan ve tanık anlatımlarından bahsedebilir misiniz? Şu anda tanık bulundu mu?

Ahmet Adalı: Evet, olayı kesin görmüşler. Ama çok kötü sindirilmişler. Defalarca polis evlerine giderek tehdit etmiş. Tanıkların hepsi sanıkları teker teker tanıyorlar. "Konuşursanız sonunuz olur", bunun yanı sıra "iki yurtsever" sonu ne olursa olsun konuşacağız diyorlar.

Yeni Demokrasi: Görgü tanıklarının olay hakkındaki anlatımı nasıl?

Ahmet Adalı: Trafik polisi (dosyadaki gibi) megafonla arabaya duru ihtarı vererek yan yola geç işareti vermiş. Normal olarak araba yan yola geçmiş. Yalnız arabada 3 kişi varmış, 4 kişi değil.

Yeni Demokrasi: Bu kesin mi?
Ahmet Adalı: Kesin 3 kişi varmış.

Yan yola gayet normal, diğer arabalar gibi geçmişler. Ancak sonra silah sesleri gelmiş. Öyle bir silah sesleri gelmiş ki, kendisini yere atmış. Bu arada arabadan ateş açıldığını söyleyemem diyor. Çünkü normal geçtiğini söylüyor arabanın. Bu durumda da beni şaşırtan tek şey şu diyor: Arabanın yanına gittiğimde 4 ceset vardı. Benim yanımdan geçerken arabada 3 kişi görmüştüm diyor. BU 4. ceset nerden geldi? diyor. Soru işaretlerinden birisi de bu. Sonra arabanın kesinlikle olduğu yerde durduğunu söylüyor ve önden inen uzun boylu birisinin ellerini kaldırdığını söylüyor. Görgü tanıklarının anlatımları İsmail'in arabadan indiğini doğruluyor. Peşinden bir tane sinin daha indiğini söylüyorlar. Zaten 3 kişi taranıyor. 4. kişinin nereden geldiği bilinmiyor. Zaten kurşun izlerinden de belli, İsmail sol bileğinden kurşun yiyor. Akabinde ayağını dışarı atıyor. Yediği kurşunların hepsini ön taraftan, dizden yiyor. Arabanın içinde oturan biri ayak bileğinden ve dizinden kurşun yemez.

Evet, imkânı yok yemez. Sonra vurulup hep dönüyor kapının üzerine düşüyor. Ve kurşunlar boynundan giriyor. Cenazesini ben gördüm. Sol arkadan taranıyor. Kesinlikle sağ kaldığı meydandadır. Öldürücü kurşun kalpte yok. Kurşunlar olduğu gibi boyun damarları ve omuzundan girmiştir. Bu durumda da yaşamarı için müdahale edilmiştir. Kurtarılması için herhangi bir önlem alınmamıştır. Yerde de tekrar kurşun sıkılmışlar. Ayrıca İsmail'in boynunda barut izi de var-

dı. Halbuki uzak mesafeden ateş edildiğinde barut izi olmaz. Bu da yerde tarandığını gösteriyor.

Yeni Demokrasi: Açıkça katletme amacıyla oldukları bununla da ortaya çıkmış oluyor.

Ahmet Adalı: Gayet tabii. Bile bile katledilmişler. Kurtarma yada sağ yakalama gibi bir niyetleri yok. Bunun için çabada gösterilmemiş. Özel olarak öldürme amacıyla hareket ettikleri açık. Beş yerde gizleniyorlar. Gizlendikleri yerden ateş ediyorlar. TC. kanunlarına göre bu düpedüz taammüden adam öldürmektir.

Yeni Demokrasi: Olayın akabinde İstanbul Emniyet Müdürü Hamdi Ardalı, İçişleri Bakanı Mustafa Kalemlî'nin operasyonu övücü, katliamı onaylayıcı, polisleri kendini koruduğu biçimdeki açıklamaları, müteakip SHP'lilere teröristleri savunuyorsunuz, teröristler katledilmesi biçimindeki açıklamaları hakkında neler söylemek istersiniz?

Ahmet Adalı: İstanbul Emniyet Müdürü Hamdi Ardalı buraya atanmıştı kendisinden büyük görevler beklendi. Teşkilatta öyle bir operasyon yaptı ki, insanı seven hiç kimseyi bırakmadı. Hepsini bir yerlere gönderdi. Kendisi gibi kendi yapısına uygun polisleri yanına topladı. Bunları operasyonlara gönderirken oğlunu da birlikte gönderiyor. İkincisi hiç çekinmeden Tan gazetesine verdiği demeçte "Vur emrini ben verdim" diyor. Vur emrini veren bu adam, eski MHP'lidir.

Yeni Demokrasi: Polislerin savunmalarından anlaşıldığı kadarıyla, "bize ateş edildi"ğinin ötesinde emrin önceden verildiği anlaşılıyor.

Ahmet Adalı: Avukatlar mahkemede başkomiseri soru yağmuruna tuttu. Başkomiser cevap veremedi, altından çıkamadı. Ondan sonra mahkeme heyeti mahkemeyi terk etti. Başkomiserin bocaladığını görünce tabii. İçeri girip çıkarken çevik kuvvetin mahkeme salonuna alınması, avukatların tehdit edilmesi, gibi birçok olay daha oldu tabii. Hatta avukatları kalktılar bizim avukatlara, ve biz mağdur ailelere "lan" diye hitap ettiler. Bunlar Şili'deki cinayet mangalarının bir benzeridirler. Hiç değişen bir şey yok. Adamlar kanun nizam tanımıyorlar. Kanun nedir bilmiyorlar. Kanun biziz di-

• Bakım çok derinlerde. Katledilen fidanın köklerinden diriltilmesi mümkün olsaydı...

yorlar. Bizden başka kanun yok diyorlar.

Yeni Demokrasi: Tuzla katliamı olduktan sonraki gelişmeleri biraz anlatabilir misiniz? Polislerin eve gidip gelmeleri, sizin çabalarınız vs.?

Ahmet Adalı: Tabii. Polisler kesinlikle, evet kesinlikle adım adım takip ediyorlardı. Kiminle konuşuyoruz, nereye gidiyoruz, kiminle ne yapıyoruz, yakınlığımız kiminle... Öyle ki bazı dostlarımızın acımızı paylaşmak için bize gelip gidelerinin evleri dahi denetim altına alınmış sorguya çekilmişti. Bir de polisleri kendi başına yaratmış olduğu provakasyonlar var. Bunu mahkemeye olayında belirgin olarak belli ettiler. Zaten adliye de bu sivilin çoğu polisti. Seyirci, izleyici sıralarına gelip camların kırılmasına neden olan da yine onlardı. İçerde ve dışarda tahrikler durmadan onlardan geliyordu.

Yeni Demokrasi: Bu açık provakasyon ve çok sayıda yüksek derecede avukatın katılımı mahkemeyi ne yönde etkileyecektir?

Ahmet Adalı: Öncelikle şunu belirtmeliyim ki, polis provakasyonlarla ve üstü kapalı tehditlerle mahkeme heyetini korkutmaya çalışıyor. Öyle ki ağır ceza reisinin üç kez cüppesini çıkarıp mahkeme salonunu terketmesi bunun en belirgin örne-

ğidir. Bu yoğun baskılar karşısında mahkeme heyetinin etkilenmemesi mümkün değildir. Açıktır ki, bu durum davanın seyrini olumsuz yönde etkileyecektir. Belki sonunda takipsizlik kararı verecek polisler beraat edecek. Ama bu işin temyizi vardır, yargıtayı vardır, sayıştayı vardır. Neticede biz susmayacağız. Bir hak olarak, bir baba olarak, netice alana kadar hakkımızı arayacağız. Beni öldürebilirler. Ölebilirim de. Ama bu davaya inanmış, insan haklarına saygılı kişiler susmayacak. Sonuna dek bu haklı davanın yılmaz takipçisi olacak. Ayrıca davaya İngiltere ve İsviçre'den insan hakları savunucuları gelip konuşmaya çalışacaklardır. Daha önce yabancı gazetecileri bırakmadılar. Onları da bırakmayabilirler. Ama bırakmasınlar. Onlar yine de gelip bulunacaklardır.

Yeni Demokrasi: Acılarınızı tazelemek istemiyoruz ama... Oğlunuz hain bir pusuda, bilinçli bir şekilde katledildi. Böyle bir olay yarın bir başkasının başına da gelebilir. Bir baba olarak bu olay sizi nasıl etkiledi? Dahası bu olaydan hareketle diğer babalara ve diğer evlatlara vereceğiniz bir mesaj var mı? İsmail'i bir evlat olarak çok yakından tanıyordunuz. İltihaplı toplumun pisliklerine karşı son derece duyarlı oldu-

• Şu karmaşık çelişkiye bakın:
Çembere alınanlar Tuzla'da katledilenlerin duruşmadaki aileleridir.

ğu anlaşılıyor anlatımlarınızdan. Onunla gurur duyuyorsunuz mutlaka. Bize diğer yönleriyle de anlatır mısınız İsmail'i. Dünya görüşüyle, kişiliğiyle vs...

Ahmet Adalı: Babalara ve evlatlara vereceğim mesaj şu; Ben oğlumla gerçekten iftihar ediyorum. Oğlum; duyarlı, ileriye yönelik, sosyal eşitlikten yana, insan haklarına saygılı kişi olarak baskıya zulme karşı olan bir insandı. Ben de bir baba olarak oğlumun peşinde baskı ve zulme karşı olduğumu belirtirim. Ben tam 20 yıl bu devlete bizatihi hizmet ettim. Çalıştığım senelerde bu kadar ileri derecede zulüm ve işkence yoktu. Gerçekten 80'den sonra işkence kat kat artarak boyutlandı. Öyle ki, şahit oldum. Birçok kişiyi öldürüp dördüncü beşinci kat tana aşağı attıktan sonra intihar etti diyorlardı. Bu yöntem zaman zaman basından izliyoruz, halen de sürüyor. Oğlum daha hayatının baharındayken öldürüldü. Ülkemizde bu herhangi bir zamanda herhangi bir gencin başına da gelebilir. Böyle olaylar karşısında tavırsız kalırsak daha nice facialar yaşarız. Evlatlara ve babalara mesajım susmamala-

rı, kayıtsız kalmamalarıdır. Biz ezilmişler neden böyle kurşunlanıyoruz güpegündüz cadde ortasında. Biz işçi ve emekçi sınıfı olan kişiler neden böyle katlediliyoruz? Sonuna kadar böyle hep katledilmeye mi günümüz geçecek? Bu acım unutulmuyor. Ki hiçbir zaman unutmam. Gün geçtikçe daha kinleniyor daha hırslanıyorum.

Yeni Demokrasi: Siz bu meslekte (polis) uzun süre görev yaptınız. Birçok şeye yakından tanık oldunuz? Oğlunuz mesleğinizle ilgili sizi hiç sorgulamıyor muydu?

Ahmet Adalı: Oğlum bana zaman zaman sorardı. "Baba niçin bu mesleği seçtin? İlk mesleğin sağlık memurluğuydu ondan niçin ayrıldın? Çünkü bu meslek, baba her gün görüyoruz, okuyoruz, duyuyoruz. Durmadan haksız yere nice insanlar katlediliyor. Ve işkence görüyor, zulüm görüyor. Onun için babam olarak keşke bu mesleğe girmeseydin. Keşke bu mesleğin ekmeği kursağımıza geçmeseydi hiç" diyerekten defalarca benimle böyle sohbet halinde konuşurdu.

Bu meslekte öyle insanlar var ki,

karıncayı ezmeye dahi sıkılan... Ama siyasi şubeye seçilenler öyle değil. Sadist kişiler. İnsan öldürmekten zevk alan tipler. Böyleleri esrar, eroin, rakı içtikten, beyinleri uyuştuktan sonra işkence yaparlar. Mesela; o gün mahkemede gördüğünüz kişiler olay akşamı aramaya gelip silah bırakan kişiler işte. Başta o Celal Demirtaş. Başkomiser.

Yeni Demokrasi: Polisler olaydan sonra mı evi aramaya geldi?

Ahmet Adalı: Tabii. Gece saat on iki bir arası.

Yeni Demokrasi: Gerekçeleri ne?

Ahmet Adalı: Gerekçeleri eve silah bırakıyorlar. Daha doğrusu bırakmak istiyorlar. Ama yakalamıyorlar. Suçüstü. Bir ondörtlü tabanca kütüphaneye yerleştirirken çocuklar görüyor çünkü. Bu düpedüz senaryo tabii. Evde silah bulduk imajı yaratmak için düzenlenmiş bir senaryo!

Yeni Demokrasi: Peki bu olay hakkında yaratılan spekülasyonlar var kamuoyunda. Bunlar tüccardı, savcıyla görüşeceklerdi, ajandı fiilan...

Ahmet Adalı: Hayır bu MİT ve birinci şubenin oyunudur. Böyle bir şey olamaz. İnanmam. Yalan.

Yeni Demokrasi: Mahkeme tutanaklarına da geçmemiş bir şey.

Ahmet Adalı: Geçmez tabii. Aslı yok ki geçsin.

Yeni Demokrasi: Son olarak söyleyeceğiniz bir şey var mı?

Ahmet Adalı: Son olarak; bütün kamuoyuna, bütün yurtsever kişilere, ezilmişlere en son mesajım şu olacak. Susmuyorum. Susmayacağım. Sustuğumuz müddetçe daha nice nice şeyler olacak. Bugün benim İsmail'im, Kemal, Refa, Fevzi gitti. Yarın onun Hasan'ı, Memed'i, Osman'ı, Ömer'i bilmem neyi gidecek. Sustuğu müddetçe ve gizlenip gelip tanıklık yapmadığı müddetçe polis daha nice cirir oynayacak, nice at oynatacak. Daha nice böyle mezarlar meydana getirecek ve nice suçsuz günahsız kişileri katledecekler.

Yeni Demokrasi: Ahmet Amca, yaranızı destek ama gerekli idi. Çok teşekkür ederiz.

Ahmet Adalı: Ben teşekkür ederim.

ZÜHRE'NİN ANISINA

• Ölümünden 15 gün önce can yoldaşlarıyla çektiği resim.

O y sevgili Zühre bacım. Zamansız ayrılığın ne kadar da üzüldüm biliyormusun. Evet, işitmesende anlıyorsun beni. dönmemek üzere vedalaştığını uzaklarda duydum. O bildiğin zinden duvarları arasında ve gelen bir-iki mektupla öğrenmiş oldum. Kor kızgının sarmaladığı yüreğimle, sana nasılda yandım.

Vay zulüm / Yaşamındır senin / O zamansız ölüm. Gidenler peşimde / Gidende gülüm...

Biliyorum Zühre bacı, Gözlerin hayata yumarkende gülmüştür acı acı. Sahi demedin mi "Ey kahpe ölüm bu kaçınıcı?"

Hani hastalığımı her sorduğumda demezmiydin "iyi diyeyimde iyi olarsınız". "Türkiye'sinde günü zindan olan, amansız dişli çarklara dolanan insanların iyi ve ne kadar hayat dolu olduğu bildiğimiz şeyler..." Ve "açık cezaevi olan Türkiye insanının memleketinden, ana bağrından, sevdiği o güzelim insanların yaşadığı o topraklardan koparıldığını düşün" diyor ve ekliyordun: "bir de şu peşimizi bırakmayan hastalığı..." Tüm söylediklerinde bir umut, bir cesaret vardı senin.

O zayıf ve çelimsiz bedenine, ifadelerimi onaylarcasına sallandırdı durduğun kol ve ellerinle, kupkuru şakaklarından parıldayan umutlu gözleriyle, hele tatlı anlatan dilinle ve zorlukla çektiğin derin nefesini kafesleyen düşünün altında, saklı koca bir yüreği rahatlıkla görüyordum. Zaten sen de diyordun; "iyi ki dünyanın güzelliklerine düşman, düzenbazlıkları görüyoruz. İyi ki hayatımıza malolacak kadar zulümleri biliyoruz. Bundan değil mi af dilemiyor ve affetmiyoruz. "Tüm bunları bildiğin için iyiyim diyor ve bu özlem, bu hasret ve seni götürebilecek kadar gelişmiş bu hastalığı

doğal karşılıyordun. Şakayla karışık birkaç kez söylediğin "Ben gitsem de kavgasını anlatırım yoldaşlarımla. Bu kavgada düşenleri ve benden önce gidenleri sevgiyle kucaklarım. Ve yeterki bayrağı düşmesin kavganın... Öyle değil mi?" deyişini iyi anlıyordum Zühre! Ve ayrılık türkülerine sarılacağımı, çok iyi biliyordum.

Oy halkımızın / Onurlu kızları / Ölümüne yatsa da / Tükenmez hızları / Ter-temiz yürekleriyle / Balyozdur sözleri / Döşlerine gömüyor / Giderken bizleri...

Evet Zühre, bir yıldız gibi akra-ba, akran, yoldaş ve kardeş içinden kayıp gittin. Bizleri çok erken terkettin Zühre!

Daha yıldönümü olmadı, aynı hastalıktan kardeşin gideli. Ah kanser, gücünü aldığı o pislüğün kökünü, damarından sökmeli. Kızgın güneş altında, volkan lavında kurutulmalı.

İyi hatırlarım, anlatmıştın bana, "Bu hastalık dedemden kalma?! Sorulmalıydı bir de o yoksul babama?! Babamı kaybedeli de yıllar oluyor" demiştin. "O da, taşıdığım bu hastalıktan gitti. İstanbul'a Kars'tan gelmiştik. Yoksulluğa, çaresizliğe derman olsun diye... Emeğimin karşılığını alayım diye... Hastalıklara belki bir çare ve çocuklarıma bir baba gibi bakayım diye gelmişti." Ve eklemiştin, "ne yapıyor şimdi, Bakkalköy'deki anam?" Zühre'nin hasta olduğunu, bu hastalığıyla gideceğini çok iyi biliyordu annesi. Ve Bakkalköy'deki ana, biricik Zühre'si için yana yana taa İsveç'e kadar geldi. Biricik oğlunu kendi elleriyle gömeli daha yılı dolmadı. Zühre'yi

de yanına gönderiyor. Oğluna 'selamını' alından öpmek istediğini gönderiyor şimdi.

Birkaç anını, anmadan geçmeyeceğim Zühre. Örnek ve önderi olsun dostlarına diye...

O düşün, o idealle sarıldın toprağa biliyorum. Her fırsatta "dostlar nasıl? Bir de dört duvar arasında, o zindanlardaki onurlu kardeşlerim?" diyordun. "Memleket güllerinden koptuk ve taa buralara kadar geldik..." Oysa ne güzeldi o sıcak toprakta, can dostlarımla beraber olmak, o sıcak yürekleri orada kucaklamak... Buralardan da sevdiğini seviyoruz onları. Ama kucaklayamıyor, hakkıyla paylaşamıyoruz kavgaları... Ve uzakta olsak, hasta da olsak şartları zorlamalıyız. Tüm gücümüzle dayanışmaya girmeli, yani örgütlenmeliyiz" diyordun. Güzel ve içten söylüyordun. Söylerken de, yüz ve gözlerin, samimiyetin, bağlılığın rengini veriyordu. Samimi bir tempoyla göğsün kalkıp iniyordu.

Seni özetlemek kolay değil Zühre? Anıların bile sığmaz bu sayfalara! Sen gidene kadar "akranım, akrabam halkım" dedin. "Oy kardeşim. Sevdalarına yanarak gidiyorum" diyordun. Seni biliyor ve anlıyoruz. Paylaştığımız ideal uğruna kavgası sürüyor, sürecek. Haberini alacaksın, peşinden gelenlerden. Söyleyecekler sana, kavgalar içinde inatla filizlenen ve filizlenecek güllerim... Yeter ki rahat uyu Zühre... Huzurlu uyuman, huzurudur dostlarının... ■

*Fransa/Loos
Ceza ve Tutukeviden
Alişer Dersim*

Çare Arandı!

Çıkmaza bir çözüm mü, çözümün bir çıkmazı mı?

Cihangir Doğan

Özal hükümetinin Ekim ayının 3. haftasında "Ek Ekonomik Önlemler" adıyla başlattığı yeni operasyonunu takip eden süreçte ekonomik gidişata ilişkin tartışmalar yeniden alevlenmiştir. Tartışmaların yeniden alevlenmesi, hem ekonominin derinlemesine ve genişlemesine problemler içinde boğulmasından, hem de Özal'ın "çare" olarak gördüğü önlemlerin ters etki yaparak durumu daha da kötüleştirmesinden kaynaklanmaktadır. Özal'ın başlattığı yeni operasyonu takip eden dönemde yoğun bir iç ve dış trafik yaşandı. Önce İstanbul, sonra Ankara, daha sonra Bolu ve nihayet yeniden İstanbul'da yapılan 4 ayrı toplantıda "ekonomik gidişat ve çözüm yolları" tartışıldı. İMF heyetinin Washington'dan yaptığı iade-i ziyareti bir tarafa bırakırsak, İstanbul'daki TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği), Bolu'daki Taksim toplantısı ve ardından TÜSİAD (Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği) toplantıları ülkemizin ekonomi ve politikalarındaki uzman ekiplerinin katılımı ile gerçekleşmesi ve gündemin hassasiyeti bakımından oldukça önemli bir yere sahiptir. Kısa aralıklarla yapılan toplantılardaki ateşli tartışmalar, iktidar ve muhalefetin karşılık-

lı "anlayış" çerçevesinde elele verecek "alternatif yol" arama çabalarının bilimsel bir muhasebesinin yapılması ve sonuçları konusunda kitleleri bilgilendirmek büyük bir öneme sahiptir. O nedenle biz, toplantılardaki tartışmalar ve sonuçları konusunda kısa özetler halinde duracak ve bu sonuçların sebeplerini ortaya koymaya çalışacağız. Yine ekonomik kriz için alternatif politika arayışlarının geniş bir cepheden yürütülmesinden dolayı da devrimci proletaryanın alternatifi üzerinde durmaya çalışacağız.

Toplantılardan ilki 19 Kasım'daki TOBB Sanayi Konseyi'nin toplantısı olmuştur. Konseyin 30 üyesinden 25'inin hazır bulunduğu bu toplantı, ekonominin içinde bulunduğu duruma ilişkin iş alemini bir araya getirmesi yanında, daha sonra yapılacak olan TÜSİAD toplantısına ön hazırlık olması bakımından da önemli bir yere sahiptir. "Türkiye'de Sanayinin Durumu ve Temel Sorunları" konulu gündemde, Konsey Başkanı Şinasi Ertan'ın aynı başlıklı raporu, toplantının tartışma düzlemini oluşturmaktaydı. Ertan'ın raporu, hem sanayicilerin arzu ve eleştirilerini dile getirdiğinden ve hem de ekonomik gidişata ilişkin sanayi grupları arasındaki çekişmeleri içerdiğinden ciddi tartışmalara yol açtı. Rapor, hükümetin enflasyona karşı mücadelede başarısız olduğu,

sanayicilere kulak vermediği, kamu sektörünün ekonomideki payını artırdığı, dış borç, enflasyon, gelir dağılımı gibi temel konularda en zor dönemin yaşandığı, yatırım yapma, hesap yapma, program yapmanın imkansız hale geldiği, defalarca seçim ekonomisi yaşanarak enflasyonun körüklendiği, hükümetin iş alemi tarafından ciddi olarak uyarılması gerektiği üstüne basıla basıla vurgulanmaktaydı. Konsey toplantısına katılan diğer üyelerden Nurullah Gezgin'in söz almasıyla tartışmalar birdenbire alevlendi. İSO (İstanbul Sanayi Odası) Başkanı Gezgin, "lüks parfümle sanayi yatırımlarının teşvik uygulamasını bir tutan zihniyetle nereye varılabilir?" (Cumhuriyet 20 Kasım 1988) dedikten sonra, "acaba hangi enayiye bulacaksınız bu ortamda yatırım yap-sın?" (agy) diyerek yatırımcı sanayici bulmaktan kaçış başladığını vurguladı. Toplantının seyri içinde Adana, Balıkesir, Ankara, Ege, Konya ve Denizli Odalar Birliği Başkanları üyeleri başta olmak üzere, toplantıya katılanların büyük bir bölümünün desteğini alan rapor, Birlik Başkanı Ali Coşkun'un tepkisiyle karşılaştı. Coşkun, gelen eleştirilere sert bir tutum alarak; "ekonomik birtakım sıkıntılar olduğu doğrudur. Ancak sorunlara doğru teşhis koyarak hastalığa çare olabiliriz. Bu yüzden verileri doğru kul-

lanalım.” (Hürriyet 20 Kasım 1988) diyerek sanayinin ekonomideki payının arttığı, özel sektör yatırımlarının da bu artışla devlet sektöründen önde olduğu, gidişatin fazlaca kötümser görülmemesi gerektiğini (aynı yerde) vurgulamıştır.

TOBB toplantısında en fazla göze çarpan olgu, tarafların “eleştiri” yönelttikleri konularda görüş birliği sağlayarak toplantıyı sona erdirmeleridir. Toplantı Özal hükümetini uyurma ve desteği devam ettirmede “hemfikir” olmuştur. Ancak tartışma konusu olan enflasyona karşı mücadele, dış borçlar, yatırımdaki tıkanıklık vs. konularında taraflar berrak bir hat koyamamışlardır. Tabiatıyla olumsuz gidişata çözüm sunulamaması tedirginlik yaratmıştır.

Bolu dağlarında esen kuvvetli rüzgâr

TOBB toplantısında “çekişen” tarafların sanayinin temel problemlerine net bir bakış açısı sunamamasının yarattığı “kayı verici durum”, aynı problemlerin daha da geniş bir cephede tartışılmasına neden olmuştur. Nitekim “kayı verici” durum, hakim sınıfların ekonomi uzmanlarının yanı sıra, politika uzmanlarını da yanyana getirdi. DYP, SHP, ANAP kurmay heyetlerinin yanı sıra, çok sayıda ekonomi uzmanı, iş adamı, gazeteci ve diğer partilerden gözlemcilerin de katıldığı Bolu Taksim toplantısının gündemi yine “Alternatif Ekonomik Politikalar” konusu olmuştur. Egemen güçlerin geniş bir cepheden oluşan “yetkin ve yetkili” ekiplerini Bolu dağlarına kadar getiren olumsuz gidişata “çözüm” bulunabilmesi, bu toplantının ilk ağızdan arzulanan temel sorunuydu.

Gerek tartışmayı gündeme getiren krizin ciddiyeti, gerekse krizin nedenleri ve çözüm yolları konusundaki “alternatifler”in sağlığı, bu toplantıyı önemli oranda TOBB toplantısına yakınlaştırmıştır. Daha çok “yakınma”lar ve sonuçlardaki kaba olumsuzlukların “eleştirisi” şeklinde geçen toplantı, kendisinden önceki gibi alternatifsizlik “alternatifile” sona ermiştir.

2 gün süren panelde, ekonominin kurmaylarından “birader” Yusuf Bozkurt, Ağabey Turgut adına bir konuşma yaptı. Yusuf Bozkurt konuşmasında, “ekonomik işlerin iyiyeye gittiğini, dışa açılma yönteminin önemli başarılar sağladığını, tek sorunun enflasyon olduğunu, onun da 1980 öncesinden, kamu harcamalarının şişkinliğinin ve sık sık yaşanan seçim atmosferinin enflasyonu hızlandırdığını, bu duruma son verilmesi için çeşitli önlemlerin alındığını vurgulamıştır. Dinleyicileri adeta uyutan, bıkkınlık verici tekrar yanında, elle tutulur bir tez ileri sürmeyen Yusuf Bozkurt’un konuşmalarının tartışmaya katkıda bulunabilecek nitelikte olmaması ve genel tekrar olması bakımından ANAP ve ağabeyinin puan kaybına yol açtı.

Toplantının “flaş” isimlerinden Demirel, Özal hükümetini eleştirdikten sonra, geleneksel “sanayii hamlesi mimarı” cakasını atmayı ihmal etmeden; “vaamı başka izah tarzı” sonuç espirisiyle, işin daha çok polemik yanına ağırlık veren bir konuşma yaptı. “Liberal ekonomi modelinin doğru bir alternatif” olduğunu belirten Demirel, “ancak bu doğru alternatif gerçek uygulayıcıları tarafından hayata geçirildiğinde bir anlam kazanabilir” diyerek, Özal hükümetinin beceriksiz ve yanlış uygulamalarının doğru modele ciddi zararlar verdiğini belirtmiştir. Demirel, “icraati kim yapıyor?” sorusunun önemine dikkat çekerek; “9. senfoniyi Dinardaki Ali Çavuş Bandosu başka, New York Senfoni Orkestrası başka çalar”. (Cumhuriyet 21 Kasım) şeklindeki benzetmesiyle, kendilerinin doğruyu icra edebilecek yegane güç olduğunu vurguladı. Enflasyonun yüksekliğinden şikayetçi olan Demirel; DYP’nin bu konuda görüşlerini ortaya koydu. Ona ve DYP’ye göre “Enflasyon yanlış yönetimlerden kaynaklanan, kamu finansman açığı, borç yükü, sürekli devalüasyon, kamu yatırımlarının yanlış kanalize edilmesi, başlanmış projelerin askeri rejimler döneminde kesintiye uğraması, bu nedenle kamu finansman açığının yükselmesinden kaynaklanmaktadır.” (Hürriyet 22 Kasım) Demirel ve DYP’nin bahsi geçen tesbitlerinden hareketle, enflasyona karşı mücadele

le “vaad”lerini de şöyle sıralamak-tadır: “Gelir dağılımı düzeltilecek, gerçek piyasa ekonomisi uygulanacak, ekonomide kamu sektörünün ağırlığı azaltılacak, topyekün sanayileşme hamlesine girilecek, borç bacağı tanzim edilecek, bölgeler arası dengesizlik giderilecek.” (Hürriyet 22 Kasım) Demirel ve DYP’nin alternatiflerindeki “vaad”lerinin irde-lenmesini yazımızın sonraki bölümlerine bırakarak, hakim sınıfların diğer “gözde”lerinin alternatiflerini aktarmaya çalışalım.

SHP lideri Erdal İnönü, işadamlarına “Baykalvari” jest yaparak şirin görünmeye çalıştı. Erdal Hoca, MAN ve NARİN TEKSTİL gibi işletmeleri kastederek, “Biz zora düşen firmaları kurtaracağız.” (Hürriyet 22 Kasım) diyerek bazı temel noktalardaki görüşlerini aktarmaya başladı. İnönü ve ve SHP’ye göre enflasyonun nedenleri: “Kamu finansman açığı, yüksek faiz, sürekli devalüasyon, hayali ihracata ödenen vergi iadeleridir.” (Hürriyet 22 Kasım) SHP ve Erdal beyin enflasyona karşı “savaşım” projesi ise “Gelir dağılımı düzeltilecek, yeni bir gelir ve ücret politikası belirlenecek, personel kanunu yeniden ele alınacak ve memur maaşları yeniden düzenlenecek, tarım kesiminde gelir kaybını önlemek için her bölgeye üretim ve pazarlama konularında plan ve organizasyon yapılacak. Böylece tarım kesimi devlet hazinesinden ziyade piyasanın şartlarında gelirini arttırma imkanı bulacak, vergi adaleti sağlanacak. Ekonomide sanayi büyültülecek, sanayiye selektif kredi verilecek. Ekonomik büyümede sanayi lokomotif olacak, zor durumdaki şirketler batış şartlarına göre kurtarılacak ve KİT’lere devredilecek, sosyal piyasa ekonomisi uygulanacak. İhracatı arttırmak için sürekli devalüasyon yerine, sanayi teşvik edilecek.” (Hürriyet 22 Kasım) şeklinde bir projedir. Erdal Hocadan sonra söz alan grup başkanvekillerinden Onur Kumbarcıbaşı da aynı perspektifi değişik yönleriyle açmaya çalışmıştır.

Toplantıda bir[dizi]konuşmacıdan sonra ANAP; gelen eleştiriler karşısında bir savunma psikozuna girdi. ANAP kurmayından Işın Çelebi, Akın Gönen, tekrar Yusuf Boz-

kurt, gelen eleştirilere "pasif savunma" düzeyindeki yanıtları tartışmayı ilerletici pozisyondan yoksundu. Mesut Yılmaz ise tartışmaları daha çok dış politika üzerinde yoğunlaştırarak "hava"yı değişik bir şekilde etkilemeye çalışmıştır. Gelen eleştirilere toplu bir cevap niteliğindeki konuşma, Maliye ve Gümrük Bakanı A.Kurtcebe Alptemoçin tarafından yapıldı. Alptemoçin muhaleflerinin "alternatif" sahibi olmadıklarını belirterek; "Alternatif ancak bardaktaki suyun hangi yöne boşaltılacağı" şeklinde ele alınabileceğini belirterek devamla; "Bizim yeniden korumacı duvarları ortaya koymamız, yeniden döviz ikamesi sistemleri koymamız, sabit kur sistemine dönmemiz, fiyat kontrolleri başlatmamız, tahsisler, kotalar devrini başlatmamız mümkün değildir. Türkiye'nin buna tahammülü yoktur." (Hürriyet 21 Kasım) diyerek ANAP'ın net tutumunu dile getirmiştir.

Taksim toplantısının en fazla göze çarpan yanlarından biri, iktidar ve muhalefetin elele, kafa kafa vererek "ulusal çatı" oluşturup batağa doğru yol alan ekonomi belalarını kollektif bir şekilde savuşturmaya çalışmalarıdır. Yine Taksim toplantısının en fazla göze çarpan yanlarından biri de "endişe" "tedirginlik" yüklü ekonomi ve politika uzmanlarının bıçak sırtında ilerleyen ekonominin muzdarip olduğu dertlere somut bütünlüklü bir alternatif sunamamaları, dolayısıyla "kaygu verici" durumun devam ediyor olmasıdır. Alternatifsizlik "alternatifi" ile sonuçlanan Taksim toplantısının bir başka yanını da, bir süre sonra yapılması planlanan TÜSİAD toplantısının sonuçları hakkında şimdiden birtakım "ön bilgiler" vermiş olması oluşturmaktadır.

Mister Ripley iade-i ziyarette

İstanbul'da TOBB, Bolu dağlarında Taksim toplantısı derken bu defa Ankara yeni bir toplantıya misafirlik yaptı. Ekonominin birinci sınıf mimarlarının Washington'dan

getirdiği "daha acı ilaç reçetelerini" kâhyalarına sunduğu İMF heyeti ile yapılan toplantı, geçtiğimiz ay yapılan üçüncü toplantı idi. Birader "Yusuf'un yaklaşık iki ay önce Washington'a giderek Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu durum hakkında rapor vermesinden 20 gün sonra yapılan iade-i ziyaret, "beklenmedik" ve "ani" yönü ile dikkat çekmiştir. Duncan Ripley'in önderliğindeki beş kişilik İMF heyeti, öncelikle yüksek düzeye varan enflasyona ilişkin, kendi deyimleriyle "daha acı ilaç" reçetesini kâhyalarının eline tutuşturup gerekli talimatları verdikten sonra geri döndüler.

İMF'nin "daha acı ilaç" reçetesi "kamu harcamalarının küçültülmesi ve sübvansiyonların azaltılması, gerçekçi bir vergilendirme, reel gelir sağlanması, ek gelir sağlanması, döviz gerçek değerine kavuşturan devalüasyonun yapılması" (Hürriyet 20 Kasım) önlemlerinden oluşmakta idi. İMF'nin aynı zamanda tarımdaki sübvansiyonların azaltılması önlemi ile taban fiyatları uygulamasından vazgeçişte önemli bir adım atılmıştır. Ücretlilerin gelirlerinin dondurulması, böylece kamu kesiminde bir ek kaynak oluşturulmaya çalışılması, bu reçetenin bir başka yönünü oluşturmaktaydı. Yine TL'nin batılı kapitalist ülkelerin paraları karşısında erozyona tutma anlamına gelen devalüasyon "talimatı" vs. İMF'nin içinde bulunduğu süreçte ekonominin problemlerine ilişkin sunduğu "çözüm" olarak görülmüştür.

İMF toplantısının en önemli özelliği ise, ekipteki "mister"lerin Washington'da Türkiye için alınan kararları direktif olarak kâhyalarına iletmek, onların da bu kararlara kayıtsız şartsız uyma konusundaki teminat vermeleridir. Yani bu toplantı "görüş alış veriş" ya da tartışmaktan ziyade emir komuta zinciri temelindeki işleyişin bir kez daha icraatı şeklinde geçmesinden ötürü, diğer toplantılardan ayrı bir yapıya sahiptir.

Asiye Nasıl Kurtulur?

Yoğun bir iç ve dış trafik, ekono-

mi ve politika uzmanlarının geniş ve dar bileşimi toplantılarına bir de TÜSİAD (Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği) toplantısı eklendi. Bu en "büyük" ve en "önemli" toplantı, diğer üç toplantıda biriken "çözümsüz" sorunları devralması, işadamlarının büyük bir bölümünün daha yüksek frekansta bağırma'ları ve dahası alternatifsizlik zincirine bir yenisini eklemesi bakımından daha "stres"li bir toplantı olarak görülebilir.

TÜSİAD toplantısı öncesinde başkan Ömer Dinçkök'ün; "Bekleyin, toplantıda maytaplarımızı patlatacağız" türünden, yönetim kurulu üyelerinden Sakıp Sabancı'nın da "patlama beklemeyin, hiçbir şey olmaz" şeklindeki beyanatları ve daha önce yapılan üç toplantının sonuçları TÜSİAD toplantısının akıbeti hakkında genel bilgiler veriyordu zaten. Nitekim toplantıda ekonomiden sorumlu en büyük kellelerin bir bölümünün önce bir "hişimla" ayağa kalkmaları, daha sonra da eleştirdikleri rakipleri ile sarmaş dolaş olmaları ve "çözümsüzlük" durumunun devam etmesi hiç de sürpriz olmadı.

Başkan Dinçkök, açılış konuşmasını yaparak iş adamlarının büyük bir bölümüne dertlerine "tercüman" olabilen tezlerini dile getirdi. Zaten toplantı öncesinde, bir de "anket" yaparak üyelerin önemli bir bölümünün görüşlerini de öğrenen Dinçkök, "anket" sonuçlarının (ankette hükümetten memnun musunuz? Enflasyona karşı mücadeleyi olumlu görüyor musunuz? Ekonomik gidişatı olumlu değerlendiriyor musunuz? cinsinden sorular mevcuttu) da verdiği cesaretle Dinçkök hükümete "veryansın" etti. Dinçkök; "İçinde olduğumuz dönemde enflasyonun hızlı seyrettiğini biliyoruz. Enflasyon hızı denizdeki akıntıya benzer, akıntı hızlandıkça o suda seyreden gemi dümen tutturmakta güçlük çeker. Hızlı akıntıda gemi rotadan çıkar, ne kişisel çaba, ne de geminin mekanizmaları bu akıntı ile baş edebilir." (Güneş 22 Kasım) diyerek hükümetin "deneme yanılma" metodları ve beceriksizliklerinden yakınmıştır. Dinçkök sonrasında bir dizi işadamı görüşlerini dile getirdi. Ancak sıra Şa-

hap Kocatopçu'ya geldiğinde, toplantının tansiyonunda ani bir yükselme oldu. Kocatopçu; "Asiye nasıl kurtulur? diye düşünüyoruz. Atatürk'ün İstiklal Savaşı'nda yaptığı gibi bugün de ekonomide gelinen nokta ancak İstiklal Savaşı ile milliyetçi birleşme ve fedakarlıkla kurtulabilir." (Cumhuriyet 23 Kasım) diyerek içini dökme fırsatını değerlendirmiştir. Daha sonra ise Üstün Çevik ve Üzeyir Garih zat-ı âlilerine reaksiyon göstermekte gecikmediler. Çevik, "İstiklal Savaşı'nın gereksizliğini vurgulayarak; "Biz TÜSİAD olarak, hükümeti eleştirerek iki çevrenin eline koz vermekten başka bir şey yapmıyoruz. Bunlardan biri, içerdeki sosyalistler ve komünistler, diğeri dış alemdeki düşmanlarımızdır." (Cumhuriyet 23 Kasım) diyerek tartışmadan duyduğu "endişe"yi dile getirdi. Garih de, anketteki soruların hazırlanış biçimini eleştirerek; "Her dönemde böylesi ankete olumsuz cevap verilmesi kaçınılmazdır." (aynı yerde) demiştir. Toplantının ilerleyen bölümlerinde bıkkınlık verici tekrarlar ve çözüm sunmadaki kısırlık Ali Koçman durumundaki çoğunluğu rahatsız ediyordu. Koçman bu durumun yol açtığı "rahatsızlık"la söz alarak; "TÜSİAD üyeleri olarak yönetimi alabildiğince hırpalamak ve alaşağı etmek isterken ortaya çok makul ve mantıklı nedenler koyamazsak söylediklerimiz polemik alışverişinden ibaret kalır." (Cumhuriyet 23 Kasım) diyerek, cemaatten yakınma ve kısır çekişme değil, mantıklı çözüm talebinde bulunmuştur. Toplantı daha sonra "ağır top"lardan Sakıp Sabancı'nın "genel bir toparlama" şeklindeki konuşması ile sona erdi. Sakıp ağa eleştirilerin önemli bir bölümünün "haklı" olduğundan dem vururken, gösterdiği "babacanlık" konuşmasının diğer bölümlerinde yarı tehditkar bir görünüme bıraktı. Sakıp ağa; "Korkuyorum ki sonunda fatura sisteme çıkacak, sistemde hatayı bulacaklardır. Hak mutluluğun imskası hürriyetçi demokratik sistem içinde liberal ekonominin uygulanmasıdır. Mutluluğun bu yoldan geçtiğini Gorbacov bile görmüştür. Hayır, hayır sistem doğru tamam, tastamamdır. Belleme sürecinde ağır

hatalar yapılmaktadır." (Cumhuriyet 23 Kasım) diyerek işadamlarını ikna etmeye çalışmıştır. Sakıp Ağanın konuşması sonrasında "genel yumuşama" diğer toplantılardaki gibi "hükümeti uyarak destekleme" sonucuyla kapanmıştır. Ancak bu toplantıda her ne kadar "görüş birliği" sağlansa da, ekonomik gelişata ilişkin ciddi çözümler sunamamasından ve "karamsar" sonuçlarla son bulması öteden beri artan "kayguları" daha da kamçulamıştır.

Neden Çözumsuzlük?

Ekonominin ve politikanın uzmanlarının katıldığı TOBB, TAKSİM, TÜSİAD toplantı sonuçları bize ekonominin bugünkü sorunları hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Toplantılar arasındaki farklı ve benzer yanlar doğru değerlendirildiğinde sonuçların birkaç temel noktada toplandığını söyleyebiliriz. Toplantı sonuçlarının verdiği en önemli mesajlardan biri, ekonominin derinlemesine ve genişlemesine problemler yığını içinde olduğuna dair gemen güçlerin büyük bir bölümünün görüş birliği içinde olduklarıdır. (Azınlıktaki kesim ve Sosyalist Parti ideologlarından H. Berktaş'ı saymazsak) Toplantıya katılanların ezici çoğunluğu bugünkü ekonomik gelişatin vahametinden tedirgindirler. Sonuçlardaki ikinci ana mesaj ise, egemen sınıfların elele, kafa kafaya veren "yetkin" ve "yetkili" ekiplerinin ekonomik çıkmaza çözüm bulabilmeye muktedir olmadıklarıdır. Bugünkü olumsuz gelişata çözüm sunabilecek bütünlüklü bir çekim merkezinin olmayışı ise "bilinçsizlik" ve "tedirginlik" ortamının devamını gündemde tutmaktadır. Yine diğer önemli bir mesaj ise, hakim sınıfların ekonomik politikasına karşı köklü, bilimsel, bütünlüklü alternatifin yalnızca devrimci proletaryanın alternatifi olduğunun daha açık görüldüğüdür. Bu sonuçları biraz açmaya çalışalım.

Toplantılarda ortaya çıkan sonuçlardan biri olan egemenlerin büyük bir bölümünün ekonominin derinlemesine ve genişlemesine problemler içinde debelendiği gerçeğini nihayet kabullenmeleri üzerinde fazla dur-

mayacağız. Ama şunu belirtmek gerekir ki, bugüne kadar "güllük güllüstanlık" durum tahlilleri, "toz pembe" tablolar çizen iş adamı, uzman politikacıların bugün "durum vahim", "bu gemi böyle giderse batır" cinsinden yakınmaları hiç de basite alınacak bir gelişme değildir. Bu itiraflar, enflasyonun, ekonominin bütün ünitelerine "zil takıp oynatmasının" enteresan ürünleridir. "Yağmuru sezen martılar karaya vurur" misali, yanık kokularını duyanlar telaşlarını da gizleyememektedirler; hepsi o kadar.

Bizce esas mesele, ekonomik gelişata çözüm bulabilecek bütünlüklü bir alternatifin yokluğunun nedenlerinin tahlilidir. Neden alternatifsizlik "alternatifi" bütün toplantılara damgasını vurmaktadır? Neden "çözüm" diye ileri sürülenler çözümsüzlüğü daha da kamçulamaktadır? Bu sorunlara bilimsel yanıt verebilmek can alıcı öneme sahiptir.

Öncelikle bütünlüklü bir alternatif çekim merkezinin olmamasının temel nedenlerinden birini, muhalefetin halihazırda uygulanan ekonomik politikanın en temel öğelerine karşı bir tavır takınamaması olarak görebiliriz. Halihazırda uygulanan ekonomik politikanın çıkmazdaki yıkıcı payı yanı sıra, bu politikaya köklü bir biçimde karşı olmaması "alternatifsizlik" ortamını karşılayan en temel unsurdur. Ne DYP, (DYP politikanın kendisini doğru bulmakta, ancak uygulanmasındaki yanlışlıkları eleştirmektedir.), ne SHP bugünkü ekonomik modele alternatif olabilecek ciddi tezler ileri sürememişlerdir. Tabiatıyla, bugünkü ekonomi politikanın temel öğelerine karşı alternatif sunmamak, diğer tartışma konularında da otomatikman "men" edilmek anlamına gelmektedir. Çünkü diğer tartışma konularının (enflasyon, yüksek faiz, sanayi yatırımları, devalüasyon vs.) tümü ekonomik "model" düzlemi üzerinde serpilip gelişmektedir. O nedenle, dikkatleri uygulanan ekonomik politikanın temel noktalarında yoğunlaştırmak, iktidar ve "muhalefet" in benzer ve farklı yönlerini daha iyi ayırtırmak açısından özellikle önemlidir. Ancak sorun bu şekilde ele alındığında "alternatif"-sizlik sorunu altındaki gerçek, net

bir şekilde anlaşılacaktır. "Alternatif" çözüm için "çıkılmaz" kol gezdiği koşullarda meseleyi "muhalafetin" yaptığı gibi "şahsileştirme" problemlerin kaynağını "kişisel beceriksizlik", "iş bitirici olamama" vs. şeklinde ele alarak, sistemin bütünlüklü krizini Özal'ın "yeteneksizliği" olarak lanse etmeye çalışmak, sorunu çıkmaza sokmak anlamına gelmektedir. Bu bakış açısıyla tartışmanın yoğunlaştığı ana konular üzerinde durmaya çalışalım.

Özal hükümetinin uygulamakta olduğu ekonomik politikanın temel işleyişini diğer "muhalif" güçlerin karşıt bir model sunamamaları, tartışmanın bütün kesitlerinde "karışıklığı ve bulanıklığı körüklemekte", dolayısıyla soruna berrak bir çözüm sunulamamaktadır. Bu durumun böyle olması doğaldır. Çünkü bütün tartışmaların göbeğinde ekonomik model konusu yatmaktadır. Nitekim ANAP da "muhalif"lerini bu noktada köşeye sıkıştırmaktadır. ANAP alternatifiniz nedir? dediği zaman, muhaliften kayda değer bir ses çıkmamaktadır. Demirel'in polemiklerini bir tarafa bırakırsak, SHP'nin "serbest piyasa ekonomisi"nin "serbest" sözcüğünü çıkarıp onun yerine "sosyal" sözcüğünü eklemesinin de bir anlamı olmadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. SHP'nin sosyal piyasa ekonomisi tezinin Özal yönetimine "alternatif" sunması, kelime değişikliğinden öteye bir fark taşımadığından, ekonomik gidişata "çözüm" sunabilecek kudretten yoksundur. SHP'nin halihazırda uygulanan ekonomik politikanın serbest kur sistemi, ithalat-ihracat, serbest piyasa ve serbest fiyat, özel sektör, KİT ilişkisi vb. noktalarındaki temel mantığına köklü bir karşı çıkışı söz konusu değildir. Bu durum SHP'nin uygulanacak ekonomik model konusunda netleşmemesinden kaynaklanmaktadır. Ekonomik model konusunda SHP'nin sancı çekmesi ise, ülkemizin ve dünyanın değişen koşullarının karmaşık süreci yaşamışından kaynaklanmaktadır. Evet, Baykal uygulayacakları ekonomik politikayı Yunanistan, İspanya, Portekiz sosyal-demokrat "Karma Ekonomik Model" olarak belirtip geçmesine rağmen, Erdal Hoca

toplantılarda bu "modeli" savunmaktan titizlikle kaçınmıştır. Erdal Hoca'nın model konusunda "mesafeli" davranması ise gayet normaldir. Çünkü, fotokopisini almaya çalıştıkları "model" in uygulandığı ülkelerle bizim ülkemiz arasında temel farklılıklar mevcuttur. Yine 10 yıldır bünyenin bir çok kesiminde tahribatlar yaparak şekillenmesi başarılan "liberal ekonomi" modelinin nispeten oturmuş bir vaziyet aldığı koşullarda, yani bir "model" değişikliği ciddi zorluklarla yüz yüze gelecektir. Çünkü ekonomi, en küçük birimden en büyük birimine kadar bütün ünitelerindeki yapılanma bu model çerçevesinde şekillenmiştir. Sermayenin örgütlülük biçimi, birikim ve dolaşım kanallarının tesisi, yabancı sermayenin akış güzergahı, dış ilişkiler sistemi, üretim ve tüketim ağları vb. tümü liberal ekonomi modeli çerçevesinde şekillenmiştir. Dolayısıyla ticaret bakanlığındaki Amerika, Avrupa, Orta-Doğu masalarındaki teşkilatlanmadan Tahtakale'nin fonksiyonuna kadar bütün ilişkiler sisteminin şekillenmesini sağlayan modelin bir çırpıda kenara fırlatılması mümkün değildir. O nedenle Alptemoçin'in "bizim yeniden korumacı duvarları ortaya koymamız, yeniden döviz ikame sistemi koymamız, sabit kur sistemine geçmemiz, fiyat kontrolleri başlatmamız, tahsisler, kotalar devri başlatmamız mümkün değildir. Türkiye'nin buna tahammülü yoktur." (Hürriyet 21 Kasım) çığılları bu gerçeği kısmen doğrulamaktadır. "Muhalafetin" hem halihazırda uygulanan ekonomik politikanın temel öğelerine karşı olmaması, hem de olsa da kendi modelinin bir model değişikliğiyle karşılaşması muhtemel zorlukları muhalafetin elini kolunu bağlamaktadır. Ve tabiiyle çözümsüzlük ortamını da kamçulamaktadır. Muhalefetin aşağı tükürsen sakal, yukarı tükürsen bıyık pozisyonu içinde kıvrınması, objektif koşulların dayatmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca sosyal-demokrat modellerin yakın geçmişe kadar uygulanmış olması da bugünkü krizin çapı dikkate alındığında köklü çözüm kapasitesinden yoksun olduğu görülecektir. Bu model Kemalist diktatörlük dönem ve sonrası, hat-

ta 1900'lü yıllarda nispeten olumlu bir fonksiyon oynayabilirdi. Ama bugün bu rolü üstlenmesi mümkün değildir. Çünkü ne dünya 1960'ların dünyası, ne de Türkiye 1960'ların Türkiye'sidir.

Egemen sınıf kurmaylarının uygulanan ekonomik model konusunda muazzam bir kargaşa içinde oldukları, bugünkü uygulanan ekonomik modele karşı model bağlamında bir karşı çıkışın olmadığı ve bütünlüklü bir model olsa da bunun uygulanma sırasında ciddi zorluklarla karşılaşacağı gerçeği yeni ve daha büyük problemlere davetiye çıkarmaktadır. Sonuç itibarıyla ekonominin kritik durumu hem köklü alternatif bulmaya, hem de bulunsa da model değişikliğini kaldırabilecek kapasitede olmamasından ötürü karşılaşacağı çözümsüzlüğü kamçulamaktadır. O nedenle tartışmanın diğer kesitlerde çıkması daha açık bir biçimde görülmektedir.

Enflasyona karşı mücadelenin iki aylık muhasbesi ve tamamen gereksiz münakaşa

Toplantılarda üzerinde en fazla tartışılan konulardan biri de enflasyon konusu oldu. Muhalefetin üzerinde en fazla "kızılca kıyamet" kopardığı bu konuda da akılcı bir çözüm bulunamamıştır. Enflasyona karşı Ekim ayının ikinci haftasında uygulamaya konulan "ek ekonomik önlemler" operasyonunun sonuçları ve muhalfetin ekonomik politikadaki bulanıklığı, bu konudaki çözümsüzlüğü daha da arttırmıştır. Enflasyona karşı "savaşımın" bir buçuk aylık muhasbesi iyi yapıldığında ve "muhalfetin" önerileri dikkate alındığında bu durum ortaya çıkması doğal karşılanmıştır. O halde önce hükümetin icraatları, daha sonra muhalfetin enflasyona karşı "savaşım" projelerine bir göz atalım. Özal hükümetinin izlediği ekonomik politikanın kendisi, enflasyonu azdıran bir politikadır. Ve dolayısıyla bu politika çerçevesinde

enflasyonla savaşta başarı beklemek olanaksızdır. Çünkü hem enflasyona karşı kullanılan silahların paslı niteliği, hem de krizin çapı ve derinliği başarı şansını tamamen yok etmektedir. Öncelikle enflasyona karşı mücadelede kullanılan silahların paslı niteliğini biraz açmaya çalışalım. Özal yönetiminin enflasyona karşı mücadelesinde "yüksek faiz", yaygın vergi sistemi ve zam yağmurdan oluşan temel silahları enflasyona karşı etkili olabilecek "silah" kategorisine dahil değildir. Çünkü yüksek faiz cazibesi ile piyasadaki likit paranın taze mevduat akışıyla bankalarda toplanmasını başarmak, yaygın vergi sistemiyi ücretlilerin ve küçük işletmelerin kemerlerini sıkmak (büyük tekellerin vergi derdi olmadığı gibi büyük meblağlarla vergi iadeleri aldığı bilinmektedir), dolayısıyla ek gelir sağlamak, yine zam sağanağı ile elde edilen gelirlerle karşılıksız basılan para boşluğunu doldurmaya çalışmak, emisyon hacmini bu tür tedbirlerle küçültmek mümkün değildir. Bu tür tedbirlerin geçici ve anti-enflasyonist etkisi olsa da soruna çözüm bulmaktan oldukça uzaktır. Para ile oynaşma, postalların eşliğindeki zor yoluyla vergi ve zamlardan "ek gelir" sağlayarak dolaşım kanallarında hareket halinde olan yüz milyarlarca lira karşılıksız paranın denkleştirilmesi mümkün değildir. Çapı ve derinliği uzmanları derin derin düşündürten kriz koşullarında, bu tür ek gelirler devede kulak kalacak bir etkiye sahiptir. Demek ki enflasyona karşı kullanılan silahların etki gücü yoktur. Ama bir gerçek daha vardır ki, o da Özal yönetiminin bu silahları kullanmaktan başka çaresinin kalmadığıdır. Başka hangi silahlar kullanmak mümkündür Türkiye koşullarında? Ekonomik iyileşme, sanayiye geliştirme gibi yöntemlerin enflasyona karşı etkili bir silah olduğu açıktır. Ancak bugünkü koşullarda bu silahların kullanılması imkansızdır. Çünkü boğazına kadar dış borç, aşırı bağımlılık, alt yapı tesislerini aşamayan sınırlı yatırım vb. etkenler bu silahı kullanmayı engellemektedir. Tabiatıyla süngütlü eşliğindeki zam sağanağı ile bütün üretim kalemlerinden ek gelir sağlama, vergi dai-

relerini ağır sanayi fabrikaları gibi işleterek büyük meblağlar aktarma, yüksek faiz cazibesiyle likit parayı emme gibi yöntemlerle sürdürülen enflasyona karşı savaşımın enflasyonu daha da azdırmasından başka etkisi olamaz. Nitekim "savaş" öncesi % 85 olan enflasyon, bugün % 87.5'a yükselmiştir. Aynı politikanın devamında da hiper enflasyon sinyallerinin çalması sürpriz olmamalıdır. Şayet para ile oynaşmak vergileri arttırmak, zam yağdırmak gibi yöntemlerle enflasyona karşı başarı sağlanabilmiş olsaydı, dünyada enflasyon illeti diye bir şey kalmazdı. (Karşımıza % 150 Meksika, Peru ve % 1500 civarındaki dünya enflasyon birincisi Brezilya örnekleri verilmesin. Meksika'da milyarlarca dolarlık dış borçların ödenmesi 2000'li yıllardan sonraya ertelenmiştir. Dış krediler bu dönem içerisinde sürekli olarak aktarılacaktır. Dahası işçi-işveren-hükümet ortak cephesinin "dayanışma"ları sözkonusudur vb. Peru'da benzer örnekler vardır. Brezilya artık borçların ödenmeyeceğini açık seçik belirtmektedir. Emperyalistler de borçlarını alamayaçaklarını iyi bilmektedirler. ABD'nin bu "arka bahçelerinde" özgül durumlar mevcuttur.) Dolayısıyla kapitalist sistem de buhranları yerine tıkır tıkır yoluna devasa adımlarla devam ederdi.

Meselenin bir de amprik sonuçlar itibariyle bağiran bir gerçekliği mevcuttur. Faizlerin % 85, reel faizlerin % 76 olduğu koşullarda taze mevduat akışında olağanüstü bir başarı da sağlanamamıştır. Özal'ın "halkımız alışıktır" dediği kazığı yiyenler evini, arsasını satıp bankalara koşmadılar. Dolayısıyla faizin cazibeliği TV reklamlarında kalmıştır. Para ile oynaşanlar, likit parayı piyasadan çekmek bir yana, yeni bir para fazlalığı bile yaratmışlardır.

Yine döviz piyasasına el atmak, TL'den kaçışı engelleme gibi önlemlerle enflasyona karşı "savaşım" girişimi sahiplerini "midyata pirince giderken evdeki bulgurdan etti". Bankalarca beklenen mevduat transferinin gerçekleşmemesi, IMF'nin devalüasyon yapın direktiflerini, Avrupa merkez bankalarının piyasaya müdahalesi ile doları destekleme kampanyaları, ABD'de

seçim sırasındaki "belirsizlik" ortamının kısmen düzeltilmesi vb. Tahtakale'yi yeniden atağa kaldırdı. TL'den kaçışı engelleme, "döviz spekülatoörlüğünü engelleme" adına yapılan bu müdahale de fiyasko ile sonuçlanmıştır. Çünkü döviz spekülatoörlüğünü bugün bizzat uygulanan ekonomi politika beslemekte ve örgütlemeindedir. Serbest piyasa ekonomi politikası, Tahtakale'nin kor-san niteliğine resmi bir statü kazandırmıştır. Yine arsadan daireye, sigaradan kahveye döviz ile alışveriş bugünkü ekonomik politikanın bir sonucudur. TL'nin serbest kur politikası ile dövizin tecavüzüne uğratılması, bugünkü resmi politikanın doğrudan ürünlerinden bazılarıdır. Hal böyle iken birdenbire TL'den kaçışı engellemeye, döviz spekülatoörlüğü karşısında saf tutmaya kalınların başlarına yeni ve daha büyük belalar almaları kadar doğal bir şey olamaz. Nitekim Doların yine 1850 TL, B.Alman Markının 1050 civarındaki seyri tutturmaları bu operasyonun başarılarını anlatabilmektedir.

Döviz piyasasına müdahalenin hiç yararı olmadığını söylemek Turgut'a haksızlık yapmak olur. Bu operasyon önemli bazı meseleleri de halletmiştir. Neyi mi? Tahtakale kurtlarının önemli bir bölümünün hayali ihracatçı olduğunu ve hayal-cilerle hükümet-işveren çevreleri arasında "yer-altı" yasalari ile yapılan anlaşmaları ortaya koydu. Özal'ın hayalciyi koruma ve kollama kanunları, 200 milyarlarca lira devlet yardımının ve vergi iadelerinin bu güçlere ödediğini gözler önüne serdi. Esrar, eroin, kaçakçılıktan kârlı paraların resmi bankalar tarafından aklanarak yeniden kullanıma sokulduğunu, bu gelişmelerin hükümetin bilgisi dahilinde olduğunu deşifre etti. Dahası, dünyadaki kan ve irin bulaşmış vurguncu asalakların paralarını Cenevre gölü altındaki "sağlam" kasalarında saklamakla görevli İsviçre emperyalistlerinin resmi kanallarla bir yol Tahtakale'ye kadar uzandığını ortaya koydu. Emperyalist holdinglerin gelirlerine halk adına el koyan devrimcilerle idam cezası verenlerin, yüz milyarlarca lira parayı hayalciye, vurguncuya verdikleri kamuoyu önünde

daha da açığa çıktı. Dolayısıyla ödemeleri gereken faturayı daha da kabarttı. Turan Çevik, Berber Yaşar, Osman Ulucan, Ertan Sert gibi hayalcilerin görünürlerde onlardan daha büyük vurguncuların ise orduda, hükümette, devlet kademesinde kitabına uygun vaziyette vurgunlarına devam ettiğini vb. vb. açığa çıkardı vs. vs. Sonuç itibarıyla Özal'ın bu konudaki icraatları açıktır. Meselenin bir diğer yanı ise, Özal ekonomi politikasını temel noktalarda eleştirmeyen, ancak enflasyon konusunda ise kızılca kıyamet koparan "beleşe muhaliflerin" görüşleri üzerine durmak oluşturmaktadır. Daha önce söylediğimiz gibi, Özal'ın ekonomi politikasının temel öğelerine karşı çıkamayanların diğer bütün konulardaki tartışmalarda sağlıklı alternatif sahibi olmaları mümkün değildir. Nitekim gerek DYP'nin, gerekse SHP'nin enflasyon nedenleri ve enflasyona karşı "savaşım" projesi, Demirel'in "topyekün" sanayi hamlesini başlatma, gelir dağılımını düzenleme, kamu kesiminin ekonomideki payını azaltma, yüksek faizi düşürme, borçları yeniden tanzim etme vb. şeklindeki "savaşım" projesi, Özal hükümetinin enflasyon batağına "çare" olabilecek kapasiteden yoksundur. Bahsi geçen projeler gerçekleştiği takdirde bile (gerçekleşmesi oldukça zordur) en iyimser sonuç, hiper enflasyona gidişi durdurabilmek, ya da geçişin süresini uzatabilmek olacaktır. Demirel ve İnönü'nün projelerinin bazı ortak yanları vardır. Bu ortak yanlar, sanayi hamlesini başlatmak, vergi sistemini düzenlemek, devalüasyonu önlemek, yüksek faizi düşürmek konularıdır. Bahsi geçen öğelerden devalüasyonu önlemek, sanayi hamlesi yapabilmek, enflasyona karşı etkili bir silah olabilir. (Çünkü ekonomik iyileşme ve sanayinin isabetli bir şekilde gelişmesi enflasyonu aşağılara çekebilecek rol oynayabilir.) Ancak bu silahların kullanılması hemen hemen imkansız gibi bir şeydir. Devalüasyonu önleyebilmek bugünkü koşullarda her babayığının kârı değildir. Çünkü bugün uygulanan ekonomik model, günlük serbest kur uygulaması ile TL'yi uluslararası paralar karşısında dalgalanmaya bi-

rakmaktadır. Bu dalgalanma da ekonomik olarak istikrar ve güçlülük öğelerine sahip paralar zayıf olanlarına karşı baskın gelmektedirler. Bu şekildeki bir kur ayarlamasından döviz ve TL'ye günlük olarak baskın gelmekle ve onu erozyona tabi tutarak her gün bir parçasını götürmektedir. Bugün TL'nin yanında kuruştan bahsetmek tarihe karışmıştır. Dış borç içinde yüzen emperyalist finans kuruluşlarının direktifiyle hareket eden, yatırımların alt-yapı (turizm, gübreleme tesisi, haberleşme, ulaşım, taşımacılık vs. vs.) tesislerini açmaya en küçük hücresine kadar bağımlı bir ekonomik yapının dalgalanmaya bırakılan parasının emperyalist para birimleri karşısında "dikiş tutturması"nı hayal etmek oldukça anlamsız bir şeydir. Tabiatıyla bugünkü koşullarda ve de bugünkü ekonomik politikanın temel noktalardaki mantığını onaylayarak anti-devalüasyoncu istense de olunamaz. O nedenle SHP ve DYP'nin devalüasyonu "önleyeceğimiz" vaazleri tartışma götürecektir. Nasıl önleyeceksiniz devalüasyonu? Orta da elle tutulur bir tez yok. Muhaliflerin geçmiş icraatları da dikkate alındığında onların "projeleri" büyük devalüasyon yerine ayda veya birkaç ayda bir yüksek oranlı devalüasyonlar yapmayı içermektedir. Çünkü devalüasyona yol açan asıl unsur, bağımlılık ilişkileri olduğuna göre, günlük ya da aylık yapıp yapılmaması bir şeyi ifade etmemektedir.

Devam edelim; Muhaliflerin projelerindeki ekonomide sanayinin, sanayide de özel sektörün etkinliğini kurarak enflasyona darbe indirme çabaları ise boş bir uğraştır. Çünkü muhaliflerin talebi için Özal 10 yıldır dışa dış bir mücadele yürütmüştür ve de başarılı olmuştur. Dolayısıyla "halledilmiş" bir mesele için muhaliflerin iştahla kollarını sıvamalarına gerek yoktur. Bugün KİT'lerin ekonomideki payları büyük bir düşüş göstermektedir. Yine KİT'lerin bir çoğunun özel sektöre devredildiği ya da devredilme süreci yaşadığı çok açık gerçeklerdir. DDY'ından Sümerbank'a, TEK'ten PTT'ye, Tekel'den TRT'ye kadar bir çok KİT özelleştirme operas-

yonu yaşamaktadır. Emperyalistlerin ve kompradorların başka bir yatırım alanı mevcut değildir. Bugün KİT'lere göz dikme, bunları özelleştirmeye çalışmadan başka, "büyük" yatırım yapamama ekonomik iyileşmeyi baltalamaktadır. Tütün'den gelenin yabancı sigara ile gitmesi tesadüfi olmamaktadır. Erdal beyin bu vaziyete bir KİT'leri zarar eden özel sektör kuruluşlarının devir üsü gören projelerini eklersek, vay haline enflasyonun.

Yine muhaliflerin gelir ve ücretler konusunun yeniden düzenlenerek dağılımda adalet sağlanacağı "vaatleri" ise dar gelirliyle dalkavukluk, enflasyon yangınına benzin dökme anlamına gelir. (Yukarıda anlattığımız faiz, vergi, zam ve ek gelir espirisinden dolayı) O nedenle bu konu üzerinde durmak gereksizdir, ücretlerin durumu muhalifler döneminde de farklılık taşımamaktaydı zaten.

Topyekün sanayi hamlesini başlatarak enflasyona karşı "savaşım" verebilmek iddiaları ise anti-devalüasyoncu olabilmek gibi ayakları havada hamleciktir. Topyekün sanayi hamlesini başlatabilmek polemiklerdeki gibi kolay olmamaktadır. Sermayenin hem dünya çapındaki, hem de ülke çapındaki problemleri topyekün "atılım"ın önünde engel teşkil etmektedir. Emperyalist sermayenin birikim ve dolaşım kanallarında ciddi tıkanıklıklar mevcuttur. Sistemin emme-basma aygıtının tamponları ve perçinleri gevşemiştir. Artarak yoğunlaşan sermayeyi üretim sürecine sokarak daha büyük sermayenin emilmesinde istenilen seviye tutturulamamaktadır. Sermayenin pompalanarak daha fazla sermayeye dönüştürülmesi ciddi engellerle karşılaşmaktadır. Dolayısıyla artarak yoğunlaşan değişmeyen sermayeye rağmen dönüştürülmesi ciddi engellerle karşılaşmaktadır. Dolayısıyla artarak yoğunlaşan değişmeyen sermayeye rağmen değişen sermayedeki düşüş, sermayenin organik bileşiminde yükselme, kâr oranında ise düşme yaratmaktadır. Sermayenin hissedilir şekilde azalan kâr oranı yeni yatırım alanlarına "kuşku" ile bakmayı beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla sanayinin bazı üniteleri dışın-

da "nükleer enerji santralleri, uzay savaş sanayi vb." ki diğer ünitelerdeki yatırımlarda küçümsenemeyecek düşüşler olmaktadır. Emperyalist sistem 1929 büyük bunalımından sonra en önemli buhranlarından biri daha günümüzde yaşanmaktadır. Wall Street'in "şoku" atlatıldı diyenler fena halde yanılmaktadır. Bir çok problem ile yüz yüze olan emperyalist sermaye ile yarı-sömürgeleler arasındaki ilişkide de bir dizi yeni ve büyük problemler ortaya çıkmaktadır. Bataktaki yarı-sömürgeleler ya borçlarını "fi" tarihine (Meksika örneğindeki gibi) erteleme, ya da borçlarını ödeyemeyeceğini ayan-beyan dile getirme yoluna (Brezilya'daki gibi) gitmektedirler. Sistem bugün 1960'ları yaşamıyor. Yine gelişmiş kapitalist ülkelerde ciddi ekonomik problemler mevcuttur. Doların çakılışı, Avrupa merkez bankalarının müdahalesiyle zor engellenmektedir.

Böylesi koşullarda Konya'daki buğdayından Ege'deki zeytinine, Rize'deki çayından Cizre'deki kömürüne, Karabük demir çeliğinden Tofaş otomobiline kadar herşeyin üretim kotalarında pazarlanmasına kadar Washington'daki IMF odalarında kararın verildiği bir ekonomide "hamlecilik" beleşçiler şovuna benzemez. Kredi miktarı kullanım koşulları yatırım üniteleri vb. uluslararası emperyalist finans kuruluşları tarafından belirlenen bir ekonomide onda bağımsızlık "yatırımcılık" düşünmek en basit deyimle saf dilik olur. Kaldı ki "yatırımdan anlaşılana da alt yapı tesislerindeki yatırımlardır. Bu yatırımların maksimum seviyede olması halinde bile ekonominin gerçek iyileşmesi yolunda kısmi bir olumluluk etkisi vardır. Yine Özal yönetiminin bütün kolaylıklarına, hatta yakarışlarına rağmen yabancı sermayenin akış oranında (Oran olarak, miktar olarak değil) bir düşüşün olduğu koşullarda "hamlecilik" havaları atmak ekonomik gidişata "çare" olamaz. Aşırı bağımlılık koşulları altında "cilt gerdirmeye" operasyonları ile iyileştirilmeye çalışılan enflasyonist ekonomi şartlarının yatırımcılığı topyeküncülüğü ile sadece alay edilir. "Muhafifler" kadar bir akıllı daha çıkmadı mı bugüne kadar? Özal

yatırım yapmak istemiyor mu? Sanyacılar daha büyük yatırımlar yaparak daha fazla artı-değer gaspetmek istemiyorlar mı? Elbette istemekte, hem de fena halde istemektedirler. Ancak sermayenin "orman kanunlarıyla işlediği", "niyetler ve istekler" ile sistemin yasalarının çatıştığı yerde "istekler" hiçe sayılır ve yasaların önünde eğilirler. Onun için sermayenin suni çözümüne oksijen aldığı koşullarda muhaliflerin "hamlecilik" silahı enflasyona karşı savaşımın etkili silahı olabilmekten yoksundur.

Görüldüğü gibi egemen güçlerin uzman ekiplerinin yaptıkları kısa aralıklı bir dizi toplantıda ekonominin grafik çakılmasının yarattığı olumsuzluklara bir çözüm bulunmamıştır. Ekonomik gidişata bir çözüm bulunamaması "çözüm" diye ileri sürülen çözümsüzlüğü daha da kamçulamaktadır.

Alternatifsizlik "alternatifi"nin talepleri ve devrimci basil için daha da olgunlaşan ortam:

Ülke ekonomisinin ve siyasal yaşamın tayininde önemli payı bulunan TÜSIAD, Taksim, IMF, TOBB toplantılarının grafik çakılma içindeki ekonomik gidişata çözüm bulamamaları, daha önceki yığınla probleme yeni ve daha büyüklerini ilave etmiştir. Hesapta olmayan yeni ve daha büyük problemler önceki "kaygu verici" duruma ivme kazandırarak kritik sürece geçişin yapı taşlarını döşemiştir. Egemen güçlerin elele, kafa kafaya vermelerine rağmen problemlerin üstesinden gelmemelerinin "çıkamaz"ın çapının ve derinliğinin büyümesine yol açmıştır. Tabiatıyla bu durum alışılmadık dışında yalnız emekçiler değil, egemen güçleri de "tedirginlik" noktasına getirmiştir. Bir yandan bugünkü ekonomik politikanın "çıkamaz"daki yıkıcı payı, öte yandan ekonomik politikanın devam etmesi zorunluluğunun yarattığı bu "nazik" durum, aynı zamanda te-

dirgin tarafları şikayetçi oldukları sürece değiştirmeye zorlamaktadır. Dolayısıyla emekçilerin de egemen güçlerin karşıt yönlerdeki "değişiklik" talepleri çapı ve derinliği büyüyen "kritik duruma büsbütün "provake" faktörü olmaktadır. O nedenle içinden geçtiğimiz sürecin "kritik" karakteri kendi niteliğine uygun çözüm yollarını şiddetle arzulamaktadır. Gerek çapı ve derinliği büyüyen "çıkamaz", gerekse tarafların karşıt yönlerdeki "değişiklik" taleplerinin içiçe geçtiği bu kritik dönem emekçilerden ağır bedeller talep etmektedir. Kuşkusuz ağır "bedel" talep eden bu aynı zamanda küçümsenemeyecek nimetler sunmasıyla da kendisini karakterize etmektedir. Dolayısıyla faşizmin emekçilere sunduğu baskı, zulüm, sömürü kefeni aynı zamanda Marksizm-Leninizm ve Mao Zedung Düşüncesi yüklü devrimci basilin ezilenlerin bünyesine nüfuz etmesi, orada kök salması için koşulları daha da olgunlaştırmaktadır. Onun için Marksist-Leninist Mao'istler ve diğer radikal devrimci güçleri bekleyen artan tehlikeler ve büyük devrimci fırsatlar ortamında gelişmeler edilgen değil, etkin bir şekilde müdahale ederek döneme uygun görevlerin başarılabilmemesinin önemi büyüktür. Elbette bahsi geçen görevlerin başarıyla yerine getirilmemesi terazinin "karşı-devrim" kesiminin baskın gelmesine hizmet edecektir.

İçinde geçtiğimiz süreçte tarafların "karşıt yönlerdeki değişiklik" talepleri gözle görülür bir aktivite kazanmıştır. Karşı-devrimci, süreci kendi lehine değiştirmek için kendine has yöntemlerle harekete geçmiştir bile. Egemen güçler bugünkü dönemin özelliklerini kavrayarak döneme denk düşecek yeni önlemleri hızla almaktadır. Onlar sorumlusu olduğu çıkamazın getireceği belaları hesap ederek ekonomik planda ve yönetim erkini güçlendirme planında bir dizi ek önlemleri almaktadırlar. Ekonomik planda toplantılardaki itirazların ve önerilerin harmanlanmasıyla daha planlı ve daha hızlı bir şekilde operasyona devam edilmektedir. Zam sağanağı, yüksek faiz, yaygın vergilendirme üçgeninde gerçekleştirilen "atak" gözle görülür bir canlılık kazanmış-

tır. (Tabii enflasyon kontratağı da.) Egemen güçlerin yönetim erkinin güçlendirilmesi ve yenilenmesi için aldığı "ek önlemler" hem yenilik, hem de etki bakımından küçümsememez. Karşı-devrim bir yandan Olağanüstü Hal Kanununu sürekliliğe hale sokma, "hassas" bölge sayısını artırma, milyonluk orduyu teritoryal birliklerle takviye etme, yeni idari ve adli önlemler gibi baskı ve zor unsurunu güçlendirirken, öte yandan "legal Marksizm", reformizm menşeli akımları besleyecek muhalif bloğu düzen sınırları içinde eritme uğraşı vermektedir. Egemen güçlerin süreci değiştirmede "buldozer" rolünü oynayacak yönetim erkinin düzenlemesi, baskı ve zor unsurunu pekiştirme önceden şiddetle karşı çıktığı muhalefetin tümünden legal Marksist, reformist kesimlerini ayırıştırarak onlara "izinname" vermesi son dönem daha çarpıcı olarak görülmektedir. Görüldüğü gibi karşı-devrim bir yandan zor unsurunu kullanmakta, öte yandan tasfiyecilik reformizmi beslemektedir. Dolayısıyla süreci değiştirmedeki temel siyaseti "kamçı ve bökrek" siyasetidir. Bu siyaset dağlardaki ve şehirlerdeki faal silahları en vahşi biçimde cezalandırırken, düzeni aklayan "uysal reformizme" yasallık payeleri vermektedir. (Silahın kokusunu yarım yamalak alan Tuzla'daki gibi egemen güçler vahşice katliamlara girmekten çekinmedikleri gibi, Evren'in, Özal'ın Komünist Partisi'nin kurulması için ahaliyi "ikna" etme çalışmalarına hız vermeleri bu politikanın bir tezahürüdür.) O nedenle Lenin'in "egemen güçler egemenliklerini sürdürmek için iki sosyal fonksiyona ihtiyaç duymaktadırlar. Bir celladın sosyal fonksiyonu, öteki papazın sosyal fonksiyonu. Cellat ezilenlerin başkaldırısını en vahşi bir şekilde bastırırken, papaz ezilenlerin öfkelerini yatıştırmak için görevini yerine getirir." (Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky) şeklindeki sözleri, ülkemiz egemenlerinin bahsi geçen sosyal fonksiyonları iyi bir şekilde kullanmalarının sebeplerini iyi bir şekilde izah etmektedir. Dolayısıyla karşı-devrimin zoruna zorla karşı koyabilme ve tasfiyeciliği deşifre edebilmenin önemi artmaktadır.

"Alttakiler"de bugünkü dönemin değişmesi için daha fazla bir eylemlilik içindedirler. Emekçilere dayatılan ağır yaşam koşullarının kendiliğinden değişmesi için öteden beri bir uğraşı zaten vardı. Bu kötü yaşam koşullarına dayanılmazken, ilave edilen "ek önlemler"de büsbütün provake unsuru olmaktadır. Dolayısıyla bu durumun değişimi için yeni mücadele metodları gündeme gelmektedir. Artan grev dalgasından başka "genel grev" hazırlıkları son dönemin en önemli gelişmelerinden biridir. Yine toplumun diğer katmanlarında yükselen sesler basite alınacak gibi değildir. Öğrenci gençliğin kitlesel ve yasadışı protesto eylemleri büyük kentlerden bazılarının sokaklarını meşgul etmektedir. Küçük üreticiler nispeten daha az uğultulu protestoları taban fiyatları döneminde bir canlılık kazanmaktadır. Cezaevlerinin dünya ve Türkiye kamuoyunun gözü önünde faşist diktatörlükle giriştiği açık hesaplaşma, alışılmadık dışında baskıya rağmen (İnönü gibi, muhaliflerin bile açlık grevini şiddet eylemi olarak boğmaya çalıştığı koşullar vs.) faşizmi en güçlü olduğu kalelerinde yenilgiye uğrattı. Cezaevleri direnişi son dönemin eylemliliklerinden en önemlilerini teşkil etmektedir. Saçından turnağına kadar sınıf kinyiyle gençliğin özellikle faal silahların şakırtılarını dikkatini çelbetmektedir. Kürt sorunu karşısında kritik ve potansiyel reaksiyonlar küçümsenemeyecek rezerveye sahiptir. Görülebileceği gibi emekçilerin dipten gelerek daha fazla yüzeye vuran dalgalar halindeki eylemliliği içinden geçtiğimiz kritik dönemin ezilenlere biçtiği ağır faturaları ödememeye çalıştıklarını göstermektedir. Yine bu eylemlilik bu sürecin emekçiler lehinde bir değişiklik göstermeye yönelik olmasının yanı sıra, yeni mücadele biçimlerinin (genel grev, yasadışı protesto eylemleri, açlık grevleri vb. türünden) boy göstermesi bakımından da son dönemlerin özelliklerini tipik olarak taşımaktadır. Dolayısıyla meselenin bir başka yanını da kendiliğindenci dalganın içinde işlenmeye uygun bir zeminin varlığı oluşturmaktadır. Bugün emekçilerin ileri kesiminde radikal güçlere daha fazla bir eğilimin oluşması, bu zeminin ni-

teligini karakterize etmektedir. Burjuva "sosyal demokrat", revizyonist, reformist, sağ-oportünist sınıf işbirlikçisi odaklar kitlelerin ileri kesimlerini etkilemede tarihlerinin en kötü dönemini yaşamaktadırlar. (Böyle değerlendirme yapmak revizyonizmin, reformizmin artan geri kitleler üzerindeki etkisini küçümsemek anlamına gelmemelidir.) dağlardaki, büyük şehirlerin yoksul mahallelerindeki gerçek bize bunu öğretiyor. Dönemin tehlikelerinin büyük oluşu, muhalif olabilmenin bedelini ağırlaştırmasına yol açtığından bu durumda dönemin kritik niteliği ile uyumluluk içindedir. Ek önlemlerle birlikte devrimle karşı-devrim arasındaki çebelleşmenin acımasızlığı artacağından, radikal devrimci güçler çok nitelikli olmasa da, çekim merkezi olmaya devam edecektir. (Bu güçlerin siyasal boşluğa müdahaledeki yetersizliklerine rağmen) dolayısıyla toplumumuzun önümüzdeki dönemde daha da büyük alt-üst oluşlara gebe olması ve radikal devrimci güçler gibi ebeler talep etmesine neden olmaktadır. Bu olumlu bir durumdur. Bu durum görevlerin zorluğunu arttırmaktadır. ML/MZD silahı ile silahlanan çeşitli milliyetlerden işçi sınıfının öncüsünün vakit darlığını hesap edecek (karşı-devrim zamanı iyi değerlendiriyor) emekçilerin ileri kesimlerinin eylemliliğini siyasal iktidarı gaspetme mücadelesine ustaca aktarabilmelidir. Ana güçlerin tanzimi, yedek güçler ve lojistik hazırlıklar doğru siyasal çizgimiz temelinde daha da hızlandırılarak köklü bir sosyal devrim mücadelesine ivme kazandırmalıyız. Devrim ordusunun sırtını dağlara vererek, ama şehri bir an bile unutmadan cephe ve cephe gerisi diyalektiğini iyi işleterek zor unsurunu yaratmanın önemi artık tekrar edilmemelidir. Doğru siyasetimiz temelinde yapıcı bir pratiğin örgütlenmesi, yüreğini öncüye teslim edecek binlerce emekçi genci daha çabuk örgütleyecektir. Yine ML/MZD silahı ile donanan öncünün bugünkü siyasal boşluğu hesap ederek Marksizm-Leninizm ve Mao Zedung Düşüncesi düşmanı akımlar ile ideolojik hesaplaşma ile mücadele etmelidir. Ayrıca TOBB, İMF, TÜSİAD, Taksim toplantılarında

çare arayan "biçare canavarlara" şamar babında emekçilere de inşa edecekleri sistemin alternatif ekonomik politikasını kavratma anlamında tek çözümün genel perspektifini berrak bir şekilde ortaya koymalıyız.

Tek çözüm

Hakim sınıfların ekonomi ve politika uzmanlarının problemlerle yüklü ekonomik gidişata "çözüm" bulamamaları, çıkmaza bilimsel, akılcı ve köklü alternatifler sunabilecekleri sorumluluğunu tartışmaktadır. Artık hem konjonktürün, hem ülke ekonomisinin uzmanların gözlerini fal taşı gibi açtıran onarılması güç çakılma süreci kapitalist sistemin ızdıraplarını "cilt gerdirmeler"le çözüm bulunamayacağını vurgulamaktadır. O nedenle sistemin derin çatlaklarına dinamit koyup patlatılarak enkazının içinden yeni ve nitel olarak daha ileri yapılanmanın tesis edilmesinde öncü rolü oynayacak devrimci projeksiyon ve onun bilimi ML/MZD'nin alternatif ekonomik politikasının berrak bir şekilde ortaya konulması önemli bir yere sahiptir.

Öncelikle sınıfımızın "bizi hiçe sayanlar bilsin, bundan sonra her şey bizi" diyerek Komünist Manifesto ile görevi resmen devraldığı günden bugüne kadar burjuvazinin en büyük hasmı olarak hayatın her alanında köklü alternatiflere sahip olduğunu ısrarlı bir şekilde vurgulamalıyız. Bu gerçek Gorbacov'un 4 milyon iş yeri iflas eden, burjuva ulusalcılığı çatısı altında halkların birbirini kırdığı, toplumsal yozlaşmanın had safhada olduğu Glasnost'lu, Presteroyka'lı bataktaki sosyalizmine rağmen böyledir. Bu gerçek "devrimler geriye dönüyor", "Marksizm öldü", "bu işin sonu yok" vb. türden pişmanlık beyanlarına rağmen böyledir. Çünkü Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Mao'nun ışıklı yolunda yürümekle ısrarlı proleter devrimci kuşaklara burjuvazinin ve onların sınıfımız içindeki revizyonist ajanlarının ML/MZD ideolojisi bilimine karşı saldırılarını püskürtmeye muktedir olabilmişlerdir. Bugün dünyanın

bütün kıtalarındaki işçi sınıfının öncülleri dünyada olup bitenleri yorumlama ve onu değiştirme mücadelesinde daha zengin bir teorik ve pratik hazineye sahiptir. Bu durum enternasyonal proletaryanın Türkiye parçasında da böyledir. onun için Sakıp Ağanın, Özal'ın, TÜSIAD'ın vs. çevirdikleri dalavereleri yorumlama ve alternatifini sunabilmede sınıfımızın katettiği mesafe küçümsenemez. Tabiiyatıyla dış borç, orta çağ ilişkileri, aşırı bağımlılık, rüşvet, yolsuzluk, toplumsal yozlaşmanın batağında "suni solunum" ile ayakta duran ekonomik gidişata akılcı alternatif sunabilmemiz gayet mümkündür. Devrimci proletaryanın ekonomik politika konusundaki alternatif ekonomik politika konusundaki hareket noktası muhalif olduğu sistemin ızdıraplarına sebep olan temel noktaların ilk elden ortaya konulması ve bunların birer birer ortadan kaldırılmasını teşkil etmektedir. Başka bir deyişle sistemin ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel vb. her alandaki problemleri kendine dolayan, bu problemlerin odak noktasını teşkil eden ve sürecin bütününe sebep olan öğelerin doğru tespit edilerek tasfiye edilmesi sınıfımızın alternatif ekonomik politikasının referans noktasıdır. Sistemin problemlerinin odak noktasının doğru tahlili dinamitin derin ve isabetli çatlağa konulabilmesi ve sistemin bütününe göçürülmesi için son derece gereklidir. Onun için diyoruz ki, ülkemizin ekonomik, siyasal, sosyal vb. plandaki olumsuz gelişmelerine sebep olan bütün problemlerin odak noktasını emperyalizm, komprador kapitalizm ve feodalizm oluşturmaktadır. Tabiiyatıyla bu üçlü kısıkaçın tüm aksamaları parçalanarak köklü ekonomik transformasyonlar gerçekleşmedikçe ekonominin kalıcı ve sağlıklı bir bünyeye kavuşması mümkün değildir. Açık ki, köklü transformasyonların yolunu açacak olan eskiyi temsil eden ilişkilere son verecek olan araç, demokratik halk devrimidir. Dolayısıyla demokratik halk devriminin anti-feodal, anti-emperyalist yönleriyle hem bağımlılık ilişkilerine son verecek, hem ülkeyi orta çağ ilişkilerinden kurtararak demokratikleştirecektir. Yine bu devrim dolayısıyla

la ulusal sorunu hallederek ülkemi-zi "halklar hapishanesi" olmaktan çıkaracaktır. Yarı-bağımlılık ilişkilerinin tasfiyesi ekonominin emperyalist direktiflerle yönlendirilmesine son verecek ve emperyalist finans kuruluşlarının borçlarını tek yanlı olarak iptal edecektir. Yine banka, banker, holding gibi büyük kamulaştırılarak bu kurumları toplumun mülküne haline getireceklerdir. Büyük işletmelerdeki köklü transformasyonlar mülkiyet sistemini de değiştirecek, sosyalizme ve altın çağa giden ışıklı yolun yapı taşlarını dönecektir. Şehirlerdeki komprador işletmeler kamulaştırılarak toplumun malı haline getirilmesi, özgürce gelişimi kamçılayacaktır. Yine milli karakterli küçük ve orta işletmelerde hem yaptırım ve hem de kısmi taviz şeklindeki ikili bir siyasetle ekonominin iyileşmesine yönelik destek adımları atılacaktır. (NEP ve Mao Zedung'un milli burjuvazi ile ilgili benzer şekilde, aynı değil) eskiyi temsil eden ilişkilerin parçalanması aynı zamanda insanların da birbirleriyle olan ilişkilerini kökten değiştirecek, eskiden yönetilen proletaryayı toplumun yöneticisi haline getirecektir. (Bu "hayallere" dudak bükenler, insanlığın bütün fetihlerinde proletaryanın payını hatırlamalıdır. Hayata şekil veren bu gücün yönetimi icra edebilmesinden doğal bir şey olamaz.) Kırlarda, özellikle de doğuda orta çağ ilişkilerinin emperyalistlerle ittifak halinde özgür gelişim önündeki engel teşkil etmesine son verilecek, feodalizm kökten tasfiye edilecektir. Çünkü feodalizmin tasfiyesi mülkiyet sistemini değiştirecek ve modern topluma geçişin önünü açacaktır. Toprak ağası, faizci, tefeci tabakalarının alaşağı edilerek, mülkiyetleri kamulaştırılacaktır. Ve toprak ağalarının toprakları halka dağıtılacaktır. Ağaların gasp ettikleri toprakların halka dağıtılması aynı zamanda proletaryaya önderliğinde bir kapitalizmin gelişmesine hizmet edecektir. Bu durumda işçi sınıfının nicelik ve nitelik gelişimini pozitif yönde katkıda bulunması yanında, sosyalizme geçişi de hızlandıracaktır. Çünkü toprakların halka dağıtılması aynı zamanda kırlarda yaygın bir bireysel

Devamı Syf: 77'de

*Demokrasi mücadelesi verebilmek için
önce demokrat olmak gerekir!*

SHP'DE DARBE

İsmail YALÇIN

Kasım ayının sonunda toplanan SHP Küçük Kurultayı öncesi Genel Sekreter Yardımcısı Ali Topuz'un İstanbul'da bir garaj toplantısında yaptığı açıklama, SHP yönetiminin parti içi tasfiye operasyonu için hazırladığı senaryonun uygulama başlangıcı oldu. SHP Büyük Kurultayında yönetimi eline geçiren Baykal-Topuz ittifakı, Kurultaydan önemli bir güçle çıkan "sol" muhalefeti zayıflatmak, tasfiye etmek için uzun süredir fırsat kollamaktaydılar. Egemen güçlerin ve Cumhuriyet dışında günlük basının topyekün desteğinde yürütülen bu tasfiye operasyonu için koşullar 1 Ağustos Genelgesine karşı yürütülen uzun süreli Açlık Grevleri döneminde oluşmuştu. SHP yönetimi de dahil egemen güçlerin tüm siyasi partileri ve temsilcileri kendi aralarında gizli bir anlaşma yapmışcasına siyasi tutuklular üzerinde devletin otoritesi tesis edilmeli, devletin koyduğu genelge ve yönetmeliklere uymaları sağlanmalı ve ne pahasına olursa olsun pazarlık yapılmamalı ve taviz verilmemeli çizgisinde birleşmişlerdi. Nitekim; 1 Ağustos genelgesinin geri çekilmesi için haftalarca süren içerde ve dışardaki açlık grevleri ve mücadeleleri boyunca egemen sınıfların siyasi partileri ANAP, SHP, DYP bu gizli anlaşmaya hep sadık kalarak ayrı ayrı ortak bir tavır sergilediler. Bu tavır, sessiz kalma, duymama, olayı büyütmemeye, önemsememe, kamuoyunda yaygınlaşmasını engelleme

• "Solkanat"ın çıkışı darbecileri nefessiz bırakmışa benziyor.

tavıydı. Başta TRT olmak üzere, Cumhuriyet dışındaki günlük basın ve egemen güçlerin kontrolündeki tüm diğer kurumlar bu tavıra uydu. Bundan amaç siyasi mahkumların talepleri ve mücadeleleri fazla büyütülmeden ve dal budak salmadan, kamuoyunda fazla yankı bulmadan bastırılmasını sağlamaktır. Egemen sınıflar, birçok nedenden ötürü bu amaçlarını gerçekleştiremediler. Bu anlamda, bir tek hükümet değil, siyasi tutukluların yiğitçe ve kararlı direnişleri ve dışarda demokratik-devrimci kişi ve kuruluşların destekleriyle güçlü ve yaygın bir mücadele sonucu tümü geri adım atmak zorunda kaldılar. 12 Eylül darbesinden sonraki dönem-

de ilk defa bu denli güçlü bir devrimci-demokratik muhalefetin mücadelesinde ortaya çıkışı, mücadelenin haklılığı ve kararlılığı sonucu hem geniş kitlelerden destek görerek yaygınlaşması, hem de egemen güçlere geri adım attırması, SHP'nin demokrasi mücadelesinin değil önderi, bir parçası dahi olamayacağı pratik olarak görülmesi gibi çok önemli ders ve tecrübelerle dolu olan Açlık Grevleri mücadelesi SHP içindeki çatışma ve mücadeleyi de bir kez daha su yüzüne çıkardı. Sol muhalefet SHP yönetiminin açlık grevleri karşısındaki vurdum-duymaz, gerici tavrını onaylamayarak yer yer açlık grevlerini destekledi. Gerek tabanın zorlamasıyla, gerekse en sıra-

dan demokratik talepleri içermesinden dolayı bir çok il yönetimi açlık grevlerini desteklediklerini açıkladılar. SHP yönetimiyle, sol muhalefet arasındaki bu çelişki, Baykal-Topuz ittifakının operasyonu için uygun bir zemin yaratıyordu. Nitekim garaj toplantısında SHP içindeki sol muhalefeti hedef alan yalan-yanlış açıklamaların hemen arkasından Emin Çölaşan'a yaptığı aynı içerikli geniş açıklamalar, hem bu işin Baykal-Topuz ittifakı ve diğer egemen güçlerce önceden planlandığını, hem de adım adım uygulandığını gösteriyordu. Bu açıklamalara sol muhalefet tepki göstererek, Ali Topuz'u "ihbarcılıkla" suçladı. Küçük Kurultay ağırlıklı olarak Ali Topuz'un açıklamalarının tartışılmasıyla geçti. Çok sayıda il başkanının ve temsilcisinin ağır eleştirilerine rağmen, İnönü Ali Topuz'u koruyucu bir tavır takındı. Küçük Kurultay'ın hemen ardından toplanan merkez yürütme kurulu öncesi Ali Topuz, yürütme kurulundan istifasını açıklarken, merkez yürütme kurulu da sol muhalefeti destekleyen İstanbul, Bursa, Diyarbakır, Urfa, Mersin, Erzurum il yönetimlerini görevlerinden aldı. Seçimle işbaşına gelmiş bu il yönetimlerinin yerine yürütme kurulu kararıyla Baykalcı olarak bilinen kişiler il başkanlıklarına atandılar. Bu şekilde, yerel seçimler öncesi sol muhalefet, güçlü olduğu önemli illerde anti-demokratik, darbeci yöntemlerle yönetim mevzilerinden atılmış oldular.

SHP içindeki bu gerici darbe, SHP yönetiminin, demokratik özelliklere sahip sol muhalefeti zayıflatmaya ve tasfiyeye yöneliktir. Bundan dolayı egemen güçlerin kendi aralarındaki çıkar dalaşı çatışması değil, gerici güçlerle demokratik güçler arasındaki bir çatışmadır. Çatışmanın bu özelliğinden dolayı, başta Coşkun Kırca, Oktay Ekşi gibi gerici yazarlar olmak üzere, tüm faşist ve gerici güçler, İnönü-Baykal operasyonunu sevinçle karşılamışlar ve desteklemişlerdir.

Uzun bir süredir çeşitli biçimlerde kendisini ifade eden SHP içindeki bu çelişki ve çatışma, son darbeye daha da kızışmıştır. Ve önümüzdeki dönemde daha da sertleşerek sürecektir. Son darbe, SHP'ye iliş-

• İNÖNÜ Nedir şu "sol" kanattan çektiğim

kin bazı özellikleri daha da belirginleştirdiği veya pratik olarak ifade ettiği gibi, kamuoyunda ve özellikle "sol"da SHP'ye ilişkin yeni bir tartışmayı başlatmış bulunmaktadır. Gerek tarihsel olarak CHP'nin, gerekse onun devamı SHP'nin bugünkü siyasal mücadeledeki tuttukları önemli konulardan ötürü hem sürekli olarak tartışma konusu olmuştur, hem de takınılacak tavrın doğruluğu ve yanlışlığı her dönem toplumsal mücadelenin gelişmesini önemli ölçüde etkilemiştir. Bugün de 12 Eylül Darbesinin ağır toplumsal "şok"unun ardından hareketliliğin ve mücadelenin yeniden canlandığı bu dönemde, bağımsız devrimci-demokratik kitle hareketinin her alanda yaratılmasını önemli ölçüde devrimci güçlerin SHP'ye karşı takınacakları tavır belirleyecektir.

İç darbe, SHP yönetiminin kendi içinde demokrasiye tahammülü olmadığını bir kez daha göstermiştir. Büyük Kurultay öncesi, İstanbul

il kurultayının sonuçlarını iptal ettiren okus-pokus oyunları, bu kez açıktan ve daha kapsamlı olarak oynanmaktadır. İnönü-Baykal yönetimi, her ne pahasına olursa olsun, SHP içindeki güçlü sol muhalefeti zayıflatmayı, etkisizleştirmeyi önemli bir görev olarak önlerine koymuşlardır. Şimdi de bunun gereklerini yerine getiriyorlar. İnönü-Baykal yönetimi, sol muhalefeti hiçbir zaman tasfiye etmeyeceklerdir. SHP dışındaki "sol"u kuyruklarına takmak, kontrol altında tutmak için, ara bağlantılara her zaman ihtiyaç duyacaklardır. Bu anlamda SHP demokratik güçleri kendi içinde tutmasının nedeni, SHP'nin demokratikliğinden değil, bunları kendi içinde kontrol etme, denetleme, kendi kuyruğuna takma, peşinden sürükleme isteğindedir. Açlık grevlerine, 1 Ağustos genelgesine tavır, bir kez daha göstermiştir ki; SHP demokrasi mücadelesinin bir gücü değildir. Hele hele SHP'nin iddia et-

• İspiyonculuğun tarihsel utancını; Topuz başı eğik kabulleniyor.

tiği gibi önder gücü hiç değildir. Tarih göstermiştir ki, demokratik hak ve özgürlükler için mücadele ne ölçüde SHP'den uzaksa, onun kontrolü dışında ise, o ölçüde başarılı olmuştur. SHP, batılı emperyalistlerin ve Türk egemen sınıflarının hizmetinde gerici, faşist bir partidir. Bu partiyi demokratikleştirmek ve bu parti aracılığıyla Türkiye'de faşist düzeni demokratikleştirmek mümkün değildir. Bugünkü SHP yönetimi, 12 Eylül öncesinden çok şeyler öğrendiğini, Türk egemenlerine ispatlama çabasındadır. Değil demokratik hak ve özgürlükler için mücadele, siyasi krize yol açar, devlet yıpranır endişesiyle muhalefet yapmaktan bile çekinmektedirler. Özellikle, giderek kontrolünden çıkar endişesiyle, parlamento mücadelelerinden öcü gibi korkmaktadırlar. ANAP'ın yıpranmasını, kendi sıralarının gelmesini beklemekte, iç tasfiyelerde kendi sıralarının hızlandırılması için egemen güçlere mesaj anlamına da gelmektedir. İnönü-Baykal ittifakı, devlet yönetiminde yer almak için, Evren kanadıyla uzlaşabilecekleri gibi, Özal'la da uzlaşabileceklerini ifade etmektedirler. Egemen sınıfların giderek daha fazla ihtiyaç duydukları devrimci güçleri tecrit ve tasfiye ederek, reformistlere meydan yaratma politikasını en iyi şekilde SHP'nin uygulayabileceği şartlar hızla olgunlaşmakta, bir anlamda dayatmaktadır. SHP yönetiminde çeşitli açıklama ve tavırlarıyla

bu konuda başarılı olacağı doğrultusunda hakim sınıflara güvence vermektedir.

Ali Topuz'un SHP'de rahatsız olduğu PKK-TKP değil, güçlü demokratik bir sol muhalefetin olmasıdır. Ali Topuz, Hürriyet gazetesi aracılığıyla mevcut durumu kendi lehine biraz karakterize ederek kamuoyuna sunmayı gerekli görmüştür. Bu sol muhalefetin ortak bir platformu ve homojen bir yapısı yok. En genel özellikleri, demokratik hak ve özgürlükleri savunmak, SHP'ye bunları maletmeye çalışmak. Bu muhalefet içinde Kürt milletvekilleri ile ağırlık olarak Kürtlerin oluşturduğu il örgütleri önemli yer tutmaktadır. Muhalefetin şekilsiz olmasından ötürü, SHP yönetimi ile muhalefet arasında sallanarlarda önemli bir yoğunluk oluşturmaktadır. SHP içindeki sol muhalefet, demokratik hak ve özgürlükleri savunarak, bunlar için mücadele ederek olumlu bir işlev görürken, kitleleri parlamenter mücadelenin peşine takmak, bu düzen içinde kitlelerin kurtuluşlarının mümkün olabileceği, SHP'nin demokrasi getirebileceği gibi önemli yanlışları kitlelere taşımakta, propagandasını yapmaktadırlar. Devrimciler, sosyalistler, SHP içindeki sol muhalefetin demokratik hak ve özgürlükler için mücadelesini desteklerken, onların, SHP'nin devletin, düzenin parlamenter mücadele yoluyla demokratikleşebilecekleri, kitlelerin

kurtuluşlarının bu yolla olabileceği şeklindeki vahim yanlışlarına karşı da amansız bir mücadele yürütmek zorundadırlar. Son iç darbe, bu kesimin ne derece Türkiye'nin tarihi ve bugünkü gerçeklerinden kopuk olarak, hayal aleminde yaşayanlara önemli bir uyarı, yeni bir ders olmuştur. Tabii ki öğrenmesini bilenlere.

12 Eylül "şok"unun altından devrimci örgütlerin zayıflığından, devrimci-demokratik örgütlenmelerin olmayışından dolayı, örgütsüz devrimci-demokrat güçlerin önemli bir bölümü önce SODEP, sonra da SHP içinde yer aldılar. Bugün halkın sefaletine, her alanda yoğun baskılara karşın, güçlü bir kitlesel hareketin geliştirilmeyişinde bu durum çok önemli bir rol oynamaktadır. Kendine, devrimci-demokrat diyen bu güçler, işçilere, emekçilere, gençliğe, kendi güçlerine güvenecekleri yerde, SHP'nin hükümet olmasına umudu bağlamış durumdadırlar. Son açlık grevleri mücadelesini hem pratik olarak, hem de siyasi olarak bu umudun ne derece yanlış olduğunu, tek umudun yığınların devrimci-demokratik temelde örgütlenmesinde olduğunu çok açık bir şekilde gösterdi. Bu anlamda devrimci görev, SHP'nin demokratikleştirilmesi değil, bu mümkün de değil, sendikalarda, gençlik içinde ve ülke çapında devrimci-demokratik kitle hareketinin mücadele içinde yaratılmasıdır. ■

"İntifa"danın moral kaynağı Mahmud Derviş'in şiirleri Arapça aslından çevrildi

TOPRAK KAPKARAYKEN ŞİİRİ BEMBİYAZ YAZAN BİR ŞAİR MAHMUD DERVİŞ

H. Uğur

*"Geldi artık çekip gitme zamanınız
Toprağımızdan çıkın
Denizimizden, karamızdan,
Buğdayımızdan, tuzumuzdan,
yaramızdan
Defolun her yerimizden
Belleğimizdeki anılardan
Defolun"*

Yanlı anımsamıyorsam yıllar önce bir dergide okumuştum. Şiirlerini genellikle sabah güneşine karşı yazdığını söylüyordu Mahmud Derviş. Kalemینی kendi halkının kurtuluşuna adanmış yürekli bir şair olarak hâlâ aynı şeyi mi yapıyor bilemiyorum ama, şiirlerinde şunu sezinleyebiliyorum. Toprak kapkarayken o şiirini hâlâ bembeyaz yazabiliyor. Ne mutlu ona!

"Bir tarlam olsaydı ve bir sabanım" diyor.

*Yürek ve şiir saçardım
Toprağa".*

Temiz bir yürekle insana ait bir şiir! Şiir şiir şiir...

Kimdir Mahmud Derviş?

1969'da Lotus Ödülüne, 1983'te Lenin Barış Ödülüne değer görülen "Filistin'in sürgündeki sesi." Yani ulusal kurtuluşçu bir şair.

Doğumu ülkesi İngilizler'in işgali altında bulunduğu sırada Akka yakınlarındaki bir köyde (el-Barva'da) gerçekleşir. 1948'de siyonistler köyünü basıp her şeyi yakıp yaktıklarında o henüz yedi yaşındadır. Mültecilik yaşamı o günden başlamak üzere sonu gelmez bir yolcu-

luğa dönüşmüştür bile. Bir çok şeyi örneğin işgali, zulmü, esareti kitaplardan değil, bizzat görerek, duyarak yaşayarak öğrenir Mahmud Derviş. Daha ilkokul yıllarında kimliği olmadığı için polisle başı derde girer. Kendi ülkesinde mülteci muamelesi görür. Kamplarda yaşar, tutuklanır, zindana düşer. Siyonizmin her tatbikatı belleğinde onulmaz yaralar, derin izler bırakır. Gün gelir ekmeğine, aşına, toprağına, düşünce gözü koyan düşmana "Kimlik Kartı" adlı şiirinde ehil bir öfkeyle şöyle seslenir: *"Kaydet! / Kaydet birinci sayfanın en başına! / Nefret etmem insanlardan / Hiç kimseye saldırmam / Ama aç kalınca / Yerim etini toprağıma gaspedenin, yerim! / Kolla kendini, kork benim açlığımdan! / Kork benim öfkemden! / Kolla kendini!"*

Türkçeye şiirleri, geçenlerde ARMONİ yayınlarından çıkan "Ölümü Seviyorlar Benim" adlı şiir kitabıyla çevrildi Mahmud Derviş'in. Lütfullah BENDER'in Arapça aslından çevirdiği bu kitap, şairin ulusal kimliğindeki ısrarını, sürgündeki mektuplarını, mültecilerin mültecilere mesajlarını ve Filistinlilerin "İntifada"sı sırasında yazdığı son şiirini kapsıyor.

Kitabın bir yerinde siyonist düşmanın her türlü ulusal horlanma, özümleme ve asimilasyon kampanyasına karşı şöyle der Mahmud Derviş: *Evet! Arabız / Ve de utanmayız bundan / Biliriz nasıl tutulur orağın sapı / Nasıl direnir silahsız bir insan / Nasıl evruler modern fabrika biliriz / Kul / Okul, hastane, füze, bomba / Biliriz nasıl yapılır müzik / Fikirce, duyguca, edaca / En güzel şiirleri*

yazarız /

Derviş'in şiiri mücadelenin, kavganın, ulusal onurun emrinde bir şiirdir. Direnişin şiiridir yani. *"Yenilmeyeceğiz"* der Derviş. *"Hiçbir şey yitirmeyeceğiz / Tabuttan başka / Yeryüzündeki her şiirin / Yeter ki seslensin, koşarız yardımına / Yeryüzündeki her yetimin /*

Poetikasında yurdunun insanlarının acısını, kavgasını, umudunu ve umutsuzluğunu yansıtan Derviş, "mültecilerin mültecilere mesajları"nı dinlerken bazen hüznünler düşüncelere dalar. *"Belki hayattasınız"* der, *"Belki değilsiniz / Belki benim gibisiniz: Adresiz! / Yurdu yoksa / Bayrağı yoksa / Nedir kıymeti insanın? / Evet, nedir kıymeti insanın / Adresi yoksa /*

"Ses getiren şiir, kandili evden eve taşıyan, karanlıkları ışıtan şiirdir" ona göre. Kendi halkının "İntifada"sı sırasında yazdığı "Defolun" diye biten son şiiri İsrail parlamentosunu öyle bir allak bulak eder ki, şimşekleri hemen üzerine çeker.

Şiirlerinde kavganın estetiğini özgün bir üslupla kurgulayıp ören bu onurlu şair, 1971'de yurdunu terkettikten sonra Filistin Ulusal Konseyi'nin üyeliğine alınır. 1982'de de Paris'e geçer. Bir gün yurdunun sütünü emmek için "Doğur beni... Doğur ki bileyim" diye şiir'ler yazmaya devam eden şair, halen Paris'te yaşamakta ve yurdunun kurtuluşuna özlemektedir.

Dileriz Filistin kurtulanana kadar Mahmud Derviş şiirlerini hep sabah güneşine karşı yazmayı başarabilecektir. ■

"Seni unutursam ey Kudüs
Sağ elim hünelerini unutsun!
Eğer seni anmazsam,
Eğer Kudüs'ü baş sevincimden
Üstün tutmazsam
Dilim damağıma yapışsın."

(Sürgün edilen çocuklarının şarkısı, Mezmur - 137)

Erdem Yılmaz

Gök kubbenin altındaki alt-üst oluşlar, yerini hızla yeni oluşumlara ve ayrışmalara bırakıyor. Paylaşılmış parçalarda yeni yeni nüfus alanları oluşturma, entrikalar, didişmeler, darbelerle cephe gerilerini sağlama alma, emperyalizm patentli "barış" nutukları ve yeni Peykelere "yasal" statü kazandırma. Yer küremizde bunlar geneli oluştururken, özelde orta-doğu bu çelişmelerin çekim merkezi olma özelliğini sürdürmeye devam ediyor. Denilebilir ki, çelişmelerin atar damarını bu bölgede yakalamak olası.

Bağımsız ve Demokratik Filistin yaratma mücadelesinde, kanları ve canları pahasına İsrail siyonistlerine ve onların destekçisi emperyalistlere karşı haklı bir mücadele yürüten kahraman Filistin halkı, gözyaşı, inatçı direnişin, baş eğmezliğin simgesi olagelmıştır. Her dönem ezilenlerin kalplerinde yer edinirlerken, bölgedeki Arap gericilerinin, RSE'nin, ABD emperyalistlerinin darbelerine maruz kalmışlardır. Bu mücadeleyi boğmak için bütün gerici güçler adeta birleşmişler, gün gelmiş İsrail jetleri kamplarını bombalamış, gün gelmiş kara Eylülüleri Ürdün'de yaşamışlar, gün gelmiş "dost" bildikleri Suriye birliklerinin katliamlarına mazur kalmış, gün gelmiş EMEL faşistlerinin kurşunlarına hedef olmuşlar. Yani kanla-

• Küçük generallerin öleşini söndürmeye yetmiyor siyonizmin gücü.

TAŞLI DEVRİMİN ZAFERİ Mİ?

ıyla yazmışlar Filistin'in devrim tarihini.

Filistin devrimi yeni bir aşamaya girmiştir. Yıllardır bazı Arap ülkelerinin toprakları üzerindeki kamplarda mücadele yöntemini benimsemiş Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi, bu yöntemle yetinilmemesi gerektiğini görmüş ve esas mücadele alanı olan Filistin topraklarında savaşmayı benimsemiştir. Bu olumlu bir gelişmeydi. Bu sürecin yaratılmasında FKÖ'nün rolü, başlayış aşamasında hemen hemen yok gibidir. Daha sonraları önderliği ele geçirmeye çalışmıştır. Ve en son 15 Kasım'daki Filistin devletinin ilanı, yeni tarihsel sürecin kapısını aralamıştır.

'Küçük Generallerin' Aralık 1987'de başlattıkları 'taşlı devrim', Dünyadaki Kamuoyunun dikkatlerini Batı-Şeria ve Gazze şeridi üzerinde yoğunlaştırdı. Yıllardır Lübnan, Suriye, Tunus ve Cezayir'deki gerilla kamplarındaki mücadele, ali-

şilagelmışin dışında bir konuma bürünerek, işgale baş kaldırıyordu. Artık FKÖ'nün uzlaşıcı burjuva çizgisinin çıkmazı, kendisi dışında yeni önderlikleri doğurmuştu. İsyan FKÖ'yü çoktan aşmıştı. Kendi toprakları üzerinde ve kendi öz gücüne güvenerek mücadele etmenin can alıcı önemi kavranmaya başlamıştı. Hareketin başlayış aşamasında gerek İsrail siyonistleri ve Arap gerici güçleri ve gerekse de FKÖ önderliği uzun vadede başarı beklemiyordu. Nasıl ki, isyan FKÖ'yü aştı, Arafat önderliği ayaklanmanın insiyatifini süreç içinde ele geçirdi. Keza bugüne, kadar Batı Şeria ve Gazze şeridinde hukuksal olarak sorumlu Ürdün devleti de, isyanın kendisi içinde tehlikeler yarattığını görüp, bu bölgedeki hukuksal varlığına son verdiğini açıklamıştır. ABD'nin en sadık uşaklarından biri olan Kral Hüseyin'in bu tavrı, bugünkü Filistin devletinin doğuşunu hızlandırmıştır.

Proletaryanın Filistin devletine bakış açısı ne olmalıdır?

Şüphesiz bizce doğru görüş, Filistin'in nüfusa ve başka kıstaslara göre bölüşülmesidir. ML için ideal olan İsrail ve Filistin halkının birleşerek aynı devlet çatısı altında yer almalarıdır. Ama iki ulusun birlikte ya da ayrı yaşamak istemeleri onların kendi özgür iradeleriyle belirleyecekleri bir olaydır. Önerimizin pratikte uygulanabilir olması, bugünkü önderliklerle mümkün değildir. Bu ancak proletaryanın öz örgütünün yaratılması ve iki ulus arasındaki güven ve eşitlik ortamının tesisi ile mümkündür.

Bugünkü Filistin önderliği devrimci bir istidat gösterecek konumda da değildir. İşgal altındaki topraklarda yürütülen mücadele onu çoktan aşmıştır. Gerek bölgede ve gerekse de genelde yeni Filistin devletinin hemen kabul görmesi, gelişmelerin almış olduğu ürkütücü boyuttur. Başka halklara örnek teşkil edebilecek ve hakim sınıflar açısından tehlike çanlarının çalınmasına sebep olacak bu mücadele böyle bir devlet ilanı ile bastırılıp, masa başlarında iş çözüme kavuşturulmuş olunacak.

FKÖ önderliğinin konumu bellidir. Bu durumda o, hiç yoktan iyidir diyerek, emperyalist bloklara eklenmiş yarı-sömürge bir devlete razı olacaktır. Bugünkü konumuyla uzun vadede o, ekonomik ve siyasi bağımsızlığını koruyacak güce sahip değildir. Kuşkusuz bu devlet ezilen sınıfların devleti de olmayacaktır. Ki bu devlet ilanı sırasında zaten bariz bir biçimde kendisini ortaya koymuştur. Öyle ki Birleşmiş Milletlerin 242 sayılı kararında Filistinliler "mülteci" diye tanımlanıyor olmalarına rağmen, önderlik teslimiyetçi konumu gereği, kararı olduğu gibi onaylamıştır. Arafat emperyalistlerle uzlaşma eğiliminde olan bir sınıfı temsil ediyor. O, hem ABD dayatmasını kıramayan hem de RSE'ne göz kırpan bir konumdadır. Bu anlamda "bağılantısız demokratik Filistin" ise bugünkü konumuyla, Filistin'in gelecekteki

• Yine ateş? Ortadoğu'nun ikinci adı..

muhtemel gerçekliği ile bağdaşmayacağı kesin ütöpic bir burjuva aldatmacasıdır. Her iki emperyalist güce etki gelişim alanları sağlaması halinde mümkün olabilecek böyle bir olasılık, Filistin halkı için çözüm değildir. Biz sosyalistler olarak, Filistin devletinin mücadelesini desteklemekle birlikte, bunu emekçi Filistin halkı açısından çözüm görmüyoruz. Ezilen ulus burjuvazisinin ulusal imtiyazlarına sahip çıkmak, onun, cüzi de olsa somut o tarihsel kesitte emperyalizme darbe vuran yönünü desteklemek, ML olmanın bir kıstasıdır. Salt proletaryanın önderliğindeki mücadeleleri desteklemek (Gönül ister ki bütün mücadelelere proletarya damgasını vursun, ancak günümüzde siyasal platformu proletaryanın ne ölçüde belirlediği de tartışma konusu) günümüzde tüm ulusal nitelikli mücadeleleri bütünüyle emperyalizmin güdümünde görmek, subjektif düşünce ne olursa olsun, objektif olarak emperyalizme hizmettir. Troçkizmdir. Çünkü ulusal pazarlarına sahip çıkmak

isteyen Filistin burjuvazisi, paylaşmış dünyanın efendisi emperyalizmin tahakkümünü karşısında bulmaktadır. Bu onun yaşaması için emperyalizme karşı mücadelesini zorunlu kılar. Bu zorunluluk olayı göreceli bir anti-emperyalist konum doğurur. Ve desteklenen Filistin devleti bu yönüyle desteklenmektedir. Asıl bağımsızlık olayı ise ancak ve ancak biricik devrimci sınıf olan ve devrimi sonuna dek götürebilecek baruta sahip proletaryanın önderliğindeki diğer devrimden menfaati bulunan sınıf ve katmanların birleşik cephesiyle mümkündür. Ne ham hayeller besleyerek bugünkü güdük Filistin devletini her yönüyle desteklemek, ne de her şeyi reddederek burun kıvrırmak proletaryanın düşüncesi olamaz. Şanlı bir mücadele geçmişine sahip Filistin halkı, bu oyunları da bozacak olgunluğa ve erdeme sahiptir. Yeter ki o tarihleri yaratan kahredici gücünün nelere muktedir olduğunu ustan uzak tutmasın.

Irian Jaya, Doğu Timur ve Endonezya'daki Devrimci Hareketler Üzerine Kısa Bir Söyleşi

• Halkın gücüne ve düşmanın silahına dayanan bir hareket FRETILIN!

Pat Walsh, Hint ve Pasifik Okyanusu'na dağılan adaları zaman zaman ziyaret eden, buradaki politik hareketleri, sınıf ve bağımsızlık savaşlarını inceleyen, yarı-avantür, Marko Polo ruhlu bir aydındır. Avustralyalıdır ve binlerce kitabın, derginin arasında didinip durur. Kendisiyle, pasifikteki durum ve özellikle bazı adalardaki durum üzerine görüştük. Bu görüşmenin ya da söyleşinin bir bölümünü okuyuculara sunmayı uygun buldum.

Haydar Ali Dönmez: Sayın Pat, bize önce Endonezya devlet sınırları içinde bulunan Irian Jaya hakkında, buradaki bağımsızlık savaşı hakkında bilgi verir misiniz?

PAT: Memnuniyetle. Biliyorsunuz, Birleşmiş Milletler burayı Endonezya'ya bağlı bir yer olarak görüyor. 800 bin nüfusu var. Başkenti Japapura'dır. Burada yaşayan in-

sanlar buranın asıl yerlileridir. Bu insanlar siyahtır, yani Asyalı değil. Yeni Gine'lilere benziyorlar. İlkel bir yaşantı içindeler. Komünal geleneklerin izlerine bunların yaşantılarında kolayca rastlayabiliriz. Endonezya devleti, bunları tıpkı Avustralya devletinin Aborijinleri gördüğü gibi, hiçbir hakka sahip olmayan aşağı yaratıklar, uygarlığa yabancı vahşiler olarak görüyor.

Haydar Ali Dönmez: Bu tavra, bu yaklaşıma karşı Irian Jaya'lının tavrı nasıl oluyor.

PAT: Bazı yerlilerde görüldüğü gibi pasif olmuyor. Militanca, yani başeğmezlik şeklinde ortaya çıkıyor. İllelliğin bağrından bağımsızlık devriminin ateşi yükseliyor. Endonezya zulmü öylesine yaratıcıdır ki, ilkelikten bağımsızlık bilincini doğuruyor. Kabileler silaha sarılıp OPM'i (Papue Özgürlük hareketi) yaratıyorlar.

H.A.DÖNMEZ: OPM'in gücü ve

programı nedir? Bu harekete hangi sınıf önderlik ediyor?

PAT: Profesyonel silahlı gücü 500'ü aşkındır. Genellikle ilkel silahlarla döğüşüyorlar, son derece ilkel silahlarla. Programı bağımsızlık programıdır. Yani, ayrı, bağımsız, demokratik bir devlet kurmak istiyorlar. Sloganları şudur: One People - One Soul. Yoksul oldukları için tipik bir halk hareketidir.

H.A.Dönmez: Devlet büyük güçler yığarak bastıramıyor mu bu hareketi?

PAT: İşin ilginç yanı da budur. 500 kişiye karşı sürekli olarak modern silahlarla donatılmış üç bin kişilik bir komando gücü hareket halindedir. 1963'den beri bu hareketi bastıramıyor. Halk bazan düğüne gider gibi yığınlar halinde gerilla hareketine katılıyor; hareket bittikten sonra evine, köyüne dönüyor. Aslında sahipsiz bir harekettir. Hakim ulustan hiç bir demokratik kuruluş

desteklemiyor. Dünyaya seslerini duyuramıyorlar. Ama, ok ve bıçak, 1963'ten beri makinalı tüfeklere meydan okuyor.

H.A.Dönmez: Hiç mi dış destek yoktur?

PAT: Bunları sadece VANUATU devleti destekliyor. Tabii aynı milliyetten olduğu için. Silahlı hareket halka dayanıyor ve kırlarda hayat buluyor. Başkentte savaştan yerlilerden olmayan insanlar oturuyor. Endonezyalılar burada herşeye hakimler. Sömürgeci devlet, kasabalara 200 bin yoksul Jaya'lıyı yerleştirdi. Amaç Irian Jaya'lıları eritmek, zorla getirilen göçmenlerin baskısı altına almak. Burada asıl askeri neden rol oynuyor.

H.A.Dönmez: Sayın WALSH İsterseniz Doğu Timur'a gelelim. Bugünkü durum nedir?

PAT: Bugün Doğu Timur'da çok güçlü bir askeri kontrol var. 15 bin kişilik Endonezya işgal gücü ile hafif silahlı 1500 gerilla arasında şiddetli çatışmalar oluyor. Harekete FRETİLİN ve bunun ordu gücü olan FALİNTİL önderlik ediyor.

H.A.Dönmez: FRETİLİN'in yönetimi sana göre hangi sınıfın elindedir?

PAT: Bunu ben de tesbit edemiyorum. Ama şu kadarını söyleyebilirim ki, çok ilginç bir köylü hareketidir. Köylülerin bağımsızlık için ayaklandıklarını düşünün. Endonezya FRETİLİN'i her zaman komünistlikle suçladı. Endonezya, Timur'u işgal ettiğinde, gerekçe olarak FRETİLİN'in Doğu Timur'a komünizmi getireceğini gösterdi. FRETİLİN'in içinde değişik gruplar var. Çoğunluğu yurtsever gruplardır. Fakat Marksist gruplar da var ki, bunlar Mao'istlerdir.

H.A.Dönmez: FRETİLİN'in kurtarılmış bölgeleri var mı?

PAT: Yok ama, ülkenin çok büyük bir bölümünde savaşıyor. Yani gerilla bölgeleri geniştir. Tam egemen olduğu köylük bölgeler var. Kitle desteğinin güçlü olduğu bu bölgeler bile istikrarlı değildir, sık sık egemenlikler yer değiştirmektedir. Kurtuluş Ordusu dağlarda ve ormanlardadır. Milis güçleri pek yoktur. Adanın üçte ikisini oluşturan beş bölgede FRETİLİN etkindir. Zaten toplam onüç bölge var.

• İkerliğin bağrında bağımsızlık devriminin atesini üflüyorlar.

Yani birbirinden zorla tecrit edilmiş onüç cezaevi. On yıldır ilk kez başkan Suharto Timur'a gidebildi. Onüç bölgeden sekizinde geliş gidişlerin serbest olacağını açıkladı.

H.A.Dönmez: Doğu Timur'un şehirlerinde durum nasıldır. Hangi mücadele biçimleri ön plandadır.

PAT: Şehirlerde gerilla savaşı yoktur. Baskı ve terör çok ağırdır ve mücadele tamamen yeraltındadır. Kentlerde propaganda, ajitasyon faaliyetlerini örgütüyorlar. Devlet güçleriyle geniş yığınları karşı karşıya getirmeye çalışıyorlar. Ama kendiliğinden gelişen kitle hareketleri damgasını vuruyor. Öncelikle öğrenciler ön plandadır. Çünkü okullara yoğun bir şekilde Endonezyalı öğrenciler yerleştiriliyor. Gençliğin eylemini kırmayı amaçlayan bu sömürgeci girişim, gençlik eylemlerine yol açıyor. Sonra katoliklerin

gösterileri var. Çünkü Endonezyalı müslüman askerler bunlara karşı haşin davranıyorlar.

H.A.Dönmez: FRETİLİN'e dış yardım var mı?

PAT: Halkın gücüne ve düşmanın silahına dayanan bir harekettir. Kendi silahlarını genellikle kendileri üretiyorlar. Bu harekete öncelikle beş Afrika ülkesi (Angola, Mozambik, Gine Bissau, Cape Verde ve Sao Tovo E Principe) yardım ediyor. Yardım eden devletlere karşı son derece hassaslar. Özellikle batı yardımına.

FRETİLİN güçleri Endonezya'nın işgalinden önce bazı korkunç toplumsal dengesizlikleri yoketmek istediler. Eğitimi yaygınlaştırmak, sağlık sorunlarına el atmak istediler. Ama, işgal planları bozuldu.

H.A.Dönmez: Başka silahlı güç var mı Doğu Timur'da?

PAT: FRETİLİN en büyük silahlı güçtür. Ama bir de UDT (Timur Demokratik Birliği) var. Bu da bağımsızlıktır. Ama, bu sağ kanat bir harekettir. Kanımca buna önderlik eden sınıf milli burjuvazidir.

H.A.Dönmez: İsterseniz biraz da Endonezya üzerinde duralım. Bu ülkedeki komünist hareketin durumu nedir sayın Walsh?

PAT: Büyük katliamdan sonra, devrimci, demokrat ve komünist hareket açısından Endonezya çöle döndü. Ama, bugün bir komünist partisi var. Bu çok ağır şartlar altında çalışıyor ve yeraltındadır. Çin yanlısıdır ve güçlü değildir. Nerede o ülkenin üçüncü güçlü partisi, Sukarno ile hükümette ittifak içinde olan güçlü komünist partisi. Suharto acımasızca yoketti. Büyük katli-

amdan sonra Endonezya'da bir yılın parti kuruldu ve yasaklandı ama, bugün yeraltında olan ve faaliyet gösteren tek güçtür diyebiliriz. Kolay değil. Sendikaların tümü hükümetin kontrolü altındadır. Ama komünist partisinin silahlı bir gücü yoktur.

Suharto ve partisi GOLKAR, herşeye hakimdir. Parlamentoda yüz koltuk doğrudan orduya aittir. Diğer iki parti, yani müslümanların partisi PPP ile Hıristiyanların PDI'sı tamamen göstermelik bir muhalefetin figüranlarıdır. Bugün Endonezya'da anti-komünist örgütler ba-yağı yayındır.

H.A.Dönmez: Bizzat Endonezya içinde, bağımsızlık hareketlerini destekleyen güçlerin durumu nedir?

PAT: Irian Jaya'yı destekleyen

güçler hemen hemen yoktur. Gerçi Irian Jaya'nın toprak sorununa ilişkin taleplerini destekliyorlar. Ama bunların bağımsızlık taleplerine destek yoktur. Fakat, Doğu Timur cidiye alınıyor. Bazı aydın gruplar ve katolikler, buradaki mücadeleyi destekliyor, işgalci güçlerin buradan çekilmesini ülkenin bağımsızlığına kavuşmasını istiyorlar. Ama, bu grupların parlamento içinde destekleri yoktur. Endonezya'da 24 ciddi sorun varsa, ilkinin Doğu Timur teşkil ediyor. Irian Jaya'daki savaşı ise 24. sıraya koyuyorlar.

H.A.Dönmez: Bilgileriniz için çok teşekkür ederim sayın Walsh.

PAT: Ben de teşekkür ederim. Türk okurlarına bilgi verdiğim için de kendimi mutlu addederim. ■

Devamlar-Devamlar-Devamlar-

SUNUŞ

Bolu dağlarındaki toplantıdan, dünyadaki son gelişmelere kadar bir dizi konu bu sayımızın gündemini teşkil etmektedir. Türkiye devrimci hareketi içerisinde önemli bir yer ve popüleritesi olan Mahir Çayan'ın görüşlerinin eleştirisini Ferhat Ali'nin kaleminden okuyacaksınız. Filistin Devleti'nin ilanı ve gelişmeleri, Eylem Birliği soruna ilişkin geçen sayıda ilk bölümünü yayınladığımız Adnan Eminoglu'nun yazısının ikinci ve son bölümünü bu sayımızda yayınlıyoruz.

Yeni Demokrasimizi Destekle ve Güçlendir kampanyamız devam etmektedir. Ocak ayının sonunda noktalayacağımız kampanyamıza okuyucularımızın aktif destek ve ilgilerini, üzerlerine düşeni, devrimci sorumlulukla yerine getirmelerini bekliyoruz. Daha kaliteli, daha nitelikli Yeni Demokrasi'lerde buluşmak dileğiyle □

Çıkmaza bir çözüm mü Çözümün bir çıkması mı?

Baştarafı Syf: 66'da

mülkiyeti (kapitalist ögeleri) geliştirmeyecektir. Ne var ki, kooperatifleşme ve kolektivizasyon hareketi kapitalist ögelerin adım adım eritilmesinin ana unsurunu teşkil edecektir. Görüldüğü gibi bir yandan bireysel mülkiyet ilişkilerinin önünün açılması sağlanacak, öte yandan kolektivizasyon yoluyla bireysel mülkiyet, dolayısıyla kapitalist ögeler zayıflatılacaktır. Çünkü bireysel mülkiyet, kolektif mülkiyet karşısında tutunamayacaktır.

Şehirde ve kırdaki ekonomideki bu köklü değişimler (şehirlerde fabrikaların, işçilerin kolektif mülkiyeti haline getirilmesi, kırlarda toprak ağalarının mallarının kamulaştırılması vs.) aynı zamanda üretici güçleri de zincirlerinden boşaltacağından bu alanda da hızlı bir gelişim sağlana-

caktır. Yine kırdaki ve şehirde sendika, kooperatif, kitle örgütü vb. araçların yönetime daha fazla katılmaları sağlanacak ve kitle inisiyatifi kamçılanacaktır. Dolayısıyla Sivek'te Bucağın kölesi olan köylülerin büyük bir kooperatifin atılacağı bir proleter üyesi olmaması için hiçbir neden yoktur. Yine Demir-Döküm'deki bir işçinin üretimde etki sahibi olabilmesi hayal değildir.

Yine emperyalistlerle ilişkiler nakit ödeme sistemi ile ele alınacak, ücret politikasında doğru bir siyasal hat izlenecek, maksimum ve minimum gelir farklılıklarının (uçurum) teşkil etmesi önlenecektir. Devrimci proletarya yeni demokrasiyi ilelebet sağlamlaştırmayı değil, altın çağa geçişi akıllı ve bilimsel bir bakış açısını başarabilmek için mücadele

yürütecektir. Devrimci proletaryanın bu doğru bir siyasal çizgi önderliğinde ülkemizin zengin yer-altı ve yer-üstü kaynaklarının yanı sıra, muazzam bir insan kaynağını iyi kullanması onun başarısının diğer garanti unsurlarıdır. Görüldüğü gibi sınıfımızın yönetimi icraasıyla ekonomi İMF, Dünya Bankası gibi finans kuruluşlarının etki alanından çıkarılacak, enflasyon, hayali ihracat, devalüasyon, spekülasyon, yolsuzluk gibi güncel hastalıklar bir daha dirilmemesine mezara gömülecektir. ■

Baştarafı Syf: 78'de

çelişmeyle birlikte maneviyatında meydana gelen değişiklikler dikkate alınmalı, eylem birlikleri bu güçleri de hesaba katmalı ve bunlarla belli anlaşmalar temelinde eylem birliği yapılabileceği gözden kaçırılmamalıdır. Toprak devrimi programı buralarda uygulanırken bu alanlara özgü keskinleşen milli çelişme ve özü itibarıyla pazar sorunu olan milli sorunun sonucu olarak milli burjuva ve küçük-orta çaplı toprak ağalarına karşı birlik ve mücadele siyasetinin gereklerine eylem birliğinde dikkat edilmelidir. ■

Proletaryanın Eylembirliği Sorununa Genel Yaklaşımı ve Günümüz Somutunda Bunun Anlamı (II)

Adnan Eminoğlu

Geçen sayımızda sunduğumuz genel yaklaşıma bağlı olarak, Türkiye özgülü ve günümüz koşullarında sınıf bilinçli proletaryanın eylem birliği politikasını açacağız. Bunun için önce ülkemizde yaşanan toplumsal-siyasal somut durum ve gelişmeleri özetleyip farklı güçlerin bu somuttaki rol ve işlevine değinmekte yarar görüyoruz. Proleter devrimci hareketin eylem birliğinde gözetileceği öncelikler ile devrimci mücadelede varım diyen bütün güçlerin dikkat edilmesi gereken hususlar böylece daha anlaşılır olacaktır.

Yurdumuzda CIA patentli 12 Eylül faşizmi tarafından kan ve zulümle yıllar yılı bastırılan, bir ölçüde susturulan -ama yok edilemeyen-halkın devrimci muhalefeti, korku dağlarını yıka yıka her alanda gelişiyor. Yeryüzündeki bütün benzerleri gibi "kök kazıma" iddiasıyla ormana daldıktan sonra yaptığı işin, dalları budamaktan öteye gitmediğini gören, ağaçları yoketmenin, kökleri kurutmanın olanaksızlığını itiraf etmek zorunda kalanlar, adamlarıyla birlikte daha hınçlı bal-

ta sallamasına rağmen, toprağın kuvvetli olduğu bu muson ikliminde ormanın yeniden gürleşmesini de önleyemiyor. Karşı-devrim cephesinin şaşkın bakışları arasında devrimci hareket toparlanıyor ve devrim mücadelesi tekrardan kızışıyor. Halk düşmanı bütün güçleri, bir telaştır almış gidiyor. "12 Eylül öncesi, anarşi, terör, bölücülük" hezeyanıyla ortalık inliyor. Kaçınılmaz sonu kabul etmek istemeyen düzen savunucuları umarsız görünürken bile en çok bu konuyu düşünüyor ve devrimci kabarışın nasıl dizginlenebileceği konusunda kafa yoruyor. Akıl hocaları, faşizme binbir çeşit tavsiyede bulunuyor. Böylece bir yandan katı yasakları, sistematik zulüm ve işkenceyi, fütursuz terör ve katliamı sürdüren hakim sınıflar, bir yandan da devrimci potansiyeli eritmeye, kitleleri yaşal-reformist sınırlar içerisine hapsedmeye yönelik yumuşatıcı, uysallaştırıcı tedbirlere yöneliyor. "Asalım, keselim" böğürtüleriyle karışık, "idam cezasını kaldırma" sözleri, yasal "komünist" partiyeye izin verme eğilimleri, zorbalığın her çeşidi yanında gülünç şekilde sırtan "hoşgörü, anlayış ve insancıl yaklaşım" gösterileri içindeki tutarlı unsurlara hayat hakkı ta-

nımamaya kararlı "sosyal-demokrat" sınıflı faşist partilerin bu açık merkezi tutumlarına rağmen kitleleri geçmişte olduğu gibi kandırma çabaları vs. hep bu gerçeği yansıtan manzaralardır. Tasfiyeci, sınıf uzlaşmacı, legal "marksist"lerin "sosyalist parti"si gibi reformist platformda yasal faaliyet yürütmek için hakim sınıfların önünde icazet dilenen ve kızıl değil, pembe olduklarını ispatlamak için kırk takla atan, sözümona "komünist"ler ile yasal zeminde, parlamenter alanda yeniden güç toplama uğraşını veren ülkemizin kaşarlanmış bütün burjuva "solcu"ları, modern-revizyonist, Troçkist, sivil toplumcu, devrim düşmanı bütün akımlar da hakim sınıfların bu politikasına hizmet etmekte, kitlelerin düzene olan hoşnutsuzluğunu, öfkelerini, sınıf kinini kendi kanallarına akıtmaya ve bentlerinde tutmaya çalışarak devrimin selini önleme yönünde gerici bir işlev görmektedirler. Kendine zararlı gördüğünde sert bir şekilde bu kesime de saldırmakta tereddüt etmeyen faşizmin, gene de bir ayrım gözetmesi ve reformizme belli ölçülerde serbestlik tanıması bundandır. Yükselen sınıf mücadelesini düzen sınırları içinde ve kendi kontrolleri

altında tutabilmek için hakim sınıflar bu ayrımı yapmak zorundadırlar. Kontrolleri dışında, devrimci tarzda gelişecek mücadelenin tehlikelerini düşündükçe tüyleri ürperiyor çünkü. Sınıf bilinçli proletarya önderliğinde yasa-sınır tanımadan yükselip zafere ulaşacak bir mücadeleyi ise bile istemiyorlar. Bu yüzden proleter önderlik başta olmak üzere devrimci hareket karşısında daha gaddar, daha acımasızlar.

Bugün devrimci durum yükselme-ye devam ediyor. Yığınların homurtusu coşkun sloganlara, sokak gösterilerine ve küçük çaplı çatışmalara dönüşmüş durumda. Son cezaevleri direnişine ülkenin dört bir yanından işçi, emekçi ve öğrenciler omuz verdi. Halkımızın muhalefeti faşizmin bütün engelleme çabalarına rağmen gittikçe radikalleşiyor. İşçi sınıfımız 80 öncesine oranla daha geri bir örgütlülük düzeyine rağmen daha bilinçli şekilde önündeki engelleri zorlayarak, grev ve direnişleriyle temkinli tarzda mücadelesini yükseltiyor. Öğrenci gençliğimiz, sürekli bir eylemlilikle akademik-demokratik haklarını kazanma mücadelesini veriyor. Yoksul köylümüz son derece örgütsüz olmasına rağmen yer yer protesto gösterilerine yöneliyor. Genel olarak halkımız, 12 Eylül'ün yerli ve yabancı danışmanlarını şaşkırtan bir hızla politize oluyor ve devrimci mücadeleye destek veriyor. Sınıf bilinçli proletarya ve devrimci hareketin gücü ölçüsünde önderlik ettiği eylemlilikler, ekonomik-demokratik haklarla sınırlı olmayan hedeflere yöneliyor. **Demokratik hak kırıntılarıyla yetinme niyetinde olmayan halkımızın ileri kesimleri, iktidarı almak için yola çıkıyor. İktidarı almanın gerekliliğini kavrayanlar bu temelde örgütlenmekten kaçınmıyor.** Boynu kalın bir hakim sınıf sözcüsünün "Dağa taş korku sinmiş" sözüyle en çarpıcı biçimde dile getirdiği 8 yıllık azgın teröre rağmen, düzeni kökten değiştirme perspektifine sahip mücadele güçleri toplumda yer etmiş bu kötü psikolojiye de dağıtan bir cesaretle öne atılıyor.

Kürt sorunu son yıllarda siyasal gündemin sürekli ön sıralarında yer alıyor. Ama yalnız lafzı ile değil, aynı zamanda mavzerin şavkıyla. Ki

sorunu öne çıkartan, herkesi, her cinsten yapılanmayı olumlu ya da olumsuz tavır almaya ve tavırlarını gözden geçirmeye zorlayan odur. Hakim sınıflar bu durumda da yeni çözümler arama uğraşında. Bir yandan sınıf bilinçli proletarya önderliğinde demokratik halk iktidarı, sosyalizm ve altınçağ uğruna yıllardan beri kırdı mücadele yürüten Jakoben güçlere, bir yandan da Kürt sorununu alevlendiren ulusalcılara karşı her türlü şiddet, katliam ve yok etme metodunu uygulayanların, bugünkü bütün "taviz vermez" görünüm ve tutumlarına rağmen, ilerleyen mücadele koşullarında "tavuğu değil, ama yumurtasından verebilme" politikasıyla ileri bir dönemde bazı ödünlere yanaşarak hareketi geriye çekmeyi denemeyecekleri söylenemez. Sınıf bilinçli proletarya bu tür teklifleri tereddütsüz reddeder. Hiçbir ödün onu devrim yolundan alıkoyamaz. Ancak, ulusal temelde mücadele yürüten burjuva önderlik ve hareketler sınıf karakterleri gereği uzlaşmaya açıktırlar. Bağımsızlık şiarıyla yola çıkıp özerkliğe razı olmaları hiç de şaşırıcı olmaz. Demokratik muhtevası tartışılmaz olan bu hareketlerin ideolojik-siyasi yönelim ve konuları da, önderlikleri şahsında, onlara yaklaşım açısından önem arzeder. Buna aşağıda değineceğiz.

Ülkemizde kıyasıya mücadelenin 12 Eylül'ün karanlık yıllarında hiç dinmeden devam ettiği bir alanda (ötekini bazı dostlar her ne kadar "önemsiz" saysa da, biz her ikisini önemseyemediğimizi ve bunu "tek" görmediğimizi yineleyelim) faşizmin köhnemiş zindanları olmuştur. Yıllar boyu esir kamplarına özgü tüzük ve yönetmeliklerle, kanlı zulüm ve işkencelerle teslim alınmaya çalışılan devrimci tutsaklar, inançlarını, onurlarını koruyup bu saldırılar karşısında boyun eğmedikleri gibi, direnişleri ile sosyal, kültürel yaşamsal birçok haklarını da kazanıp nispeten iyi koşulları sağlamışlardı. Bu durumdan rahatsız olan ve zindanların bir bir delinmesi üzerine de paniğe kapılan hakim sınıflar, bir di-zi bahaneyle aynı yönetmelikleri yürürlüğe koymak üzere 1 Ağustos Genelgesini çıkarttılar. Ardından yoğun bir saldırıya geçtiler. Ve ceza-

evleri bir kez de direniş odağı haline geldi. Devrimci onuru koruma sosyal ve siyasal kazanımlar uğruna özgürlük mahkumları yine direniyor. Yakınları ile demokratik kamuoyunu oluşturan emekçi halkımız ve yiğit gençliğimiz onlara sahip çıkıyor. SHP'nin mahalli örgütleri, demokrat tabanı destek veriyor. Ve bu durum parti içindeki en gerici kliğin kayruğuna basılmış gibi viyaklamasıyla birlikte merkezi yönetimin de gerçek sınıfsal-siyasal ideolojik niteliği açıkça ortaya koymasına yol açıyor.

Örgütsel durumları ile hâlâ cılız olan devrimci güçler yaralarını sarma, yanlıglardan ders çıkarma, saf-ları arındırma ve yeni kadrolarla ilerleme uğraşına hazırlanıyor. **Sınıf bilinçli proletarya yakın geçmişinde yenilgi almasına neden teşkil eden sağ oportünist çizgiyi red ve mahkum ettikten sonra, politik stratejisine denk düşen doğru bir taktikle güçlerini konumlandırma, yönlendirme ve ML çizgisini hayata geçirme yolunda temkinli, sebatlı ciddi bir uğraş sürdürüyor.**

Aydınlar cephesinde, kelimenin gerçek anlamıyla bu sığara layık olabilen tutarlı demokrat bir avuç insan, emekçi halkı uyandırmaya, devrim mücadelesine sanat cephesinden katkıda bulunmaya çalışır ve fiilen -geri düzeyde de olsa- destek olurken, geniş bir kesim ise kitleleri dizginleme yönünde tarihi görevini sürdürüyor. Aktif mücadele eylemi gösteren halk güçlerine itidal tavsiye etmek, "demokrat tavır ve olgunluk" adına düzene uyum ve teslimiyeti vaazetmek, her türlü devrimci atılımı kösteklemek, reformlar uğruna bile "fazla ileri gitme"-yi önlemek bu kesimin en büyük meşgalesidir.

Bütün bunlarla birlikte, hakim sınıflar içindeki çelişki de fena halde kızışıyor. Ülkede siyasi istikrar sağlamakla böbürlenen 12 Eylül yönetimi, darbeci "çözüm"leri ile ülkeyi cumhuriyet tarihinin en büyük kargaşa dönemine sokmuş bulunuyor. Evet, 12 Eylül öncesi gölgede kalmıştır. Bellibaşlı bütün çelişkiler bugün dünden daha büyük, daha şiddetli...

Kısaca, işaret ettiğimiz bu objektif durumda ML-MZD bilimi ile do-

nanmış işçi sınıfının öncüleri hayatın her alanında günlük faaliyetlerine diğer devrimci-demokrat güçleri dahil etmeye ve eylem birlikleri ile daha güçlü, daha etkin mücadeleler örgütlemeye önem vermelidirler. Bu yalnız proleter devrimcilerin değil, bütün devrimci güçlerin önem vermesi gereken bir husustur. Devam eden dağınıklık ve geçmişe oranla daha fazla olan parçalanmalar da dikkate alındığında ortak noktalarda birlik halinde hareket etmenin artan önemi daha iyi görülür.

Birleşebilecek bütün güçlerle birleşip düşmanı en dar alana sıkıştırmak, stratejide olduğu gibi taktikte de geçerli ML bir önermedir. Stratejide bu durum devrimi gerçekleştirmenin üç silahından biri olarak kavradığımız ve adına halkın birleşik devrimci cephesi dediğimiz proletarya önderliğindeki sınıflar arası ittifakla sağlanır. Taktikte ise, bu aşamaya ulaşmadıkça ancak küçük çaplı, dar kapsamlı, kısa süreli ittifaklarla belli hedeflere daha güçlü yönelme olanağı mevcuttur ki, bu da özellikle eylem alanında hayat bulan bir şey olduğundan, farklı güçler arası eylem birlikleri yoluyla sağlanır. Özel koşulların getirdiği -cezaevi direniş konseptleri gibi- nispeten daha uzun süreli, daha geniş işlevli örgütlülükler de mümkün olmakla birlikte, taktik planda yapılan ittifakların özüt eylembirliğidir. Bir de "cephe" adına kurulan ya da öyle bir görüntü vermeyi amaçlamış olan "FKBDC", "Sol Birlik", "Tevger" gibi yapay, gelişmiş, ilkesiz güçler arası ittifaklar vardır ki, bunlar her ne kadar önlerine büyük hedefler koyarak, kalıcı veya uzun süreli olma iddialarıyla kurulsalar da, kısa sürede dağılmak zorunda kalan koalisyonlardan öteye gidemekte ve pratikte eylembirliğinin sınırlarını aşan bir işleve de sahip olamamaktadırlar. Süreçten eylemsizlik durumunda ise büsbütün kof yapılarıdır.

Böylesi gösterişe yönelik, şekilsiz birlik ve cepheciliklere yanaşmamak kaydıyla, **genel olarak revizyonizm, reformizme, parlamentarizme, sosyal şovenizme karşı tavır alan, nispeten radikal bir mücadele zemininde bulunan devrimci halk güçleriyle eylembirliğine daha özel bir**

önem vermesinin yanısıra, anti-faşist, anti-empyrist kitle gösterileri, direniş ve dayanışma hareketleri gibi geniş yelpazeli eylemlerde proletarya açısından aksini gerektiren siyasal tercih nedenleri olmadıkça ortak bir platformda çok farklı güçlerle de birlikte hareket edip, hem bu eylemlerin etki gücünü artırmak, hem de daha geniş yığınlara proletaryanın siyasetini götürmek en doğru politika olacaktır. Birlik ve mücadele iyi kavrandığında, ilkeli gidildiğinde, anti-faşist bir direnişi beraber sürdürürken aynı zamanda reformizmin ipliğini pazara çıkarmanın da mümkün olduğu görülür. Ama bu olur olmaz her durumda geniş yelpaze ve kalabalık kitle gözetmeyi getirmez. Çünkü her şeyden önce gözetilmesi gereken şey, birlikte yürünecek zemindir, çoğu zaman da üzerinde anlaşacak ortak bir platform bulunmadığından ayrı hareket ediliyor. Ki bu gibi durumlarda proletaryanın görevi-mümkünse- kendine yakın devrimci güçlerin eylem birliğini örgütlemek, ya da bu yönde bir oluşum varsa katılmak ve yığınlara buradan gür sesle haykırmaktır.

Devrimci mücadelenin daha etkin olması için bazı sorumlulukları bütün devrimci güçlerin duyması ve eylem birliklerini baltalayan tavırlardan uzak durması gerekir. Bunlar nelerdir? Olaylara dar grupçu çıkar penceresinden yaklaşmamak, genelde devrimin yararına olan şeyleri gözetmek kaprissiz, sağduyulu ve anlayışlı hareket etmek, eleştiride mantık sınırlarını zorlamamak, haksızlık yapmamak, dürüst davranmak, saygıyı hak etmek için saygılı olmak, devrimci tavır ve üsluptan uzaklaşmamak, özeleştiriyi bir zaaf değil, erdem olarak görmek ve içtenlikle uygulamak, alçak gönüllü olmak, bütün olumlulukları kendine ve bütün olumsuzlukları başkalarına maledip en büyük benim diye haybeye kasılmamak, inkarcılıktan kaçınmak, dostluğa değer vermek, kırıcı -itici- sekte tavırlara girmemek, ilişkileri bozan her türlü yanlış tutumu terketmek ve mücadele alanlarında birliğe hizmet edecek devrimci bir olgunlukla gelmek! Bunlara dikkat edildiği ve uygun davranıldığı takdirde devrimci güç-

lerin sıkı dayanışması ile bir dizi alanda eylem birlikleri olanaklı olur.

Sanayi proletaryasının yoğun olduğu belli başlı şehirlerde işçi sınıfı içinde bugün hâlâ önemli etkinliği olan modern-revizyonist kesimin niteliğini açığa vurmak ve etkisini kırmak üzere devrimci-demokrat güçlerle ortaklaşa hareket edilmeli, bunun yanısıra Türk-İş içinde ve diğer bazı gerici kurumlarda ara güçleri kazanma, bazı karşı-devrimci güçleri tarafsızlaştırma ve hakim olan karşı-devrimci kesimi sıkıştırıp altetmeye hizmet edebilecek kesimlerle anlaşmalardan kaçınılmamalıdır. Özgül durumda eylem birlikleri meselesinde değişik taktiklerin olabileceği hesaba katılmalı ve tekdüze bir kafa ile hareket edilmelidir.

Gençlik içinde teslimiyetçi-pasifist tutumlara karşı tavır alan radikal güçlerle hareket edilmeli, legal planda ayrı ayrı örgütlenme yerine bir çatı altında sürekli bir dayanışma içinde çalışılmalıdır.

Demokrasi mücadelesi yürüten İHD, TAYAD, vb. gibi örgütlenmelerde ve düzenlenen kitle gösterilerinde grupçu çıkarları öne çıkarmadan kitlelere seslenme ve onları kucaklamaya özen gösterilmelidir.

Kitle örgütlülükleri ve kitlesel eylemlilikler için yukarıda değindiğimiz hususlar, kırsal alanda köylülük içindeki çalışmalarda da geçerlidir. Tabii ki bulunulan alanda eylem birliği yapılabilecek güçler varsa.

Faşist diktatörlüğün askeri ve siyasi ilhakına, komprador-feodal güçlere karşı mücadelenin hizmetinde çeşitli yurtsever, devrimci ve ilerici güçlerle eylem birliğine özel bir önem verilmelidir. Bu alanda diğer yerlere kıyasla çok daha elverişli bir vaziyet arzeder. Olgun -radikal mücadele koşulları hesaba katılarak bir mücadele zemininde ulusal ve sosyal kurtuluşa hizmet edecek eylem birliklerine çok daha bir itina gösterilmelidir. Bu özgül durum dikkate alınmalı, buna denk düşecek genel emrindeki özgül siyasetin şekillendirilmesiyle eylem birliklerinin batıya nazaran daha geniş ve kapsamlı olabileceği düşünülmelidir. Doğuda milli burjuvazi, küçük ve orta toprak ağalarının kızışan milli

Devamı Syf: 77'de

Tarihin suçladığı savaş suçlusunu Kurt Waldheim'e açılan kucaklar...

• "Tarih, ezilen ve sömürülen sınıfların, ezen ve sömürülen sınıflara karşı verdiği sınıf savaşımının, on veya yüzyıllar sonra açıklanmasıdır."

A.Caner (Avusturya)

Tarih kadar güçlü ve de gerçekçi başka bir yargı yoktur. O, "geç sorar ama güç sorar." Çünkü, tarihin akışı hep iyiden, güzelden, yeniden ve haklıdan yanadır. Bugüne kadar, gelmiş-geçmiş bütün toplumlardan ve son birkaç on yıldan da -dolaylı ve dolaysız-öğrendik ki, tarihe karşı suç işleyen imparatorlar-krallar-sultanlar; ağalar-beyler-paşalar-zalimler-işkenceciler, ölümlerinden önce veya sonra, ama mutlaka tarih tarafından yargılanmışlardır. Şu çıkıyor ki; tarih, haksıza düşmandır.

"Tarih" ya da "suç", ispatlanmayan şeyler değildir. İkisi de somuttur. Çünkü, gerçek olan her şey, somuttur. İşte, "tarih" ile "suç-suçlu" somutlamasında; "tarih" insanlıkta, "suç-suçlu" ise, insanlığa karşı olanlarda ifadesini bulur. Bunu da sınıf temeline oturtmak gerekirse; "insanlık" -başta işçi sınıfı olmak üzere- devrimci sınıflarda,

"suç-suçlu" ise, devrime karşı olan sınıflarda ifadesini bulur. O halde, "Tarih, ezilen ve sömürülen sınıfların, ezen ve sömürülen sınıflara karşı verdiği sınıf savaşımının, on veya yüz yıllar sonra açıklanmasıdır" dersek, yanılmış olmayız. Demek ki, tarihe karşı suç işleyenler, insanlığa karşı; insanlığa karşı suç işleyenler, işçi sınıfının da içinde olduğu halka karşı suç işliyorlar.

Halka karşı işlenen suçları açığa vuran, her zaman bizzat halkın kendisi olmayabilir. Söyletiren her zaman halktır, ama söyleyen, halk düşmanları da olabilir. Tarih, halk düşmanı ezen sınıfların bir bölümünün, halkın sırtından vurgunlar vurmada amansızca rekabete girdiği diğer bölümünün suçlarını açığa vurmada sayısız örneklerle doludur. Çünkü, hırsızın ne yaptığı en iyi bilen, aynı "meslekten" başka hırsızlardır.

Waldheim olayı; bu gerçeğin çar-

pıcı bir örneğidir. Savaş suçlusunu Waldheim'i 2. Dünya Savaşı'ndan yirmi yedi yıl sonra Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği'ne getirir başta yaparlar ve Waldheim'in niteliğini bilenler, gözlerini yumar, hatta onunla "gurur" duyarlar. Ama, 1986'da Avusturya devlet başkanlığı seçimlerine adaylığını koyup, seçim öncesinde kazanma ihtimali büyük olunca, o yumulan gözler açılıyor ve Waldheim'in suçları ortaya dökülüyor.

Konumuza dönelim...

Avusturya devlet başkanlığı seçimleri 30 Mayıs 1986'da yapılacaktır. Üç ay önce başlayan adaylık başvurusuyla, Avusturya Sosyalist Partisi (SPÖ) adayı Kurt Steyrer ile Avusturya Halk Partisi (ÖVP) adayı Kurt Waldheim resmen adaylıklarını koyarak, propagandaya başladılar. (İki aday daha vardı, fakat bunların adaylıkları sembolikti.)

Adaylığını koyar koymaz, Wald-

heim'in kazanma ihtimalinin büyük olduğu daha baştan belliydi. Bu ihtimal iki açıdan doğrudu: Birincisi, on altı yıllık iktidar partisi SPÖ'nün halkın çoğunluğu nezdinde teşhir olmuşluğu, dolayısıyla oy potansiyelinin sürekli düşmüşlüğü; ikincisi ise, liberal sağ ÖVP'nin, kaybolan SPÖ oylarının önemli bir kısmını kendine çekerek güçlenmesinin yanında, Waldheim'in kişisel prestiji de, kendisini kazandıran oyları yukarıya tırmadığıydı. Bilindiği gibi, Waldheim, 1972 ile 1982 arası on yıllık Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğini yapmış ve bu kariyer, Avusturya halkı nezdinde ona, "büyük adam" intibasını kazandırmıştı.

Seçim havası biraz ısınmaya başlayıp, kamuoyu araştırmaları Waldheim lehine sonuçlar çıkarınca, bazı "esrarengiz" eller üzerinden ABD basını ve merkezi Amerika'da bulunan Dünya Yahudi Birliği, Waldheim'in eski bir Nazi olduğunu, Yugoslav ve Yunan cephesinde partizanlara karşı savaştığını, katliamlarda rol aldığını, çeşitli belgelerle ortaya koydular.

Olay kısa zamanda dünya kamuoyu gündemine girip birinci sıraları alınca, yeni bilgi-belge-dökümanlarla, öne sürülen iddialar artık somutluk kazanıyordu. İlk başlarda duymazlıktan gelen Waldheim, ancak bundan sonra takındığı tavırla, bütün iddiaların "düzmece" olduğunu ve "seçim başarısını gölgelemek için" ortaya atıldığını söyledi. Kendisine kanıt olarak da, on yıllık Birleşmiş Milletler Genel Sekreterlik döneminde bunların neden saklandığını idi.

Seçime az bir süre kala, uluslararası ve ülke düzeyinde yapılan zorlamalar ve ortaya konulan deliller sonucu, olayın kendi seçim başarısını engellemediğini, hatta seçmenini bağnazlaştırdığını gören Waldheim, Hitler odusunda "istemeyerek" su baylık yaptığını ve Yugoslav cephesinde "geri hizmetlerde" tercümanlık yaptığını söyleyerek; ifade değiştirdi.

30 Mayıs 1. tur seçimlerinde salt çoğunluk sağlanamadığı için, diğer sembolik iki aday elendi ve 30 Haziran da 2. tur seçimlere gidildi. Seçim sonucunda Waldheim, yüzde 54

küsür aldığı oylarla, salt çoğunluğu alarak devlet başkanlığına seçildi.

Waldheim seçildikten sonra, aleyhindeki kampanya dinmemiş, tersine daha da şiddetlenmişti. Batı'nın ve diğer dünya devletlerinin ezici çoğunluğu, alışılmış burjuva diplomatik fantazilerden kaçınarak, Waldheim'i kutlamaya bile cesaret edemediler -Rus sosyal emperyalistleri ve onun piyonu bazı devletlerin dışında...

Hatta, ABD adalet bakanlığı Waldheim'e Amerikaya giriş yasağı koymak zorunda kaldı; İsrail, Avusturya ile diplomatik ilişkilerini askıya almakla kalmadı, dünyadaki bütün Yahudileri, Waldheim'i ve onun şahsında Avusturya'yı tecrit çemberine almaya da çağırdı.

Waldheim devlet başkanlığına seçildi ama, dünya ve Avusturya demokratik kamuoyunun, onun etrafında ördüğü kalınca tecrit duvarı bu sevincini kursağında bıraktı. Öyle bir tecritti ki, koalisyon hükümeti ortağı SPÖ bile, Waldheim'i istifaya çağıran Avusturya demokratik kamuoyuna katılmak zorunda kaldı. Çünkü Avusturya, uluslararası diplomatik ziyaretlerde sürekli kınamalara uğradığı için, bundan duyulan "rahatsızlık", başbakan tarafından Waldheim'e resmen iletildi. İşte böyle bir ortamda, kendine uluslararası destek sağlamak, Waldheim için baş sorun haline gelmişti.

• *Şu tarihsel rastlantıya bakın ki, devlet başkanlığına seçildikten bu yana Waldheim'in diplomatik ziyarette bulunduğu dört ülkenin (Suudi Arabistan-Kuveyt-Suriye-Türkiye) devlet yapıları da, baskıcı ve faşizan karakterlere sahip.*

Peki ama, bu desteği nerden bulacaktı? Burjuva anlamda olsa dahi -esasta, alttan gelen halkların başkısından dolayı- batının "demokratik" ülkelerinde bunu bulamazdı. Olsa olsa, bu desteği, demokrasiden ve insan haklarından yoksun, baskı ve zulmün halkın günlük yaşamının bir parçası haline gelen ülkeler sunabilirdi. Çünkü, bu ülkelerin egemen sınıfları, Waldheim'in kırk yıl

önce yaptıklarının benzerlerini, günümüzün şartlarına biçimlendirerek zaten yapıyorlar ve bundan dolayı da, Waldheim'in işlediği suçlar kendilerine "gayet doğal" gelebiliyor.

Şu tarihsel rastlantıya bakın ki, devlet başkanlığına seçildikten bu yana Waldheim'in diplomatik ziyarette bulunduğu dört ülkenin (Suudi Arabistan-Kuveyt-Suriye-Türkiye) devlet yapıları da, baskıcı ve faşizan karakterlere sahip. Fakat, Türkiye'deki rejimin "ayırd edici" bir özelliği var: İnce bir peçe olmaksızın öteye gitmeyen "parlamentar demokrasi"... Bu peçesiyle, Türkiye'deki rejimin her zaman bir elinde çiçek, diğer elinde ise, kılıç olmuştur. O, uluslararası finans kapitale, halk düşmanlarına ve gericiliğe çiçeğini; insan haklarına, özgürlüğe ve ezilen halkların haklı mücadelesine kılıcını uzatmıştır.

Türk egemen sınıflarının Waldheim'i selamlamaları, aslında, Waldheim'in şahsında, 2. Dünya Savaşı'nın o karanlık yıllarının üstünü örtmek ve Hitler faşizminin katlettiği milyonlarca insana, "olur böyle şeyler" demek anlamına gelir. Yapılan vahşete lanet okuyan bir insan, o vahşetin yapılmasında, şu ya da bu oranda rol alan kişilere kucak açamaz. Yapılan zulüm ile, zulmü yapan kişiler ya da sınıflar, yani ideolojik düşüncelerle pratik tavırlar birbirini tamamlayan şeylerdir; Türk egemen sınıflarının ideolojilerinin onların pratik tavırlarını tamamladığı gibi...

Burada şu sonuç çıkıyor: Türk egemen sınıfları ile Waldheim'in geçmiş ve bugünkü benlikleri arasında bir nitelik birliği var. Çünkü, batının burjuva demokrasileri dahi, Avusturya ile bir-çok güçlü bağları olmasına rağmen, Waldheim'i tecrit çemberinden çıkarmaya cesaret edemezken, Türk egemen sınıfları bu cesareti göstermelerinden başka bir anlam çıkmaz. İnsan haklarına, çağdaşlaşmaya ve özgürlüğe gelince en sonda yer alanlar, Waldheim ve onun şahsında faşizmi tecrit çemberinden çıkarmaya gelince, neden en önde yer alıyorlar? Bir tek cevap var: Türk egemen sınıfları ve siyasi sözcüleri ile Waldheim'ler, koşulları ve siyasi yapısal biçimleri farklı, ama özde, kafa yapıları aynıdır. ■

Mahir Çayan'ın Görüşlerinin Eleştirisi (1)

• 1971'lere gelinceye kadar ülkeyi yarı-sömürge, yarı-feodal gören Mahir, 1970'lerden sonra artık "öncü savaş", "suni denge", "entegrasyon", "3. bunalım", "yeni-sömürgecilik" vb. konularda ve ünlü "oligarşi" kategorisiyle ve en sonu "yukarıdan devrim", "kapitalist üretim ilişkilerinin egemenliği" vb. uğraklarda revizyonizm sularında kulaç atmaya başlayacaktır.

• Çayan'cı görüşlere önsöz:

H iç şüphesiz ki, Mahir Çayan, bir dönemin gençlik hareketi içinde öne çıkan THKP'nin önderliği rolünü yüklenen; yazılarıyla ve eylemleriyle gençliğin en azından bir bölümünü etkisi altında sürükleyen, siyasal ve toplumsal sorunlara küçük-burjuva görüşü açısıyla yaklaşan, başlangıçta çoğu kez olumlu hatta saf tutan; sonraları kesintisiz (2-3)'teki yazılarıyla eski görüşlerinden tornistan edip, ML'i revizyona tabi tutan bir

küçük-burjuva ihtilâlcî devrimcisi-dir.

Onun görüşlerinde olumlu yan, zulme ve sömürüye karşı isyan bayrağını, yanlış bir ideolojik - siyasal hatta da olsa ihtilâlcî temelde kaldırması; "iktidar namlunun ucundadır" şiarını Guevaracılık zemininde de olsa savunuyor olmasıdır.

Onun görüşlerindeki olumsuz yan, hataları, yanlışlıklar ve neticede revizyonist tezlerle örtünmüştür.

Onu başlangıçta, 1969'lu yıllarda "Aren Oportünizminin Niteliği" gibi birçok makalesinde olumlu çizgi-de görmek mümkündür. O, bu tür yazılarında "bizim gibi milli demokratik devrim aşaması içinde bulunan yarı-sömürge ve yarı-feodal bir ülkede" diyerek, ülkemizin iktisadi

ve sosyal yapısını sağlıklı bir temelde değerlendirmekte ve bundan hareketle içinde bulunduğumuz devrim aşamasını açıklıkla saptayarak MDD tezini savunmaktadır. Ve o, Ereğli TİP teşkilatı yöneticileriyle girdiği polemikte çok haklı ve doğru olarak şunları söylemektedir:

"Milli demokratik devrimin, proletaryanın öncülüğünde, diğer devrimci sınıf ve tabakalarla birlikte başarıya ulaştırılabilecek bir devrim olduğunu, demokratik devrimin Marksizmin zorunlu bir aşaması olduğunu, milli demokratik devrimin yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler için geçilmesi gerekli aşamayı oluşturduğunu ve 3. Enternasyonalin (Lenin ve Stalin'in katıldığı en devrimci Enternasyonal) kararı ve Mao

Zedung'un işlediği bir tez olduğunu ve Türkiye'de hiç bir proleter sosyalistin küçük burjuva bürokrasisine öncülük tanımadığını, milli demokratik devrimin öncüsünün proletarya olduğunu, ancak bu öncülüğün apriori, durağan bir biçimde değil, hareket içinde elde edilebileceğini söyledik."

Devamla o, "Bilindiği gibi Türkiye, yarı-sömürge ve yarı-feodal bir ülkedir" der bir başka makalesinde.

Bununla da yetinmeyen Mahir, Mao Zedung'un Halk Savaşı stratejisine ilişkin Lin Piao'nun sözlerini anlayarak olumlu hattını şöyle sürdürür:

"Mao'nun 'iktidar tüfeğin ucundadır' veya 'dünya ancak tüfekte değiştirilebilir' sözleri ve bunun doğal sonucu olan 'Halk Savaşları' yalnız Çin için mi geçerlidir? Lin Piao'nun cevabı açık ve kesindir; 'Mao Zedung arkadaşın halk savaşı teorisi, sadece Çin devriminin değil, aynı zamanda, çağımızın da niteliğini taşımaktadır.'"

Ve Mahir, 1970'li yıllarda sorunu daha da netleştirerek şöyle der:

"Mao ile birlikte yarı-sömürge ve sömürge ülkelerin sosyalizme geçtiklerinde zorunlu bir durak olan halk savaşları çıkışı açılmıştır."

O dönemler Mahir köylülük sorununda da doğru hattadır ve onun bu olumlu çizgisi yazılarında şöyle dile getirilir:

"Görüldüğü gibi, bütün bu 'Marksist' partileri oportünizmin bataklığına iten en önemli neden, bu partilerin köylülerin devrimci potansiyelini küçümsemeleridir."

ML'in klasiklerine Mahir'in yaklaşımı da açıktır. Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Mao, ustalar kapsamında görülmektedir.

O, temel ve öncü güç sorununda da doğru yoldadır. Ve Mahir çok net olarak şunları söyler: "Bizim gibi halk savaşının zorunlu bir durak olduğu ülkelerin devrimci mücadelesinde köylüler temel güçtür, proletarya önder güçtür ve proletaryanın öncülüğünün niteliği ideolojiktir."

Mao'nun katkıları sorununda da, bugünkü kadar olmasa da, ML'nin o zamanki ulaştığı teorik düzey, mevcut kısırlık gözönüne alınırsa Mahir olumlu denebilecek çizgide-

dir. İşte söyledikleri:

"Mao Zedung'un Marksizm-Leninizm hazinesine katkıları sorunu bugün Marksist çevrelerde tartışılan son derece önemli bir sorundur. Mao Zedung'un Leninizm hazinesine katkılarını ana hatları ile başlıca iki başlıkta toplayabiliriz.

1. Milli Demokratik Devrim Teorisi

2. Proleter Kültür Devrimi

Mao'nun bu iki katkısına özlerini ve temel unsurlarını Lenin'de de görmekteyiz. Fakat Marksizm-Leninizm'in bu son derece önemli iki ilkesi, en mükemmel şekillerini Mao'nun siyasi pratiği içinde almışlardır. Bu nedenle, Leninizm'in bu iki önemli ilkesini açıklarken, Çin'in somut pratiğinden hareket ederek Mao'nun siyasi pratiği içinde ele almak zorundayız."

Ve artık Mahir'i 1971'li yıllardan sonra kesintisiz (I) değil ama (II-III)'te Kruşçev modern revizyonizmiyle lekelenen; Guevaracılık çizgisiyle yol alan düzlemde buluyoruz.

Onu, bu tarihten sonra Kruşçevci anti-Leninist emperyalizm tahli, savaşların kaçınılmazlığının reddi, nükleer gücün ulaştığı düzey ve sosyalist kampın varlığının emperyalist savaşları imkânsızlaştırdığı vb. revizyonist teorilerle içiçe görürüz.

Tam da bu dönemde, bir yanda modern-revizyonist tezler, öte yanda Guevaracı; Debraycı küçük-burjuva fokocu çizgi, onun özgün teorisine artık kan ve can verir olmuştur. Dolayısıyla onun görüşleri modern-revizyonist tezlerle, Guevaracı tezlerin mayalanmasının bir biçimi olarak şekillenmiştir.

1971'lere gelinceye kadar ülkeyi yarı-sömürge; yarı-feodal gören, devrimin karakteri ve itici güçleri konusunda sağlam zeminde yol alan, halk savaşı konusunda Mao'cu çizgide olumluluk hattını devam ettiren Mahir, 1970'lerden sonra artık "öncü savaş", "suni denge", "entegrasyon", "3. bunalım", "yeni - sömürgecilik" vb. konularda ve ünlü "oligarşi" katagorisyle ve en sonu "yukarıdan devrim", "kaptalist üretim ilişkilerinin egemenliği" vb. uğraklarda revizyonizm sularında kulaç atmaya başlayacaktır.

Ancak belirtmeliyiz ki, Mahir'in

birinci dönemdeki (1971'lere kadar ki dönem) esas olarak olumlu çizgisine rağmen, bu dönemde bile onda yer yer çok ciddi hatalara raslamakta mümkündür. Ancak bu hatalar, bu açmazlar, onun ilk dönemdeki çizgisinde asıl unsur değil, asıl çizgisini yer yer karartan lekeler olarak orta yerde durmaktadır.

Bu lekeler, onun teorisindeki III. bunalım ve Kemalizme ilişkin tezlerdir. Bu dönem Mahir, III. bunalım teorisini özgün şekliyle ama, utanç bir tarzda formülasyon olarak sunmakta, ama Kemalizm konusunda çok ciddi çıkmazla örtünerek Kemalizm kuyrukçuluğunda ilerlemeyi ve onu devrimin bir müttefiki olarak görmeyi görev bilmektedir.

Bu olumlu döneminde bile, Kemalizm ve onun hayranlığı konusunda şaşılacak şeyler savunmaktadır. Mahir bakın neler diyor:

"Kemalizm, küçük burjuva devrimciliğinin işgal altındaki bir ülkede -Türkiye'de- emperyalizme karşı bir isyan bayrağıdır."

Devamla;

"Kemalizmi bugüne kadar ayakta tutan, ona ruh veren milli bağımsızlıkçı niteliğidir."

Ve daha neler:

"Küçük burjuvazinin en bilinçli kesimini oluşturan 'Kemalistlerin' Amerikan emperyalizmine karşı kıyasıya bir mücadele vermenin hazırlığı içinde bulunduğu bilinen bir gerçektir."

Bütün bunlara rağmen, Mahir'in ülke ve ülke devrimi ve de devrimin yoluna ilişkin, öncü ve temel güç konusundaki görüşleri revizyonist değildir.

Ama nedir ki, Mahir, çok kısa zaman içinde kesintisiz (II-III)'te hiç özelleştirisiz bu olumlu görüşlerini adım adım terk edecek ve gemiyi revizyonizmin limanına demirleyecektir. Ve yeni dönemde o, artık, modern-revizyonizm ve Guevaracılığın bütünüyle etkisi altındadır; ve onda küçük-burjuva görüş açısı artık egemendir.

İşte şimdi, bu yazıdaki amacımız Mahir Çayan'ın bu küçük-burjuva görüş açısını, onu Guevara + Kruşçevcilikle harmanlanmış revizyonist tezlerini açığa çıkarmak ve sağlam bir eleştiri süzgecinden geçirmektir.

• Mahir Çayan'ın görüşlerinin eleştirisi:

Mahir Çayan'a göre, 2. emperyalist paylaşım savaşından sonra, emperyalizm 3. bunalım dönemine girmiş ve bu dönemde, emperyalistler arası ilişki ve çelişkiler "biçim olarak" (!) iki temel cephede değişmiştir. Emperyalistler arası uzlaşmaz çelişkilerin emperyalistler arası yeni bir paylaşım savaşına yol açması imkânını ortadan kaldırmış ve emperyalist işgalin biçimi değişmiştir. Gerek nükleer vurucu güçlerin ulaştığı düzey ve gerekse dünya sosyalist blokunun varlığı, emperyalistler arası çelişmeleri ekonomik planda tutarak, askeri plana sığması-na engel olmuştur. Dolayısıyla, yeni bir emperyalist paylaşım savaşının imkânsızlığı onları "entegrasyon"a itmiştir.

3. bunalım döneminde, emperyalistler bir yandan içte ekonomilerini askerileştirirken, diğer yandan dışta da, eski sömürgecilik metoduna ilaveten yeni sömürgeciliğe başlamıştır. Yeni sömürgecilik metodları, geri ülkelerde "yukarıdan aşağıya" kapitalizmi hakim üretim biçimi haline sokmuş, "yukarıdan aşağıya" demokratik devrim belli ölçülerde gerçekleştirilmiş; üst yapıda feodal ilişkiler genellikle muhafaza edilirken, alt yapıda kapitalizm egemen unsur haline gelmiştir. Bu ülkelerde yerli tekeli burjuvazi emperyalizmle baştan beri bütünleşmiş olarak gelişmiş, 1. ve 2. bunalım dönemlerinde dışsal olgu olan emperyalizm, bu dönemde içsel bir olgu haline gelmiştir. Bu dönemde, pazarın gelişmesine koşutluk halinde toplumsal üretim ve nispi refah artmıştır.

Bütün bunların sonucu olarak, bu ülkelerde, ülke içindeki çelişmeler görünüşte yumuşamış ve halk kitlelerinin düzene karşı tepkisi ile oligarşi arasında suni denge kurulmuştur. Ve Mahir'ci teze göre, kapitalist-emperyalist ülkelerdeki yönetimde oligarşik yönetimdir. Oligarşi bu gibi ülkelerde ülkeyi tam bir dikta rejimiyle yönetmektedir ve bu

da sömürge tipi faşizmdir.

Oligarşi ile halkın memnuniyetsizliği ve tepkileri arasındaki suni denge, öncü savaşı denen ve halkın devrimci öncülerinin verdiği silahlı mücadele ile bozulacak ve kitleler bu öncülerin açtığı gedikten seferber olacaklardır. Ve Mahir'e göre, halkın devrimci öncülerinin savaşımıyla verilen mücadele temel mücadele biçimidir ve mevcut suni dengeyi ancak bu savaşım, öncü savaşçılar bozacaktır. Öncülerin savaşımı, önce kitleleri sarsar, kendine getirir ve sonra bilinçlendirir. Kitleler böylece, bu yolla merkezi otoritenin zayıf olduğunu, halkın devrimci öncülerinin silahlı mücadelesi sayesinde öncü savaşı yoluyla öğrenecek ve giderek kıpırdanmalar başlayacak yığınlarda.

Ve dahası, silahlı propagandayı temel alan, politik, ekonomik, demokratik mücadele biçimlerini bu biçime tabi kılan devrimci stratejide Mahir'e göre, politikleşmiş askeri savaş stratejisidir. Silahlı siyasete kumanda edecektir bu strateji. Zira, politik mücadele, silahlı mücadeleye tabidir Mahir'de.

Evet, Mahir Çayan'ın bütünlüklü düşünce silsilesinin uğraklarıdır bütün bunlar, görüşlerinde özgün olan duraklardır.

Buna bağlı olarak o, Kemalizmi devrimin bir müttefiki olarak görür. Kemalizm ona göre sol'dur. Kemalizm onda, küçük-burjuvazinin en sol, en radikal kesiminin milliyetçilik tabanında anti-emperyalist mücadelesidir. Ülkedeki baş çelişmede, oligarşi ile halk ve her şeyden önce de halkın devrimci öncüleriyile, oligarşi arasındadır onda. Ona göre, 1950 karşı-devrim, 1960'da bir devrimdir.

Kesintisiz 2-3 olarak adlandırılan Mahir Çayan'ın yazılarındaki başlıca temel noktalar özet olarak ve hiç eksiksiz bunlardır.

Mahir'deki bu duraklara tek tek bizde uğrayalım.

• Emperyalizmin "3. Bunalım" dönemi:

Mahir Çayan'ın düşüncelerinin kendine özgü niteliğini belirleyen

uğraklardan biri, hiç şüphesiz ki "3. bunalım" teorisidir. Mahir'de "3. bunalım", 2. emperyalist paylaşım savaşının sonunda, sermayenin korkunç oranda yoğunlaşması ve temerküzü, dünyanın üçte bir oranında "sosyalist" kampa geçerek kapitalist sömürü alanının dışına çıkması, pazarların korkunç derecede daralması özgünlüğü ile açıklanır. Ona göre, "İşte kapitalizmin bunalımını had safhaya çıkartan, onun kudurmuş ve azgın bir güç haline gelmesinin nedeni budur. Bu emperyalistler arası çelişkileri korkunç seviyede keskinleştirip, derinleştirmiştir." Bu dönemde emperyalizm Mahir'e göre, Yankee emperyalizmi "Nükleer vurucu kuvvetleri ile... dünyayı yok edecek bir seviyeye gelmiştir."

Mahir'ci teze göre, "Amerikan emperyalizmi, 2. yeniden paylaşım savaşından en az yıpranmış ve en çok kârlar sağlamış emperyalist ülke olarak çıktı. Geçmiş dönemlerle kıyaslanmayacak seviyede yaptığı sermaye ihraç ve transferleri ile önceki emperyalist-kapitalist ülke ekonomilerini hegemonyasına altına aldı. Halk savaşlarına ve de sosyalist bloka karşı, emperyalist blokun jandarmanlığını üstlendi. Dünya kapitalist blokunun, bu dönemde Amerikan imparatorluğuna dönüştüğünü söylemek herhalde yanlış olmayacaktır."

• Emperyalizmin "3. Bunalım"ı diye bir döneme Marks'tan Mao'ya uzanan ML'nin klasikleri zincirinde bulmak mümkün değildir. Bu orjinal teori, yalnızca Mahir'in gül bahçesindeki bir buket çiçektir. Ve bu gül bahçesi de suyunu Guevaracı pınarlardan almaktadır.

İşte bu dönem "Emperyalizmin III. bunalım dönemidir" Mahirde.

"III. bunalım" döneminin Mahirdeki sonuçları ve emperyalistler arası ilişki ve çelişkilerin aldığı vaziyete girmeden önce, genel olarak bunalım (kapitalizmin bunalımı) ve özel olarak da "III. bunalım"ın ne anlamına geldiğini düşünmek gerekiyor.

Öncelikle belirtmeliyiz ki, emperyalizmin "III. bunalım"ı diye bir döneme, Markstan, Mao'ya uzanan ML'nin klasikleri zincirinde bulmak mümkün değildir. Bu orjinal teori, yalnızca Mahir'in gül bahçesindeki bir buket çiçektir. Ve bu gül bahçesi de suyunu Grevaracı pınarlardan almaktadır.

Amerikan emperyalizminin, Mahir'in sözleriyle II. Emperyalist paylaşım savaşından en kârlı çıktığı, çeşitli kapitalist-emperyalist ülke ekonomileride dahil birçok alandaki ekonomileri hegemonyası altına aldığı ve bir bakıma Amerikan imparatorluğu oluşturduğu ve emperyalist blokun jandarmalığını yaptığı doğrudur. II. Emperyalist paylaşım savaşının sonunda nükleer gücün zamanla ulaştığı korkunç boyutların insanlık için çok ciddi tehlike unsuru olduğu doğrudur.

Ama bütün bunlardan ve bir dönemki sosyalist blokun varlığından hareketle, emperyalizmin eskiden beri süregelen genel bunalımına, yeni, özgün ifadeler biçerek, yeni sonuçlara varmak mümkün değildir.

En baştan başlarsak...

Kapitalizmin bunalımı nedir, hangi temele dayanmaktadır? Emperyalizmin bunalımından ne anlaşılmalıdır ve bunun günümüzdeki görünümü nasıldır?

Sınıfsal planda, burjuvazi-proletarya karşıtlığını doğuran toplumsal üretim ile kapitalist temellük arasındaki çelişki, meta üretimine dayalı tüm toplumların temel çelişmesidir. Ve bilinmektedir ki, meta üretimine dayanan her toplumun üreticilerinin mevcut toplumda toplumsal ilişkileri üzerindeki egemenliklerini kaybetmeleri gibi bir özelliği vardır. Herkes rastgele, birbirinden bağımsız, birbirinden ayrı bir biçimde ve kendi ürettiği maldan pazara ne kadar geleceğini bilmeden üretir. Ve öyle ki, kendi ürettiği malın pazarda satılıp satılmayacağını bilemez. Nihayet malın pazarda herhangi bir ihtiyacı karşılayıp karşılamayacağını bilmeden üretir kapitalist. Böylece toplumsal üretimdeki anarşi topluma egemen hale gelir. Tüm toplumsal üretim anarşik bir hal alır.

Öyle ki, toplumsal üretim ile kapitalist temellük arasındaki çelişki,

kendini, üretimin bireysel fabrika içindeki örgütlenmesiyle tüm toplum içindeki üretim anarşisi arasındaki karşıtlık olarak durmaksızın yeniden üretir. Ve dolayısıyla, bu üretim anarşisi, kendini, yeniden durmaksızın ortaya koyduğu süreç, kapitalist bunalımda, bu anarşinin bağlaştığı ve dolaysız sonucu olarak ortaya yeniden çıkar.

Pazarların genişlemesi üretimin genişlemesiyle birlikteliğini orantılı olarak sürdürmez; çarpışma kaçınılmaz olur. Ve Engels'in sözleriyle "Ve bu çarpışma; kapitalist üretim biçiminin kendisini parçalamadığı sürece bir çözüm yaratamayacağı için, devirli duruma gelir. Kapitalist üretim, yeni bir "kısır döngü" doğurur."

• Bunalımın temelinde yatan şey, kapitalist-ekonomik şekillenişin kendisidir. Bu şekilleniş doğurduğu toplumsal üretimdeki anarşinin bağlaştığı olan fazla üretimin bolluğun daralan pazarları aşması ve bunun kapitalist üretim biçimini zorlamasıdır.

Dolayısıyla, bunalımın temelinde yatan şey, kapitalist-ekonomik şekillenişin bizzat kendisidir. Bu şekillenişin doğurduğu toplumsal üretimdeki anarşinin bağlaştığı olan fazla üretimin, dahası, Fourier gibi söylemek gerekirse, bolluğun daralan pazarları aşması ve bunun kapitalist üretim biçimini zorlamasıdır.

Serbest rekabetçi kapitalizmin yerini tekelci kapitalizm dediğimiz emperyalist aşamaya terk etmesiyle birlikte, mevcut durumda özde bir farklılık meydana gelmez. Zira tekelci-kapitalizm, serbest rekabetçi kapitalizmin esas özelliklerini olduğu gibi korur.

Emperyalist aşamada olan şeyde, yoğunlaşan sermaye ve üretim bolluğunun genişlemesi ile, pazarların genişleyip çoğalmasının aynı düzeyde olmaması ve daralan pazarların, yoğunlaşan sermaye ve artan üretime yetersiz kalmasındadır.

Dolayısıyla, dünya emperyalist sisteminin bunalımı, bizzat dünya

emperyalist-ekonomik şekillenişin çıkmazıdır. Ve bu çıkmaz, kendini, bireysel kapitalist tarafından toplumsal ürünün temellükü biçiminde öne sürer. Bugün kapitalist-emperyalist sistemin içinde debelendiği bunalım ve tüm çelişkilerin fıskırdığı ekonomik temel budur. Mahir'in kavrayamadığı da budur işte.

Dahası;

1860-1870'li yıllara gelinceye kadar, serbest-rekabetçi kapitalizm dediğimiz tek-el-öncesi kapitalizm, dünya ölçüsünde egemenliğini sürdürür. 1870'li yıllardan sonra yer yer tekeller belirmeye başlar ve 19. yüzyılın sonunda ya da tam ifade ederse 1900'lü yıllarda ya da bu yılın başında çeşitli ulusal ekonomiler kendi içlerinde iç bir birim olmaktan çıkar, uluslararası birimler haline dönüşürler. Serbest rekabetçi kapitalizmin yerini tekelci kapitalizm dediğimiz emperyalist aşamaya 1870'li yıllardan sonra adım adım bırakması süreci aynı zamanda, sermayenin ayrı ayrı ulusal cephelerinin bir tek dünya ölçüsündeki cephesi denilen dünya emperyalist ekonomik cephesine bırakması sürecidir de. Dolayısıyla emperyalizm çağı ile birlikte, tek tek ulusal ekonomiler ya da ekonomik birimler, kendi başlarına birer cephe, birer iç ekonomik birim olmaktan çıkmış, dünya ekonomisinin (emperyalist) birer parçası ya da emperyalist-ekonomik zincirin birer halkası durumuna gelmişlerdir.

• Sermayenin merkezileşmesi ve yoğunlaşması güçlü tekelci şirketlerin, kartellerin, tröstlerin v.b. kurulmasına ve bunların bankalar aracılığıyla kaynaşmasına yol açarak yeni ve daha büyük girişimlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ve sanayi sermayesi ile banka sermayesi içiçe geçerek sanayinin eski biçimi yeni biçime; sanayi kapitalizmi çağı, mali sermaye çağına dönüşmüştür.

Dolayısıyla, emperyalizm, "kapi-

talizmin tarihi bakımından yeni bir biçimi, kapitalist dünya ekonomisinin çeşitli parçaları arasında yeni bir ilişki, kapitalist toplumdaki belli başlı sınıflar arasındaki ilişkilerin değişik bir biçimidir." Sermayenin merkezileşmesi ve yoğunlaşması güçlü tekellerin, kartellerin, tröstlerin vb. kurulmasına ve bunların bankalar aracılığıyla kaynaşmasına yol açarak yeni ve daha büyük girişimlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ve sanayi sermayesi ile banka sermayesi iç içe geçerek sanayinin eski biçimi, yeni biçime, sanayi kapitalizmi çağı, mali sermaye çağına dönüşmüştür. Böylece feodal tekel ve ticaret sermayesi nasıl ki yerini bir dönem sonra serbest rekabetçi döneme bıraktıysa; şimdi de, serbest rekabet yerini mali sermaye tekeline bırakmak durumunda kaldı. Ve dahası, önceki dönemin serbest rekabeti, yeni dönemde genişerek mali sermaye tekeline dönüşmüştür. Ne var ki; mevcut tekeller içinden çıktıkları serbest rekabeti ortadan kaldırmaz ve onunla birlikte, onun üzerinde varlıklarını sürdürür. Bu dönemde "Karmaşık makinaların, kimyasal yöntemlerin ve elektrik enerjisinin giderek daha fazla kullanılması, sermayenin bu temeldeki daha yüksek organik bileşimi ve bunun sonucunda, en büyük tekelin yararına olan daha yüksek kartel fiyatları siyaseti ile ancak geçici bir süre için durdurulabilen kâr oranlarındaki düşüş, sömürgelerde muazzam kârlar arama isteğini kamçulamakta ve dünyayı yeniden paylaşma mücadelesini daha da keskinleştirmektedir."

Kapitalist-emperyalist büyük güçlerin, aralarında dünyayı yeniden paylaşmak için sürdürdükleri dalaşma, I. Emperyalist paylaşım savaşına yol açtı. Ve dahası, "dünya ekonomisinin gelişen üretici güçleri ile milli sınırlar arasındaki derin çelişmenin doğrudan sonucu" olarak ilk emperyalist paylaşım savaşı doğdu. Bu savaş, kapitalist-emperyalist dünya ekonomik zincirinin halkalarından birini kopararak zincirinden ayırdı. Ve Ekim devrimiyle birlikte, yalnızca dünyanın önemli alanlarından biri, mevcut sistemden ayrılmak gibi sıradan bir etkiyi yaratmakla yetmedi. Aynı zamanda, proletaryanın

bu muzaffer devrimiyle beraber, mazlum milliyetler ve dünyanın ezilen halkları ve her şeyden önce, proletarya cephesinde uyanışlar başladı. Ekim devrimi, bu alanda, ezilen dünyadaki uyanışta eş görülmekle ivme yarattı. Bir yanda savaşla birlikte sistem ciddi sarsıntı geçirmiş, diğer yanda sınıf mücadelesi hızlanmış, ve de en önemlisi, Ekim Devrimi'nin proletarya devrimine olan doğrudan etkisi, sistemi buhrana boğmuştu. Hatırlanacağı gibi 1917 Ekim sonrası, faşizmin adım adım gündeme gelmesi, emperyalizmin bu buhranının doğrudan sonucudur. Artık kapitalist ülkeler parlamenter demokrasinin alışıla gelmiş yol ve yöntemleriyle yönetemez duruma gelmişler, İtalya ve benzeri ülkelere burjuvazi'nin sınıf egemenliğinin son şekli olan faşizm çıkar yol olarak, buhrana zoraki kapak olarak gündeme gelmişti.

Yoğunlaşan sermaye ve üretim bolluğunun genişlemesiyle, pazarların genişleyip çoğalmasının aynı düzeyde olmaması ve daralan pazarların, yoğunlaşan sermaye ve artan üretime yetersiz kalması zemininde ortaya çıkan bunalım 1. Emperyalist paylaşım savaşı ve onun savaşlarıyla birlikte GENEL BİR BUHRAN halini aldı.

Yoğunlaşan sermaye ve üretim bolluğunun genişlemesiyle pazarların genişleyip çoğalmasının aynı düzeyde olmaması ve daralan pazarların, yoğunlaşan sermaye ve artan üretime yetersiz kalması zemininde ortaya çıkan bunalım 1. Emperyalist paylaşım savaşı ve onun sonuçlarıyla birlikte GENEL BİR BUHRAN halini aldı. "Komünist Enternasyonal programı"ndaki sözlerle: "Bu savaş (I. emperyalist paylaşım savaşı) bütün dünya kapitalist sistemini sarstı ve böylece kapitalizmin genel buhran dönemini başlattı." (abc)

Demek ki, daralan pazarların, yoğunlaşan sermaye ve artan üretime

yetersiz kalması zemininde ortaya çıkan kapitalizmin bunalımı, kapitalist-emperyalist aşamada daha da kangrenleşecek ve nitekim I. emperyalist paylaşım savaşı ile birlikte genel bir buhran çizgisinde kapitalist - emperyalist aşamanın biryapışığı ya da gölgesi olarak ortaya yerde duracaktır artık. Tıpkı elbisenin astarı gibi.

Ve demek ki, kapitalist-emperyalist sistemin genel bunalımı bu ilk emperyalist savaş ile birlikte ortaya çıkmıştır. Bu emperyalizmin ilk bunalımıdır.

Emperyalizmin 2. bunalımına gelinece..

Mahir Çayan'ın "3. bunalım" diye lanse etmeye çalıştığı ve sonuçlarını egzotik havalı yabancı kategorilerle olur olmaz ifade edip, doldurduğu, ML'den tam bir kopmayla ortaya çıktığı yer, bu noktadır.

Ne diyordu Mahir?

II. emperyalist paylaşım savaşından sonraki dönem, emperyalizmin "III. bunalım" dönemidir.

• *Sözü Stalin'e bırakıyoruz:*

"Dünya kapitalist sisteminin genel bunalımı, özellikle Sovyetler Birliği'nin kapitalist sistemden ayrılması dolayısıyla, Birinci Dünya Savaşı sırasında başlamıştır. Bu, genel bunalımın ilk aşaması olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sırasında, hele Avrupa ve Asya'da halk demokrasisi ülkelerinin kapitalist sistemden kopmasından sonra, genel bunalımın ikinci aşaması gelişti."

Acaba gerçekler böyle mi? Mahir, gerçekler zemininde mi hareket ediyor?

Sözü doğrudan Stalin'e bırakıyoruz:

"Dünya kapitalist sisteminin genel bunalımı, özellikle Sovyetler Birliği'nin kapitalist sistemden ayrılması dolayısıyla, Birinci Dünya Savaşı sırasında başlamıştır. Bu, genel bunalımın ilk aşaması olmuştur. İkinci

ci Dünya Savaşı sırasında, hele Avrupa ve Asya'da halk demokrasisi ülkelerinin kapitalist sistemden kopmasından sonra, genel bunalımın ikinci aşaması gelişti. Birinci Dünya Savaşı döneminde birinci bunalım ve İkinci Dünya Savaşı döneminde ikinci bunalım, bağımsız, ayrı, birbirinden kopuk olarak değil de, dünya kapitalizminin genel bunalımının gelişmesinin aşamaları olarak görülmelidir." (abç)

Dahası;

"Dünya kapitalizminin bu genel bunalımı, yalnızca politik ya da yalnızca ekonomik bir bunalım mıdır? Ne biri, ne de öteki. Bu, genel bir bunalımdır, yani dünya kapitalist sisteminin bütün yönlerini etkileyen, aynı derecede ekonomiyi de, politikayı da sarmalayan bir bunalımdır. Bu bunalımın temelinde bir yandan kapitalizmin dünya ekonomik sisteminin durmadan daha belirgin olan çözülsünün bulunduğu ve öte yandan da, kapitalizmden kopan ülkelerin, SSCB'nin, Çin'in ve diğer halk demokrasisi ülkelerinin, büyümekte bulunan ekonomik gücü bulunduğu, kavranmaktadır." (abç)

Öyleyse, "III. bunalım" nerden çıktı?

Demek ki, Mahir Çayan'ın küçük-burjuva bakış açısının, ML görüşüyle uzaklığı, yerin göğe uzaklığı kadardır.

Dinleyin bakın neler diyor Mahir: "Bir yandan sermayenin korkunç bir seviyede yoğunlaşması ve temerküz etmesi; öteki tarafta dünyanın 1/3'ünün kapitalist sömürünün dışına çıkması, kapitalizm için metropolün dışında korkunç derecede daralması sonucunu doğurmuştur."

Mahir, yeni şeyler keşfetmiş gibidir. Bilmiyormu ki, "sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesi yasa güçlü tekelci şirketlerin (kartellerin, grupların, tröstlerin) kurulmasına ve bankalar aracılığıyla birbirine bağlanmış yeni bir dev girişim biçimine yol açar." Yoğunlaşma ve merkezileşme emperyalizm daha rüşeym halindeyken vardır ve bu yoğunlaşma ve merkezileşmedir emperyalist tekelleri doğuran şey. Mahir bu durumu, sanki yalnızca II.

emperyalist paylaşım savaşı sonrasına özgüymüş gibi ele alıyor. II. emperyalist paylaşım savaşıyla emperyalizmin genel buhranının II. aşamasında emperyalizmin genel buhranının çok daha uç noktalarda seyrettiği doğrudur. Ama bütün bunlardan Mahir'in kendi teorisinin haklılığını tanıtlamak için, emperyalizmin tüm dönemine özgü olan şeyi, yalnızca II. paylaşım savaşı ile sınırlandırarak fena halde yanılttığı ortadadır.

Diğer yandan, dünyanın 1/3'ünün kapitalist sömürünün dışına çıkması, (o dönem) Mahirci teorisinin lehine tanıklığını sürdürmez. Zira bu durum, Mahir'in yeni bir keşfi değil, Stalince saptanan bir özelliktir.

Ne demişti Stalin?

"2. Dünya Savaşı sırasında, hele Avrupa ve Asya'da halk demokrasisi ülkelerinin kapitalist sistemden kopmasından sonra, genel bunalımın ikinci aşaması gelişti" (abç).

Bir diğer yerde de Stalin şöyle der: "İkinci Dünya Savaşı'nın ve bu savaşın ekonomi üzerindeki etkisinin en önemli sonucu, bir tek, evrensel dünya pazarının çözülmesi olmuştur. Bu da, dünya kapitalist sisteminin genel bunalımının daha sonraki ağırlaşmasını belirlemiştir."

Evet, bunlar Stalin'in, aynı dönem için söyledikleri.

Demek ki, bir tek evrensel dünya pazarının çözülmesi, Asya ve Avrupa'daki halk demokrasisi ülkelerin kapitalist sistemden kopması, II. emperyalist paylaşım savaşı sonrasıdır ve Stalin bu durumu çözümlererek, buna emperyalizmin II. bunalımı ya da bu bunalımın II. aşaması olarak değerlendirir ve Stalin hiç de bu çözümlenmeye, Mahir gibi yeni payeler biçip, yeni sonuçlara varmaz.

Pazarların daralmasına gelince. Herkes bilir ki, gerek I. ve gerekse II. emperyalist paylaşım savaşları bu zemin üzerinde ortaya çıkar. Bu durum yeni ve özgün bir şey değildir ki. Pazarların paylaşımı ve paylaşımın tamamlanması daha 1900'lerde sonuçlanmıştı. Ve Lenin, kapitalizmin dengesiz sıçramalı gelişim yasaının paylaşılmış pazarları yeniden

paylaştıracağını, daha 1916'larda "Emperyalizm" adlı ünlü eseriyle net bir şekilde ortaya koymuştu.

Mahir'in uyduruk "III. bunalım" teorisinin temelinde, bir de bunu yerleştirmesi, Mahirciliğinin tam bir bunalımıdır.

Sonuç olarak, emperyalizmin genel bunalımı I. emperyalist paylaşım savaşıyla başlamıştır. Stalin'in sözleriyle bu, emperyalizmin bunalımının birinci aşamasıdır. II. emperyalist paylaşım savaşıyla bu bunalımın ikinci aşaması başladı. Bu da, emperyalizmin II. bunalımıdır. Ya da emperyalist genel bunalımın ikinci evresidir.

Mahir'in bütün bu çıplak gerçeklere rağmen, Stalin'in II. bunalım ya da emperyalizmin bunalımının II. aşaması teorisinin içeriğini yeni bir temelde ve farklı sonuçlara vararak değiştirmeye kalkışması ve bu bunalıma da Stalin'e ters düşerek, Stalin'in II. bunalım olarak adlandırdığı evreye, emperyalizmin "III. bunalım"ı diyerek yeni bir katkıda (!) bulunması, Mahir'in ML'in sahasını terkedip, karşı cepheye yerleşmesi demek değil de nedir?

Mahir'e sormak isterdik. I. emperyalist savaş I. bunalımın, II. emperyalist savaş II. bunalımı doğurdu, ya peki III. bunalım ne zaman ortaya çıktı? Ve onu ne doğurdu?

Eğer II. paylaşım savaşı sonrası deniyorsa, Stalin onu zaten emperyalizmin II. bunalım dönemi diyor. (Alıntılarla bolca Stalin'den örnekler verdik.)

Ya Mahirci "III. bunalım"?

Bunu nerede aramak gerekir dersiniz, gerçek yaşamda buna yer bulamazsınız. Tek yer kalıyor; o da Mahir'in "gül bahçesi"dir. Onda bir demet çiçektir. Ve bu "III. bunalım", Mahir'in elinde yalnızca bir demet çiçek olarak havada kalıyor.

Bundan dolayıdır ki, Mahir'in bu teorisini ustalardan örneklerle tanıtlama işine girişememiştir, zira bu konuda ustaların eline tutuşturacak bir buket çiçek bulamamıştır Mahir.

Ve bu teori, bu açmaz, bakın onu hangi sularda kulaç atmaya götürecektir. Hep beraber bunu göreceğiz.

Devamı gelecek sayıda

YALNIZCA TARİHSEL BİR İLGİ KAYNAĞI OLARAK TROÇKİZM VE STALİN-3-

"Kongre şu ya da bu platforma dayanarak kurulmuş olan bütün grupların, istisnasız, derhal dağıtılmasını emreder ve tüm örgütlerin her türden hizipsel açıklamaların olmamasını kesinlikle sağlamalarını buyurur. Kongrenin bu kararına uyulmaması partiden kesin ve derhal ihracı gerektirecektir." ■

Erdal Gönen

PARTİNİN YEKPARE BİRLİĞİNDEN HİZİPLERİN BİRLİĞİNE:

Köylülük sorununda, sosyalizmin zaferi sonunda Leninist cepheyi salvo atışlarına tutan Troçkizm, Leninist parti öğretisini de içişi ederek, partiyi hiziplerin kümelendiği federasyon olarak ele aldı.

Stalin, Troçki ile polemğinde "partimiz devrimci bir parti değil de, bir kast olsaydı, kendi içinde görüş ayrılıklarına izin vermezdi" der. Ama aynı Stalin, Troçki'nin "ayrı hizipsel merkezlere sahip", "hizipsel grupların bir federasyonu" olamayacağını da savunur. Leninist anlayış da budur.

Partinin birlik ruhuna zarar veren, hi-

ziplerin birarada, bir parti içinde kümelenmesi Troçkist parti anlayışı yeni değildir. Stalin döneminde de ortaya çıkmış değil. Bu teorinin Tarihçesi ünlü "Ağustos Blok"u ile başlar. Tasfiyeciler ve Otzovistlere karşı Bolşevik partisi iki cephede birden mücadele ederken, Troçki, tasfiyecilerin kuyruğunda ilerledi. Ve Lenin sözde tarafsız gözükken aslında Menşevik sularında yolalan Troçki'yi "Yuda Troçki", yani "Hain Troçki" diye damgaladı. Onun için "Troçki en alçak bir mevki düşkünü ve hizipçi gibi davranıyor... Partiyeye sözde bağlı kalıyor ama herhangi bir hizipçiden daha kötü hareket ediyor" diye yargılamıştı. 1912 yıllarında, Bolşevik partisine karşı, Martov yandaşları, Otzovistler, Tasfiyeciler ve Troçkistlerin "Ağustos Blok"u oluştu. Bu yamalı bohçaya da parti süsü verildi. Blokun amacı, Bolşevik partisini yıkmaktı. Troçki, birçok grubun oluşturduğu bu hizipler federasyonunu gerçek bir parti yaratmanın temeli haline getirmişti.

"Ağustos Blok"u deneyiminden ba-

şarısızlıkla çıkan Troçkizm, aradan yıllar sonra, İşçi Muhalefeti, Yeni Muhalefet'le birleşerek bir blok oluşturdu. Lenin sonrası dönemde de "Hiziplere Özgürlük!" şiarıyla ortaya çıktı Troçki. Parti içinde Troçkist örgütsel çizgiyi oluşturma başlıca hedefleri oldu. Kamanev, Zinovyev, Troçki bu eski Bolşevikler partiye karşı, onun demir disiplinine karşı, partideki proleter yönetime karşı, savaş açmayı özgün aşamanın sloganı olarak ele aldılar. Bu aşamanın özgün sloganı da: "Hiziplere Özgürlük!" Stalin'in sözleriyle, onlar, ayrılıklarını, hizipçiliklerini damlaların başına çıkararak avazları çıktığı kadar bağıarak ilân ettiler.

Troçkizm önderliğindeki muhalefet, yalnızca Bolşevik partisi değil, aynı zamanda Komüntern seksiyonlarında da aynı hizip gruplarını örgütlemeye giriştiler. Onlar, Alman Komünist Partisi'ne karşı, Maslov ve Ruth Fischer alçaklarının partisini örgütleyecek kadar ileri gitmişlerdi.

Troçki'nin, Leninist parti anlayışından saptığı yer, görüş ayrılığı değildir. Örgütsel olarak hizip yaratması, parti içinde, parti örgütsel faaliyetini bir gerçeklik haline getirmesidir. Herkes bilir ki, 1903 yılında, Bolşevik grup olarak ortaya çıktığından sonraki Bolşevik partisinin tüm tarihi parti içi mücadeleler tarihidir. Bolşevik partisinden tarihi, parti çelişkilerinin mücadelesinin ve

bu çelişkilerin giderilerek bu temel üzerinde partinin güçlendirilmesidir.

Stalin'in sözleriyle "çelişkilerin, sadece mücadele edilerek, şu ya da bu ilkeler, şu ya da bu mücadele amaçları, şu ya da bu mücadele yöntemleri için mücadele edilerek giderilebileceği sözkonusudur." ama niteliğin ilkesi sorununda hiçbir orta yol yoktur: parti şu ya da bu ilkeyi temel almalıdır derken, "Parti içinde, bütünüyle pratik olan niteliklerin uzlaştırılması sorununda, günlük siyasal sorunlarda, farklı düşünenlere rastlanabilir ve rastlanmalıdır. Ama bu sorunlar, ilke ayrıkları ile ilgiliyse, hiçbir uzlaşma, hiçbir "orta" yol, sonuç vermez."

Hele hele parti içinde parti yaratan Troçki'nin örgütler hizibi hiç!

Stalin, Troçki ile mücadelede, proletarya partisini yaralamadığı, açık hizipçi platform olarak ortaya çıkmadığı, ideolojik mücadele çizgisini parti içi örgütsel çizgiye vordürmediği sürece, hep ideolojik hattı esas almıştır.

Ne zaman ki, Bolşevik partisi içinde parti olarak ortaya çıkma çabaları fiilen gerçeklik haline getirildi ve ne zamanki, Komüntern seksiyonlarında açık hizipçi karşı-gruplar örgütlendi en sonu, ne zamanki, açık hizipsel grup olarak örgütsel olarak ortaya çıktı; işte o zaman Lenin'in kendisinin kaleme aldığı onuncu kongre kararları yürürlüğe kondu.

Neydi bu kararlar?

"Kongre şu ya da bu platforma dayanarak kurulmuş olan bütün grupların istisnasız, derhal dağıtılmasını emreder ve tüm örgütlerin her türden hizipsel açıklamaların olmamasını kesinlikle sağlamalarını buyurur. Kongrenin bu kararına uyulmaması partiden kesin ve derhal ihracı gerektirecektir."

Dahası var;

"Parti içinde ve bütün Sovyet çalışmasında sıkı disiplin sağlamak ve bütün hizipçiliği ortadan kaldırarak azami görüş birliği elde etmek için, kongre, Merkez Komitesi'ni, disiplin ihlali ya da hizipçiliğin canlanması ya da hoşgörülmesi durumunda (durumlarında), partiden ihraca kadar ve ihrac da dahil olmak üzere tüm parti cezalarını uygulamakta ve Merkez Komite üyelerine ilişkin olarak, onları aday üye statüsüne indirmekte ve hatta en son önlem olarak, onları partiden atmakta yetkili kılar."

Evet, işte onuncu kongre kararları işte Troçkist hizip.

Bir yanda çalışmalarını açık hizipçi faaliyete dönüştüren Troçkizm, öte yanda, şu ya da bu platforma dayanılarak kurulmuş bütün grupların dağıtılması tezini kongrede karar haline ge-

tiren Lenin'in sözleri.

Lenin onuncu kongrede, sonraki herhangi bir muhalefet için bakın neler diyor: "Partinin sağlamaştırılması, partide bir muhalefetin yasaklanması mevcut durumdan çıkarılacak siyasi sonuç budur." "Yoldaşlar, şimdi bir muhalefet istemiyoruz. Ve kanımca, Parti Kongresi, bu sonucu, muhalefete şimdi bir son vermemiz, onunla işimizi bitirmemiz gerektiği sorusunu çıkarmak zorunda kalacaktır, artık muhalefetlerden illallah dedik!"

Özellikle savaş tehlikesinin gelip kاپrıya dayandığı II. Emperyalist paylaşım savaşı öncesi dönemde, sosyalist inşanın tüm emperyalist abluka koşullarında dişe diş biçimde sürdürüldüğü Stalin döneminde bu sözlerin daha derin bir anlamı olsa gerek.

Kapitalist-emperyalist zincirin halkalarının yalnızca bir tek olan, Sovyet Rusya'da koştığı, proletaryanın egemenliğinin yalnız bir tek ülkede gerçeklik halini aldığı, sermayenin cephesinin yalnız bir tek alanda gedik verdiği koşullarda, partinin birliği olmadan, parti demir bir disiplinle donanmadan, proletarya egemenliğini bir an dahi sürdürmez. Troçki ve muhalefet, böyle bir anda ortaya çıktı. Onun bloku, onun muhalefeti böylesi koşullarda partiyi yıkıma uğratmaya çalıştı. Onun platformu oportünist unsurların hepsinin ve her türlüşününün partiye karşı, onun birliğine karşı, otoritesine karşı örgütlemek için toplanmanın platformudur. Ekim-1926'da grupçuluktan vazgeçtiğini temin eden ama hemen akabinde yine grupçuluğu parti içinde savunan ve örgütsel çizgisini inşa eden muhalefet ve Troçki işte budur.

Onuncu kongre kararları doğrultusunda hareket eden Stalin'e bu güç koşullarda bir tek çare kalıyordu: TASFİYE!

Ve Stalin "partinin sağlamaştırılması", "muhalefetin yasaklanması" ve "artık muhalefetlerden illallah dedik" diyen Lenin'in rotasına uygun olarak, bu görevi yerine getirme çağrısı yapar:

Ve der ki, "**Muhalefet bloku, partimizin birliğini kemiren yeni bir partinin çekirdeğidir.** Görevimiz, bu bloku tasfiye etmekten ibarettir."

SENDİKALARIN ASKERİLEŞTİRİLMESİ:

Troçkizmin bir başka batağıdır sendikaların askerileştirilmesi planı.

Yıl: 1920 ve Kasım'ın başlarıdır. Bū-

tūn-Rusya Sendikalar Konferansı Komünist Delegeleri Toplantısı'nda Troçki, "vidaları sıkıştırın", "sendikaları sarsın" şılarıyla yine sahnededir. Bu yıllar savaşın sonu, ablukanın ortadan kalktığı yıllardır. Dolayısıyla, bu koşulların sonucu olarak yürürlükte olan "Savaş Komünizmi"nin zorunlu, katı kurallarının artık terk edilmesi gerekiyordu. Nitekim, Leninist çoğunluğun savunduğu da buydu. Merkezi yönetim, savaş komünizminin emrettiği ürün fazlasına elkoyma politikasının yerine "köylülerin ürün fazlalarının daha büyük bir bölümünü istedikleri gibi kullanmalarını sağlayacak aynı vergi" politikasının geçinilmesini öngörmüş-tü: Bu politikayla tarım canlanacak, meta dolaşımı canlanacak, üretim artacak, sanayinin gelişmesi için gerekli önkoşullar olgunlaşacak ve böylece savaş komünizmi yıllarında zayıflayan yer yer sekteye uğrayan işçi-köylü ittifakı için yeni bir temel, iktisadi bir zeminin yaratılması sağlanacaktı.

İlk elden sanayi canlandırılmıydı. Bunun yolu da, işçi sınıfı ve onun geniş örgütü sendikaların desteğinin kazanılması gerekiyordu. Artık savaş komünizmi geride kalmış, savaş ve ablukanın zorunlu sonucu olarak yürürlüğe sokulan ve cepheye geçerken gerekli olan askeri emirler, yerini, NEP'le birlikte yeni yöntemlere, yeni politikalara bırakmalıydı. Bu yolda, askeri değil, ikna yöntemiydi. Leninist yol buydu, Leninist sendikalar anlayışı böyleydi.

Ne var ki, tam da böylesi bir dönemde, NEP döneminde, sendikal çizgi-de, parti içinde zamansız bir sapma belirirdi. Bazıları bocalıyor ve kararsızlık geçiriyordu. Savaş yıllarının yerini bıraktığı sükkunet döneminde ekonominin inşasının barışçıl çözümünde yalpalamalar, sendikal çizgiye de yansdı. Farklı gruplar, farklı çizgiler sergiledi. Troçkistler, İşçi Muhalefeti, Sol Komünistler, Demokratik Merkezizyetçiler.

Bir kesim, ekonominin bütün yönetiminin bütünüyle sendikalara bırakılmasını önerirken, bir bölüm de, "vidaların daha da sıkıştırılması" çağrısını yapıyordu.

İşte Troçkizmin sendikaların askerileştirilmesi çizgisi tam da böyle bir dönemde ortaya çıktı. Troçkist çizgi, sendikaların zorunlu devlet kurumları ve emeğin askerileştirilmesi çizgisiydi. Ona göre, sendikalar gerekli disiplini sağlayarak hükümet kurumları haline getirilmeliydi. Sendikaların bir an önce "hükümete bağımlı kılınması", "vidaların sıkma", "sendikaları sarsma" şılarıyla sanayideki emeğin askerileştiril-

mesi öngörülüyordu. Troçkist çizgi, sendikalarda, ekonominin yaygınlaştırılması ve sendikal organların seçimle işbaşına gelmesi ilkesine karşıydı. Bakın neler diyor: "Eğer askerileştirme, örgütlenme, emirlerin kesin olarak yerine getirilmesi ve tembelliğe karşı mücadele demek değilse, ne demektir?" Sendikaların yönetici mevkilerinde oldukları her yerde Troçkistler, zorlama ve emretme yöntemiyle işçi sınıfını bölüyor, maneviyat bozukluğuna yol açıyor ve sendikalarda çatışmalara yol açıyordu. Ama bu durum Troçki'nin özgün çizgisinde istisna değildir. Onun sendikaları askerileştirme planından başka, askerileştirme, emretme ve zorlamaya dayanan ya da bu yanları çağrıştıran başka yönleri de bu çizgiyle uyum halindedir. "Muzaffer proletaryanın devrimi başka ülkelere süngülerle taşıma" teorisi de onundur. "Sosyalizme gidilecek yolun uluslararası devrimi kıskırtmak olduğu" tezi de onda vücut bulur. Dolayısıyla askerileştirme hastalığı istisna değil, Troçki'nin özgün teorisinin kilometre taşıdır; tipik olanıdır. Bunlar Troçki'nin ruh alâmetini yansıması açısından önemlidir.

• Sendikalarla, askeri kuruluşlar arasında farkı sıfırlayan Troçkizm'in tersine Leninist Sendikal Çizgi, Stalin'in durduğu zemindir. "Sendikalar birer yönetim okulu, birer komünizm okuludur."; sendikaların tüm faaliyetlerinde ikna yöntemi esastır. Zorlama, emretme yöntemi, sendikaların sosyalist-yeniden inşa çalışmalarında özendirici değil, caydırıcı; yapıcı değil, yıkıcı bir yoldur.

Sendikalarla, askeri kuruluşlar arasında farkı sıfırlayan Troçkizmin tersine Leninist sendikal çizgi, Stalin'in durduğu zemindir. "Sendikalar birer yönetim okulu, birer komünizm okuludur."; sendikaların tüm faaliyetlerinde ikna yöntemi esastır. Zorlama, emretme yöntemi, sendikaların sosyalist-yeniden inşa çalışmalarında özendirici değil, caydırıcı, yapıcı değil, yıkıcı bir yoldur.

Troçki'nin aşırı "sol" gözükene bu çizgisi aslında, partinin Sovyetler'deki ve işçi sendikalarındaki önderliğini ortadan kaldıran Sliapnikov, Kalontay, Medvedyev'den oluşan "işçi muhalefeti"nin çizgisi ve amaçlarıyla tam bir koşutluk halindeydi.

Ama Stalin'in çok haklı olarak belirttiği gibi, sendikalar üzerine başlayan bu tartışmanın kapsamı çok daha genişti. Asıl mesele "savaş komünizmine karşı ayaklanan köylülere karşı izlenecek politika, partili olmayan işçi kitlesine karşı izlenecek politika ve genel olarak, iç savaşın sona ermek üzere olduğu bir dönemde partinin kitlelere yaklaşımının ne olacağıydı."

Troçkistler, işçi muhalefeti, demokratik-merkeziyetçiler bir yanda, Leninist çoğunluk diğer yanda olmak üzere mücadele amansızca sürdü. 8 Mart 1921'de, onuncu kongre, bütün bu grupların "aslında proletarya devriminin sınıf düşmanlarına yardım ettiğini" açıkça ilân etti. Ve dahası, kongre, bütün hizip ve grupların derhal dağıtılmasını ve hiziplere karşı uyanık durması için parti örgütlerini uyardı. Böylece Kasım 1920'lerde gündeme giren sendikalar tartışması, onuncu kongrenin Mart 1921'deki kongre kararlarıyla bir son buldu. Troçkist sendikal-politik sektimizde mahkûm edildi. Ve böylece, Troçki'nin emeğin askerleştirilmesi çizgisi bir kez daha derinlere gömüldü.

İktidardaki proletaryanın devrimi başka alanlara, ülkelere süngülerle taşımasını öngören bir kafadan ancak süngülü-sendikalar teorisi çıkar.

Evet, bir kez daha; düzensiz bir kafanın düzeni!

THERMİDOR DEJENERASYONU MU?

• Thermidor Dejenerasyonu, muhalefetin diğer ülkelerdeki yandaşlarınınca da işlendi. Alman Komünist Partisi'ndeki muhalefetin önderlerinden "Aşırı Sol" Korsch, Stalin ve partiye saldırdı. Sovyetler'deki sanayinin "katıksız kapitalist sanayi" olduğunu, Sovyet partisinin "kulaklaştırılmış" bir parti, Komünist Partisi'ni de "oportünist" bir örgüt diye niteledi. Ve Sovyetler'deki yandaşlarından aldığı cesaretle, Sovyetler'deki iktidara karşı "yeni bir devrim" in gerektiğini öğütledi.

Troçkizm önderliğindeki ülke-içi ve ülke-dışı muhalefetin yeni bir keşfi, ye-

ni bir saldırısı: Thermidor Dejenerasyonu ile Troçki önderliğindeki muhalefet, Stalin önderliğindeki "Partinin yozlaştığını", "oportünizmin raylarına oturtulduğunu" ve Thermidor'a doğru gittiğini iddia etti ve hatta bunlardan biri Ossovoski, "katıksız proleter bir parti" örgütlenmenin zorunlu olduğunu bile vaaz etti.

1926 yılında, partiye Thermidor sıçramasıyla yaşanan muhalefet, bir zaman sonra bu suçlamasını rafa kaldırdı ama bu kez de "ülkede bir restorasyon doğrultusundaki bir Thermidor doğrultusunda eğilimler gösteren belli unsurlar olduğu" kehanetinde bulundu.

Ama bilinmez ki, birbirine düşman sınıfların varlığı süresince, sınıflar yok edilmedikçe, eski düzeni kurmak yolundaki girişimlerde varılmaya devam edecektir. Muhalefet önce partiye getirdiği suçlamayı, bu kez de MK'sine getirmekte ve dolayısıyla MK nezdinde yine partiyi hedeflemektedir. MK'sinin P'den ayrı tutulamayacağı bilinmeyen bir şey mi?

Parti ve onun önderliğine bu ağır suçlamalarıyla muhalefetin temel amacı, yeni bir parti, ya da, parti içinde paralel hücreleri örgütleme ortamı yaratmaktır.

Thermidor Dejenerasyonu, muhalefetin diğer ülkelerdeki yandaşlarınınca da işlendi. Alman Komünist Partisi'ndeki muhalefetin önderlerinden "Aşırı Sol" Korsch, Stalin ve partiye saldırdı. Sovyetler'deki sanayinin "katıksız kapitalist sanayi" olduğunu, Sovyet partisinin "kulaklaştırılmış" bir parti, Komünist Partisi'ni de "oportünist" bir örgüt diye niteledi. Ve Sovyetler'deki yandaşlarından aldığı cesaretle, Sovyetler'deki iktidara karşı "yeni bir devrim" in gerektiğini öğütledi.

• Ve Stalin sorar: "Almanya'da, SSCB'ndeki iktidara karşı; Fransa'da merkez komitesi sekreterliğine karşı, "yeni bir devrim" isteniyor. Peki ama, bu yeni devrim nasıl örgütlenebilir? Yeni devrimin amaçlarına uygun, özel bir parti olmadan bu yeni devrim örgütlenebilir mi? Elbette örgütlenemez. Yeni bir parti yaratma sorunu işte bu yüzden."

Muhalefet, kendini bu suçlamalardan ayrı tutamazdı. Sovyet devletine, "proleter bir devlet" değil diyen, par-

tiye "yozlaşmış" diyen, "partinin oportünizmin raylarına" oturtulduğunu söyleyen muhalefetin yarattığı bu ortamda "aşırı sol"un ideologu Korsch'da "Kulaklaştırılmış", iktidara karşı "yeni bir devrim" der.

Dahası var.

Fransa'da, muhalefetin önde gelen ismi Suvarin, Sovyet muhalefetinden aldığı güçle, devrimin başlıca düşmanı, parti bürokrasisidir der. Ve Suvarin daha da ileri gider: Partinin yönetimine ve Sovyet iktidarına karşı yeni bir devrim! Ve her şeyden önce SBKP (B) merkez komite sekreterliğine karşı bir devrim!

Ve Stalin sorar: "Almanya'da, SSCB'ndeki iktidara karşı; Fransa'da, merkez komitesi sekreterliğine karşı, "yeni bir devrim" isteniyor. Peki ama, bu yeni devrim nasıl örgütlenebilir? Yeni devrimin amaçlarına uygun, özel bir parti olmadan bu yeni devrim örgütlenemez mi? Elbette örgütlenemez. Yeni bir parti yaratma sorunu işte bu yüzdendir."

Peki muhalefet kendini bunlardan soyutlayabilir mi?

Elbette ki hayır. Bilinir ki, Suvarin ve grubu, Troçkist kanattandır. Ve öyleyse, bundan şu sonuca varılabilir. Stalin der ki, "Muhalefet, pratik çalışması sırasında, kendini gösterdiği gibi değil de, SSCB'ndeki, Almanya'daki, Fransa'daki çalışmaları boyunca görüldüğü gibi dikkate alınırsa, pratik çalışmasında kendini partimizin varolan kadrosunu parçalamak ve yeni bir parti kurmakla görevlendirmiştir."

Demek ki, Troçkizm, partiye ve devlet iktidarına karşı, illegal yeraltı grubu olarak ortaya çıkmadan önce, çevre ülkelerdeki, komünterndeki yandaşları vasıtasıyla Sovyet Partisi ve iktidarını topa tutmayı ve böylece zayıflatmayı hedefleyerek parçalamak istemiştir.

Nitekim Troçki, Almanya'daki mevcut komünist partisine karşı da açıkça yeni bir parti, Maslov ve Ruth Fischer'in partisini örgütleyecek kadar alçalamıştı.

Troçki, "yozlaşmış işçi devleti"nin savunmasına bakın nasıl yaklaşıyor.

Diyor ki: "Yenilgicilik nedir? Düşman bir sınıfın elinde olan 'kendî' devletinin yenilgisini kolaylaştırma amacını güden bir politikadır. Başka herhangi bir yenilgicilik kavramı ve yorumu bir tahrif olacaktır. O halde örneğin, eğer biri, bilisiz ve sahtekâr taklitçilerin pratik çizgisi tam da işçi devletinin çıkarlarına uygun olarak çöp gibi süpürülüp atılmalıdır dediği zaman, bu onu bir 'yenilgici' yapmaz. Tersine mevcut somut koşullar altında da, o, böylelikle devrimci savunmacılığın gerçek ifade-

sini vermektedir, ideolojik süprütüler zaferine yolaçmaz."

Devamla...

"Başka ülkelerin tarihlerinden de bunu örnekleyebiliriz" diyor. Ve emperyalist savaşın hemen başındaki Fransa'nın durumu örnek gösteriyor. "Fransız burjuvazisinin başında yelkensiz ve dümsensiz bir hükümet bulunuyordu. Clemenceau grubu bu hükümete muhalefetti. Savaşa ve askeri sansüre karşı, Almanların Paris'ten 80 km. uzakta olması gerçeğine karşın (Clemenceau "tam da bu nedenle" diyordu.), küçük burjuva gevşekliğine ve kararsızlığına karşı ve emperyalist kıyıcılığı ve acımasızlığı için şiddetli bir mücadele verdi. Clemenceau, sınıfına, burjuvaziye hizmet etmiş değildi, daha sadık, daha kararlı ve daha yerinde bir biçimde hizmet ediyordu."

Devamla;

"Olayların daha sonraki gelişmesi bunu kanıtladı. Clemenceau grubu iktidara geleli ve onun daha tutarlı, daha ırtık emperyalist politikası, Fransız burjuvazisinin zaferini sağladı. Clemenceau grubuna yenilgici diyen hiçbir Fransız gazetecisi var mıydı? Olsa gerek: Her sınıfın peşinde aptallar ve iftiracılar bulunur. Ama bu ölçüde önemli rol oynama fırsatını her zaman bulamazlar."

Troçki'nin savunma teorisi işte böyledir.

• Sovyet Clemenceau'su Troçki, işçi devletinin çıkarları için "çöpleri süpürüp" atacaktır. Nedir bu çöpler? Parti ve MK çoğunluğudur, Stalin ve partidir.

Clemenceau, Troçki ve yandaşlarıdır; küçük-burjuva kararsızlığı ve gevşekliğini temsil edenler de Stalin ve partidir. Eğer düşman Kremlin duvarlarına 80 km. yaklaşırsa, Troçki, önce MK ve parti çoğunluğunu yani mevcut Sovyet iktidarını devirecek ve sonra savunmaya geçecektir.

Sovyet Clemenceau'su Troçki, işçi devletinin çıkarları için "çöpleri süpürüp" atacaktır. Nedir bu çöpler? Parti ve MK çoğunluğudur, Stalin ve partidir.

Hey gidi Troçkil

Düşman kapıya dayanacak, sen Sovyet partisi ve MK'yi devirmekle uğraşacaksın ve ondan sonra savunma işine gireceksin.

Artık anlaşılmalıdır ki, Troçki'nin savunma teorisi, "Thermidora uğramış", parti ve MK'yi parçalama teorisidir.

Troçki'nin, Bolşevik Parti ve onun önderleri nezdindeki suçlamaları yeni değildir. O, daha 1904 yılında ünlü "Politik Görevlerimiz" broşüründe Leninist parti ve onun ilkelerini reddedererek, Lenin'i yeni bir Maximilien Robespierre olarak niteler. Kişisel diktatörlük peşinde koşan biri olarak, bir Robespierre olarak anlatır Lenin'i. Leninizm için o, "Leninizmin tüm yapısı, bugün yalan ve dolan üzerine kurulmuştur ve kendi yıkımının çekirdeğini kendinde taşımaktadır." Şu sözleri söyleyen de odur: "Lenin'in bu usta oyuncunun Rus işçi hareketinde geri olan her şeyi sömüren bu adamı, sistematik olarak kıskırttığı alçakça kavga, anlamsız bir sabit fikire benzemektedir."

Dün Lenin ve Bolşevik partiyi suçlayan ve küfreden Troçki, yeni dönemde de Stalin ve partiye aynı küfürleri savurmaktadır. Thermidor suçlaması da Troçki'nin Bolşevik ve parti önderlerine yeni bir "lüftü"dur.

Ne denir ki iftiracılık ve yalan insanın kanına bir kez girmeyiversin!..

LENİN'İN "VASİYET"İ VE GERÇEKLER:

• Lenin'in "Vasiyet"i sorunu ilk kez 1924 yılında gündeme gelmiştir. Sonraları, partiden atılan eski bir Amerikan komünisti, Troçkistlerle birleşerek Lenin'in "Vasiyet"i hakkında dedikodular derledi. Ve bunları yurtdışında "Lenin'in Ölümünden Sonra" adlı bir kitapta yayınladı. Bunun özü, Lenin'in "Vasiyet"inin PMK tarafından gizlendiğiydi.

Troçkizmin ve muhalefetin, Stalin'in kişiliğinde kullandığı noktalardan biri: "Vasiyet".

Lenin'in, "Vasiyet"i sorunu ilk kez 1924 yılında gündeme gelmiştir. Sonraları, partiden atılan eski bir Amerikan komünisti, Troçkistlerle birleşerek Lenin'in "Vasiyet"i hakkında dedikodular derledi. Ve bunları yurtdışında "Lenin'in Ölümünden Sonra" adlı bir kitapta yayınladı. Bunun özü, Lenin'in "Vasiyeti"nin PMK (Parti Merkez Komitesi) tarafından gizlendiğiydi. Troçkistlerle bağlantılı olan bu eskimiş Amerikan komünistinin bu açıklamayı yaptığı dönemlerde, MK politik büro üyeleri o dönem Troçki'den kendini bu adamdan ayırmak için çağrıda bulun-

Bunun yanında, Stalin'in, Kautsky'ci taze sanıldığı gerçeklerle tanıtanmayan bir suçlamadır. Sözkonusu edilen dönemde, yani 1917 Nisan'ı dönemlerinde, Lenin'le birlikte Troçkist muhalefetin önderlerinden Kamanev'e karşı Nisan Tezleri'ni savunan Stalin'in olduğu bilinmeyen bir şey mi? Tüm parti buna tanık değil mi?

Kamanev'in Lenin ve onun tezlerine karşı "yurdun savunulması" tezi ile aynı koşutlukta ve aynı uygunlukta makaleler yazdığı bilinmeyen şeyler mi? Peki bu makalenin sorumlusu şimdi Troçka ile kolkola olan Kamanev mi, yoksa Stalin mi?

Kamanev'le Stalin'i bilinçli olarak karşılaştırarak Troçki tipik bir iftiracı olmu-yor mu?

İkinci sorun: Stalin'in "ulusal sorun-da oldukça büyük yanlış yaptığı"dır. Nasıl bir yanlış? Bunun cevabı yok. Bu da Troçki'nin bir başka iftirasıdır. Stalin'in Lenin ve Leninizmle ulusal sorun-da herhangi bir ayrılığı şöyle dursun, O, ulusal sorunda ML'e katkı yaparak Leninizmi geliştiren kişidir.

Bu sorunun aslı da şudur: "Yoldaş Lenin, bana, XII. parti toplantısından önce Gürcü yarı-milliyetçilerine karşı, kısa bir süredir Fransa'da ticaret temsilcisi olan Midivanis gibi yarı-komünistlere karşı aşırı sert bir politika yürütmemi ve onları 'izlememi' ihtar etti."

Devamla Stalin, "Bundan sonra olaylar, bu 'sapkın'lara, Midivanis gibi adamlara gerçekten pek sert davranıldığı, benim, partimizin MK sekreterlerinden biri sıfatıyla, elimden geleni yaptığımı göstermiştir. Sonraki olaylar, bu 'sapkın'ların hiç de gizli olmayan bir oportünizmden kopmuş bir grup olduğunu gösterdi."

Evet, olayı, Stalin'in kendisinden dinledik. Gerçeklerin böyle olmadığı iddia edilebilir mi? Lenin'in o dönemde hasta olduğu ve olayları izleme olanağından yoksun olduğu bilinmeyen bir şey değildir. Bu önemsiz olayla, Troçki, Lenin'le Stalin arasında "görüş ayrılığı" olduğu imajını yayması da boşa çıkmıştır. Birakalım görüş ayrılığını, Lenin'in ölümünden sonra, Stalin bayraktarlığında, Leninizm doğmuştur.

Şimdi gerçekler zemininde konuşalım; ve bakalım Troçki'nin Lenin'le ayrılık noktalarına ve kararsızlıklarına.

Bizzat Lenin'den dinleyelim: "Rusya'daki Marksist harekete eskiden beri katılanlar Troçki'yi çok iyi bilirler ve onlar için Troçki'yi tartışmaya hiç gerek yoktur. Ama işçilerin daha genç kuşağı onu bilmez ve bu yüzden Troçki'yi tartışmak gereklidir, çünkü o, aslında, aynı zamanda tasfiyecilerle parti arasında yalpalayan yurtdışındaki bir

grubun hepsinin tipik bir örneğidir."

Demek ki, Troçki "Tuşino Kaçakları" rolünü yüklenmiştir her daim.

1901-1903 arası ateşli bir "Iskracı"dır. Öylesine ki, Ryazanov onun 1903 kongresindeki rolünü "Lenin'in sopası" olarak nitelemiştir. 1903 sonrası, ateşli "Iskracı" Troçki, ateşli Menşevik olur. Gemisi, ekonomistlerin limanına demir almıştır. 1904-1905 arası Menşevikleri terk eder; bu kez gemisi, Martinov'un limanına yanaşır. Ve hemen akabinde, ünlü "sürekli devrim" teorisini ilan eder. Ricat yılları döneminde, uzun yıllar dışarıdan seyretti; sözde "hizipler dışı" kaldı. 1912'de tasfiyecilerle, Ağustos blokunu kurdu. 1917 Ekim Devrimi'nden üç ay önce, "kendisini Bolşevizmden ayıran her şeyi partinin eşiğinde terk eden"(!) bu adam Bolşeviklere katılır.

• 1924 Ekim Devrimi değerlendirmesinde, Leninizmin sahasını terketti. 1925-26 yıllarında, devrimin başlıca sorunlarında, günlük politikanın belli-başlı sorunlarında partiy-le farklı rotada yol aldı. Ve 1929 Ocak'ındaki sürgününe kadar hep, leninizme karşı, cephede savaştı.

Dahası...

1918 Prest Barışı sorununda, partiye ayrılığa düştü. 1920-21'de, sendikalarda, emeğin askerileştirilmesini savunarak, sendikal sapma içine girdi. 1923 ekonomi-politikası ve partinin-kuruluşu temel sorununda, partiye görüş ayrılığına düştü.

Ve sonra... Stalin döneminde...

1924 Ekim Devrimi değerlendirmesinde, Leninizmin sahasını terk etti, 1925-26 yıllarında, devrimin başlıca sorunlarında, günlük politikanın belli-başlı sorunlarında partiye farklı rotada yol aldı. Ve 1929 Ocak'ındaki sürgününe kadar hep, Leninizme karşı, cephede savaştı.

Evet, iftira ve yalanlarla Stalin ve partiye karalamaya çalışan Troçki'nin Bolşevikliği, Leninistliği budur işte! Bu değil midir, Lenin'e Maximilien diyen!

"İYİ BİR MUHALİF Mİ", İYİ BİR ENTRİKACI MI?

Marx, Bakunün için, "Teorisyen olarak sıfır, entrikacı olarak ustadır" der-

• Troçkizm meselesine, salt Stalin dönemine özgü ya da Stalin-Troçki çatışmasının bir ürünü olarak bakılamaz. Anlatılanlardan anlaşılmalıdır ki, Troçkizmin derin tarihsel kökleri vardır. Stalin döneminde iyice boy veren, bu Troçkist ağacın damarları Lenin dönemine kadar uzanır.

ken, tam da Troçki'yi tarif ediyordu sanki. Evet, O ustadır! 1904'ten beri Leninizmle cenkleşen usta bir entrikacıdır. 1917 Şubat'ına kadar Leninizm ve onun partisine karşı umutsuzca savaştı; hem de Menşeviklerin kuyruğunda ilerleyerek. Leninizmi, Troçkizmle süslemeye; Troçkizmi Leninizmin yerine koymaya çalıştı, durdu. Hile, terip, iftiralarla hep, Leninizmin yolunu karartmaya, onu Troçkizmle damgalamaya kalkıştı.

Troçkizm meselesine, salt Stalin dönemine özgü, ya da Stalin-Troçki çatışmasının bir ürünü olarak bakılamaz. Anlatılanlardan anlaşılmalıdır ki, Troçkizmin derin tarihsel kökleri vardır. Stalin döneminde iyice boy veren, bu Troçkist ağacın damarları Lenin dönemine kadar uzanır. Dolayısıyla Stalin önderliğinde azim ve kararlılıkla, sebat ve sabırla verilen mücadeleye; parti ve Lenin'in 1904'lerden beri verdiği mücadeleden bir devamıdır. Bunu başka türlü ele almak, Stalin'i Leninizmden soyutlamak, Troçkizmin tarihsel gelişim seyrini kavramamak ve meseleyi salt Troçki-Stalin çelişmesine indirgemeden medet uman Stalin düşmanlarını değirmenine su akıtır.

• Stalin, bütün bu görüş ayrılıklarına karşın, lenin'e kökleri uzanan bu devrimin perspektifleri sorunundaki ayrılıklara karşın, 1923 Aralık'ından 1929 Ocak'ına dek süren, çok uzun mücadelede Troçkizme karşı daima ideolojik hattı esas almıştır. Hasmına karşı, devlet iktidarının bütün gücü elinde olmasına rağmen, bunca sabırlı davranabilen böylesi insana tarih çok az tanık olabilmıştır.

Dolayısıyla, Leninizm ve onun partisine amansızca savaş açan, bu uğurda her aracı mübah gören Troçki'ye "muhallif olarak değerli" diyenler, ay-

nıları aynı, ayrıları ayrı yere koymasını beceremeyenlerdir; ikinin birleşip bir olmasını savunan sınıf işbirlikçileridir. Toplumsal yaşamın odağı sınıf mücadelesidir. Sorun bu mücadelede Troçki'nin ve Stalin'in yeri sorunudur.

Evet, soru dosdoğru böyle sorulmalıdır. Tersi, suyu bulandırır.

Troçki'nin yeri nedir?

Troçki'nin "süreklili devrim" teorisini bilmeyen yoktur. Bu teorisinin bir kısmı, köylülüğün devrimdeki devrimci potansiyelini yok sayma ya da Lenin'in sözleriyle devrimde köylülüğün "atama"; diğer kısmı tek ülkede sosyalizmin zaferi olanağını ve kuruluşunu yadsımadır. Daha başka görüş ayrılıkları da vardır: Sendikalarda emeğin askerleştirilmesi ve zorunlu devlet kurumlarına dönüştürülmesi, milli devleti günü geçmiş sayması, başka ülkelere devrimin muzaffer proletaryanın süngüleriyle taşınması vb. vb. NEP'in ricattan başka bir şey olmadığı, ağır sanayinin tek yönlü geliştirilmesi vb. altında da onun imzası vardır.

• Evet, bütün bunlar, ideolojik görüş ayrılıkları yanındaki pratik görüş ayrılıkları ve muhalefetin bozguncu oyunları. Bütün bu bozgunculuğa rağmen, Stalin, bu akıma, bu hizibe, bu yeraltı örgütüne karşı mücadelede 1929'a dek olağanüstü sabırlılıkla ideolojik zemini esas almıştı.

Stalin, bütün bu görüş ayrılıklarına karşın, Lenin'e kökleri uzanan bu devrimin perspektifleri sorunundaki ayrılıklara karşın, 1923 Aralık'ından 1929 Ocak'ına dek süren, çok uzun mücadelede Troçkizme karşı daima ideolojik hattı esas almıştır. Hasınına karşı, devlet iktidarının bütün gücü elinde olmasına rağmen, bunca sabırlı davranabilen böyleleri insana tarih çok az tanık olabilmıştır. Zira, Troçkizm salt ideolojik cephede değil, bozgun ve yıkıcılık cephesinde de parti ve Leninizme bayrak açmıştı. Stalin, ona ve önderliğindeki muhalefete "parti, her azınlıkta kaldığınız zaman sokağa dökülmenize, partide bunalım olduğunuzu yaymanıza ve partide tedirginlik yaratmanıza daha fazla katlanamaz ve katlanmayacaktır" derken haklıydı. Stalin, onlara "parti, artık partimizde çoğunluk sağlama umudunu tamamen yitirmiş olan sizlerin, her türlü gayrı memnun unsurları kendinize yeni bir parti için hizmet etsinler diye derleyip toparlamanıza katlanamaz ve katlanmayacaktır" der-

ken de haklıydı. Stalin onlara "parti, partinin yönetici aygıtına kara çalmanıza ve partideki rejimi devirmenize, partideki disiplini bozmanıza, partinin mahkûm ettiği akımların her türlü sunu ve hepsini, yeni bir parti oluşturmak için, grup özgürlüğü bayrağı altında, çevrenizde toplamanıza katlanamaz ve katlanmayacaktır" dediğinde de haklıydı.

Dahası var...

Çalışan gerici tabakaların memnuniyetsizliğini körüklemeyi ve partiye karşı, bu kesimi kullanmayı amaç edinip ücretlerin % 30-40 oranında artırılması için sokağa dökülmesine partinin tavırsız kalamayacağı ortadadır. Troçkizm bilir ki, sosyalizmin ve sanayileşmenin ilerlemesinin, işçi sınıfının maddi ve kültürel gereksinmelerinin sürekli olarak düzeltilmesiyle olasıdır. Partinin bu doğrultudaki önlemlerine rağmen, ücret artışı talebiyle sokağa dökülüp, geri bilinçlere hitap etmeyi, parti, doğru ve yerinde karşılayabilir mi? Mevcut güçlükleri abartmayı, bozgunculuğu desteklemeyi ve sosyalizmin ülkede kurulmasının imkânsız olduğunu her gün bir papağan gibi tekrar etmesini, parti hoş görebilir mi? Hangi proleter devlet, hangi enternasyonal anlayış, Troçkizm ve muhalefetin, Komüntern şubelerini dağıtmayı ve çalışmalarını aksatmayı ve Komüntern önderliğini gözden düşürmeyi hoş görebilir?

Evet, bütün bunlar, ideolojik görüş ayrılıkları yanındaki pratik görüş ayrılıkları ve muhalefetin bozguncu oyunları. Bütün bu bozgunculuğa rağmen, Stalin, bu akıma, bu hizibe, bu yeraltı örgütüne karşı mücadelede 1929'a dek olağanüstü sabırlılıkla ideolojik zemini esas almıştı.

1923'ten başlayarak, Stalin önderliğindeki parti, bu akıma karşı sabırlı bu hatta cenkleşti. Ve hatta "15. parti kongresinde bile, Troçkistlerin, 'Lenin'in görüşlerini değiştirerek ve Menşevizm konumuna düşerek, taktikler üzerine anlaşmazlıklardan programa ilişkin nitelikte anlaşmazlıklara geçmelerine, karşın, Troçkist örgütlenmeye karşı böyle önlemler düşünülüyor." Buna rağmen, parti aleyhtarları faaliyetlerine hız verdiler ve bununla da yetinmeyip Sovyet aleyhtarları eylemler örgütlediler. Moskova Yüksek Teknik Okulu'nu zorla ele geçirdiler, yeraltı basımevlerini örgütlediler. Akabinde, 7 Kasım 1927'de caddelerde açık gösteriler düzenlediler. Bununla Troçkizm artık, "yalnızca partiden değil, Sovyet rejiminden de koptuğunu" ortaya koydu. "Oysa, 15. Kongreden önce parti, Troçkist örgütlenmeye ilişkin olarak parti liderlerinin, Troçkistleri yollarını

düzeltilmeye teşvik etmek, hatalarını kabul etmeye teşvik etmek, parti yoluna dönmeye teşvik etmek arzusunu onaylayan önlemler benimsemişti."

Yıl: 1928. Troçkistler "Parti-aleyhtarları bir yeraltı grubu olmaktan, Sovyet-aleyhtarları bir yeraltı örgütü olmaya geçişlerini tamamladılar."

İşte, 1928'de, Sovyet yetkililerinin, bu Sovyet aleyhtarları yeraltı örgütüne ve onun içinde çalışan üyelere karşı baskıcı önlemler almaya iten yeni unsur buydu. "Proletarya diktatörlüğünün yetkili organları, proletarya diktatörlüğü topraklarının üye bakımından önemsiz olsa da kendi basımevlerine ve komitelerine sahip, Sovyet aleyhtarları grevler örgütlemeye kalkışan ve izleyicilerini proletarya diktatörlüğü organlarına karşı iç savaş için hazırlayacak kadar ileri giden Sovyet aleyhtarları bir yeraltı örgütünün varlığına izin vermez."

Evet, Troçkistler SBKP (B) ve onun liderliğine karşı mücadelede, kendi mantıklarına sahipti. Bu mantık onları, zamanla Sovyet-aleyhtarları kampa, proletarya diktatörlüğüne düşman tüm unsurları içinde barındıran kampa getirdi.

Ve Troçkizm artık dibe vurmuştu; karşı-devrimin raylarına oturmuştu bile. Sınıf mücadelesinin mantığıdır bu! Başında sorduğumuz sorunun cevabıdır da bu!

Troçki'nin yeri nedir demiştik?

Onun kümelendiği yer, "iyi bir muhalif" hattı değil, iyi bir entrikacının, usta bir entrikacının, Sovyet düşmanı bir insanın yeridir.

• Bilinir ki, daha devrimin ilk yıllarında Stalin, devrime hangi sınıfların önderlik yapacağı konusunda, Leninizmle omuz omuza Troçkizm ve yandaşlarının karşısındadır. Troçkizmin ünlü Brest-Litovsk Barış Antlaşması döneminde, bu antlaşma karşısında "ne savaş, ne barış" tavrıyla, devrimci savaş tavrı arasında yalpalarken, Stalin yine Lenin'in yanında; antlaşmanın imzalanmasından yana tavır koyuyordu.

Stalin'in yerine gelince...

Ekim devriminden hemen önce, menşevizmin kesin yenilgisini anladık-tan sonra, devrimin eşliğinde görüşlerini "terkeden" Troçki'nin aksine Stalin, çok eski bir Bolşeviktir; çekirdek-

ten yetişme. Lenin'le daima yanyanadır. Sınıf mücadelesinin engin, zorlu pratiğinde Lenin'in ölümünden sonra, Leninizmin bayraktarlığını üstlenen, Troçkizme karşı Leninizm hattındaki savaşına sonuna dek azim ve kararlılıkla önderlik etmiştir.

Bililir ki, daha devrimin ilk yıllarında Stalin, devrime hangi sınıfların önderlik yapacağı konusunda, Leninizmle omuz omuza Troçkizm ve yandaşlarının karşısındadır. Troçkizmin ünlü Brest-Litovsk barış antlaşması döneminde, bu antlaşma karşısında "ne savaş ne barış" tavrıyla, devrimci savaş tavrı arasında yalpalarken, Stalin yine Lenin'in yanında; antlaşmanın imzalanmasında yana tavır koyuyordu. İç savaş döneminde, Kızıl Ordu'nun kurmay görevlerini, Çarlık ordusundan gelme subaylara teslim etmesini savunan Troçki'ye karşı, Stalin Kızıl Ordu'nun Bolşevikler tarafından yönetilmesini savundu. Sendikalarda emeğin askeleştirilmesi Troçkist sapmaya karşı, Stalin, sendikaların gönüllü örgütler olduğunu vurguladı. Troçki'nin, Rus devriminin başarısını Avrupa Birleşik Devletleri şiarının gerçekleşmesine bağlarken, Stalin kararlılıkla, tek ülkede sosyalizmin kurulabileceğinin kesinlikle mümkün olduğunu teoride ve pratikte savundu.

Lenin'in ölümünden sonra uzun süre iç düşmanlarla mücadeleye girişti. Troçkizme karşı kararlılıkla mücadele etti ve tüm muhalefete rağmen, tek ülkede, yani Sovyet Rusya'da sosyalizmin esasını inşa etmede önderlik etti. Tüm ulusal ekonomiye kolhoz ve sovhoz gibi sosyalizmin iki ayrı sektörünün egemenliğini sağladı. 2. emperyalist paylaşım savaşında, sosyalist anayurdun savunulmasında, proletaryanın mücadele taktiklerini ustaca hazırlayarak, tüm dünyayı şaşkına çevirerek Sovyetler'i muzaffer kıldı ve Hitler ordusunu darmadağın etti.

Evet, Troçki karşısında, sınıf mücadelesi karşısında Stalin'in yeri budur.

Dolayısıyla, yılların yargıladığı tarihin çöplüğüne gömdüğü Troçkizmin bugün yeniden tartışma konusu haline getirmek, Leninizm zeminini terketmek, dünya ölçeğindeki sağa savrulmuş eşlik etmek ve Stalin'in tarih tarafından teslim edilen hakkına saldırmak demektir. Sınıf mücadelesinin doğası, orta yolu, hümanizmi tanımaz; acımasızdır.

İki yol var: Ya emperyalizm ve dünya gericiliğinin değirmenine suyu akıtan tarlanın ortasında duracaksın, ya da yoksulluk ve vahşetle cebelleşen köleleştirilmiş ezilen dünyanın ve proletaryanın yanında saf tutacaksın.

Ya, karşı-devrimin beyaz bayrağı! Ya devrimin kızıl bayrağı!

İşte bu yol ayrımında, Troçkinin yeri, artık anlaşılmalı ve tarihsel gelişimin tecrübesi tanıtlamıştır ki, karşı-devrimin yanındır.

Öylesine, karşı-devrimin yanındır ki, o, ölümünden kısa bir süre önce şunları dahi yazabilmiştir: "Ekim Devrimi bir rastlantı değildi. Çok önceden hesaplanmıştı. Olaylar bu hesabı doğruladı. Yazlaşma bu hesabı çürütmez, çünkü marksistler, Rusya'da tek başına bir işçi devletinin uzun süre varlığını koruyabileceğine hiçbir zaman inanmamışlardı... Hitler'in silahlarını doğuya çevirdiğini ve Kızıl Ordu tarafından işgal edilen toprakları istila ettiğini düşünelim... O zaman, Dördüncü Enternasyonalin Partizanları, bir yandan, silah elde Hitler'e öldürücü darbeler indirirken, bir yandan da Stalin'e karşı devrimci propaganda yürütecekler ve hemen sonraki, belki de çok yakın bir aşamada Stalin'in yıkılışını hazırlayacaklardır."

Demek ki, başından beri Stalin önderliğinde yürütülen mücadele buşuna değildi; işte onun son sözleri ilk söylediklerini nasıl da doğruluyor.

İşte bizim (!) iyi "muhafimiz" in muhalifliği!

TROÇKİZM'E SONSÖZ:

• Bolşevizmden politik iktidarın ele geçirilmesi, menşeviklerden köylülüğün rol ve önemini yadsıma tezini alan; kapitalizmin tarihsel olarak yeni bir biçimi, son aşaması olan emperyalizm döneminin ilişki ve çelişkilerini kavrayamayan Troçkizm, döneminde ve aradan geçen bunca zaman sonra, devrimci toplumsal pratiğe cevap verememiş; devrim ve sosyalizm davasında yankı uyandıramamış, köleleştirilmiş halklar mücadelesinde boş kubbeye "hoş bir seda" olarak kalmış ve en sonu, günümüzde yalnızca tarihsel bir ilgi kaynağı olarak kalabilmiştir.

Bolşevizmden politik iktidarın ele geçirilmesi, menşeviklerden köylülüğün rol ve önemini yadsıma tezini alan; kapitalizmin tarihsel olarak yeni bir biçimi, son aşaması olan emperyalizm dö-

neminin ilişki ve çelişkilerini kavrayamayan Troçkizm, döneminde ve aradan geçen bunca zaman sonra, devrimci toplumsal pratiğe cevap verememiş; devrim ve sosyalizm davasında yankı uyandıramamış, köleleştirilmiş halklar mücadelesinde boş kubbeye "hoş bir seda" olarak kalmış ve en sonu, günümüzde yalnızca tarihsel bir ilgi kaynağı olarak kalabilmiştir.

STALİN'E DAİR SONSÖZ:

Bililir ki, Troçkizmin her gündeme gelişi, Stalin'e saldırmanın bir aracı olarak işlev görür.

Bir dönem Troçkistlerce iftiralara uğradı, kara çalındı, çalınıyor da. Onun için "Stalin, eski Bolşevikleri, Lenin'in dostlarını yok ediyor", "Diktatör Stalin, devrimin en iyi evlatlarını katlediyor", "Stalin iki yüzlülüklerle dolu bir 'evet-efendim'ciler partisi yaratıyor" dendi. Yakın geçmişimizin ünlü gedikli revizyonisti Kruşçev, şürekasıyla birlikte demediğini bırakmadı. "Parti içi demokrasiyi ve devrimci yasaları" çiğnedi diye iftirada bulundu. "Görüşlerinin mutlak biçimde kabul edilmesini" istiyordu diyen de aynı şürekadır. Daha da ileri gidip "katil", "cani", "Rus tarihinde en büyük diktatör." vb. diyenler de aynı bezden dokunmuş, aynı soydan ata binen sınıf düşmanlarıdır.

Yıl: 1980'lerin sonu, aynı sövgüler devam ediyor. Manşetlerde yine Stalin, kara çalınan yine O.

Glastnost politikasıyla birlikte Uluslararası Komünist Hareketin bu yüce önderi yeniden tartışma konusu edilip, yerin dibine (!) batırılırken (!), Troçkizm diğer uçta öne çıkarılıp aklanmaktadır bugün.

Kısaca, gün, dönem, Troçkizmi aklama, Stalin'i haklama dönemidir!..

Önce Troçkist ve bilcümle muhalefet, sonra, Kruşçev ve şimdi de Gorbaçov ve yandaşlarıncı salvo atışlarına tutuluyor Stalin.

Troçkistlerin karalamaları ve Stalin-Troçki polemiklerinin ideolojik ve pratik görüş ayrılıkları cephesini yazımızın seyri içinde gözler önüne sermeye çalıştık. Ama Stalin yalnızca bu cephede değil, Kruşçev cephesinde de saldırıya uğrar. Mart 1953, Stalin, O büyük öğretmen aramızdan ayrılır. Sağlığında yanında diz çökenler, O'na "baba" diyenler; "yüce yenilmez komutan" diyenler, "insanlığın en büyük dahisi" diyenler, O öldükten sonra, tam bir iki yüzlülükle O'na saldırmayı amaç haline getirdiler.

İşte bunlardan birkaçı:
"1937-38 yıllarında halk düşmanı ilan edilen birçok kişi gerçekten namuslu komünistlerdi."

Devamla,
"Bu dönemde bütün hukuk kurallarının tersine seılan kişiler fiziki baskı, işkence altında verdikleri ifadelerle mahkûm edildiler."

Devamla,
"Stalin, kişileri ikna etme diye bir sorun tanımadı. Görüşlerinin mutlak şekilde kabul edilmesini isterdi. O'nun görüşlerinin yanlış olduğunu söylemeye cesaret edenler, önce yönetimden uzaklaştırılır, ardından manevi ve maddi olarak yokedilirdi. Bu kendini özellikle 17. parti kongresinden sonra gösterdi. Bu dönemde komünizm davasına bağlı birçok ünlü parti yöneticisi ve basit parti üyeleri Stalin despotizminin kurbanı oldular."

Evet, Stalin buymuş!
Peki bir de 2: Emperyalist paylaşım savaşı öncesi, özellikle Kirov'un muhafefet tarafından 1934 yılında öldürülmesiyle hızlanan tutuklamalar dönemine bir bakalım. Belgeler konuşun istiyorum!

Ve işte, sözde "Stalin despotizminin kurbanı" olanlardan Buharin'in, yargıçlar ve tüm dünyanın gözünde söyledikleri:

"Pişmanlık çoğu zaman uyuşturucu madde ve benzeri gibisinden yanlış ve saçma nedenlere bağlanıyor. Ben kendi payıma, bir yıldır kalmakta olduğum hapis hane çalıştığımı okuduğumu ve zihnimin açıklığını koruduğunu söyleyebilirim. Bu örnek, bütün uydurmaları ve gülünç karşı-devrimci masalları çürütmeye yardımcı olabilir. Hipnotizma yapıldığı ileri sürülüyor. Ama, ben mahkemede savunmamı yaptım, kendimi oradaki koşullara uydurabildim ve savcıyla tartışım: Böyle bir hipnotizmanın mümkün olmadığını herhangi bir kimse tıbbin bu dalından pek az anlayan bir kimse bile rahatlıkla görebilir... Şimdi kendimden, pişmanlık göstermemin nedenlerinden söz edeyim. Hiç kuşkusuz, suçlayıcı kanıtların çok büyük önem taşıdığını kabul etmek gerekir. Üç ay boyunca konuşmayı kesinlikle reddettim. Sonra birden tanıklık etmeye başladım. Niçin? Çünkü, hapis hane bütün bir geçmişimi yendim değerlendirdim. Çünkü kendi kendinize, "eğer ölecekse, neyin uğruna ölüyorsun?" diye sordüğünüzde, karşınızda birden başırtıcı bir berraklık kapkara bir boşluk beliriyor. Eğer kişi pişmanlık göstermeden ölmek istiyorsa, uğruna ölünecek hiçbir şey kalmıyor. Ve tam tersine, Sovyetler Birliği'nde, ışıldağan her şey, insanın ka-

fasında yeni boyutlar gerektiriyor. İşte bu durum beni en sonunda silahsız bıraktı ve partinin ve ülkenin karşısında diz çökmeme yolaçtı. Ve kendi kendinize şunu soruyorsunuz: "Pekâlâ, diyelim ölmeyeceksin; diyelim bir mucize olacak ve sağ kalacaksın; ama, neyin uğruna? Herkesten kopmuş, bir halk düşmanı olarak, insanlık-dışı bir durumda, yaşamın özünü oluşturan her şeyden tamamen kopmuş olarak..."
"...Elbette önemli olan, bu pişmanlık değil, ya da özel olarak benim kişisel pişmanlığım değil. Mahkeme bu olmadan da kararını verebilir. Suçlanan kişinin itirafta bulunması sorunun özü değildir. Suçlanan kişinin itirafta bulunması, ortaçağa ilişkin bir hukuk ilkesidir. Ama burada aynı zamanda, karşı-devrim güçlerinin içten yıkılmasıyla da karşı karşıyayız, ve insanın silahlarını bırakmaması için, Troçki olması gerekiyor."

Stalin ne yapabildi?
Sovyet devletine karşı işledikleri suçları, bizzat açıklayan, Sovyet devletinin yıkılışı için sabotajlar düzenleyen, Stalin'in yıkılışını hazırlayanlara karşı ne yapabildi Stalin?
Evet, bunlar yalnızca birkaç somut gerçek ve konumuzla bağlantı içinde olanlar.

- Bugün Kremlin odalarında ve Sovyet basınında hummalı bir tartışma sürüp gitmektedir. Troçki'nin itibarının iadesi ve Stalin'in itibarının biraz daha aşağılara çekilmesi, -Tabi kaldıysa!- Stalin'in Sovyetler'de, şimdilerde, hemen hemen yok olan heykelinin yontulup, derinlere gömülmesi süreci, aynı zamanda Troçki'nin heykelinin ayakları üstüne dikilmesi sürecidir de. Birinden yontulan, diğerine aktarılır. Birinin aklanması, diğerinin haklanması!

Kendi alçakça entrikalarını kendileri açıklayan bu Sovyet düşmanı, SBKP (B) ye düşman bu iç düşmanların bu itiraflarına rağmen, Kruşçev şürekasının "Bu dönemde bütün hukuk kurallarının" çiğnendiğini, ifadelerin "fiziki baskı, işkence" altında alındığını ve bunlar "namuslu komünistlerdi" demelerinin artık bir anlamı olabilir mi? Ne derler: Halep ordaysa arşin burdal!

Ama Kruşçev'le bitmedi...
Sıra Gorbacov'daydı. Ve öylede ol-

du. Sovyetlerin bu yeni Kruşçev'i, Stalin'e, en az Kruşçev kadar saldırdı. Ve en az onun kadar küfrededi. Ve dahası, öncüllerinin başaramadığını, yapmak isteyip de yapamadığını Gorbacov yapabildi: Troçki, Buharin vb. aklamaya operasyonu!...

Bugün Kremlin odalarında ve Sovyet basınında hummalı bir tartışma sürüp gitmektedir. Troçki'nin itibarının iadesi ve Stalin'in itibarının biraz daha aşağılara çekilmesi-Tabi kaldıysa! - Stalin'in Sovyetlerde, şimdilerde, hemen hemen yok olan heykelinin yontulup, derinlere gömülmesi süreci, aynı zamanda Troçki'nin heykelinin ayakları üstüne dikilmesi sürecidir de. Birinden yontulan, diğerine aktarılır. Birinin aklanması, diğerinin haklanması!

Stalin, dün olduğu gibi, özellikle günümüzde çokça saldırılara uğramaktadır. Hem de bir değil, çok cepheden birden. Onu çok cephede birden ateş hattında topa tutanları şöyle sıralayabiliriz:

Bu cephelerden biri, karşı-devrimdir; bu herkesin malumdur. Sınıf düşmanlarımızın, komünistleri savunması beklenemez. Diğer cephe, Troçkizm'den, Kruşçev'e, ondan Gorbacov'a kadar uzanan diğer bir karşı-devrimci, ama sosyalizm maskeli cephedir. Bu Stalin ve Leninizm düşmanlarının da komünizmi savunmaları beklenemez. Diğer bir cephe, devrimci kortejde yeralan, ama karşı-devrimin orkestrasına sahne ışıklarının önünde değil, arkasında, gerisinde ağızlarıyla mırıldanıp, eşlik eden cephe. Bu cephenin Stalin savunuculuğu "utanççı materyalizm" gibi bir şey. Bunların gelişim eğrileri, Stalin düşmanlığı çizgisidir. Bugün "utanççı", yarın dobra dobra! Ve nihayet son cephe, Hocacı cephe. Bu cephenin bakmayın keskin Stalin yandaşlığına. Onlar, Lenin'i birçok noktada revize edip, yer yer Troçki'yle buluşuyorlar bile. Şimdilik flört ilişkisi... Bunlar, Mao'ya demediklerini bırakmayıp, "Mao savunulmadan Stalin savunulamaz" gerçeğini kavrayamayan yolunu şaşırılmış, şaşkın gemicinin ruh alemini taşıyan revizyonist- Troçkist kırması şaşkınlardır.

Yaşanan tarihsel süreç, dağdağlı alt-üst oluşlara sahne oluyor. İnsanlığın bu büyük ilerleyişinde, ayak uyduramayanlar daima olacaktır. Engels'in sözleriyle "Proletaryanın hareketi zorunlu olarak değişip gelişme aşamalarından geçer; her aşamada bazı insanlar tüketirler ve daha sonraki ilerlemede yer almazlar." Bir zamanların "ateşli bolşevikleri" ve bir zamanların "Lenin'in sopası" rolünü yüklenenle-

rin, bir dönem sonra, karşı-cepheye yer almanın mücadelenin doğası gereğidir. Ama bizim de görevimiz, bu eskimiş komünistlere, yeni sınıf düşmanlarımıza karşı, savaşımı bütün kuralları ve gerekleriyle yerine getirmektir. Görev bugün, dünya ölçeğindeki sağa savruluşta, 12 Eylül'le gelen sağa savruluşta okları hedefi haline gelen, karşı-devrim ve maskeli devrimciler tarafından boy hedefi haline getirilen Stalin'i savunmak; iddia düzeyindeki suçlama ve iftiraları sahiplerine iade etmek olmalıdır.

Görev bugün, Stalin bayraktarlığını elden bırakmadan, her türlü saldırıya göğüslemek ve anında geri püskürtmek olmalıdır. Özellikle, Troçkizm kaynaklı yalan, iftira Stalin'in kişiliğindeki saldırılara okları zamanında ve isabetlice fırlatmak olmalıdır.

Bu görev, bizindir; bizimle aynı yolda yürüyenlerindir.

Öyleyse görev başına!

Troçkizm'i, bir daha derinliklere gömmek için görev başına!

Mao önderliğindeki ÇKP'nin "Stalin, Lenin'in ölümünden sonra, SBKP'ye ve Sovyet halkına, içteki ve dıştaki düşmanlara karşı azimle savaşım da, dünyadaki ilk sosyalist devletin korunması ve pekiştirilmesi yolunda önderlik etti. Stalin, SBKP'ye ve Sovyet halkına, sosyalist sanayileşme ve tarımın kolektifleştirilmesi çizgisinin savunulmasında, sosyalist bölüşümde ve sosyalizmin inşasında kazanılan büyük başarılarla önderlik etti." dediği Stalin'i UKH'ın bu büyük öğretmenini savunma savaşımında daha da ileri!

Köleleştirilmiş ezilen dünyanın, mazlum milliyetlerin sorunlarını çözmeye nirengi noktası, Millî Meselede, Sovyetlerde tarımın kolektivizasyonu ve sosyalist sanayileşmede, kısaca sosyalist inşada: 2. Emperyalist paylaşım savaşım döneminde proletaryanın mücadelenin taktiklerinde, Leninizm'in cephaneliğine gözardı edilmeyecek oranda katkıda bulunan; Leninizm'i savunan ve geliştiren ML'in beş büyük ustasından Lenin'in "HARIKA GÜRÜCÜ"sü, Mao'nun öğretmeni, proletarya ve ezilen halkların bu büyük öğretmenini her türlü saldırıya karşı korumak için cephaneliğimizde yeteri kadar silah vardır.

Zaman uygun, koşullar olgundur, demir tavında dövülür!

Öyleyse silahlanmasını ve saldırmalarını bilelim.

Tam zamanıdır!

Stalin'in bu yılki ölüm yıldönümünün, Troçkizme ve her türlü saldırıya karşı bir manivela olarak kullanmasını bilelim. ■

Yeni Demokrasi: Bu kararların uygulanması, aynı zamanda sınıf açısından bir kıpırdanışı, hareketlenmeyi, kaybettiği haklarını geri alması için bir adım olabilir mi?

Şakir Zengin: Bu kararların uygulanması her şeyden önce işçinin kendisine güvenini sağlayacaktır. Artı sendika içi demokrasi sağlanmadıkça anayasal hakların geri alınması zor, ekonomik anlamda ise, iktidarın tutumuna bağlı. Şunun için söylüyorum, işçilerin anayasal ve yasal hakları kayıba uğramıştır. Bu kaybın haricinde sendika yönetimleri ayakta kalabilmek için işverenle uzlaşma içindedirler. Bu uzlaşmanın sağlanabilmesi için de karşılıklı işçi haklarından taviz vermektedirler.

Yeni Demokrasi: Sizce Türk-İş Başkanlar Kurulu pratiğe uygulamaktan ısrarla kaçındığı bu kararları neden alma gereği duydu?

Şakir Zengin: Türk-İş bu kararları tabanın zorlaması ile aldı. Ayrıca sendikacıların da çıkarına dokunan bazı yasa maddeleri vardı. Örneğin; son yapılan makyaj niteliğindeki yasa değişikliğinde eski sendikacıların forkulu bir rüyası vardı. Dört dönem sendikacılık yapan, bir daha seçilme hakkına sahip değildi. Hükümet Türk-İş'i pasifize etmek için yasanın o maddesini değiştirdi. 4. dönemi 8. döneme, yani 24 yıl sendikacılık yapabilirsiniz. Türk-İş yöneticileri için yeterli sayıldı. Kendi açılarından hedefe ulaşmış oldular.

Yeni Demokrasi: Bu kararların pratiğe uygulanması için neler yapılmalı?

Şakir Zengin: Bu kararların uygulamaya konması için tabanın baskı oluşturması gerekiyor. Genelde bu örgütlenme sağlanırsa işçi sınıfı büyük atılım yapmış olur. Ayrıca sendikaları ve şubeleri örgütlemek gerekiyor.

Yeni Demokrasi: Bu konuya bağlı olarak şunu sormak istiyoruz: 1987 yılında Petrol-İş olarak yaygın grevleri uygulamaya soktunuz. Önümüzdeki yıl yine "sözleşmeler yılı" olacak sizin için. Bugünden nasıl bir çalışma içindedesiniz?

Şakir Zengin: Petrol-İş, üç iş kolunun bulunduğu sendika, kamuda-

ki iş yerlerinin büyük bir kısmında grev yasağı var. Bu tür işyerlerinde eylem yaparak yaptırım çalışılıyor. Örneğin; Ali Ağa'da olduğu gibi. 89 yılı içinse, Türk-İş'le ortak karar alındı. Kamu işyerleri için Kiplas olayı ise çok farklı. Kiplas, Petrol-İş'i grup sözleşmelerine çekmek istiyor. Petrol-İş ise şimdilik direnmiyor.

89 yılı için farklı bir durum var. 87 grevlerinde grev ödentisi yapılıyordu. Şimdi ise herhangi bir ödeme sözkonusu değil. Çünkü, sendikaların ekonomik durumu buna elverişli değil. (Olağanüstü durumlar hariç.) Petrol-İş için ise en büyük sorun, parasız grev olayının işlenmesi. Bizde ağırlıklı bunu işlemeye çalışıyoruz.

Yeni Demokrasi: Muhtemel grevlerin başarıyla sürdürülmesi ve sonuçlandırılması, sizce ne tür faktörlere bağlı?

Şakir Zengin: Bizde 16 ayını dolduran grev var. İşçi sağlam, ancak ekonomik güçlük içinde olduğu için grevin bitmesini istiyor. Grev kararını kendileri vermişti. Şayet biz ekonomik olarak yeteri derecede besleyebilse idik, grev bitsin demezdi.

Zorluğumuz dayanışmayı yeteri derecede gerçekleştiremememiz.

Yeni Demokrasi: Son bir sorumuz daha olacak baştaki konuya bağlı olarak: Ülkemizde GENEL GREV'in koşulları mevcut mu? Genel Grev somut taleplere mi yönelmeli, yoksa salt bir uyarı olarak mı ele alınmalı?

Şakir Zengin: Ülkemizde genel grev koşulları tabanda hazır, ancak sendikacılar hazır değil. Çünkü sendikacılar genel grevden yana değil, onların da işine gelmiyor. Şöyle ki, köklü bir yasa değişikliği mevcut sendikacıları koituklarından eder. Genel grevde hedef saptanmalı, ondan sonra genel grevden söz etmek gerekir.

Yeni Demokrasi: Verdiğiniz bilgiler ve açıklamalarınız için okuyucularımız adına teşekkür ediyor ve başarının sizlerin olmasını diliyoruz.

Şakir Zengin: Ben de teşekkür ederim.

ALİ HAYDAR ASLAN
Kasım 1983

... gider gider nice koçyiğitler gider
Senin de bir oğlun varsa çok değildir
Ey mavi gök! Ey yağız yer bilesin ki
Yüreğimiz kabına sağlamakta
Örse Çekiç arasında yoğrulduk
Hincımız derya gibi kabarmakta
İ.K.

24 Ocak 1981

12 Eylül faşizminin bütün vahşetiyle terör estirdiği, işken-
cenin dorukta olduğu bir dönem...

Halk uğruna verilen canlara iki can daha katıldı o gün...
Diyarbakır'ın dağları o gün al kana boyandı, iki yiğit insa-
nın "Kahrolsun Komprador Patron Ağa Devleti", "Kahrol-
sun Faşizm", "Öleceğiz Teslim Olmayacağız" haykırısları-
na tanık oldu...

Yiğit insanlar İhsan Parçacı ve Haydar Aslan'ı yitirişimi-
zin 9. yılında saygıyla anıyoruz. Mücadeleniz mücadelemiz-
dir, yaşatacağız...

Ceyhan Özel Tip Cezaevinden
TKP/ML Davası Tutsakları adına
MUSTAFA KAYA

Faşizme, emperyalizme ve her türden gericiğe
karşı Mao Zedung Düşüncesini pratiğe aktarırken
Tunceli'nin Nazimiye ilçesinde düştü toprağa.
Onurlu yiğit insan Ali Haydar Aslan'ı saygıyla anıyoruz!

Dostları ve devrimci arkadaşları...

MEVLÜT ÇINAR
8.1.1980

Ölümünün 9. yılında
saygıyla anıyoruz.

Ailesi ve
Devrimci arkadaşları

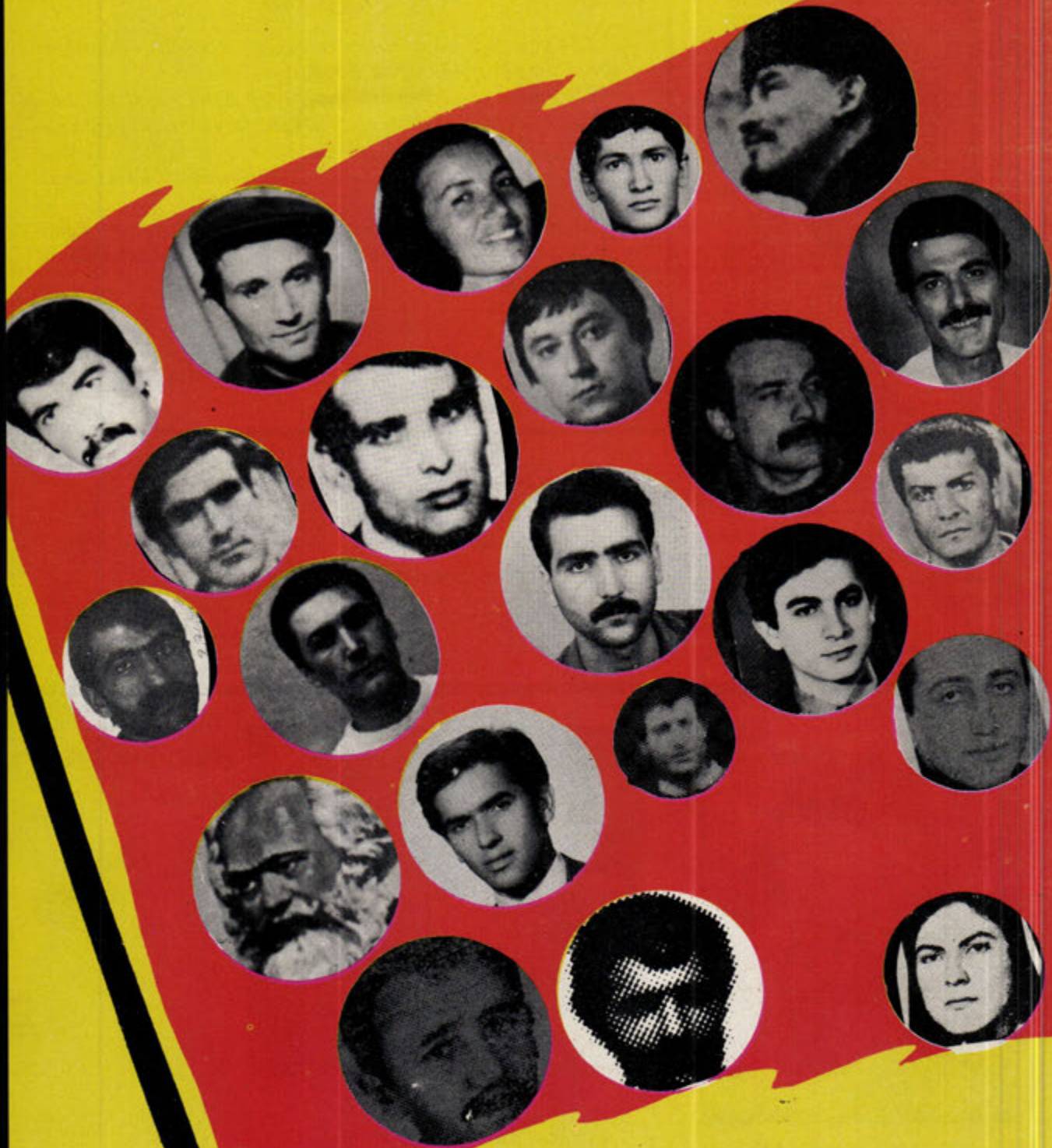

ERDOĞAN TEKİN
5.12.1981

"YIRMİSİNDE BEDENİNİ TOPRAĞA
KAVGASINI YOLDAŞLARINA BIRAKTI"

Seninle büyüdü çiçekler
Seninle büyüdü çocuklar
Unutma ki yoldaşların seninle
Yürüyecek sömürsüz sınıfsız bir dünyaya

Ailesi ve Arkadaşları adına
Kardeşi Veysel Tekin

“ Onlar ölmeler yok,
Ateş fitiller gibi:
Dimdik ayakta,
Barut ortasındalar! ,,

Saygıyla Anıyoruz!